

ΕΑΣΟ σχετικά με τις πρακτικές εκτίμησης της ανηλικότητας στην Ευρώπη

Δεκέμβριος 2013

European Asylum Support Office

ΕΑΣΟ σχετικά με τις πρακτικές εκτίμησης της ανηλικότητας στην Ευρώπη

Δεκέμβριος 2013

SUPPORT IS OUR MISSION

***Η Αμεση Ευρώπη είναι μια υπηρεσία που σας βοηθά να βρείτε
απαντήσεις στα ερωτήματά σας για την Ευρωπαϊκή Ένωση.***

Αριθμός δωρεάν τηλεφωνικής κλήσης (*):

00 800 6 7 8 9 10 11

(*) Οι πληροφορίες παρέχονται δωρεάν, και οι κλήσεις είναι γενικώς δωρεάν (ενδέχεται όμως κάποιες κλήσεις που πραγματοποιούνται μέσω ορισμένων τηλεπικοινωνιακών φορέων ή από τηλεφωνικούς θαλάμους ή ξενοδοχεία να χρεώνονται).

Περισσότερες πληροφορίες για την Ευρωπαϊκή Ένωση παρέχονται από το διαδίκτυο (<http://europa.eu>).

Λουξεμβούργο: Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 2014

ISBN 978-92-9243-052-8

doi:10.2847/12113

© Ευρωπαϊκή Ένωση, 2014

Επιτρέπεται η αναπαραγωγή με αναφορά της πηγής.

Ούτε η EASO ούτε οποιοδήποτε άλλο πρόσωπο που ενεργεί εξ ονόματός της ευθύνεται για την ενδεχόμενη χρήση των κάτωθι πληροφοριών.

Περιεχόμενα

Συντομογραφίες και ακρωνύμια	5
Περίληψη	6
Εισαγωγή	8
Μεθοδολογία	10
Συλλογή πληροφοριών	10
Διαβουλεύσεις με εμπειρογνώμονες	10
Διάρθρωση της δημοσίευσης.....	10
Κεφάλαιο 1 — Συνθήκες διεξαγωγής του υπολογισμού της ηλικίας	12
1.1. Για ποιους λόγους είναι αναγκαίος ο υπολογισμός της ηλικίας;	12
1.2. Πότε πρέπει να διενεργείται ο υπολογισμός της ηλικίας;	13
1.3. Ποιοι πρέπει να συμμετέχουν στη διεξαγωγή του υπολογισμού της ηλικίας;	14
1.4. Πώς πρέπει να διενεργείται ο υπολογισμός της ηλικίας;	14
Κεφάλαιο 2 — Διαδικαστικά μέτρα και εγγυήσεις	16
Επισκόπηση της τρέχουσας πρακτικής.....	16
Προσδιορισμός των διαδικαστικών μέτρων και εγγυήσεων	17
2.1. Το μείζον συμφέρον του παιδιού	17
2.2. Το ευεργέτημα της αμφιβολίας.....	18
2.3. Μέριμνα και διαμονή	18
2.4. Συνέπειες της άρνησης.....	20
2.5. Προστασία δεδομένων	20
2.6. Κράτηση.....	21
2.7. Υποθέσεις που υπάγονται στον κανονισμό του Δουβλίνου.....	21
2.8. Συναίνεση κατόπιν ενημέρωσης	22
2.9. Η λιγότερο παρεμβατική μέθοδος	22
2.10. Δυνατότητες αμφισβήτησης	23
2.11. Κατάλληλα εκπαιδευμένοι επαγγελματίες	23
2.12. Εκπρόσωπος	24
2.13. Μεταβατικό καθεστώς	25
Κεφάλαιο 3 — Εργαλεία και μέθοδοι υπολογισμού ηλικίας	26
Ανασκόπηση της τρέχουσας πρακτικής	26
Διεπιστημονική και ολιστική προσέγγιση	27
Ανασκόπηση των χρησιμοποιούμενων μεθόδων	28
3.1. Μη ιατρικές μέθοδοι	28
3.1.1. Συνέντευξη (υπολογισμού ηλικίας).....	28
3.1.2. Εξέταση γραπτών αποδεικτικών στοιχείων.....	31
3.1.3. Εκτιμήσεις βάσει της σωματικής διάπλασης και των μη λεκτικών αντιδράσεων.....	32
3.2. Ιατρικές μέθοδοι.....	33
3.2.1. Οδοντική εξέταση	33
3.2.2. Αξιολόγηση της φυσικής ανάπτυξης από παιδίατρο	35
3.2.3. Ψυχολογικές συνεντεύξεις/τεστ.....	36
3.2.4. Εξέταση της σεξουαλικής ωρίμανσης	37
3.2.5. Ακτινογραφία	38
Κεφάλαιο 4 — Λήψη αποφάσεων	46
4.1. Αμφισβήτηση της ηλικίας και παραπομπή στο πλαίσιο της διαδικασίας υπολογισμού της ηλικίας	46
4.2. Αξιολόγηση της αξιοπιστίας και των αποδεικτικών στοιχείων	47
4.3. Περιθώριο σφάλματος	47
4.4. Επίλυση αμφισβήτησης της ηλικίας.....	48

Κεφάλαιο 5 — Συνεργασία με άλλα ενδιαφερόμενα μέρη	49
Προσδιορισμός ελαχίστων απαιτήσεων	49
Ενδιαφερόμενα μέρη	50
Παιδιά.....	50
Μέλη της οικογένειας, συγγενείς.....	50
Διακυβερνητικοί οργανισμοί (ΔΚΟ).....	50
Επαγγελματίες του τομέα υγείας και κοινωνικής πρόνοιας	51
Διερμηνείς	51
Μη κυβερνητικές οργανώσεις (ΜΚΟ)	51
Άλλα κράτη μέλη και τρίτες χώρες	51
Εκπρόσωπος	52
Σχολεία και δάσκαλοι	52
Κοινωνικές υπηρεσίες	52
Ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ των υπηρεσιών.....	52
Κεφάλαιο 6 — Προοπτική και πρακτικά βήματα	53
Μελλοντικές πιθανές μέθοδοι	53
Απεικόνιση μαγνητικού συντονισμού (MRI)	53
Υπέρηχος.....	55
Πιθανές πηγές υποστήριξης.....	57
Χρήση ταμείων της ΕΕ	57
Εργαλεία υπολογισμού της ηλικίας.....	57
Κατάλογος έργων και πρωτοβουλιών	57
Πρόγραμμα κατάρτισης της ΕΑΣΟ.....	57
Προοπτική	58
ΕΑΣΟ και υπολογισμός της ηλικίας	58
Στοιχεία.....	58
Βιβλιογραφία	59
Παράρτημα 1 — Ορισμοί και γλωσσάριο	62
Παράρτημα 2 — Νομικό πλαίσιο και πλαίσιο πολιτικής	70
Οι σημαντικότερες διεθνείς και ευρωπαϊκές νομικές πράξεις	70
Διεθνές νομικό πλαίσιο	70
Νομικό πλαίσιο του Συμβουλίου της Ευρώπης.....	70
Νομικό πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης	71
Τα σημαντικότερα διεθνή και ευρωπαϊκά έγγραφα πολιτικής.....	74
Πλαίσιο πολιτικής του Συμβουλίου της Ευρώπης.....	74
Πλαίσιο πολιτικής της ΕΕ	74
Κατευθυντήριες γραμμές διεθνών οργανισμών	75
Εκθέσεις και μελέτες	76
Παράρτημα 3 — Συνοπτική περιγραφή των νομικών διατάξεων	77
Παράρτημα 4 — Εθνικά νομικά και πολιτικά πλαίσια: επισκόπηση των σχετικών πράξεων	86
Παράρτημα 5 — Επισκόπηση των διάφορων διαδικαστικών μέτρων και εγγυήσεων που χρησιμοποιούνται επί του παρόντος στο πλαίσιο των διαδικασιών προσδιορισμού της ηλικίας ... 92	92
Παράρτημα 6 — Επισκόπηση των μεθόδων προσδιορισμού της ηλικίας οι οποίες χρησιμοποιούνται από κάθε χώρα	94
Μη ιατρικές μέθοδοι.....	94
Ιατρικές μέθοδοι	95

Συντομογραφίες και ακρωνύμια

ADCS	Association of Directors of Children’s Services (Ένωση προϊσταμένων υπηρεσιών μέριμνας παιδιού)
AGFAD	Γερμανική ένωση ιατροδικαστών
AMF	Ταμείο Ασύλου και Μετανάστευσης
APD	Οδηγία για τις διαδικασίες ασύλου
BIC	Μείζον συμφέρον του παιδιού
BID	Προσδιορισμός μείζονος συμφέροντος
B_UMF	Bundesfachverband unbegleitete Minderjährige Flüchtlinge (Ομοσπονδιακή υπηρεσία μέριμνας για τους ασυνόδευτους ανηλίκους πρόσφυγες)
ΕΕΣΑ	Ενιαίο Ευρωπαϊκό Σύστημα Ασύλου
CoE CAT	Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για την ανάληψη δράσης κατά της εμπορίας ανθρώπων
ΠΧΚ	Πληροφορίες για τη χώρα καταγωγής
DA-AAR	Ένωση ερευνητών για τον υπολογισμό της ηλικίας
ΚΔ	Κανονισμός του Δουβλίνου
ΕΑΣΟ	Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Υποστήριξης για το Άσυλο
ΕΕ	Ευρωπαϊκή Επιτροπή
ECAPUM	Πρόγραμμα δράσης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τους ασυνόδευτους ανηλίκους
ECFR	Ευρωπαϊκός Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων
ECRE	Ευρωπαϊκό Συμβούλιο για τους Πρόσφυγες και τους Εξορίστους
ΕΔΜ	Ευρωπαϊκό Δίκτυο Μετανάστευσης
ΕΔΙΚ	Ευρωπαϊκό Δίκτυο Ιδρυμάτων Κηδεμονίας
ΕΕ	Ευρωπαϊκή Ένωση
EURODAC	Ευρωπαϊκή βάση δεδομένων δακτυλικών αποτυπωμάτων
FRA	Οργανισμός Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης
IARLJ	Διεθνής Ένωση Δικαστών του Δικαίου για τους Πρόσφυγες
ΙΓΟ	Διακυβερνητικός οργανισμός
ΔΟΜ	Διεθνής Οργανισμός Μετανάστευσης
MRI	Απεικόνιση μαγνητικού συντονισμού
ΚΜ	Κράτος μέλος
NCP	Εθνικό σημείο επαφής
ΜΚΟ	Μη κυβερνητική οργάνωση
PCT	Οδηγία 2011/36/ΕΕ για την πρόληψη και την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων και για την προστασία των θυμάτων της
QD	Οδηγία περί αναγνώρισης
RAPD	Αναδιατύπωση της οδηγίας για τις διαδικασίες ασύλου
RCD	Οδηγία περί συνθηκών υποδοχής
RD	Οδηγία περί της επιστροφής
RDR	Αναδιατύπωση του κανονισμού του Δουβλίνου
RQD	Αναδιατύπωση της οδηγίας περί αναγνώρισης
RRCD	Αναδιατύπωση της οδηγίας περί συνθηκών υποδοχής
SCEP	Πρόγραμμα «Separated Children in Europe» (Παιδιά που έχουν υποστεί χωρισμό από την οικογένειά τους και βρίσκονται στην Ευρώπη)
ΣΕΕ	Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση
THB	Εμπορία ανθρώπων
UAM	Ασυνόδευτος ανήλικος
UASC	Ασυνόδευτο παιδί που έχει υποστεί χωρισμό από την οικογένειά του
UNCRC	Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα του Παιδιού
UNHCR	Ύπατη Αρμοστεία των Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες
UNICEF	Ταμείο των Ηνωμένων Εθνών για τα Παιδιά
VIS	Σύστημα Πληροφοριών για τις Θεωρήσεις

Περίληψη

Ο υπολογισμός της ηλικίας αποτελεί ένα σημαντικό, ταυτόχρονα όμως περίπλοκο και δύσκολο εγχείρημα στο οποίο οι αρμόδιες αρχές ενδέχεται να προβούν, προκειμένου να διαπιστώσουν αν ένα άτομο είναι ενήλικο ή ανήλικο υπό συνθήκες που καθιστούν την ηλικία του ενδιαφερομένου άγνωστη. Ο υπολογισμός αυτός διενεργείται, προκειμένου τα παιδιά να τυγχάνουν προστασίας, και να τους παρέχονται τα ευεργετήματα που δικαιούνται βάσει του ισχύοντος δικαίου, καθώς και προκειμένου να αποτρέπεται η μεταχείριση των ενηλίκων ως παιδιών και η κατάχρηση των πρόσθετων ευεργετημάτων που παρέχονται αποκλειστικά σε ανήλικα άτομα, όπως είναι η πρόσβαση στην εκπαίδευση ή ο διορισμός ενήλικα εκπροσώπου. Ωστόσο, το ζήτημα του υπολογισμού της ηλικίας του αιτούντος καθεστώς διεθνούς προστασίας περιπλέκεται από το γεγονός ότι συχνά τα ενδιαφερόμενα άτομα εμφανίζονται χωρίς τα συναφή έγγραφα ή άλλο αποδεικτικό στοιχείο που να πιστοποιεί την ηλικία τους. Ακόμη δεν υφίσταται μέθοδος ακριβούς υπολογισμού της ηλικίας ενός ατόμου, ενώ διατυπώνονται προβληματισμοί σχετικά με την παρεμβατικότητα και την ακρίβεια των χρησιμοποιούμενων μεθόδων. Οι συνέπειες της εφαρμογής μιας απρόσφορης μεθόδου υπολογισμού της ηλικίας είναι σοβαρές, καθώς μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα την αντιμετώπιση ενός ανήλικου ως ενήλικα ή και το αντίστροφο. Οι μέθοδοι υπολογισμού της ηλικίας πρέπει, επίσης, να σέβονται το άτομο και να μη παραβιάζουν το ανθρώπινο δικαίωμα στην αξιοπρέπεια.

Ως εκ τούτου, η παρούσα δημοσίευση επιχειρεί να επισημάνει τις κρίσιμες παραμέτρους οι οποίες, σύμφωνα με την ευρωπαϊκή και την εθνική νομοθεσία, πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατά τον υπολογισμό της ηλικίας του ενδιαφερομένου. Ο υπολογισμός πρέπει να λαμβάνει υπόψη τις ακόλουθες παραμέτρους:

- το μείζον συμφέρον του παιδιού ως πρωταρχικό μέλημα των διαδικασιών υπολογισμού της ηλικίας
- τις περιστάσεις υπό τις οποίες ο υπολογισμός της ηλικίας ενδέχεται να αποτελεί θεμιτό και αναγκαίο στόχο
- τα διαδικαστικά μέτρα και τις εγγυήσεις που πρέπει να εφαρμόζονται στο πλαίσιο της διαδικασίας υπολογισμού της ηλικίας
- τις δυνάμενες να χρησιμοποιηθούν μεθόδους, τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματά τους, καθώς και τους όρους εφαρμογής τους, προκειμένου να διασφαλίζεται η συμμόρφωσή τους προς τις ελάχιστες απαιτήσεις της ισχύουσας νομοθεσίας
- τον ρόλο των λοιπών παραγόντων που συμμετέχουν στη διαδικασία υπολογισμού της ηλικίας.

Πέραν των ανωτέρω, μια σειρά από εργαλεία αναφοράς προσφέρεται προς υποστήριξη των διενεργούντων τον υπολογισμό της ηλικίας. Μεταξύ αυτών περιλαμβάνονται τα ακόλουθα:

- **κατάλογοι ελέγχων προς υποστήριξη** των χρηστών για τον προσδιορισμό των σημαντικών παραμέτρων που χρήζουν εξέτασης
- παραδείγματα **πρακτικής των κρατών μελών** και συστάσεις εμπειρογνομόνων
- **ολοκληρωμένο κατάλογο με τους ορισμούς των χρησιμοποιούμενων όρων**, ο οποίος αναφέρει την πηγή του εκάστοτε ορισμού και επισημαίνει τους κινδύνους σύγχυσης μεταξύ των χρησιμοποιούμενων όρων ή, εναλλακτικά, διακρίνει μεταξύ όρων με παρεμφερή ονομασία ή παραπομπή
- **επισκόπηση του διεθνούς, του ευρωπαϊκού και του εθνικού νομικού πλαισίου και πλαισίου πολιτικής**, καθώς και διεθνείς κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με την πρακτική υπολογισμού της ηλικίας
- **περιληπτική επισκόπηση των νομοθετικών διατάξεων**, οι οποίες κατηγοριοποιούνται με θεματικά κριτήρια με γνώμονα το διαδικαστικής φύσεως μέτρο ή την εγγύηση που θεσπίζουν, καθώς και παραπομπή στο σχετικό άρθρο της νομοθεσίας.

Όλες οι χρησιμοποιούμενες μέθοδοι έχουν πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα. Ωστόσο, καμία από τις διαθέσιμες μεθόδους δεν μπορεί να υπολογίσει με βεβαιότητα την ακριβή ηλικία ενός ατόμου. Εξάλλου, η ποικιλία και οι αποκλίσεις της πρακτικής οφείλονται εν μέρει στο γεγονός ότι το εθνικό δίκαιο και η εθνική νομοθεσία συχνά παραπέμπουν σε μια σειρά από μεθόδους που επιτρέπεται να εφαρμόζονται τα κράτη μέλη. Ως εκ τούτου, κρίθηκε σκόπιμο στο παρόν στάδιο η αποφυγή της προώθησης συγκεκριμένης μεθόδου και η εστίαση στην προώθηση κοινών διαδικασιών και προσεγγίσεων, οι οποίες συμβάλλουν στην αποτελεσματικότητα και την αποδοτικότητα του συστήματος στο οποίο αποβλέπει το κεκτημένο για το άσυλο και, επιπλέον, σέβονται τα δικαιώματα του παιδιού.

Οι βασικές συστάσεις μπορούν να συνοψισθούν ως εξής:

- το πρωταρχικό μέλημα κάθε μέτρου που λαμβάνεται πρέπει να είναι το μείζον συμφέρον του παιδιού

- ο υπολογισμός της ηλικίας πρέπει να διενεργείται μόνο σε περίπτωση αμφιβολίας σχετικά με τη δηλούμενη ηλικία και με σκοπό να προσδιορισθεί αν το συγκεκριμένο άτομο είναι ενήλικας ή ανήλικος
- ο υπολογισμός της ηλικίας πρέπει να ακολουθεί διεπιστημονική και ολιστική προσέγγιση
- πριν από την προσφυγή στην ιατρική εξέταση, προτεραιότητα πρέπει να δίνεται στα διαθέσιμα έγγραφα ή άλλης μορφής αποδεικτικά στοιχεία
- ο υπολογισμός της ηλικίας πρέπει να διενεργείται με πλήρη σεβασμό στην αξιοπρέπεια του ατόμου, πρέπει δε να επιλέγονται συναφώς οι λιγότερο παρεμβατικές μέθοδοι
- οι ενδιαφερόμενοι ή/και ο εκπρόσωπός τους πρέπει να συναίνεσουν στον υπολογισμό της ηλικίας, η δε γνώμη τους να ζητείται με βάση την ηλικία και τον βαθμό ωριμότητάς τους. Η άρνηση του ενδιαφερόμενου να αποδεχθεί τον υπολογισμό της ηλικίας του δεν συνιστά, αφ' εαυτή, λόγο απόρριψης της αίτησης χορήγησης καθεστώτος διεθνούς προστασίας
- προϋπόθεση για να παράσχουν οι ενδιαφερόμενοι ή/και ο εκπρόσωπός τους συναίνεση κατόπιν ενημέρωσης είναι η ενημέρωσή τους σχετικά με τη μέθοδο βάσει της οποίας θα διενεργηθεί ο υπολογισμός της ηλικίας, τις πιθανές συνέπειες του αποτελέσματος της εξέτασης, καθώς και τις συνέπειες της άρνησής τους να υποβληθούν σε ιατρική εξέταση. Η εν λόγω ενημέρωση πρέπει να παρέχεται χωρίς χρέωση και σε γλώσσα που κατανοούν ή μπορεί εύλογα να υποτεθεί ότι κατανοούν οι ενδιαφερόμενοι
- εάν ο ενδιαφερόμενος διαφωνεί με το πόρισμα του υπολογισμού της ηλικίας, πρέπει να του παρέχεται η δυνατότητα προσβολής της σχετικής απόφασης
- όλοι οι συμμετέχοντες στη διαδικασία υπολογισμού της ηλικίας του ενδιαφερόμενου πρέπει να έχουν λάβει συναφή με την ειδίκευσή τους αρχική και διαρκή κατάρτιση, η οποία πρέπει να περιλαμβάνει ειδική κατάρτιση σχετικά με τις ανάγκες των παιδιών.

Εισαγωγή

Η παρούσα δημοσίευση προετοιμάστηκε από την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Υποστήριξης για το Άσυλο (EASO), σύμφωνα με τη σχετική **εντολή που θεσπίζουν ο κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 439/2010⁽¹⁾ και το «Πρόγραμμα δράσης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τους ασυνόδευτους ανήλικους» (2010-2014)⁽²⁾**.

Αναγνωρίζοντας ότι το θέμα του υπολογισμού της ηλικίας είναι «καίριας σημασίας», διότι από αυτήν κρίνεται σειρά διαδικαστικών και ουσιαστικών νομικών εγγυήσεων στο πλαίσιο της συναφούς νομοθεσίας της ΕΕ, το Πρόγραμμα δράσης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής καλεί ειδικότερα την ΕΑΣΟ να οργανώσει δραστηριότητες κατάρτισης για τον υπολογισμό της ηλικίας και να αναπτύξει βέλτιστες πρακτικές όσον αφορά τους όρους υποδοχής, τις διαδικασίες ασύλου και την ένταξη των ασυνόδευτων ανηλίκων, μεταξύ των οποίων και την κατάρτιση εγχειριδίου για τον υπολογισμό της ηλικίας. Με την πρόσκληση αυτή, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή επισημαίνει την πληθώρα των διαδικασιών και των τεχνικών που χρησιμοποιούνται σε ολόκληρη την Ευρώπη, και εκφράζει ειδικότερα τους προβληματισμούς της όσον αφορά την αναλογικότητα, την αξιοπιστία και τα πρότυπα βάσει των οποίων διεξάγονται οι σχετικές διαδικασίες.

Επιπλέον, η ίδια πρωτοβουλία έκθεση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου σχετικά με την κατάσταση των ασυνόδευτων ανηλίκων, η οποία εκδόθηκε στις 12 Σεπτεμβρίου 2013⁽³⁾, «... καλεί την Επιτροπή να συμπεριλάβει, στις στρατηγικές κατευθυντήριες γραμμές, κοινά πρότυπα, επί τη βάση των βέλτιστων πρακτικών, όσον αφορά τη μέθοδο προσδιορισμού της ηλικίας, ο οποίος θα πρέπει να συνίσταται σε μια πολυδιάστατη και πολύπλευρη εκτίμηση, να πραγματοποιείται κατά τρόπο επιστημονικό, ασφαλή, ευαίσθητο ως προς τα παιδιά, ευαίσθητο ως προς το φύλο και δίκαιο, με ιδιαίτερη προσοχή για τα κορίτσια, και να διεξάγεται από ανεξάρτητους, εξειδικευμένους επαγγελματίες· υπενθυμίζει ότι ο προσδιορισμός της ηλικίας πρέπει να διενεργείται με τον δέοντα σεβασμό προς τα δικαιώματα και τη φυσική ακεραιότητα του παιδιού και προς την ανθρώπινη αξιοπρέπεια, και ότι οι ανήλικοι θα πρέπει να απολαύουν πάντα του ευεργετήματος της αμφιβολίας· υπενθυμίζει, επίσης, ότι ιατρικές εξετάσεις θα πρέπει να διενεργούνται μόνον όταν έχουν εξαντληθεί οι άλλες μέθοδοι προσδιορισμού της ηλικίας και ότι θα πρέπει να είναι δυνατή η προσφυγή κατά των αποτελεσμάτων του εν λόγω προσδιορισμού· επικροτεί τις εργασίες της ΕΑΣΟ στο θέμα αυτό, οι οποίες θα πρέπει να αποτελέσουν τη βάση για τη μεταχείριση όλων των ανηλίκων».

Στο πλαίσιο αυτό, ο σκοπός της παρούσας δημοσίευσης είναι να παράσχει στα κράτη μέλη πρακτική υποστήριξη για τον υπολογισμό της ηλικίας. Η παρούσα δημοσίευση αποτελεί ένα μη δεσμευτικό εργαλείο για την ερμηνεία και την εφαρμογή του κεκτημένου της ΕΕ και θα έπρεπε να χρησιμοποιηθεί ως εργαλείο αναφοράς προς υποστήριξη των υπευθύνων χάραξης πολιτικής και των αξιωματούχων που είναι αρμόδιοι για την κατάρτιση, την επανεξέταση ή την υλοποίηση της πολιτικής και των διαδικασιών για τον υπολογισμό της ηλικίας.

Ο υπολογισμός της ηλικίας είναι μια διαδικασία βάσει της οποίας οι αρμόδιες αρχές επιδιώκουν να διαπιστώσουν την ηλικία ή ένα ηλικιακό φάσμα εντός του οποίου φέρεται να ανήκει ο ενδιαφερόμενος ή το κατά πόσον ένα άτομο είναι ενήλικας ή ανήλικος. Το σχόλιο αριθ. 6 της Επιτροπής των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα του Παιδιού (CRC) ορίζει ότι: η εξακρίβωση του κατά πόσον ένα παιδί είναι ασυνόδευτο ή έχει υποστεί χωρισμό από τους γονείς του περιλαμβάνει τον υπολογισμό της ηλικίας, ο οποίος πρέπει να λαμβάνει υπόψη την εξωτερική εμφάνιση και την ψυχολογική ωριμότητα του παιδιού. Ο υπολογισμός της ηλικίας πρέπει να διενεργείται κατά τρόπο επιστημονικό, ασφαλή, ευαίσθητο ως προς τα παιδιά, ευαίσθητο ως προς το φύλο και δίκαιο, να μη παραβιάζει τη φυσική ακεραιότητα του παιδιού και να σέβεται δεόντως την ανθρώπινη αξιοπρέπεια. Ο υπολογισμός της ηλικίας θα πρέπει να διενεργείται μόνον εφόσον υφίστανται σοβαρές αμφιβολίες σχετικά με την ηλικία του ενδιαφερομένου, μπορεί δε να περιλαμβάνει ποικίλες επεξεργασίες στοιχείων ή διαδικασίες, είτε μεμονωμένες είτε συνδυασμούς αυτών, όπως είναι: η ανάλυση έγγραφων αποδεικτικών στοιχείων, η συνέντευξη, η ακτινολογική εξέταση, η φυσική εξέταση ή άλλες ιατρικές εξετάσεις. Ο υπολογισμός της ηλικίας αποβλέπει στον προσδιορισμό του κατά πόσον ένα άτομο, του οποίου η ηλικία είναι άγνωστη, είναι ενήλικο ή ανήλικο. Το ζήτημα αυτό συνδέεται άμεσα με τα δικαιώματα και τη μεταχείριση τόσο του εκάστοτε ενδιαφερομένου όσο και άλλων ατόμων, ιδίως άλλων ανηλίκων που ενδέχεται να έχουν εκ παραδρομής χαρακτηριστεί ως ενήλικες.

Ορίζοντας ως παιδί «κάθε ανθρώπινο ον μικρότερο των δεκαοκτώ ετών, εκτός εάν η ενηλικίωση επέρχεται νωρίτερα, σύμφωνα με την ισχύουσα για το παιδί νομοθεσία», η Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα του Παιδιού ορίζει, επίσης, στο άρθρο 3, ότι: **«Σε όλες τις αποφάσεις που αφορούν στα παιδιά, είτε αυτές λαμβάνονται από δημοσίους ή ιδιωτικούς οργανισμούς κοινωνικής προστασίας είτε από τα δικαστήρια, τις διοικητικές αρχές ή από τα νομοθετικά όργανα, πρέπει να λαμβάνεται πρωτίστως υπόψη το συμφέρον του παιδιού»**. Η διάταξη αυτή, η οποία θεωρείται επίσης ως η βασική έννοια και η κατευθυντήρια αρχή για

⁽¹⁾ Βλ. <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32010R0439:EL:NOT>.

⁽²⁾ Βλ. Πρόγραμμα δράσης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τους ασυνόδευτους ανήλικους (2010-2014) <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:52010DC0213:EL:NOT>.

⁽³⁾ <http://www.europarl.europa.eu/oeil/popups/summary.do?id=1303009&t=d&l=en>.

την ερμηνεία της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα του Παιδιού στο σύνολό της, επιβεβαιώνεται με ακόμη πιο γενική διατύπωση από τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το άρθρο 24 του Χάρτη ορίζει ότι «Σε όλες τις πράξεις που αφορούν τα παιδιά, είτε επιχειρούνται από δημόσιες αρχές είτε από ιδιωτικούς οργανισμούς, πρωταρχική σημασία πρέπει να δίνεται στο υπέρτατο συμφέρον του παιδιού». Τόσο η Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα του Παιδιού όσο και ο Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης κατοχυρώνουν υπέρ του παιδιού ειδικά δικαιώματα και ειδικό καθεστώς προστασίας σε σχέση με τα δικαιώματα των ενηλίκων. Η ειδική αυτή μέριμνα για τα παιδιά αντικατοπτρίζεται επίσης στο **νομικό πλαίσιο και στο πλαίσιο πολιτικής της ΕΕ, όπως εκτίθενται στο παράρτημα**, οι οποίες προβλέπουν τη θέσπιση κοινών και ελάχιστων προτύπων που θα εγγυώνται το ειδικό καθεστώς προστασίας των παιδιών.

Ο υπολογισμός της ηλικίας μπορεί να έχει σημαντικές επιπτώσεις για τον ενδιαφερόμενο, τα δικαιώματά του, την άσκηση συγκεκριμένων δικαιωμάτων και τις συναφείς εγγυήσεις. Ωστόσο, το ζήτημα αυτό περιπλέκεται από το γεγονός ότι δεν υφίσταται ακόμη μέθοδος ακριβούς υπολογισμού της ηλικίας του ενδιαφερομένου. Ως εκ τούτου, πάντοτε ελλοχεύει ο κίνδυνος μιας εσφαλμένης εκτίμησης, καθώς και το ενδεχόμενο εσφαλμένου χαρακτηρισμού του ενδιαφερομένου ως ενήλικα ή ως ανηλίκου.

Ο στόχος της παρούσας δημοσίευσης είναι η **προώθηση της βέλτιστης πρακτικής στο επίπεδο της διεθνούς συνεργασίας και σε ευρωπαϊκό επίπεδο**, και η παροχή συνδρομής προς τα κράτη μέλη που επιθυμούν να αναπτύξουν ίδιες πρακτικές υπολογισμού της ηλικίας. Έμφαση αποδίδεται επίσης στη διασφάλιση του **σεβασμού της αρχής του μείζονος συμφέροντος του παιδιού και των εν ευρεία εννοία δικαιωμάτων του παιδιού**. Η παρούσα δημοσίευση επιδιώκει να αποτελέσει πηγή έμπνευσης για τη θέσπιση **αποτελεσματικών και αποδοτικών διαδικασιών υπολογισμού της ηλικίας, και να συνδράμει τα κράτη μέλη στην ενίσχυση των οικείων εγγυητικών διαδικαστικών προτύπων**. Η επίτευξη του στόχου αυτού επιχειρείται με την προβολή διαδικασιών οι οποίες συνάδουν με τις εθνικές, τις ευρωπαϊκές και τις διεθνείς κατευθυντήριες γραμμές.

Ενώ ο στόχος της παρούσας δημοσίευσης είναι η παρουσίαση του ζητήματος του υπολογισμού της ηλικίας στο ειδικό πλαίσιο του καθεστώτος του ασύλου, μπορεί επίσης να αποβεί χρήσιμη σε άλλους τομείς όπου ο υπολογισμός της ηλικίας αποτελεί ζήτημα καίριας σημασίας, όπως είναι η εξακρίβωση της ανηλικότητας στο πλαίσιο της θεμελίωσης της ποινικής ευθύνης, η αντιμετώπιση των θυμάτων της εμπορίας ανθρώπων ή η χορήγηση άδειας προσωρινής διαμονής βάσει της οδηγίας για την επιβολή κυρώσεων στους εργοδότες, ο προσδιορισμός της ηλικίας για σκοπούς που συνδέονται με τους όρους υποδοχής και επιστροφής, καθώς και το σύνολο των διαδικασιών μετανάστευσης οι οποίες αφορούν ασυνόδευτους ανηλίκους ή ανηλίκους που έχουν υποστεί χωρισμό από τις οικογένειές τους και απαιτούν τον υπολογισμό της ηλικίας του ενδιαφερομένου.

Τα τελευταία χρόνια αρκετές μελέτες σε εθνικό, ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο έχουν ασχοληθεί με το συγκεκριμένο ζήτημα. Παρότι καμία μελέτη δεν έχει εξετάσει ταυτόχρονα την κατάσταση σε όλα τα κράτη μέλη και είναι γεγονός ότι οι διαθέσιμες μελέτες δεν καλύπτουν το σύνολο των κρατών μελών, **όλες οι εκθέσεις επιβεβαιώνουν τη διαπίστωση ότι δεν υφίσταται κοινή προσέγγιση των ευρωπαϊκών χωρών στο ζήτημα του υπολογισμού της ηλικίας** ⁽⁴⁾. Σε ορισμένες περιπτώσεις, επισημαίνεται ότι αποκλίνουσες μεταξύ τους πρακτικές δεν εφαρμόζονται μόνο στο επίπεδο των κρατών μελών αλλά και σε περιφερειακό επίπεδο εντός του εκάστοτε κράτους μέλους.

Ωστόσο, η EASO δεν προτίθεται να ταχθεί με την παρούσα δημοσίευση υπέρ μιας κοινής προσέγγισης όσον αφορά τον υπολογισμό της ηλικίας ή να υποδείξει την «καλύτερη λύση». Δεν υφίσταται ακόμη μέθοδος η οποία να μπορεί να υπολογίσει την ακριβή ημερομηνία γέννησης του ενδιαφερομένου. Εντούτοις, ανεξάρτητα από την εφαρμοστέα μέθοδο, είναι καίριας σημασίας ζήτημα η εστίαση στη διασφάλιση αποτελεσματικών και αποδοτικών διαδικασιών, τα δε κράτη μέλη έχουν καθήκον να διασφαλίσουν ότι οι οικείες διαδικασίες: α) συμμορφώνονται προς τα δικαιώματα των παιδιών, β) έχουν θετικό αντίκτυπο, γ) είναι λειτουργικές, δ) είναι αποτελεσματικές και αποδοτικές και ε) είναι βιώσιμες.

Μολονότι η παρούσα δημοσίευση απευθύνεται πρωτίστως στους υπευθύνους χάραξης της πολιτικής, αφορά επίσης τους επιχειρησιακώς υπεύθυνους και άλλους παράγοντες οι οποίοι εμπλέκονται στην αντιμετώπιση των ανηλίκων. Μεταξύ των εν λόγω παραγόντων ενδέχεται να περιλαμβάνονται δικαστικοί λειτουργοί και δικηγόροι, καθώς και κοινωνικοί λειτουργοί και κηδεμόνες ανηλίκων, οι οποίοι είναι επιφορτισμένοι με ειδικά καθήκοντα μέριμνας και προστασίας των παιδιών.

⁽⁴⁾ Ο όρος «ευρωπαϊκές χώρες» αναφέρεται στα κράτη μέλη της ΕΕ, στη Νορβηγία και στην Ελβετία.

Μεθοδολογία

Η παρούσα δημοσίευση υπήρξε αποτέλεσμα δευτερογενούς ανάλυσης δεδομένων, τυπικής (ερωτηματολόγιο της ΕΑΣΟ σχετικά με τον υπολογισμό της ηλικίας) και άτυπης διαβούλευσης με όλα τα κράτη μέλη, τη Νορβηγία, την Ελβετία, την Αυστραλία, τη Νέα Ζηλανδία και τις Ηνωμένες Πολιτείες, την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, τον Οργανισμό Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (FRA), οργανώσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων και κηδεμονίας ανηλίκων, ομάδες που αγωνίζονται για τα δικαιώματα του παιδιού, δικαστικούς λειτουργούς, τη UNICEF, τη UNHCR και ανεξάρτητους εμπειρογνώμονες, μεταξύ των οποίων επαγγελματίες του τομέα της υγείας.

Συλλογή πληροφοριών

Η παρούσα δημοσίευση παρουσιάζει πληροφορίες οι οποίες συνελέγησαν κατά τη διάρκεια έρευνας που διεξήχθη από τον Σεπτέμβριο του 2011 έως τον Ιούλιο του 2013.

Το περιεχόμενο και τα έγγραφα επί των οποίων βασίστηκε η δημοσίευση προέρχονται από διάφορες πηγές, μεταξύ δε αυτών περιλαμβάνεται υλικό από σειρά συνεδριάσεων εμπειρογνομώνων που διοργάνωσε η ΕΑΣΟ το 2012. Η έρευνα συμβουλευθήκε επίσης αρκετές εξειδικευμένες και συναφείς με το αντικείμενό της έντυπες και ηλεκτρονικές πηγές, στις οποίες αφιερώνει πλήρη βιβλιογραφική παραπομπή στο οικείο τμήμα της.

Το εγχειρίδιο αντικατοπτρίζει συναφείς κατευθυντήριες γραμμές και παραδείγματα ορθής πρακτικής των κρατών μελών. Κατά περίπτωση, περιλαμβάνει πορίσματα της νομολογίας των εθνικών και των ευρωπαϊκών δικαστηρίων.

Εκτός από την πρακτική των κρατών μελών, περιλαμβάνονται επίσης συναφείς κατευθυντήριες γραμμές και στοιχεία από άλλες πηγές, μεταξύ των οποίων διακυβερνητικούς οργανισμούς, ΜΚΟ, δικαστήρια, κοινωνικές υπηρεσίες και επαγγελματίες του τομέα υγείας.

Διαβουλεύσεις με εμπειρογνώμονες

Τον Νοέμβριο του 2012 σχέδιο της παρούσας δημοσίευσης παρουσιάστηκε σε συνεδρίαση εμπειρογνομώνων των μελών της ΕΑΣΟ, προκειμένου να εξετασθούν το περιεχόμενο και το πεδίο εφαρμογής του. Ειδικότερα, οι εμπειρογνώμονες κλήθηκαν να αναθεωρήσουν το εν λόγω σχέδιο και να διατυπώσουν σχόλια. Το πρώτο αυτό σχέδιο διαβιβάστηκε επίσης στα εθνικά σημεία επαφής των κρατών μελών, προκειμένου να αποστείλουν περισσότερα στοιχεία και τις συνεισφορές τους, οι οποίες αποτέλεσαν τη βάση της παρούσας δημοσίευσης. Αργότερα, τον Αύγουστο του 2013, το σχολιασμένο σχέδιο διαβιβάστηκε σε μια υψηλού επιπέδου ομάδα εμπειρογνομώνων από το σύνολο των κρατών μελών, τις συνδεδεμένες και τις μη συνδεδεμένες χώρες, την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και τον Οργανισμό Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (FRA).

Επιπλέον, αρκετοί οργανισμοί, φορείς και οργανώσεις που διαθέτουν πείρα στο ζήτημα του υπολογισμού της ηλικίας και συμμετείχαν στις συναφείς συνεδριάσεις εμπειρογνομώνων υπό την αιγίδα της ΕΑΣΟ απέστειλαν συνεισφορές στην εν λόγω υψηλού επιπέδου ομάδα εμπειρογνομώνων. Συμμετείχαν οι ακόλουθοι φορείς: η UNHCR, η UNICEF, η οργάνωση Save the Children, το Separated Children in Europe Programme (SCEP), το ECRE, η IARLJ, η France Terre d'Asile, η Bundesfachverband unbegleitete Minderjährige Flüchtlinge (B_UMF), η The Association of Directors of Children's Services (ADCS), η Arbeits Gemeinschaft für Forensische Altersdiagnostik (AGFAD) και το Upper Tribunal (Immigration and Asylum Chamber). Όλα τα μέλη της υψηλού επιπέδου ομάδας εμπειρογνομώνων κλήθηκαν να υποβάλουν σχόλια. Ακολούθως εξετάστηκε το σύνολο των σχολίων, τα περισσότερα δε εξ αυτών ενσωματώθηκαν στο τελικό κείμενο. Το γεγονός ότι η δημοσίευση αξιοποίησε τις εισφορές δικαστικών λειτουργών και δικαιοδοτικών οργάνων δεν σημαίνει ότι το περιεχόμενό της επιδοκιμάζεται στο σύνολό του από τη δικαστική λειτουργία. Εξάλλου, επισημαίνεται ότι το περιεχόμενό της δημοσίευσης δεν αντικατοπτρίζει κατ' ανάγκη τη θέση των μελών της υψηλού επιπέδου ομάδας εμπειρογνομώνων, καθώς η τελική απόφαση συναφώς ανήκει στην ΕΑΣΟ.

Διάρθρωση της δημοσίευσης

Το ουσιαστικό μέρος της δημοσίευσης διαιρείται ως εξής: Το κεφάλαιο 1 πραγματεύεται το **πλαίσιο διεξαγωγής του υπολογισμού της ηλικίας**. Ο όρος αυτός περιγράφει το πλαίσιο υπό το οποίο πρέπει να διεξάγεται ο υπολογισμός της ηλικίας, τους λόγους οι οποίοι επιβάλλουν τον υπολογισμό της ηλικίας, τις προβλεπόμενες διαδικασίες και τους εμπλεκόμενους φορείς. Στο κεφάλαιο 2 επιχειρείται ενδελεχής εξέταση των **διαδικαστικών μέτρων και εγγυήσεων**. Ειδικότερα, ερευνάται η εφαρμογή της αρχής του «μείζονος συμφέροντος του παιδιού», παρουσιάζονται τα δικαιώματα του παιδιού τα οποία πρέπει να λαμβάνονται υπόψη και αναδεικνύονται οι διαδικαστικές

εγγυήσεις που διασφαλίζουν τη συμμόρφωση προς τα σχετικά πρότυπα. Στο κεφάλαιο 3 αναλύεται το ζήτημα των **εργαλείων και των μεθόδων διεξαγωγής του υπολογισμού της ηλικίας**. Ο στόχος του είναι να παράσχει μια ολοκληρωμένη επισκόπηση των χρησιμοποιούμενων εργαλείων και μεθόδων, και να διευκολύνει την ανταλλαγή πληροφοριών και εμπειρογνωμοσύνης. Το εν λόγω κεφάλαιο εξετάζει τόσο τις «ιατρικές» όσο και τις «μη ιατρικές» μεθόδους με αντικειμενικό, βασισμένο σε αποδείξεις και ισορροπημένο τρόπο. Βασιζόμενο σε στοιχεία που αφορούν την εφαρμογή των μεθόδων, τις διαδικασίες και τις εγγυήσεις διεξαγωγής του υπολογισμού της ηλικίας, το κεφάλαιο 4 εστιάζει στην εξέταση των εν λόγω ζητημάτων στο επίπεδο της **λήψης αποφάσεων**. Ειδικότερα, το κεφάλαιο αυτό πραγματεύεται ζητήματα αξιολόγησης και αξιοπιστίας των αποδεικτικών στοιχείων, ενημέρωσης του αιτούντος σχετικά με την απόφαση και δυνατοτήτων προσφυγής κατά της απόφασης. Το κεφάλαιο 5 πραγματεύεται το ζήτημα της **συνεργασίας με λοιπούς ενδιαφερόμενους**. Ειδικότερα, παρουσιάζει τους ρόλους δυνητικών ενδιαφερόμενων για το θέμα του υπολογισμού της ηλικίας, περιλαμβανομένης της συνεργασίας και των σχέσεων με διακυβερνητικούς οργανισμούς, ΜΚΟ, εθνικές υπηρεσίες κοινωνικής μέριμνας, επαγγελματίες του τομέα υγείας, κηδεμόνες ανηλίκων, νόμιμους εκπροσώπους, διερμηνείς κ.λπ. Τέλος, το κεφάλαιο 6 εστιάζει στις **προοπτικές για το μέλλον** και εξετάζει τα **επόμενα πρακτικά βήματα**. Στο εν λόγω κεφάλαιο παρουσιάζεται μια επισκόπηση των πιθανών μελλοντικών μεθόδων, επιχειρησιακών και πρακτικών μέτρων για τον υπολογισμό της ηλικίας, καθώς και οι μηχανισμοί ελέγχου ποιότητας, τα διαθέσιμα εργαλεία και η ενημέρωση σχετικά με τη χρησιμοποίηση των σχετικών κονδυλίων της ΕΕ. Στο παράρτημα θα βρείτε τη βιβλιογραφία, τους ορισμούς και την ορολογία, το νομικό πλαίσιο και το πλαίσιο πολιτικής, συνοπτική παρουσίαση των νομοθετικών διατάξεων και επισκόπηση διαφόρων επιμέρους διαδικαστικών και εγγυητικών παραμέτρων της χρησιμοποιούμενης διαδικασίας υπολογισμού της ηλικίας, καθώς και τις μεθόδους υπολογισμού της ηλικίας που χρησιμοποιούνται ανά χώρα.

Κεφάλαιο 1 — Συνθήκες διεξαγωγής του υπολογισμού της ηλικίας

Το παρόν κεφάλαιο παρουσιάζει τις συνθήκες υπό τις οποίες ενδέχεται να διεξαχθεί ο υπολογισμός της ηλικίας. Πραγματεύεται επίσης τους λόγους διεξαγωγής του υπολογισμού της ηλικίας, τις ισχύουσες διαδικασίες και τους συμμετέχοντες φορείς.

1.1. Για ποιους λόγους είναι αναγκαίος ο υπολογισμός της ηλικίας;

Ο υπολογισμός της ηλικίας είναι αναγκαίος για τον προσδιορισμό του κατά πόσον ο ενδιαφερόμενος είναι ενήλικας ή ανήλικος, οσάκις εγείρονται αμφιβολίες σχετικά με τη δηλούμενη ηλικία. Αν η ηλικία αποτελεί για τους Ευρωπαίους ένα προφανώς γνωστό στοιχείο, οι στατιστικές της UNICEF υποδεικνύουν ότι στον αναπτυσσόμενο κόσμο δηλώνονται οι γεννήσεις των μισών μόνον παιδιών ηλικίας κάτω των 5 ετών⁽⁵⁾. Τα παιδιά ενδέχεται να αφιχθούν χωρίς έγγραφα πιστοποίησης της ταυτότητας ή της διαμονής τους τα οποία θα αποδείκνυαν την ταυτότητα και την ηλικία τους. Εξάλλου, ορισμένοι ενδιαφερόμενοι προσκομίζουν έγγραφα αμφίβολης αυθεντικότητας, τα οποία ενδέχεται να μη συνιστούν επαρκή απόδειξη της ηλικίας του φέροντος.

Η Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα του Παιδιού (στο εξής: UNCRC), ορίζει το παιδί ως «κάθε ανθρώπινο ον μικρότερο των δεκαοκτώ ετών, εκτός εάν η ενηλικίωση επέρχεται νωρίτερα, σύμφωνα με την ισχύουσα για το παιδί νομοθεσία» (άρθρο 1). Κατά συνέπεια, η ηλικία και η ταυτότητα του ενδιαφερομένου είναι ιδιαίτερα σημαντικά στοιχεία, καθώς προσδιορίζουν το κατά πόσον και για ποιο χρονικό διάστημα θα απολαύει των ειδικών δικαιωμάτων του παιδιού που κατοχυρώνουν η Σύμβαση και η συναφής εθνική νομοθεσία.

Εξάλλου, τα κράτη μέλη ανησυχούν επίσης για το ενδεχόμενο της αντιμετώπισης των ασυνόδευτων ανηλίκων ως ενηλίκων ή/και το αντίστροφο. Ως εκ τούτου, ο υπολογισμός της ηλικίας ενδέχεται να κριθεί αναγκαίος, προκειμένου να αποφευχθεί η συγκατοίκηση παιδιών με ενηλίκους ή η κράτηση παιδιών σε χώρο κράτησης ενηλίκων. Ενδέχεται επίσης ορισμένοι ενήλικοι να ισχυρισθούν δολίως ότι είναι ανήλικοι για να επωφεληθούν των πρόσθετων ευεργετημάτων που χορηγούνται σε ανήλικους. Πρέπει, επομένως, να διασφαλίζεται ότι μόνο τα παιδιά απολαύουν των συναφών πρόσθετων ευεργετημάτων και εγγυήσεων, και να αποτρέπεται το ενδεχόμενο αντιμετώπισης ενηλίκων ως παιδιών και η απόλαυση από αυτούς ευεργετημάτων που δεν δικαιούνται.

Η εξέταση των αιτήσεων διεθνούς προστασίας που υποβάλλονται από παιδιά ενδέχεται να υπάγεται σε καθεστώς που προβλέπει την εφαρμογή διαφορετικών διαδικαστικών μέτρων και προτύπων σε σχέση με το αντίστοιχο καθεστώς για ενήλικα άτομα [όσον αφορά το βάρος και το μέτρο της απόδειξης, καθώς και το ευεργέτημα της αμφιβολίας (βλ. Κατευθυντήριες γραμμές της Ύπατης Αρμοστείας των Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες σχετικά με τη Διεθνή Προστασία, αριθ. 8)]. Ομοίως, ο τύπος της αίτησης που υποβάλλεται από παιδιά ενδέχεται να διαφέρει ουσιαστικά από τον τύπο της αίτησης που υποβάλλεται από ενήλικα άτομα (αναγκαστικός/πρόωρος γάμος, αναγκαστική στρατολόγηση ανηλίκων, ακρωτηριασμός γυναικείων γεννητικών οργάνων (ο οποίος κατά κανόνα διενεργείται σε κορίτσια)).

Επιπλέον, πολλά άλλα δικαιώματα και υποχρεώσεις συνδέονται με τη συμπλήρωση των κατά περίπτωση νόμιμων ορίων ηλικίας. Δεδομένης της σημασίας που αποδίδουν η ΕΕ και τα κράτη μέλη στην ηλικία των ενδιαφερομένων, ο προσδιορισμός της ηλικίας διευκολύνει τη διαδικασία ένταξης. Ο υπολογισμός της ηλικίας μπορεί να αντιμετωπίζεται ως συναφές ζήτημα όχι μόνο στο πλαίσιο της διαδικασίας ασύλου, αλλά και όσον αφορά άλλες πτυχές της ζωής του ενδιαφερομένου. Ως εκ τούτου, ο υπολογισμός της ηλικίας απαιτείται προκειμένου να παρέχεται στα παιδιά η προβλεπόμενη συνδρομή, για να συνειδητοποιήσουν τα συναφή με την ηλικία τους δικαιώματα. Στην πράξη, τα παιδιά αποκτούν ή στερούνται δικαιώματα και επιβαρύνονται με υποχρεώσεις σε διάφορες ηλικίες, ακόμη και πριν από τη συμπλήρωση του 18ου έτους της ηλικίας τους.

Ο κατωτέρω μη εξαντλητικός κατάλογος παρέχει συναφή παραδείγματα, μεταξύ των οποίων ενδέχεται να περιλαμβάνονται:

- διαδικασίες μετανάστευσης

⁽⁵⁾ Βλ. UNICEF: The State of the world's children 2011- Adolescence, An age of opportunity (February 2011), διαθέσιμο στη διεύθυνση: http://www.unicef.org/publications/index_57468.html.

UNICEF: Discussion paper: Age Assessment practices, a literature review & annotated bibliography (April 2011), διαθέσιμο στη διεύθυνση: http://www.unicef.org/protection/Age_Assessment_Practices_2010.pdf.

UNICEF: Identification of Unaccompanied and Separated Children: Exploring Age Assessment Challenges, background and discussion paper: UNICEF: Age Assessment: A technical note (January 2013), διαθέσιμο στη διεύθυνση: http://www.unicef.org/protection/files/Age_Assessment_Note_final_version_%28English%29.pdf.

- νόμιμη ηλικία γάμου
- συναίνεση σε σεξουαλικές σχέσεις
- συναίνεση ή άρνηση για την παροχή υγειονομικής περίθαλψης
- στρατιωτική θητεία / κατάταξη στις ένοπλες δυνάμεις
- συμμετοχή σε ανταγωνιστικά αθλήματα
- περιορισμοί που σχετίζονται με ελάχιστα όρια ηλικίας στον τομέα της απασχόλησης
- ηλικία ποινικής ευθύνης
- δικονομικές εγγυήσεις υπέρ των παιδιών στο πλαίσιο των συστημάτων απονομής της ποινικής δικαιοσύνης

1.2. Πότε πρέπει να διενεργείται ο υπολογισμός της ηλικίας;

Όπως προκύπτει από τον κατωτέρω πίνακα, το «πότε» αφορά τόσο τον πρόσφορο χρόνο για τον υπολογισμό της ηλικίας όσο και τις καταστάσεις οι οποίες επιβάλλουν τη διεξαγωγή υπολογισμού της ηλικίας. Οι απαντήσεις που δόθηκαν στο ερωτηματολόγιο της EASO για τον υπολογισμό της ηλικίας υποδεικνύουν ότι αυτός διενεργείται στις ακόλουθες περιπτώσεις:

Χρονοδιάγραμμα	Λόγοι διεξαγωγής υπολογισμού της ηλικίας
18 ώρες οποτεδήποτε	25 χώρες οσάκις αμφισβητείται ο ισχυρισμός του αιτούντος ότι είναι ανήλικος
16 ώρες κατά τον χρόνο άφιξης	15 χώρες οσάκις αμφισβητείται η αυθεντικότητα των συναφών εγγράφων
8 ώρες πριν από τη συνέντευξη	12 χώρες οσάκις αμφισβητείται ο ισχυρισμός του αιτούντος ότι είναι ενήλικας
4 ώρες εντός μιας εβδομάδας από την υποβολή της αίτησης	2 χώρες οσάκις ο προσδιορισμός της ηλικίας είναι αναγκαίος για λόγους που συνδέονται με την ποινική ευθύνη
4 ώρες εντός ενός μηνός από την υποβολή της αίτησης	2 χώρες αντιμετωπίζουν τον υπολογισμό της ηλικίας ως συνήθη πρακτική
4 ώρες πριν από την έκδοση της αρχικής απόφασης	

Το ψήφισμα 97/C 221/03 του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 1997, σχετικά με τους ασυνόδετους ανήλικους υπηκόους τρίτων χωρών θεσπίζει κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τη μεταχείριση των ασυνόδετων ανηλίκων όσον αφορά ζητήματα όπως οι συνθήκες υποδοχής, διαμονής και επιστροφής, καθώς και ζητήματα εφαρμογής των διαδικασιών που προβλέπονται για τους αιτούντες άσυλο. Αναφορικά με το ειδικότερο ζήτημα του υπολογισμού της ηλικίας, το άρθρο 4 του ανωτέρω ψηφίσματος του Συμβουλίου ορίζει ότι:

«α) Καταρχήν, οι ασυνόδετοι αιτούντες άσυλο που ισχυρίζονται ότι είναι ανήλικοι πρέπει και να αποδείξουν την ηλικία τους.

β) Εάν δεν υπάρχει παρόμοια απόδειξη ή εάν εξακολουθούν να υπάρχουν σοβαρές αμφιβολίες, τα κράτη μέλη δύνανται να προσδιορίζουν την ηλικία των αιτούντων άσυλο κατ' εκτίμηση και με αντικειμενικό τρόπο».

Παρότι δεν υφίσταται ακόμη κοινά αποδεκτή ερμηνεία του όρου «σοβαρές αμφιβολίες», είναι σαφές ότι ο υπολογισμός της ηλικίας δεν πρέπει να αντιμετωπίζεται ως πάγια ή συνήθης πρακτική. Επίσης, η οδηγία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με κοινές διαδικασίες για τη χορήγηση και ανάκληση του καθεστώτος διεθνούς προστασίας (αναδιאτύπωση) (στο εξής: RAPD) ορίζει ότι **πριν από τη διεξαγωγή ιατρικών εξετάσεων για τον προσδιορισμό της ηλικίας πρέπει να εξετάζονται οι γενικές δηλώσεις και άλλες συναφείς ενδείξεις**. Η διάταξη αυτή μπορεί συνεπώς να έχει την έννοια ότι ο υπολογισμός της ηλικίας πρέπει να διεξάγεται μόνον οσάκις απουσιάζουν άλλες συναφείς ενδείξεις ή διαθέσιμα αποδεικτικά στοιχεία. Εξάλλου, η εν λόγω διάταξη **εφαρμόζεται τόσο όταν ο ενδιαφερόμενος ισχυρίζεται ότι είναι ενήλικας όσο και όταν ισχυρίζεται ότι είναι ανήλικος και ο σχετικός ισχυρισμός αμφισβητείται ως αναληθής**.

Το άρθρο 8 της UNCRC ορίζει ότι:

1. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη αναλαμβάνουν την υποχρέωση να σέβονται το δικαίωμα του παιδιού για διατήρηση της ταυτότητάς του, συμπεριλαμβανομένων της ιθαγένειάς του, του ονόματός του και των οικογενειακών σχέσεών του, όπως αυτά αναγνωρίζονται από το νόμο, χωρίς παράνομη ανάμιξη.

2. Εάν ένα παιδί στερείται παράνομα ορισμένα ή όλα τα στοιχεία που συνιστούν την ταυτότητά του, τα Συμβαλλόμενα Κράτη οφείλουν να του παράσχουν κατάλληλη υποστήριξη και προστασία, ώστε η ταυτότητά του να αποκατασταθεί το συντομότερο δυνατόν.

Ο υπολογισμός της ηλικίας δεν πρέπει να διεξάγεται οσάκις συντρέχουν εύλογοι λόγοι αμφισβήτησης του σχετικού ισχυρισμού. Υπό την έννοια αυτή, δεν πρέπει να εκλαμβάνεται ως συνήθης πρακτική. Ωστόσο, οσάκις γίνεται αποδεκτό ότι το ενδιαφερόμενο άτομο είναι ανήλικος, όμως η ηλικία του παραμένει άγνωστη, ο υπολογισμός της ηλικίας ενδέχεται να αποτελεί πρόσφορο μέτρο. Η διεξαγωγή του πρέπει να γίνεται με σεβασμό στο δικαίωμα του παιδιού για διατήρηση της ταυτότητάς του ή εις τρόπον ώστε το παιδί να μπορεί να απολαύει των ειδικών δικαιωμάτων και προνοιών που συνδέονται με την ηλικία του.

Σύσταση του FRA

Στη συγκριτική έκθεσή του σχετικά με τα «παιδιά που έχουν υποστεί χωρισμό από την οικογένειά τους και αναζητούν άσυλο σε κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης» ο Οργανισμός Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (FRA) επισημαίνει ότι «Ο υπολογισμός της ηλικίας πρέπει να διενεργείται μόνον όταν συντρέχουν λόγοι που να θέτουν σοβαρά εν αμφιβόλω την ηλικία του ενδιαφερομένου».

1.3. Ποιοι πρέπει να συμμετέχουν στη διεξαγωγή του υπολογισμού της ηλικίας;

Επί του παρόντος δεν υφίσταται ειδική νομοθεσία που να ορίζει τα αρμόδια πρόσωπα για τη διεξαγωγή του υπολογισμού της ηλικίας. Η πρακτική υποδεικνύει ότι στη διαδικασία ενδέχεται να συμμετέχουν διάφορα πρόσωπα. Ωστόσο, επισημαίνεται ότι η απάντηση στο ερώτημα «Ποιος μπορεί να συμμετέχει στη διεξαγωγή του υπολογισμού της ηλικίας;» εξαρτάται εν μέρει από την εφαρμοστέα μέθοδο ή διαδικασία υπολογισμού.

Στην πράξη, οι συμμετέχοντες στη διαδικασία υπολογισμού της ηλικίας ποικίλλουν ανάλογα με τις ιδιαίτερες περιστάσεις και το στάδιο της διαδικασίας. Για παράδειγμα, ενδέχεται να συμμετέχουν 1) οι προτείνοντες, οι οποίοι, βάσει εύλογων αμφιβολιών προτείνουν τη διεξαγωγή υπολογισμού της ηλικίας (αρχές επιβολής του νόμου υπηρεσίες κοινωνικής μέριμνας κ.λπ.), 2) οι διενεργούντες τον υπολογισμό της ηλικίας (υπηρεσίες κοινωνικής μέριμνας, παιδίατροι, παιδοψυχολόγοι, επαγγελματίες του τομέα της υγείας), 3) οι υπεύθυνοι για τη λήψη της οριστικής απόφασης βάσει των αποτελεσμάτων της διαδικασίας υπολογισμού της ηλικίας (αρμόδιες δικαστικές αρχές).

Περαιτέρω, η οδηγία για τις διαδικασίες ασύλου και η αναδιατύπωσή της παραπέμπουν σε διατάξεις σχετικά με τη υπαγωγή του ανηλίκου και των εκπροσώπων του, ενώ ορίζουν ότι ο υπολογισμός της ηλικίας πρέπει να διενεργείται από «κατάλληλα εκπαιδευμένους επαγγελματίες του τομέα της υγείας»⁽⁶⁾. Για να διασφαλισθεί ο σεβασμός των δικαιωμάτων των ανηλίκων, είναι επίσης σημαντικό οι ανήλικοι να γνωρίζουν και να κατανοούν τις τυχόν υποχρεώσεις τους, όπως οι απαιτήσεις συνεργασίας τους με τις αρμόδιες αρχές και η προσκόμιση εγγράφων ή άλλων αποδεικτικών στοιχείων τα οποία συνδέονται με την ηλικία τους. Οι υποχρεώσεις αυτές πρέπει να διευκρινίζονται στον ανήλικο με τη βοήθεια των εκπροσώπων του σε γλώσσα κατανοητή σε αυτόν και με τρόπο που να συνάδει με την ηλικία του και τον βαθμό ωριμότητάς του.

Σύσταση του SCEP

Στο έγγραφο διατύπωσης θέσεων σχετικά με τον υπολογισμό της ηλικίας των παιδιών που έχουν υποστεί χωρισμό από την οικογένειά τους και βρίσκονται στην Ευρώπη⁽⁷⁾, το SCEP υποστηρίζει την άποψη ότι «Ο υπολογισμός της ηλικίας πρέπει να διενεργείται από επαγγελματίες οι οποίοι α) είναι ανεξάρτητοι (ο ρόλος τους δεν προκαλεί δυνητική/πραγματική σύγκρουση συμφερόντων με τα συμφέροντα του ανηλίκου), β) διαθέτουν κατάλληλη εμπειρογνομosύνη (επαρκή εκπαίδευση) και γ) είναι εξοικειωμένοι με το εθνικό και πολιτισμικό υπόβαθρο του ενδιαφερομένου».

1.4. Πώς πρέπει να διενεργείται ο υπολογισμός της ηλικίας;

Ο υπολογισμός της ηλικίας πρέπει να διενεργείται σύμφωνα με τις επιταγές της UNCRC, και ειδικότερα να συνάδει με τις βασικές αρχές της «απαγόρευσης των δυσμενών διακρίσεων», του «μειζονος συμφέροντος του παιδιού», του «δικαιώματος στη ζωή, την επιβίωση και την ανάπτυξη» και της «ελεύθερης έκφρασης της γνώμης του παιδιού»⁽⁸⁾. Μεταξύ των υπόλοιπων άρθρων που προσδιορίζουν τον ενδεδειγμένο τρόπο υπολογισμού της ηλικίας συγκαταλέγονται το άρθρο 8 («διατήρηση της ταυτότητας»), το άρθρο 19 («προστασία από κάθε μορφή βίας») και το άρθρο 22 («παιδιά πρόσφυγες»).

⁽⁶⁾ Άρθρο 25 της RAPD.

⁽⁷⁾ SCEP: Position paper on Age Assessment in the context of separated children in Europe (2012), διαθέσιμο στη διεύθυνση: www.separated-children-europe-programme.org.

⁽⁸⁾ Άρθρα 2, 3, 6 και 12 της UNCRC.

Επιπλέον, η Ύπατη Αρμοστεία των Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες έχει εκδώσει ένα γενικό σχόλιο (αριθ. 16) όσον αφορά το δικαίωμα στον σεβασμό της ιδιωτικής ζωής, της οικογένειας, της οικογενειακής εστίας και της αλληλογραφίας, καθώς και την προστασία της τιμής και της υπόληψης. Το εν λόγω σχόλιο διατείνεται ότι κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα στην προστασία έναντι αυθαίρετης ανάμειξης στην ιδιωτική ζωή. Το γενικό σχόλιο υποστηρίζει, περαιτέρω, ότι τα άτομα έχουν το δικαίωμα να γνωρίζουν ποια δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που τους αφορούν είναι αποθηκευμένα και ποιους σκοπούς εξυπηρετεί η αποθήκευσή τους. Το πλαίσιο αυτό συνηγορεί υπέρ της άποψης ότι οι διαδικασίες υπολογισμού της ηλικίας δεν πρέπει να ενεργοποιούνται χωρίς εύλογο λόγο, καθώς και ότι το παιδί πρέπει να ενημερώνεται σχετικά με την αποδιδόμενη σε αυτό ηλικία από τις αρμόδιες αρχές του κράτους υποδοχής και για τους λόγους επί των οποίων βασίστηκε η συγκεκριμένη απόφαση.

Η νομοθεσία της ΕΕ που ρυθμίζει τον τρόπο διεξαγωγής του υπολογισμού της ηλικίας παρατίθεται στο παράρτημα σχετικά με το νομικό πλαίσιο και το πλαίσιο πολιτικής. Εκτός από την ειδική νομοθεσία σχετικά με το πλαίσιο διεξαγωγής της εκτίμησης της ηλικίας, παρατίθεται επίσης η νομοθεσία που ρυθμίζει εμμέσως συναφή ζητήματα, π.χ. η νομοθεσία περί προστασίας δεδομένων ή η νομοθεσία σχετικά με τις ιατρικές διαδικασίες.

Σύσταση του FRA

Στη συγκριτική έκθεσή του σχετικά με τα «παιδιά που έχουν υποστεί χωρισμό από την οικογένειά τους και αναζητούν άσυλο σε κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης» ο Οργανισμός Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (FRA) επισημαίνει ότι «Εάν η διενέργεια ιατρικών εξετάσεων κριθεί ουσιώδης, ο ανήλικος πρέπει να παράσχει τη συναίνεσή του κατόπιν ενημέρωσης για τη διεξαγωγή της σχετικής διαδικασίας και αφού θα έχει λάβει εξηγήσεις σχετικά με όλες τις πιθανές συνέπειες για την υγεία του και το νομικό καθεστώς του με απλό και εύληπτο για ανήλικους τρόπους και σε κατανοητή στον εκάστοτε ανήλικο γλώσσα. Ο υπολογισμός της ηλικίας πρέπει να διεξάγεται με τρόπο που θα λαμβάνει υπόψη το φύλο από ανεξάρτητους εμπειρογνώμονες οι οποίοι θα είναι εξοικειωμένοι με το πολιτισμικό υπόβαθρο του ανήλικου, καθώς και με πλήρη σεβασμό στην αξιοπρέπειά του. Οσάκις εγείρονται αμφιβολίες σχετικά με την ακρίβεια του υπολογισμού της ηλικίας, οι αρμόδιες αρχές πρέπει να αντιμετωπίζουν τον ενδιαφερόμενο ως ανήλικο και να του παραχωρούν το δικαίωμα προσφυγής κατά των αποφάσεων υπολογισμού της ηλικίας του».

Κεφάλαιο 2 — Διαδικαστικά μέτρα και εγγυήσεις

Το παρόν κεφάλαιο παρουσιάζει τα ελάχιστα διαδικαστικά μέτρα και εγγυήσεις που συνδέονται με τον υπολογισμό της ηλικίας, όπως αυτά προκύπτουν από την UNCRC και από το οικείο νομοθετικό πλαίσιο της ΕΕ. Πραγματεύεται επίσης την εφαρμογή της αρχής του «μείζονος συμφέροντος του παιδιού», επισημαίνοντας τα δικαιώματα του παιδιού που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη και τις διαδικαστικές εγγυήσεις που διασφαλίζουν τη συμμόρφωση προς τα σχετικά πρότυπα. Επιπλέον, τίγονται επίσης σημαντικά ζητήματα, όπως η εφαρμογή του κανονισμού του Δουβλίνου σε σχέση με τους ανήλικους, η κράτηση, τα σημεία που χρήζουν εξέτασης οσάκις ο ανήλικος τίθεται υπό «μεταβατικό καθεστώς» και το καθεστώς διαμονής ανηλικών των οποίων η ηλικία αμφισβητείται.

Επισκόπηση της τρέχουσας πρακτικής

Τα κράτη μέλη κλήθηκαν να παράσχουν πληροφορίες σχετικά με τις εγγυήσεις και τα διαδικαστικά μέτρα που έθεσαν πρόσφατα σε εφαρμογή στο πλαίσιο της διαδικασίας υπολογισμού της ηλικίας⁽⁹⁾.

Στο παράρτημα 5 παρατίθεται επισκόπηση της ισχύουσας πρακτικής σύμφωνα με τις απαντήσεις που έδωσαν τα κράτη μέλη και οι λοιπές συμμετέχουσες χώρες που συμπλήρωσαν το ερωτηματολόγιο της ΕΑΣΟ σχετικά με τον υπολογισμό της ηλικίας.

Οι απαντήσεις αποκαλύπτουν ότι στο πλαίσιο της διαδικασίας υπολογισμού της ηλικίας εφαρμόζονται τα ακόλουθα διαδικαστικά μέτρα και εγγυήσεις:

Από τις 30 συμμετέχουσες χώρες που απάντησαν στο ερωτηματολόγιο:

- 26 χώρες ενημερώνουν τον αιτούντα σχετικά με τους λόγους διενέργειας του υπολογισμού της ηλικίας
- 25 χώρες μεταχειρίζονται τον ενδιαφερόμενο ως ανήλικο ενόσω εκκρεμεί το αποτέλεσμα της διαδικασίας υπολογισμού της ηλικίας του
- 24 χώρες λαμβάνουν τη συναίνεση του ενδιαφερομένου κατόπιν ενημέρωσης πριν από τον υπολογισμό της ηλικίας
- 24 χώρες ενημερώνουν τον αιτούντα σχετικά με τα αποτελέσματα της διαδικασίας υπολογισμού της ηλικίας σε κατανοητή από αυτόν γλώσσα
- 24 χώρες ενημερώνουν τον αιτούντα σχετικά με τις συνέπειες και τα πιθανά αποτελέσματα του υπολογισμού της ηλικίας
- 22 χώρες παρέχουν στον αιτούντα τη δυνατότητα να αρνηθεί τη διενέργεια υπολογισμού της ηλικίας του
- 19 χώρες δήλωσαν ότι κατά τη διάρκεια της διαδικασίας υπολογισμού της ηλικίας ο αιτών λαμβάνει συνδρομή από ανεξάρτητο πρόσωπο
- 19 χώρες παρέχουν στον αιτούντα συμβουλές σχετικά με το δικαίωμα προσφυγής / τις δυνατότητες αμφισβήτησης της απόφασης υπολογισμού της ηλικίας του
- 18 χώρες έχουν επεκτείνει το ευεργέτημα της αμφιβολίας υπέρ του αιτούντος
- 16 χώρες δήλωσαν ότι η άρνηση του αιτούντος να δεχθεί τη διενέργεια ιατρικών εξετάσεων για τον υπολογισμό της ηλικίας του δεν συνεπάγεται αυτομάτως την αντιμετώπισή του ως ενήλικα
- 13 χώρες ενημερώνουν τον αιτούντα σχετικά με τις συνέπειες που ενέχουν για την υγεία του οι εφαρμοστέες διαδικασίες
- 10 χώρες εφαρμόζουν άλλες προσεγγίσεις προτού καταφύγουν στη λύση της διενέργειας εξετάσεων για τον υπολογισμό της ηλικίας

⁽⁹⁾ Το ερωτηματολόγιο καταρτίστηκε βάσει των συναφών κριτηρίων της «δήλωσης ορθής πρακτικής» του «Separated Children in Europe Programme» (SCEP), καθώς και βάσει των ελαχίστων προτύπων που θεσπίζουν οι οδηγίες της ΕΕ για το άσυλο.

Προσδιορισμός των διαδικαστικών μέτρων και εγγυήσεων

Στη συνέχεια, εκτίθενται τα διαδικαστικά μέτρα και οι εγγυήσεις που συνδέονται με τον υπολογισμό της ηλικίας. Τα εν λόγω μέτρα και οι συναφείς εγγυήσεις βασίζονται στα άρθρα της UNCRC, η οποία είναι η πρώτη διεθνώς δεσμευτική σύμβαση για τα δικαιώματα του παιδιού, καθώς και στα άρθρα των συναφών οδηγιών της ΕΕ. Έχουν ληφθεί υπόψη συναφώς τόσο οι αρχικές όσο και οι αναδιατυπωμένες διατάξεις, δεδομένου ότι σε ορισμένα κράτη μέλη εξακολουθούν να ισχύουν οι αρχικές διατάξεις. Περαιτέρω, οι κατάλογοι ελέγχων πρέπει να λαμβάνονται υπόψη υπό το πρίσμα της εκάστοτε αρμόδιας εθνικής νομοθεσίας.

Τα εν λόγω πρότυπα έχουν ιδιαίτερη σημασία, καθώς προσδιορίζουν τα από κοινού συμπεφωνημένα πρότυπα και τις παραμέτρους του Ενιαίου Ευρωπαϊκού Συστήματος Ασύλου (ΕΕΣΑ). Ως εκ τούτου, είναι ιδιαίτερα σημαντικό κατά τη χάραξη της πολιτικής και τη θέσπιση διαδικασιών εφαρμογής να τηρούνται τα πρότυπα που έχουμε συμφωνήσει ως καίριες προϋποθέσεις για τη δημιουργία ενός ανθρώπινου, δίκαιου και ασφαλούς συστήματος ασύλου.

Καθώς το μείζον συμφέρον του παιδιού πρέπει να αποτελεί το πρωταρχικό μέλημα κάθε δράσης στον συγκεκριμένο τομέα, όλα τα διαδικαστικά μέτρα και οι εγγυήσεις που εξετάζονται κατωτέρω έχουν καταρτισθεί με γνώμονα τη διασφάλισή του.

2.1. Το μείζον συμφέρον του παιδιού

Όλες οι διαδικασίες που αφορούν ανηλίκους, είτε εκτελούνται από δημόσιες αρχές είτε από ιδρύματα ιδιωτικού δικαίου, πρέπει να έχουν ως πρωταρχικό μέλημα το μείζον συμφέρον του παιδιού⁽¹⁰⁾. Κατά συνέπεια, τόσο η απόφαση περί υπολογισμού της ηλικίας όσο και η επιλογή των μεθόδων υπολογισμού πρέπει να έχουν ως πρωταρχικό μέλημα τη διασφάλιση του μείζονος συμφέροντος του παιδιού. Η αξιολόγηση του μείζονος συμφέροντος του παιδιού πρέπει να λαμβάνει υπόψη τις ατομικές περιστάσεις του ανηλίκου, καθώς και τον αντίκτυπο που οι εξεταζόμενες δράσεις θα έχουν στα υπόλοιπα δικαιώματα του παιδιού. Σε ό,τι ειδικότερα αφορά τον υπολογισμό της ηλικίας, αντικείμενο εξέτασης πρέπει επίσης να αποτελούν το είδος της εφαρμοστέας μεθόδου και οι συναφείς διαδικασίες, καθώς και η συμβατότητα της μεθόδου με τις συναφείς νομικές διατάξεις της ευρωπαϊκής νομοθεσίας. Στο κεφάλαιο 3 «Εργαλεία και μέθοδοι υπολογισμού της ηλικίας» παρέχονται εκτενέστερες πληροφορίες σχετικά με τις χρησιμοποιούμενες μεθόδους, περιλαμβανομένης της «ανάλυσης SWOT»⁽¹¹⁾, καθώς και συναφείς συστάσεις.

Νομικές διατάξεις	Προτεινόμενος κατάλογος ελέγχων σχετικά με την εξέταση του μείζονος συμφέροντος του παιδιού
UN CRC 3 APD 17 (v) 6 APD 25.1 RAPD 25.6 RQD 20.5 RDR 6.3 RRCD 23.1-2 RD 17.5	<p>Ο σεβασμός της αρχής του μείζονος συμφέροντος του παιδιού αποτελεί το πρωταρχικό μέλημα πριν από την ανάληψη οιασδήποτε δράσης;</p> <p>Παρέχεται συναφώς έγγραφη ή άλλη τεκμηρίωση;</p> <p>Κατά την αξιολόγηση του «μείζονος συμφέροντος του παιδιού» λαμβάνονται υπόψη παράγοντες όπως α) η αναγκαιότητα του υπολογισμού της ηλικίας, β) ο σεβασμός της αξιοπρέπειας του ενδιαφερομένου, γ) η παρεμβατικότητα της μεθόδου, δ) η αξιοπιστία του αποτελέσματος του υπολογισμού και ε) τα οφέλη του υπολογισμού, καθώς και άλλοι συναφείς παράγοντες;</p> <p>Ο ανήλικος συμμετέχει στη διαδικασία λήψης της απόφασης; Ζητείται, για παράδειγμα, η γνώμη του ή/και η γνώμη του κηδεμόνα ή του εκπροσώπου του με γνώμονα την ηλικία και τον βαθμό ωριμότητάς του;</p> <p>Οσάκις αμφισβητείται ότι ορισμένη διαδικασία συνάδει με την αρχή του μείζονος συμφέροντος του παιδιού, αναθεωρείται η προτεινόμενη απόφαση;</p> <p>Παρέχεται συναφώς έγγραφη ή άλλη τεκμηρίωση;</p> <p>Οι συναφείς αποφάσεις αιτιολογούν σαφώς υπό ποια έννοια ελήφθη υπόψη το μείζον συμφέρον του παιδιού και πώς το εν λόγω συμφέρον εξισορροπείται σε σχέση με άλλα πιθανά συμφέροντα;</p> <p>Η εμπειρογνομosύνη των προσώπων που παρέχουν συναφείς υπηρεσίες στον ανήλικο (διερμηνείς, εκπρόσωπος, αρμόδιοι για τη διεξαγωγή του υπολογισμού της ηλικίας) τεκμηριώνεται όσον αφορά την εκπλήρωση των καθηκόντων τους με γνώμονα την αρχή του μείζονος συμφέροντος του παιδιού;</p>

⁽¹⁰⁾ Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (άρθρο 24), Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα του Παιδιού (άρθρο 3).

⁽¹¹⁾ Η «ανάλυση SWOT» είναι μια τεχνική, η οποία μέσω ενός απλού και χρήσιμου πλαισίου επιτρέπει στον χρήστη να διαπιστώνει πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα, να προσδιορίζει και να αποτρέπει απειλές, καθώς και να εντοπίζει ευκαιρίες. Τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα συχνά συνδέονται με εγγενείς παράγοντες της μεθόδου, ενώ οι ευκαιρίες και οι απειλές συνδέονται, κατά κανόνα, με εξωγενείς παράγοντες. Ως εκ τούτου, η «ανάλυση SWOT» ενίοτε αναφέρεται ως «εγγενής-εξωγενής ανάλυση» ή ως «ανάλυση εγγενών/εξωγενών παραγόντων» («IE Matrix»). Περισσότερες πληροφορίες για την «ανάλυση SWOT» διατίθενται στη διεύθυνση: http://www.mindtools.com/pages/article/newTMC_05.htm.

2.2. Το ευεργέτημα της αμφιβολίας

Το ευεργέτημα της αμφιβολίας αποτελεί σημαντική εγγύηση στο πλαίσιο διεξαγωγής του υπολογισμού της ηλικίας, ιδίως μάλιστα ενόψει του γεγονότος ότι καμία από τις χρησιμοποιούμενες μεθόδους υπολογισμού δεν μπορεί να προσδιορίσει με ασφάλεια την ακριβή ηλικία του ενδιαφερομένου. Το ζήτημα του ευεργετήματος της αμφιβολίας περιπλέκεται ακόμη περισσότερο στις περιπτώσεις υπολογισμού της ηλικίας, καθώς πρέπει να εφαρμόζεται σε δύο επίπεδα. Κατά πρώτο λόγο, το ευεργέτημα της αμφιβολίας πρέπει να παρέχεται στον ενδιαφερόμενο, και, ως εκ τούτου, να αντιμετωπίζεται ως ανήλικος, ενόσω διαρκεί η διαδικασία και παραμένουν οι αμφιβολίες σχετικά με την ηλικία ⁽¹²⁾. Κατά δεύτερο λόγο, οι αρχές που συνδέονται με το ευεργέτημα της αμφιβολίας εφαρμόζονται σε περιπτώσεις όπου ο αιτών υπέχει την υποχρέωση να τεκμηριώσει την αίτηση διεθνούς προστασίας, πλην όμως οι ισχυρισμοί του δεν υποστηρίζονται από έγγραφα ή άλλα αποδεικτικά στοιχεία. Στις περιπτώσεις αυτές, το ευεργέτημα της αμφιβολίας παρέχεται για όσο χρονικό διάστημα πληρούνται οι προϋποθέσεις του άρθρου 4 παράγραφος 5 της RQD ⁽¹³⁾.

Σύμφωνα με τη RAPD και το γενικό σχόλιο 6 της Επιτροπής των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα το Παιδιού, οσάκις μετά τη διενέργεια του υπολογισμού της ηλικίας η αβεβαιότητα παραμένει, πρέπει να παρέχεται στον ενδιαφερόμενο το δικαίωμα της αμφιβολίας, καθώς στον βαθμό που πιθανολογείται ότι ο ενδιαφερόμενος είναι ανήλικος πρέπει να αντιμετωπισθεί ως ανήλικος ⁽¹⁴⁾.

Νομικές διατάξεις	Προτεινόμενος κατάλογος ελέγχων σχετικά με την εφαρμογή του ευεργετήματος της αμφιβολίας
UNCRC 12 UNCRC 16 RAPD 25.5 QD 4.5 RQD 4.5 PCT 13 CoE CAT 10	<p>Οσάκις η ηλικία είναι αβέβαιη και πιστεύεται ότι το ενδιαφερόμενο πρόσωπο είναι ανήλικος, πρέπει να τεκμαίρεται ότι πρόκειται για ανήλικο ενόσω εκκρεμεί ο έλεγχος της ηλικίας;</p> <p>Εάν εξακολουθούν να υφίστανται αμφιβολίες μετά τη διενέργεια των εξετάσεων για τον υπολογισμό της ηλικίας, τεκμαίρεται ότι ο αιτών είναι ανήλικος;</p> <p>Οσάκις δεν παρέχεται το ευεργέτημα της αμφιβολίας, παρέχεται τεκμηριωμένη και σαφώς διατυπωμένη αιτιολογία της απορριπτικής απόφασης;</p> <p>Η απόφαση περί μη χορήγησης του δικαιώματος της αμφιβολίας εγκρίνεται από την αρμόδια εποπτεύουσα αρχή;</p> <p>Οσάκις δεν παρέχεται το ευεργέτημα της ευημερίας, η σχετική αιτιολογημένη απόφαση κοινοποιείται στον ανήλικο ή/και στον κηδεμόνα/εκπρόσωπο του ανήλικου;</p> <p>Οσάκις η αρμοδιότητα για τη λήψη απόφασης επί της χορήγησης του ευεργετήματος της αμφιβολίας ανήκει σε περισσότερους από έναν φορείς/όργανα, απαιτείται η σύμφωνη γνώμη όλων επί του περιεχομένου της απόφασης;</p> <p>Οσάκις οι συναρμόδιοι φορείς διαφωνούν μεταξύ τους, η εν λόγω διαφωνία τεκμηριώνεται;</p>

2.3. Μέριμνα και διαμονή

Η μέριμνα και η διαμονή αποτελούν σημαντικά ζητήματα για όλους τους ανήλικους, καθώς πρέπει να καλύπτουν τις ιδιαίτερες ανάγκες τους. Σε πολλές περιπτώσεις, η ηλικία του ανήλικου καθορίζει το είδος και τη διάρκεια των υπηρεσιών μέριμνας και διαμονής που παρέχονται στον ανήλικο. Εξάλλου, η εκτίμηση ότι ένας ανήλικος είναι άνω των 16 ετών ⁽¹⁵⁾ ενδέχεται να επηρεάσει την απόφαση σχετικά με τη συνοίκηση του σε κέντρο διαμονής ενηλίκων.

⁽¹²⁾ Άρθρο 25 της RAPD, άρθρο 13 της PCT, άρθρο 10 της CoE και άρθρο 2 της UNCRC.

⁽¹³⁾ α) ο αιτών έχει καταβάλει πραγματική προσπάθεια να τεκμηριώσει την αίτησή του·

β) έχουν υποβληθεί όλα τα συναφή στοιχεία, τα οποία έχει ο αιτών στη διάθεσή του και έχει δοθεί ικανοποιητική εξήγηση για την τυχόν έλλειψη άλλων λυσιτελών στοιχείων·

γ) οι δηλώσεις του αιτούντος θεωρούνται συνεπείς και ευλογοφανείς και δεν έρχονται σε αντίθεση με διαθέσιμα ειδικά και γενικά στοιχεία που αφορούν την περίπτωση του·

δ) ο αιτών αιτήθηκε την παροχή διεθνούς προστασίας το νωρίτερο δυνατόν, εκτός εάν αποδείξει ότι υπήρχε σοβαρός λόγος που τον εμπόδισε να το πράξει·

ε) η γενική αξιολογία του αιτούντος είναι αποδεδειγμένη.

⁽¹⁴⁾ Άρθρο 25 παράγραφος 5 της RAPD και άρθρο 13 της PCT.

⁽¹⁵⁾ Άρθρο 24 παράγραφος 2 της RRCD.

Νομικές διατάξεις	Προτεινόμενος κατάλογος ελέγχων σχετικά με τον καθορισμό των παρεχόμενων υπηρεσιών μέριμνας και διαμονής	
UNCRC 4 UNCRC 12 UNCRC 16 UNCRC 20	Κατά τη λήψη αποφάσεων περί των πλέον πρόσφορων όρων μέριμνας και διαμονής (περιλαμβανομένων των αποφάσεων σχετικά με το προσωπικό και τις εγκαταστάσεις), λαμβάνονται υπόψη η ηλικία, ο βαθμός ωριμότητας και οι ειδικές ανάγκες του ενδιαφερομένου;	
UNCRC 21 UNCRC 25 UNCRC 27 RCD 19.2	Οσάκις διαπιστώνεται ότι το μείζον συμφέρον ασυνόδευτου ανηλίκου ηλικίας άνω των 16 ετών επιτάσσει την εγκατάστασή του σε κέντρο διαμονής ενηλίκων αιτούντων άσυλο, η σχετική απόφαση λαμβάνεται κατόπιν διαβούλευσης και συμφωνίας με τον ανήλικο ή/και τον εκπρόσωπό του;	
RRCD 11.2 RRCD 23.1 RRCD 23.5 RRCD 24.2	Οσάκις διαπιστώνεται ότι το μείζον συμφέρον ασυνόδευτου ανηλίκου ηλικίας άνω των 16 ετών επιτάσσει την εγκατάστασή του σε κέντρο διαμονής ενηλίκων αιτούντων άσυλο, παρέχεται έγγραφη ή άλλη τεκμηρίωση της αιτιολόγησης της σχετικής απόφασης;	
	Οσάκις η ακριβής ηλικία του ενδιαφερομένου παραμένει αμφίβολη, ιδίως δε όταν αμφισβητείται το κατά πόσον ο ενδιαφερόμενος είναι ανήλικος, ο καθορισμός των όρων διαμονής του ενδιαφερομένου επιχειρείται με γνώμονα την αξιολόγηση του μείζονος συμφέροντος;	
	Η απόφαση περί των όρων μέριμνας και διαμονής του ενδιαφερομένου τεκμηριώνεται;	
	Οσάκις αμφισβητείται η απόφαση περί των όρων μέριμνας και διαμονής, είναι δυνατή η επανεξέταση της εν λόγω απόφασης από την αρμόδια εποπτεύουσα αρχή;	
	Οσάκις αμφισβητείται η προσφορότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών μέριμνας και διαμονής, ο ενδιαφερόμενος και ο κηδεμόνας/εκπρόσωπός του ενημερώνονται σχετικά με τις δυνατότητες αμφισβήτησης ή προσβολής της σχετικής απόφασης;	

2.4. Συνέπειες της άρνησης

Από τις διατάξεις της RAPD ⁽¹⁶⁾ προκύπτει ότι η απόρριψη της αίτησης ασύλου δεν βασίζεται αποκλειστικά στην άρνηση του ενδιαφερομένου να υποβληθεί σε ιατρικές εξετάσεις. Επιπλέον, η τυχόν άρνηση του ασυνόδευτου ανηλίκου να υποβληθεί σε ανάλογες εξετάσεις δεν εμποδίζει την αρμόδια αρχή να λάβει απόφαση επί της αιτήσεως ασύλου. Πριν από τη λήψη οιασδήποτε συναφούς απόφασης, πρέπει να εξετάζονται οι λόγοι επί των οποίων ο ενδιαφερόμενος ερείδει την άρνησή του να υποβληθεί στη διαδικασία υπολογισμού της ηλικίας του. Λαμβάνοντας υπόψη τις επιπτώσεις που η άρνηση αυτή ενδέχεται να έχει όσον αφορά την πρόσβαση στα ειδικά ευεργετήματα υπέρ των ανηλίκων, τα κράτη μέλη πρέπει να εξετάζουν ενδελεχώς το κατά πόσον η άρνηση του ενδιαφερομένου να υποβληθεί σε ιατρικές εξετάσεις πρέπει να έχει ως συνέπεια την εξέταση της αίτησής του με τις διαδικασίες περί των αιτήσεων ασύλου ενηλίκων.

Νομικές διατάξεις	Προτεινόμενος κατάλογος ελέγχων σχετικά με τη διαπίστωση των συνεπειών της άρνησης
UNCRC 12 UNCRC 13 UNCRC 16 APD 17.5 RAPD 25.5 QD 4.5 RQD 4.5	Είναι δυνατή η ανάκληση της συναίνεσης του ενδιαφερομένου οσάκις εικάζεται ότι η διαδικασία αντίκειται στο μείζον συμφέρον του παιδιού;
	Είναι δυνατή η ανάκληση της συναίνεσης του ενδιαφερομένου οσάκις εικάζεται ότι η διαδικασία ενέχει κινδύνους για τη σωματική και πνευματική υγεία του;
	Ελέγχεται το κατά πόσον ο ενδιαφερόμενος έχει κατανοήσει τη διαδικασία υπολογισμού της ηλικίας;
	Ο ενδιαφερόμενος ενημερώνεται σχετικά με τις συνέπειες της άρνησής του να υποβληθεί στη διαδικασία υπολογισμού της ηλικίας;
	Ο ενδιαφερόμενος έχει τη δυνατότητα να εξηγήσει τους λόγους για τους οποίους αρνείται να υποβληθεί στη διαδικασία αξιολόγησης της ηλικίας του; Οι λόγοι τους οποίους επικαλείται καταγράφονται;
	Η άρνηση του ενδιαφερομένου να υποβληθεί σε διαδικασία προσδιορισμού της ηλικίας του υποστηρίζεται από τον κηδεμόνα / νόμιμο εκπρόσωπό του;
	Αποδεικνύεται πέραν πάσης αμφιβολίας ότι η απόφαση με την οποία απορρίπτεται η αίτηση ασύλου / διεθνούς προστασίας δεν βασίζεται αποκλειστικά στην άρνηση του αιτούντος να υποβληθεί σε διαδικασία υπολογισμού της ηλικίας του;

2.5. Προστασία δεδομένων

Όλοι όσοι συμμετέχουν στη διαδικασία υπολογισμού της ηλικίας πρέπει να αντιλαμβάνονται τις απαιτήσεις περί προστασίας δεδομένων και κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων τους να δεσμεύονται από αυτές. Επιπλέον, η συναίνεση του ενδιαφερομένου κατόπιν ενημέρωσης πρέπει να εξασφαλίζεται πριν από τη διαβίβαση των συναφών πληροφοριών προσωπικού χαρακτήρα. Εξάλλου, η συλλογή και η χρησιμοποίηση πληροφοριών προσωπικού χαρακτήρα πρέπει να συνάδουν με τους σκοπούς τους οποίους εξυπηρετεί ο υπολογισμός της ηλικίας.

Νομική διάταξη	Προτεινόμενος πίνακας ελέγχων σχετικά με την προστασία δεδομένων
UNCRC 16. Προστασία του ατόμου — αυτόματη επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, 28.01.1981 Προστασία του ατόμου — αυτόματη επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, 28.01.1981	Η συναίνεση κατόπιν ενημέρωσης ή η έκφραση των απόψεων του ενδιαφερομένου λαμβάνουν χώρα πριν από τη διαβίβαση των συναφών πληροφοριών προσωπικού χαρακτήρα σε τρίτα μέρη, σύμφωνα με το δικαίωμα του ενδιαφερομένου στην προσωπική ζωή;
	Οσάκις απαιτείται η συναίνεση του ενδιαφερομένου, αντιλαμβάνεται ο ενδιαφερόμενος σε τι ακριβώς συναινεί και πώς θα διαβιβασθούν και θα χρησιμοποιηθούν οι συναφείς πληροφορίες;
	Η άποψη του ενδιαφερομένου ή/και το αποτέλεσμα της διαδικασίας επί της οποίας παρέχει τη συναίνεσή του τεκμηριώνεται εγγράφως ή με άλλο τρόπο;
	Λαμβάνονται μέτρα που διασφαλίζουν ότι οι πληροφορίες σχετικά με την αίτηση ασύλου του ενδιαφερομένου ή και αυτό το γεγονός της υποβολής αίτησης ασύλου δεν κοινοποιούνται σε υποτιθέμενους φορείς δίωξης, όπως είναι οι κρατικοί αξιωματούχοι και οι πράκτορές τους (π.χ., μέσω των ενεργειών για την απόκτηση πιστοποιητικού γεννήσεως ή άλλων εγγράφων ταυτότητας τα οποία επιβεβαιώνουν την ηλικία του ενδιαφερομένου);
	Εφαρμόζεται κάποια διαδικασία που διασφαλίζει ότι η συλλογή των πληροφοριών διεξάγεται με τρόπο δίκαιο, νόμιμο και για τον ειδικό σκοπό του υπολογισμού της ηλικίας του ενδιαφερομένου;
	Συμμορφώνεται προς τις απαιτήσεις του καθεστώτος προστασία δεδομένων η διαβίβαση πληροφοριών σε τρίτα μέρη;
	Υφίσταται συμφωνία προστασίας του απορρήτου; Έχει ενημερωθεί ο ενδιαφερόμενος σχετικά με το νόημα του συγκεκριμένου όρου;

⁽¹⁶⁾ Άρθρο 25 παράγραφος 5.

2.6. Κράτηση

Όσον αφορά τους ασυνόδευτους ανήλικους και τα παιδιά εν γένει, η κράτηση αποτελεί ένα έσχατο μέτρο που χρησιμοποιείται αποκλειστικά σε εξαιρετικές περιπτώσεις. Ως εκ τούτου, η αξιολόγηση του κατά πόσον ο ενδιαφερόμενος είναι ενήλικας ή ανήλικος είναι κρίσιμη για το συγκεκριμένο ζήτημα. Ανήλικοι των οποίων η ηλικία αμφισβητείται δεν πρέπει να τίθενται υπό κράτηση ενόσω εκκρεμεί το αποτέλεσμα της διαδικασίας υπολογισμού της ηλικίας. Περαιτέρω, ενδέχεται να απαιτηθεί ακριβέστερος υπολογισμός της ηλικίας, προκειμένου να εξακριβωθεί το κατά πόσον ένα πρόσωπο έχει υπερβεί το ηλικιακό όριο της ποινικής ευθύνης.

Νομικές διατάξεις	Προτεινόμενος πίνακας ελέγχων σχετικά με την κράτηση	
UNCRC 4 UNCRC 6 UNCRC 9 UNCRC 20 UNCRC 22 UNCRC 25 UNCRC 27 UNCRC 37 UNCRC 40 Επιτροπή της UNCRC GC 10 37 RRCD 11.2 RCD 8.2	<p>Οσάκις αιτών του οποίου η ηλικία αμφισβητείται διαπράττει αξιόποινες πράξεις, λαμβάνονται μέτρα προκειμένου να μη συνοικεί με ενήλικες στο σωφρονιστικό κατάστημα όπου κρατείται;</p> <p>Η κράτηση ασυνόδευτων ανηλίκων επιβάλλεται οσάκις συντρέχουν στο πρόσωπο του ανηλίκου εξαιρετικές περιστάσεις;</p> <p>Η κράτηση ανηλίκων χρησιμοποιείται ως έσχατο μέτρο; Εξετάζεται η εφαρμογή εναλλακτικών λύσεων σε σχέση με την κράτηση (σύμφωνα με το άρθρο 8 παράγραφος 2 της RRCD);</p> <p>Οσάκις η αμφισβήτηση της ηλικίας του ενδιαφερομένου εγείρει αμφιβολίες σχετικά με το κατά πόσον έχει συμπληρώσει το ηλικιακό όριο της ποινικής ευθύνης, παρέχεται στον ενδιαφερόμενο το ευεργέτημα της αμφιβολίας (συνεπεία της αμφισβήτησης της ηλικίας του) έως ότου ολοκληρωθεί η διαδικασία υπολογισμού της ηλικίας;</p> <p>Οι ανήλικοι που τελούν υπό κράτηση τυγχάνουν μεταχείρισης η οποία λαμβάνει υπόψη τις ανάγκες που συνδέονται με την ηλικία τους;</p> <p>Οι ανήλικοι που τελούν υπό κράτηση έχουν τη δυνατότητα συμμετοχής σε δραστηριότητες αναψυχής, όπως είναι το παιχνίδι και οι κατάλληλες για την ηλικία τους ψυχαγωγικές δραστηριότητες;</p>	

2.7. Υποθέσεις που υπάγονται στον κανονισμό του Δουβλίνου

Νομικές διατάξεις	Προτεινόμενος πίνακας ελέγχων σχετικά με τις υποθέσεις που υπάγονται στον κανονισμό του Δουβλίνου	
UNCRC 8 UNCRC 9 UNCRC 10 UNCRC 22 ΔΕΕ C-648/11 DR 6 DR15.3 RDR 6.3 RDR 30.2	<p>Παρέχεται το ευεργέτημα της αμφιβολίας σε ενδιαφερόμενους που υπάγονται στον κανονισμό του Δουβλίνου και η ηλικία τους αμφισβητείται;</p> <p>Οσάκις δεν παρέχεται το ευεργέτημα της αμφιβολίας, οπότε ο ενδιαφερόμενος δεν απολαύει των εγγυήσεων που θεσπίζει ο κανονισμός του Δουβλίνου για τους ανήλικους, αποτελεί το μείζον συμφέρον το πρωταρχικό μέλημα;</p> <p>Οσάκις ενδιαφερόμενοι των οποίων αμφισβητείται η ηλικία εξαιρούνται από την εφαρμογή των ευεργετημάτων που παρέχονται σε ανηλίκους, η σχετική απόφαση επανεξετάζεται από την αρμόδια εποπτεύουσα αρχή;</p> <p>Οι πληροφορίες σχετικά με τον υπολογισμό της ηλικίας του ενδιαφερομένου διαβιβάζονται στο αρμόδιο κράτος σε περίπτωση μεταφοράς;</p> <p>Παρέχονται στον ενδιαφερόμενο ο οποίος συμμετέχει στην εν λόγω διαδικασία και καλείται να παράσχει διευκρινίσεις επί των ισχυρισμών του συμβουλευτικές υπηρεσίες με γνώμονα τον βαθμό ωριμότητάς του;</p> <p>Ο ενδιαφερόμενος που υποβάλλεται στη συγκεκριμένη διαδικασία υποστηρίζεται από αντιπρόσωπο;</p> <p>Οσάκις τα κράτη μέλη καταλήγουν σε διαφορετικά συμπεράσματα όσον αφορά την ηλικία του ενδιαφερομένου, πριν από τη λήψη της οριστικής απόφασης λαμβάνεται υπόψη το σύνολο των διαθέσιμων αποδεικτικών στοιχείων;</p> <p>Πριν από τη λήψη της οριστικής απόφασης, στο στάδιο αξιολόγησης των αποδεικτικών στοιχείων, το αρμόδιο κράτος μέλος λαμβάνει υπόψη α) τους πόρους και τις μεθόδους που χρησιμοποιούνται για την αξιολόγηση της ηλικίας, β) την αξιοπιστία ή/και το τυχόν διαπιστωμένο περιθώριο λάθους, γ) τα προσόντα των υπευθύνων για τη διεξαγωγή της εξέτασης ή του προσδιορισμού της ηλικίας, δ) κάθε διαθέσιμη πρόσθετη πληροφορία που συνδέεται με την ηλικία, ε) τους τυχόν λόγους ή/και τις εξηγήσεις επί των οποίων βασίζονται οι τυχόν αποκλίσεις μεταξύ τους εκτιμήσεις της ηλικίας, στ) τις απόψεις του ανηλίκου, ιδίως οσάκις το πρόβλημα των αποκλίσεων εκτιμήσεων της ηλικίας οφείλεται σε αντιφατικούς ισχυρισμούς του ίδιου;</p> <p>Οσάκις μετά την εν λόγω επανεξέταση υπάρχουν ακόμα αμφιβολίες, ο ενδιαφερόμενος αντιμετωπίζεται ως ανήλικος βάσει της αρχής του ευεργετήματος της αμφιβολίας;</p>	

2.8. Συναίνεση κατόπιν ενημέρωσης

Η συναίνεση κατόπιν ενημέρωσης πρέπει να παρέχεται από τον ενδιαφερόμενο ή/και τον εκπρόσωπό του πριν από τον υπολογισμό της ηλικίας. Ειδικότερα, αμφότεροι πρέπει να ενημερώνονται σχετικά με το ενδεχόμενο προσδιορισμού της ηλικίας του ενδιαφερομένου μέσω ιατρικών εξετάσεων. Προϋπόθεση για να λάβει ο ενδιαφερόμενος την απόφασή του κατόπιν ενημέρωσης είναι η προηγούμενη ενημέρωσή του σχετικά με τη μέθοδο, τις πιθανές συνέπειες του αποτελέσματος της εξέτασης, καθώς και τις επιπτώσεις της άρνησής του να υποβληθεί σε ιατρικές εξετάσεις. Οι πληροφορίες αυτές πρέπει να παρέχονται χωρίς χρέωση και σε γλώσσα η οποία είναι κατανοητή ή εικάζεται βασίμως ότι είναι κατανοητή από τον ενδιαφερόμενο ή/και τον εκπρόσωπό του. Οι ενδιαφερόμενοι ή/και οι εκπρόσωποί τους πρέπει να παρέχουν τη συναίνεσή τους, προκειμένου να διενεργηθούν οι σχετικές εξετάσεις.

Νομικές διατάξεις	Προτεινόμενος πίνακας ελέγχων σχετικά με τη συναίνεση κατόπιν ενημέρωσης
UNCRC 12 UNCRC 13 APD 17.5 RAPD 19 RAPD 25.5	Παρέχεται στον ενδιαφερόμενο ενημέρωση σχετικά με το γεγονός ότι ο προσδιορισμός της ηλικίας του θα πραγματοποιηθεί μέσω ιατρικών ή/και άλλων εξετάσεων;
	Παρέχεται στον ενδιαφερόμενο ενημέρωση σχετικά με τα πιθανά αποτελέσματα και τις πιθανές συνέπειες;
	Έχουν προσδιορισθεί και κοινοποιηθεί με τη δέουσα σαφήνεια οι κίνδυνοι που ενδέχεται να προκύψουν για την υγεία και τα μέτρα που λαμβάνονται για την ελαχιστοποίηση αυτών των κινδύνων;
	Παρέχεται στον ενδιαφερόμενο ενημέρωση σχετικά με τα πρόσωπα που πρόκειται να διενεργήσουν τον υπολογισμό της ηλικίας, καθώς και για τις δεξιότητες και την πείρα τους;
	Παρέχεται στον ενδιαφερόμενο ή/και στον εκπρόσωπό του ενημέρωση σχετικά με τις διαδικασίες άσκησης προσφυγής και τις προϋποθέσεις ενεργητικής νομιμοποίησης για την άσκηση προσφυγής;
	Λαμβανομένων υπόψη της κατάστασης της υγείας / της εκπαίδευσης / του βαθμού ωριμότητας του ανήλικου, το άτομο αυτό είναι σε θέση να παράσχει συναίνεση κατόπιν ενημέρωσης;
	Η ενημέρωση παρέχεται σε γλώσσα κατανοητή από τον ανήλικο ή/και τον εκπρόσωπό του;
	Η ενημέρωση παρέχεται με τρόπο κατανοητό από τον ανήλικο;
	Υπάρχουν ενδείξεις που να υποδεικνύουν ότι η συναίνεση του ενδιαφερομένου για τη διεξαγωγή ιατρικών εξετάσεων ως μέρος της διαδικασίας υπολογισμού της ηλικίας του είναι εξασφαλισμένη;
Παρέχεται στον ενδιαφερόμενο ενημέρωση σχετικά με τις πιθανές συνέπειες της άρνησής του να υποβληθεί σε ιατρικές εξετάσεις στο πλαίσιο της διαδικασίας υπολογισμού της ηλικίας του;	

2.9. Η λιγότερο παρεμβατική μέθοδος

Παρότι η RAPD ⁽¹⁷⁾ ορίζει ότι η διενέργεια των ιατρικών εξετάσεων πρέπει να γίνεται με πλήρη σεβασμό στην αξιοπρέπεια του ατόμου, καθώς και ότι πρέπει να επιλέγεται η λιγότερο παρεμβατική μέθοδος, δεν υφίσταται επί του παρόντος ομοφωνία σχετικά με την πρακτική εφαρμογή των εν λόγω διατάξεων ούτε σχετικά με τις μεθόδους που θεωρούνται περισσότερο ή λιγότερο παρεμβατικές. Ωστόσο, η αφετηρία της διαδικασίας υπολογισμού της ηλικίας θα πρέπει να είναι η εξέταση κάθε υπάρχοντος αποδεικτικού στοιχείου προτού αποφασιστεί το κατά πόσον είναι η αναγκαία η διεξοδικότερη εξέταση του ζητήματος. Καθώς δεν υφίστανται επί του παρόντος κριτήρια τα οποία να προσδιορίζουν πόσο «παρεμβατική» είναι μια μέθοδος, συνιστάται το ζήτημα αυτό να εξετάζεται στο πλαίσιο της αξιολόγησης των ατομικών περιστάσεων του ενδιαφερομένου, καθώς και στο πλαίσιο της «ανάλυσης SWOT» σχετικά με τις μεθόδους και τις γενικές συστάσεις που προτείνονται στο κεφάλαιο 3 ⁽¹⁸⁾.

⁽¹⁷⁾ Άρθρο 25.

⁽¹⁸⁾ Η «ανάλυση SWOT» είναι μια τεχνική η οποία μέσω ενός απλού και χρήσιμου πλαισίου επιτρέπει στον χρήστη να διαπιστώνει πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα, να προσδιορίζει και να αποτρέπει απειλές, καθώς και να εντοπίζει ευκαιρίες. Τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα συχνά συνδέονται με εγγενείς παράγοντες της μεθόδου, ενώ οι ευκαιρίες και οι απειλές συνδέονται κατά κανόνα με εξωγενείς παράγοντες. Ως εκ τούτου, η «ανάλυση SWOT» ενίοτε αναφέρεται ως «εγγενής-εξωγενής ανάλυση» ή ως «ανάλυση εγγενών/εξωγενών παραγόντων» («IE Matrix»). Περισσότερες πληροφορίες για την «ανάλυση SWOT» διατίθενται στη διεύθυνση: http://www.mindtools.com/pages/article/newTMC_05.htm

Νομικές διατάξεις	Προτεινόμενος κατάλογος ελέγχων σχετικά με τη λιγότερο παρεμβατική μέθοδο	
UNCRC 12 UNCRC 13 UNCRC 16 RAPD 25.5 Ευρατόμ 3	Πώς καθορίζεται ποιες είναι οι λιγότερο παρεμβατικές μέθοδοι;	
	Οι επιλεγείσες μέθοδοι σέβονται την αξιοπρέπεια του ενδιαφερομένου;	
	Οι εξετάσεις σέβονται τη σωματική ακεραιότητα του ενδιαφερομένου;	
	Ζητείται και γίνεται σεβαστή η γνώμη του ενδιαφερομένου σχετικά με το φύλο των επαγγελματιών που διεξάγουν την αξιολόγηση της ηλικίας;	
	Οι συμμετέχοντες στη διαδικασία υπολογισμού της ηλικίας γνωρίζουν το πολιτισμικό και εθνοτικό υπόβαθρο του ενδιαφερομένου στον βαθμό που αυτό απαιτείται, ώστε να διενεργήσουν την αξιολόγηση της ηλικίας με σεβασμό προς τις σχετικές ιδιαιτερότητες;	
	Αποφεύγονται οι εξετάσεις που επιβάλλουν στον ενδιαφερόμενο να γδυθεί ή να επιδείξει τα γεννητικά του όργανα ή το στήθος του;	
	Η πραγματοποίηση ακτινολογικών εξετάσεων δικαιολογείται σε κάθε περίπτωση, ακόμα και όταν, σύμφωνα με τις σχετικές οδηγίες της Ευρατόμ, δεν παρέχει κανένα ιατρικό όφελος;	
	Κατά τη διάρκεια της αξιολόγησης της ηλικίας τυγχάνει του δέοντος σεβασμού η ιδιωτική ζωή του ενδιαφερομένου;	
	Ο ενδιαφερόμενος αντιμετωπίζεται με ευγένεια και σεβασμό καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας;	
Εφόσον κριθεί αναγκαίο, διατίθεται διερμηνέας ο οποίος έχει λάβει κατάλληλη κατάρτιση όσον αφορά τις ανάγκες των ασυνόδευτων ανηλίκων ⁽¹⁹⁾ (και έχει το ίδιο φύλο με τον ανήλικο ή το φύλο που προτιμά ο ανήλικος);		

2.10. Δυνατότητες αμφισβήτησης

Οσάκις η απόφαση είναι αρνητική, τα κράτη μέλη πρέπει να ενημερώνουν τον ενδιαφερόμενο σχετικά με το σκεπτικό της απόφασης, καθώς και σχετικά με τις δυνατότητες αμφισβήτησής της. Εάν δεν υφίσταται αυτοτελές δικαίωμα προσφυγής κατά της απόφασης υπολογισμού της ηλικίας, πρέπει να παρέχεται δυνατότητα δικαστικής αμφισβήτησής της ή αμφισβήτησής της στο πλαίσιο της συνολικής εξέτασης της αίτησης χορήγησης καθεστώτος διεθνούς προστασίας. Ο ενδιαφερόμενος πρέπει να έχει πρόσβαση σε εκπρόσωπο ο οποίος θα τον συνδράμει στο πλαίσιο της διαδικασίας.

Νομικές διατάξεις	Προτεινόμενος κατάλογος ελέγχων σχετικά με την παροχή συμβουλών για τις δυνατότητες αμφισβήτησης	
UNCRC 4 UNCRC 12 RAPD 19 RAPD 25.4	Παρέχεται στον ενδιαφερόμενο ενημέρωση χωρίς χρέωση για ζητήματα νομικής και διαδικαστικής φύσεως;	
	Η ενημέρωση αυτή συνάδει με την ηλικία, το επίπεδο κατανόησης και τον βαθμό ωριμότητας του ενδιαφερομένου;	
	Στον αιτούντα/ενδιαφερόμενο παρέχεται δικαίωμα προσφυγής/αμφισβήτησης της απόφασης σχετικά με τον υπολογισμό της ηλικίας;	
	Η ενημέρωση αυτή παρέχεται επίσης στον κηδεμόνα ή στον νόμιμο εκπρόσωπο του ενδιαφερομένου;	
	Οσάκις η απόφαση είναι αρνητική, κοινοποιείται στον ενδιαφερόμενο το σκεπτικό βάσει του οποίου ελήφθη η συγκεκριμένη απόφαση;	
	Οσάκις η απόφαση είναι αρνητική, παρέχεται στον ενδιαφερόμενο ενημέρωση σχετικά με τους τρόπους αμφισβήτησής της;	
	Οσάκις ο ενδιαφερόμενος αμφισβητεί την απόφαση ή ασκεί προσφυγή κατά της απόφασης, του παρέχεται η ευκαιρία να εκφράσει τις απόψεις του συναφώς, ώστε να ληφθούν υπόψη από το αρμόδιο όργανο;	
	Ο ενδιαφερόμενος υποστηρίζεται από νόμιμο εκπρόσωπο στο πλαίσιο της διαδικασίας προσφυγής κατά της απόφασης;	
	Ο ενδιαφερόμενος αντιμετωπίζεται ως ανήλικος έως την έκδοση της οριστικής απόφασης;	

2.11. Κατάλληλα εκπαιδευμένοι επαγγελματίες

Οι επαγγελματίες που παρέχουν υπηρεσίες στους ανηλίκους στο πλαίσιο της διαδικασίας υπολογισμού της ηλικίας πρέπει να λαμβάνουν κατάλληλη αρχική και διαρκή κατάρτιση όσον αφορά τα δικαιώματα και τις ανάγκες των ανηλίκων ⁽²⁰⁾. Επιπλέον, πρέπει να είναι σε θέση να αποδεικνύουν ότι διαθέτουν τις κατάλληλες δεξιότητες και την εμπειρογνομοσύννη που απαιτείται για να εκτελέσουν τον ρόλο τους.

⁽¹⁹⁾ Άρθρο 31 παράγραφος 6 της RQD.

⁽²⁰⁾ Άρθρο 25 παράγραφος 3 της RAPD, άρθρο 31 παράγραφος 6 της RQD και άρθρο 7 της Ευρατόμ.

Νομικές διατάξεις	Προτεινόμενος κατάλογος ελέγχων σχετικά με τον εντοπισμό κατάλληλα εκπαιδευμένων επαγγελματιών
UNCRC 20 UNCRC 25 RCD 19.4 RRCD 24.1 RRCD 24.4 RAPD 25.1 RAPD 25.3 RAPD 25.5 QD 30.6	Τα πρόσωπα που συμμετέχουν στη διαδικασία έχουν λάβει κατάλληλη κατάρτιση σχετικά με τα δικαιώματα και τις ανάγκες των ανηλίκων; Οσάκις διεξάγουν διαδικασίες οι οποίες αφορούν ανηλίκους, τα εν λόγω πρόσωπα αντιλαμβάνονται την υποχρέωσή τους να έχουν ως πρωταρχικό τους μέλημα την εξυπηρέτηση του μείζονος συμφέροντος του παιδιού; Ελέγχεται το κατά πόσον οι συμμετέχοντες στη διαδικασία, περιλαμβανομένων των διενεργούντων τον υπολογισμό της ηλικίας και του κηδεμόνα/νόμιμου εκπροσώπου, τελούν ενδεχομένως σε κατάσταση σύγκρουσης συμφερόντων με το συμφέρον του ανηλίκου; Ελέγχονται τα προσόντα και το επίπεδο εμπειρογνωμοσύνης των διενεργούντων τις ιατρικές εξετάσεις, σύμφωνα με τις ειδικές απαιτήσεις που διέπουν την άσκηση των αντίστοιχων επαγγελματιών του τομέα υγείας; Η έκθεση των εμπειρογνομόνων σχετικά με τον υπολογισμό της ηλικίας του ενδιαφερομένου περιέχει αναλυτικές πληροφορίες αναφορικά με τα επαγγελματικά τους προσόντα, το φύλο, τις δεξιότητες, την πείρα και την εμπειρογνωμοσύνη τους;

2.12. Εκπρόσωπος

Ο εκπρόσωπος ⁽²¹⁾ είναι φυσικό πρόσωπο ή οργάνωση που διορίζεται από τα αρμόδια όργανα για να παρέχει συνδρομή στον ασυνόδευτο ανήλικο στο πλαίσιο διεξαγωγής των συναφών διαδικασιών, με στόχο τη διασφάλιση του μείζονος συμφέροντος του παιδιού και την άσκηση του ανηλίκου. Οσάκις μια οργάνωση διορίζεται εκπρόσωπος, ορίζει με τη σειρά της ένα φυσικό πρόσωπο ως εκπρόσωπό της αρμόδιο για την άσκηση των καθηκόντων του εκπροσώπου του ασυνόδευτου ανηλίκου. Η πρακτική δείχνει ότι μεταξύ των κρατών μελών παρατηρούνται σημαντικές διαφορές όσον αφορά την επιλογή των ασκούντων τη συγκεκριμένη λειτουργία, σε ορισμένες δε περιπτώσεις διορίζονται ως εκπρόσωποι περισσότερα του ενός φυσικά πρόσωπα ή περισσότερες της μίας οργανώσεις. Για παράδειγμα, ως εκπρόσωποι ανηλίκου μπορούν να διορισθούν νομικοί σύμβουλοι, ο κηδεμόνας, κοινωνικοί λειτουργοί ή/και εργαζόμενοι σε ΜΚΟ. Ο εκπρόσωπος πρέπει να διορίζεται το ταχύτερο δυνατόν και, πάντως, πριν από την έναρξη της διαδικασίας υπολογισμού της ηλικίας. Δεν μπορούν να διορισθούν εκπρόσωποι ανηλίκων πρόσωπα των οποίων τα συμφέροντα έρχονται σε σύγκρουση σε σχέση με το μείζον συμφέρον του παιδιού.

Νομικές διατάξεις	Προτεινόμενος κατάλογος ελέγχων σχετικά με τον εκπρόσωπο
UNCRC 20 UNCRC 25 RCD 19.1 RCD 19.4 RRCD 24.1 RRCD24.4 APD 17.1 APD 17.2 APD 17.3 RAPD 25.1 RAPD 25.2 RAPD 25.4 RAPD 25.5 QD 30.2 QD 30.6 RQD 31.2 RQD 31.6 PCT 14.2 PCT 16.3 CoE 10.4	Κατά τη διαδικασία υπολογισμού της ηλικίας παρίσταται ή διατίθεται εκπρόσωπος του ανηλίκου; Ο ρόλος του εκπροσώπου εξηγείται τόσο στον εκπρόσωπο όσο και στον ενδιαφερόμενο, και αμφότεροι τον κατανοούν; Ο εκπρόσωπος γνωρίζει την έννοια του «μείζονος συμφέροντος του παιδιού» και την ορθή ερμηνεία της στο πλαίσιο όλων των διαδικασιών που αφορούν τον ανήλικο; Ο εκπρόσωπος γνωρίζει τον ρόλο του όσον αφορά τη διασφάλιση του δικαιώματος του ενδιαφερομένου να εκφράζει τις απόψεις του και να κατανοεί τον τρόπο διεξαγωγής της διαδικασίας; Ο εκπρόσωπος έχει το δικαίωμα να διακόψει τη διεξαγωγή της διαδικασίας υπολογισμού της ηλικίας, εφόσον κρίνει ότι είναι απρόσφορη ή ότι δεν εξυπηρετεί το μείζον συμφέρον του παιδιού; Ο ενδιαφερόμενος λαμβάνει κατά τη διάρκεια της διαδικασίας στήριξη από εκπρόσωπο ο οποίος είναι ανεξάρτητος από την αρχή που διενεργεί τη διαδικασία, καθώς και από κάθε άλλη αρχή της οποίας τα συμφέροντα επηρεάζονται από την έκβαση της διαδικασίας; Ο ενδιαφερόμενος λαμβάνει νομικές συμβουλές κατά το προκαταρκτικό στάδιο της διαδικασίας υπολογισμού της ηλικίας; Ο ενδιαφερόμενος λαμβάνει νομικές συμβουλές σχετικά με το αποτέλεσμα της διαδικασίας υπολογισμού της ηλικίας; Προσκομίζονται αποδείξεις της εμπειρογνωμοσύνης και των προσόντων του εκπροσώπου;

⁽²¹⁾ Άρθρο 2 της RAPD.

2.13. Μεταβατικό καθεστώς

Ως μεταβατικό καθεστώς ⁽²²⁾ νοείται η περίοδος μετά τη συμπλήρωση του 18ου έτους του ασυνόδευτου ανηλίκου, ο οποίος πλέον θεωρείται ενήλικας. Ως ενήλικας, ενδέχεται πλέον να στερηθεί το καθεστώς προστασίας και το επίπεδο υπηρεσιών μέριμνας που απολάμβανε ως ανήλικος. Η εξέταση του ενδεχομένου παραχώρησης μεταβατικού καθεστώτος είναι συναφής με ορισμένες περιπτώσεις υπολογισμού της ηλικίας, ιδίως οσάκις ο ενδιαφερόμενος εικάζεται ότι πλησιάζει το εν λόγω όριο και το ζήτημα της ακριβούς ηλικίας του παραμένει άλυτο ή εξακολουθεί να εγείρει αμφιβολίες, καθώς και οσάκις δεν είναι σαφής ο ακριβής χρόνος συμπλήρωσης του 18 έτους της ηλικίας του ενδιαφερομένου.

Νομικές διατάξεις	Προτεινόμενος κατάλογος ελέγχων σχετικά με το μεταβατικό καθεστώς
UNCRC 4 UNCRC 6 UNCRC 12 UNCRC 20	Καθώς ο ενδιαφερόμενος εισέρχεται στο μεταβατικό καθεστώς, είναι κατάλληλα προετοιμασμένος ώστε, με τη βοήθεια του κηδεμόνα/εκπροσώπου του και με γνώμονα τον βαθμό ωριμότητάς του, να προσαρμοσθεί στη νέα κατάσταση που τον περιμένει μετά τη συμπλήρωση του 18 έτους της ηλικίας του;
UNCRC 22 UNCRC 25 UNCRC 27	Οσάκις ο ενδιαφερόμενος εισέρχεται στο μεταβατικό καθεστώς, όμως εξακολουθεί να αμφισβητεί τα πορίσματα της διαδικασίας υπολογισμού της ηλικίας του, ενημερώνεται σχετικά με τα δικαιώματά του και τους τρόπους αμφισβήτησης της απόφασης σχετικά με την ηλικία του;
	Σε ανάλογες περιπτώσεις, έχουν καταγραφεί περιστατικά επανεξέτασης των αποφάσεων σχετικά με την ηλικία;
	Σε περιπτώσεις αμφισβήτησης της ηλικίας, η σχετική απόφαση ελήφθη με πρωταρχικό μέλημα την προστασία του μείζονος συμφέροντος του παιδιού;
	Υπάρχουν αποφάσεις οι οποίες τεκμηριώθηκαν εγγράφως ή με άλλο τρόπο και, κατόπιν αμφισβήτησής τους, επανεξετάστηκαν από την εποπτεύουσα αρχή;

⁽²²⁾ Πρόσθετες πληροφορίες είναι διαθέσιμες στη διεύθυνση http://digitalcollections.sit.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1684&context=isp_collection, καθώς και στη διεύθυνση http://www.lowan.nl/documenten_vo/AMA_onderzoek_EU_2012.pdf.

Κεφάλαιο 3 — Εργαλεία και μέθοδοι υπολογισμού ηλικίας

Στο παρόν κεφάλαιο περιγράφονται τα διάφορα εργαλεία υπολογισμού ηλικίας που χρησιμοποιούνται στην τρέχουσα πρακτική. Επιπλέον, στο κεφάλαιο 6 «Προοπτική» παρατίθενται πιθανές μελλοντικές μέθοδοι υπολογισμού ηλικίας οι οποίες δεν χρησιμοποιούνται επί του παρόντος, καθώς τελούν υπό έρευνα. Η EASO δεν προτείνει ούτε προωθεί τη χρήση κάποιας συγκεκριμένης πρακτικής. Το παρόν έγγραφο δεν αποτελεί επιστημονικό σύγγραμμα ούτε επιστημονική αξιολόγηση. Σκοπός του είναι να παράσχει μια περιεκτική και ισόρροπη περιγραφή και αποτίμηση κάθε μεθόδου.

Ανασκόπηση της τρέχουσας πρακτικής

Τον Φεβρουάριο του 2012 η EASO ανέθεσε σε εξωτερικό φορέα την κατάρτιση ερωτηματολογίου με σκοπό τη χαρτογράφηση των χρησιμοποιούμενων μεθόδων και των προσεγγίσεων υπολογισμού ηλικίας στην Ευρώπη. Η έρευνα αυτή βασίστηκε σε προηγούμενες έρευνες του προγράμματος «Παιδιά χωρισμένα από τους γονείς τους στην Ευρώπη» (SCEP), των Διακυβερνητικών Διαβουλεύσεων για τις Πολιτικές σχετικά με τη Μετανάστευση, το Ασυλο και τους Πρόσφυγες (IGC) και του Ευρωπαϊκού Δικτύου Μετανάστευσης (EDM) ⁽²³⁾.

Από τις απαντήσεις των κρατών μελών, της Νορβηγίας, της Ελβετίας, της Αυστραλίας, του Καναδά, της Νέας Ζηλανδίας και των ΗΠΑ (34 χώρες) προέκυψε ότι στο πλαίσιο της διαδικασίας υπολογισμού της ηλικίας:

- σε 29 χώρες λαμβάνονται υπόψη τα προσκομισθέντα έγγραφα
- 23 χώρες χρησιμοποιούν τη μέθοδο της ακτινογραφίας άκρας χειρός/καρπού
- σε 22 χώρες διεξάγονται συνεντεύξεις προσδιορισμού ηλικίας
- 17 χώρες χρησιμοποιούν ακτινογραφία δοντιών
- 15 χώρες χρησιμοποιούν ακτινογραφία κλείδας
- 14 χώρες χρησιμοποιούν μέθοδο εξέτασης των δοντιών
- σε 12 χώρες πραγματοποιούνται εκτιμήσεις βάσει της σωματικής διάπλασης
- σε 8 χώρες εξετάζεται η σεξουαλική ωρίμανση
- σε 7 χώρες λαμβάνεται υπόψη η αναπτυξιολογική εκτίμηση από παιδίατρο
- σε 6 χώρες λαμβάνεται υπόψη η εκτίμηση από κοινωνικό λειτουργό
- σε 5 χώρες διεξάγονται ψυχομετρικές δοκιμασίες
- 3 χώρες χρησιμοποιούν άλλη μέθοδο υπολογισμού, περιλαμβανομένης της ακτινογραφίας πυέλου, δεξιού ώμου, αυχενικής μοίρας της σπονδυλικής στήλης και της εξέτασης DNA

Από τις απαντήσεις στο ερωτηματολόγιο της EASO για τον υπολογισμό της ηλικίας προκύπτει, επίσης, ότι πολλά από τα κράτη μέλη και τις συμμετέχουσες χώρες χρησιμοποιούν περισσότερες από μία μεθόδους στο πλαίσιο της σχετικής αξιολόγησης. Οι συνδυασμοί των μεθόδων που χρησιμοποιούν, σύμφωνα με τις απαντήσεις, οι 34 χώρες είναι οι εξής:

- 27 χώρες χρησιμοποιούν για τους υπολογισμούς τους τουλάχιστον 3 από τις προαναφερθείσες μεθόδους
- 23 χώρες χρησιμοποιούν για τους υπολογισμούς τους συνδυασμό ιατρικών και μη ιατρικών μεθόδων
- 8 χώρες χρησιμοποιούν για τους υπολογισμούς τους μόνο συνδυασμό μη ιατρικών μεθόδων
- 3 χώρες χρησιμοποιούν για τους υπολογισμούς τους μόνο συνδυασμό ιατρικών μεθόδων

⁽²³⁾ Περισσότερες πληροφορίες για τη συγκεκριμένη έρευνα διατίθενται στις διευθύνσεις <http://resourcecentre.savethechildren.se/node/5315> (SCEP) και <http://emn.intrasoft-intl.com/Downloads> (EDM)

Στα παραρτήματα 5 και 6 παρατίθεται ανασκόπηση των πρακτικών που αναφέρθηκαν στις απαντήσεις των κρατών μελών και των άλλων συμμετεχουσών χωρών στο ερωτηματολόγιο της EASO για τον υπολογισμό της ηλικίας. Οι μέθοδοι αυτές ταξινομήθηκαν περαιτέρω ως «ιατρικές» ή «μη ιατρικές».

Διεπιστημονική και ολιστική προσέγγιση

Είναι γνωστό ότι δεν υπάρχει επί του παρόντος μέθοδος επακριβούς υπολογισμού της ηλικίας ενός προσώπου. Πέραν τούτου, στο πλαίσιο της διαδικασίας εκτίμησης αποδεικτικών στοιχείων πρέπει να λαμβάνεται υπόψη το γεγονός ότι δεν υπάρχει μία και μοναδική μέθοδος υπολογισμού της ηλικίας ενός προσώπου. Για τους λόγους αυτούς εφαρμόζεται η αρχή του «ευεργετήματος της αμφιβολίας» και αναγνωρίζεται ένα περιθώριο σφάλματος. Εν προκειμένω, εάν η ηλικία που δηλώνει ένα παιδί εμπίπτει στο εύρος ηλικιών που καθορίζεται με τη χρησιμοποιούμενη μέθοδο υπολογισμού της ηλικίας, ο σεβασμός των αρχών του μείζονος συμφέροντος του παιδιού και του ευεργετήματος της αμφιβολίας επιβάλλει, υπό κανονικές συνθήκες, να γίνεται αποδεκτή αυτή η ηλικία.

Το άρθρο 25 παράγραφος 5 της αναδιατύπωσης της οδηγίας για τις διαδικασίες ασύλου (RAPD) προβλέπει ότι «μετά τις γενικές δηλώσεις ή άλλες συναφείς ενδείξεις» μπορούν να διενεργούνται ιατρικές εξετάσεις, γεγονός που υποδηλώνει ότι δεν χρησιμοποιείται μόνο μία μέθοδος, αλλά και ότι για την εφαρμογή αυτών των μεθόδων πρέπει να τηρείται κάποια λογική σειρά. Κατά πρώτον πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι γενικές δηλώσεις και οι άλλες άμεσα διαθέσιμες συναφείς ενδείξεις. Εάν, στη συνέχεια, εξακολουθούν να υπάρχουν αμφιβολίες, οι ιατρικές εξετάσεις διενεργούνται υπό προϋποθέσεις.

Δεδομένου ότι δεν υπάρχει μία και μόνη μέθοδος ή συνδυασμός μεθόδων επακριβούς υπολογισμού της ηλικίας ενός προσώπου και ότι κάθε μέθοδος παρουσιάζει πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα, αποφασίστηκε ότι, αντί της προώθησης μιας συγκεκριμένης μεθόδου ή ενός συνδυασμού μεθόδων, πιο πρόσφορη για τους υπολογισμούς των κρατών μελών θα ήταν μια επισκόπηση των διαφόρων διαθέσιμων μεθόδων. Πρέπει, επίσης, να ληφθεί υπόψη ότι η απόκλιση στις χρησιμοποιούμενες πρακτικές οφείλεται, μεταξύ άλλων, στις εθνικές νομοθεσίες οι οποίες καθορίζουν το πλαίσιο της μεθόδου και της προσέγγισης που χρησιμοποιείται στην εκάστοτε χώρα. Όπου ήταν, πάντως, εφικτό, παρατέθηκαν παραδείγματα του τρόπου με τον οποίο τα κράτη μέλη εφαρμόζουν τις οικείες διαδικασίες υπολογισμού ηλικίας. Επιπλέον, στην ενότητα «Εθνικά νομικά και πολιτικά πλαίσια», περιγράφονται τα διάφορα μέσα που χρησιμοποιούνται σε επίπεδο νομοθεσίας και χάραξης πολιτικών στα κράτη μέλη και σε ορισμένες από τις συμμετέχουσες χώρες.

Ένας τρόπος για να βελτιωθεί η αξιοπιστία του υπολογισμού της ηλικίας είναι να συμπεριληφθούν πολλαπλές μέθοδοι στη διαδικασία, ούτως ώστε να διευρυνθεί το φάσμα των στοιχείων στα οποία βασίζεται η αξιολόγηση. Όπως ισχύει για όλα τα ζητήματα που άπτονται της εξέτασης της αίτησης διεθνούς προστασίας και σύμφωνα με το άρθρο 4 της οδηγίας περί αναγνώρισης, κατά τον υπολογισμό της ηλικίας πρέπει να λαμβάνονται υπόψη όλα τα διαθέσιμα στοιχεία. Η απόφαση σχετικά με το ποιες μέθοδοι θα χρησιμοποιηθούν πρέπει να λαμβάνεται υπόψη με γνώμονα τη βελτίωση της συνολικής ακρίβειας της αξιολόγησης, συνεκτιμώμενων διαφόρων παραγόντων και στοιχείων. Οι παράγοντες αυτοί είναι, μεταξύ άλλων: σωματικοί, ψυχολογικοί, αναπτυξιακοί, περιβαλλοντικοί και πολιτιστικοί. Επίσης, η αξιολόγηση πρέπει να διενεργείται από καταρτισμένους επαγγελματίες. Ανάλογα με τη χρησιμοποιούμενη μέθοδο αυτοί μπορεί να είναι κοινωνικοί λειτουργοί, παιδίατροι, γιατροί, ακτινολόγοι, παιδοψυχολόγοι και άλλοι καταρτισμένοι και εξειδικευμένοι επαγγελματίες στον τομέα της ανάπτυξης του παιδιού.

Η μέθοδος υπολογισμού της ηλικίας πρέπει να επιλέγεται με γνώμονα πρωτίστως το μείζον συμφέρον του παιδιού. Η αναδιατύπωση της οδηγίας για τις διαδικασίες ασύλου προβλέπει ότι τα κράτη μέλη μπορούν να χρησιμοποιούν ιατρικές εξετάσεις για τον προσδιορισμό της ηλικίας των ασυνόδευτων ανηλίκων στο πλαίσιο της εξέτασης αιτήσεως διεθνούς προστασίας, όταν, μετά τις γενικές δηλώσεις ή άλλες συναφείς ενδείξεις, τα κράτη μέλη έχουν αμφιβολίες σχετικά με την ηλικία του αιτούντος. Εάν, αργότερα, τα κράτη μέλη εξακολουθούν να έχουν αμφιβολίες σχετικά με την ηλικία του αιτούντος, θεωρούν ότι ο αιτών είναι ανήλικος.

Σύσταση της Επιτροπής της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα του Παιδιού

Για τον υπολογισμό της ηλικίας «πρέπει να λαμβάνεται υπόψη όχι μόνο η σωματική διάπλαση του παιδιού αλλά επίσης η ψυχολογική του ωριμότητα».

Προτεινόμενος κατάλογος ελέγχου για τον προσδιορισμό κατάλληλων μεθόδων υπολογισμού της ηλικίας: Για να βεβαιωθείτε ότι η μέθοδος ή ο συνδυασμός μεθόδων που χρησιμοποιείται συμμορφώνεται προς τις διεθνείς απαιτήσεις, πρέπει να μπορείτε να απαντήσετε στις παρακάτω ερωτήσεις καταφατικά.

Κατά την επιλογή της μεθόδου ή των μεθόδων ελήφθη πρωτίστως υπόψη το μείζον συμφέρον του παιδιού;	
Συνεκτιμώμενων όλων των διαθέσιμων στοιχείων, είναι όντως απαραίτητη η διενέργεια περαιτέρω αξιολόγησης;	
Έχει επιλεγεί η λιγότερο παρεμβατική μέθοδος ή συνδυασμός μεθόδων;	

Προτεινόμενος κατάλογος ελέγχου για τον προσδιορισμό κατάλληλων μεθόδων υπολογισμού της ηλικίας: Για να βεβαιωθείτε ότι η μέθοδος ή ο συνδυασμός μεθόδων που χρησιμοποιείται συμμορφώνεται προς τις διεθνείς απαιτήσεις, πρέπει να μπορείτε να απαντήσετε στις παρακάτω ερωτήσεις καταφατικά.	
Γίνεται σεβαστή η αξιοπρέπεια του παιδιού και λαμβάνονται υπόψη οι ιδιαιτερότητες λόγω φύλου κατά τη χρήση της μεθόδου;	
Λαμβάνεται υπόψη κατά την αξιολόγηση η ψυχολογική ωριμότητα πέραν της σωματικής διάπλασης;	
Διαθέτουν οι συμμετέχοντες στην αξιολόγηση την κατάλληλη κατάρτιση και εξειδίκευση που απαιτείται σε υποθέσεις ασυνόδευτων παιδιών που ζητούν άσυλο;	
Έχουν λάβει το παιδί και ο ενήλικας που το εκπροσωπεί πλήρη ενημέρωση σχετικά με την επιλεγείσα μέθοδο αξιολόγησης και τις σχετικές συνέπειες;	
Είχε το παιδί την ενδεδειγμένη συμμετοχή στη διαδικασία; Είχε την ευκαιρία να εκφράσει τη γνώμη του;	
Συμμορφώνονται οι διαδικασίες προς τις απαιτήσεις για την προστασία των δεδομένων;	
Έχει ζητηθεί, όπου ήταν αναγκαίο, η γνώμη τρίτων, για παράδειγμα προσώπων που γνωρίζουν το παιδί, συγγενών, δασκάλων, πολιτιστικών διαμεσολαβητών;	

Ανασκόπηση των χρησιμοποιούμενων μεθόδων

Στη συνέχεια παρατίθεται μια ανασκόπηση του συνόλου των διαφόρων μεθόδων που χρησιμοποιούνται στην τρέχουσα πρακτική. Κάθε μέθοδος που παρουσιάζεται συνοδεύεται από μια σύντομη περιγραφή της σχετικής διαδικασίας. Η ανασκόπηση βασίζεται σε πληροφορίες που συλλέχθηκαν από διάφορες εκθέσεις και μελέτες σχετικά με τον υπολογισμό της ηλικίας ⁽²⁴⁾. Απευθείας παραπομπή στις πηγές γίνεται μέσω υποσημειώσεων. Πλήρης κατάλογος των πηγών παρατίθεται στη βιβλιογραφία. Κατά την εξέταση των διαφόρων μεθόδων που περιγράφονται στη συνέχεια πρέπει να λαμβάνεται υπόψη ότι τα παρατιθέμενα στοιχεία βασίζονται στις περιρισμένες μελέτες που διενεργήθηκαν σε σχέση με τις υπό εξέταση μεθόδους.

Βάσει των διαθέσιμων πληροφοριών και των επαφών με τις συμμετέχουσες χώρες, για κάθε μέθοδο διενεργήθηκε ανάλυση SWOT (πλεονεκτήματα, μειονεκτήματα, ευκαιρίες, απειλές). Η ανάλυση SWOT (ΔΑΕΑ) είναι μια τεχνική για την οργάνωση ενός απλού πλην όμως εύχρηστου πλαισίου το οποίο σας βοηθάει να προσδιορίσετε πλεονεκτήματα (δυνατά σημεία), να επισημάνετε μειονεκτήματα (αδύνατα σημεία), να εντοπίσετε και να επιλύσετε ανεπιθύμητες καταστάσεις (απειλές) και να αξιοποιήσετε ευνοϊκές συνθήκες (ευκαιρίες). Τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα συχνά βασίζονται σε παράγοντες του ενδογενούς πλαισίου της χρησιμοποιούμενης μεθόδου, οι δε ευκαιρίες και οι απειλές συνδέονται κατά κανόνα με εξωγενείς παράγοντες. Για τον λόγο αυτόν, η ανάλυση SWOT αναφέρεται ενίοτε ως ανάλυση (Internal-External Analysis) ή πίνακας ενδογενούς-εξωγενούς περιβάλλοντος (IE Matrix) ⁽²⁵⁾. Η ανάλυση SWOT βασίστηκε στα ζητήματα που έθιξαν οι συμμετέχοντες στη συνάντηση εμπειρογνομόνων του ΕΑΣΟ σχετικά με τις ακτινολογικές και τις ιατρικές εξετάσεις, καθώς και στην ανάλυση της ΕΑΣΟ με αντικείμενο την έρευνα και τα πορίσματα των παρατιθέμενων εκθέσεων και των μελετών.

Επιπλέον, σε κάθε περίπτωση παρατίθενται οι νομικές απαιτήσεις σύμφωνα με τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα του Παιδιού (CRC) και τις οδηγίες της ΕΕ. Οι διατάξεις αυτές παρέχουν τις απαραίτητες διασφαλίσεις σε ό,τι αφορά την επιλογή της εκάστοτε μεθόδου και είναι ταξινομημένες ανά θεματική.

Οι επεξηγήσεις που παρέχονται για κάθε μέθοδο βασίστηκαν στην ερμηνεία της συγκεκριμένης ανάλυσης SWOT στο πλαίσιο των συναφών νομικών απαιτήσεων. Σκοπός αυτής της προσέγγισης είναι να πραγματοποιηθεί μια ισόρροπη ανασκόπηση των χρησιμοποιούμενων μεθόδων, καθώς και να προσδιοριστούν βασικοί παράγοντες οι οποίοι πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατά την επιλογή των μεθόδων και των εργαλείων που πρόκειται να χρησιμοποιηθούν.

Οι μέθοδοι διακρίνονται σε «ιατρικές» και «μη ιατρικές» και παρουσιάζονται κατά αλφαβητική σειρά.

3.1. Μη ιατρικές μέθοδοι

3.1.1. Συνέντευξη (υπολογισμού ηλικίας)

Η μέθοδος αυτή περιλαμβάνει την καταγραφή και την ανάλυση των λεγόμενων του προσώπου του οποίου η ηλικία τίθεται υπό αμφισβήτηση. Η συνέντευξη διεξάγεται από διάφορους επαγγελματίες που ασχολούνται με υποθέσεις ασυνόδευτων παιδιών ή παιδιών που έχουν χωριστεί από τους γονείς τους, όπως, μεταξύ άλλων, από

⁽²⁴⁾ Βλ. για παράδειγμα SCEP, Position paper on Age Assessment in the context of separated children in Europe (2012), UNICEF, Identification of Unaccompanied and Separated Children: Exploring Age Assessment Challenges, background and discussion paper, UNICEF, Age assessment practices: a literature review and annotated bibliography, Prof. Sir Al Aynsley-Green, The assessment of age in undocumented migrants.

⁽²⁵⁾ Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τη ανάλυση SWOT παρέχονται στη διεύθυνση: http://www.mindtools.com/pages/article/newTMC_05.htm.

υπαλλήλους στον τομέα της μετανάστευσης/του ασύλου και κοινωνικούς λειτουργούς. Σύμφωνα με το άρθρο 25 παράγραφος 5 της αναδιατύπωσης της οδηγίας για τις διαδικασίες ασύλου, όλα τα στοιχεία που συγκεντρώνονται μπορούν να συμβάλουν στον προσδιορισμό της ηλικίας του παιδιού ή/και στην εξέλιψη ή στην ελαχιστοποίηση της ανάγκης διεξαγωγής περαιτέρω αξιολογήσεων.

Παραδείγματα πρακτικών των κρατών μελών:

Για τον υπολογισμό της ηλικίας, τόσο στο Ηνωμένο Βασίλειο όσο και στην Ιρλανδία, διεξάγονται συνεντεύξεις από κοινωνικούς λειτουργούς (3) ⁽²⁶⁾.

Στη Μάλτα εφαρμόζεται μια ολιστική προσέγγιση στο πλαίσιο της οποίας οι συνεντεύξεις υπολογισμού της ηλικίας διεξάγονται από μια επιτροπή που απαρτίζεται από κοινωνικούς λειτουργούς, υπαλλήλους στον τομέα της μετανάστευσης και ψυχολόγους.

⁽²⁶⁾ Στην ενότητα «Εθνικά νομικά και πολιτικά πλαίσια» παρατίθενται νομικές πράξεις οι οποίες παρέχουν οδηγίες σχετικά με τον τρόπο διενέργειας των αξιολογήσεων αυτών.

Ανάλυση SWOT: Συνέντευξη (υπολογισμού της ηλικίας)		Συστάσεις	
Πλεονεκτήματα	Μειζον συμφέρον	Ελάχιστη απαίτηση	Θεματική
<ul style="list-style-type: none"> Μη παρεμβαστική μέθοδος. Μπορεί να ενταχθεί στο πλαίσιο της συνέντευξης για την παροχή ασύλου. Σέβεται το δικαίωμα του παιδιού να συμμετέχει στις διαδικασίες και να γνωστοποιεί τις απόψεις του. Λαμβάνει υπόψη την ψυχολογική ωριμότητα ενός προσώπου πέραν της σωματικής του διάπλασης. 	Μειζον συμφέρον	CRC 3 APD 17.5-6 RAPD 25.6 RQD 20.5	Θεματική
<p>Μειονεκτήματα</p> <ul style="list-style-type: none"> Έλλειψη πρωτόκολλων, προσεγγίσεων και καταλόγων ελέγχου σχετικά με μεθόδους διεξαγωγής του συγκεκριμένου είδους συνεντεύξεων και τις πληροφορίες που πρέπει να συλλέγονται και να αναλύονται. Ευρύ περιθώριο σφάλματος ή εικολογικού προσδιορισμού της ηλικίας 	Επαρκής κατάρτιση	APD 17.4 QD 30.6 RQD 31.6 RAPD 25.3	Επαρκής κατάρτιση
<p>Ευκαιρίες</p> <ul style="list-style-type: none"> Δυνατότητα ενσωμάτωσης της διαδικασίας συνέντευξης σε μια διεπιστημονική προσέγγιση. 	Με επίκεντρο το παιδί	CRC 8 CRC 12 CRC 13 CRC 22	Με επίκεντρο το παιδί
<p>Απειλές</p> <ul style="list-style-type: none"> Θεωρείται υποκειμενική μέθοδος. Οι αποφάσεις που βασίζονται σε ανεπαρκείς συνεντεύξεις επδέχονται αμφισβήτηση. Η πολυπλοκότητα των συλλεγόμενων πληροφοριών μπορεί να επηρεάζεται σε περίπτωση που η συνέντευξη διεξάγεται υπό καθοριστές φόβου ή χωρίς τις δέουσες εγγυήσεις. Οι υπεύθυνοι ενδέχεται να μην είναι ειδικά εκπαιδευμένοι για τη γενική κατάσταση και με θέματα εκπαίδευσης, φύλου και πολιτισμού στη χώρα καταγωγής του παιδιού. Η υπερβολικά μεγάλη διάρκεια των συνεντεύξεων ή η έλλειψη τυποποιημένης μεθόδου μπορεί να επηρεάσει την ικανότητα του παιδιού να εκφράσει με σαφήνεια τις απόψεις του και να συμμετάσχει στη διαδικασία με τρόπο που συμβαδίζει με την ηλικία και τον βαθμό ωριμότητάς του. 	Εκτίμηση των αποδεικτικών στοιχείων	QD 4.3 RQD 4.3 RAPD 25.5	Εκτίμηση των αποδεικτικών στοιχείων
			<p>Συστάσεις</p> <ul style="list-style-type: none"> Το παιδί πρέπει να μπορεί να παρουσιάζει τα στοιχεία του εκφράζόμενο ελεύθερα, να θέτει και να απαντά σε ερωτήσεις και να παρέχει ή να ζητά διευκρινιστικά σχετικά με ασαφή ζητήματα. Η συνέντευξη πρέπει να εντάσσεται σε μια ολιστική προσέγγιση υπολογισμού της ηλικίας, στο πλαίσιο της οποίας λαμβάνονται υπόψη οι ανάγκες και η ωριμότητα του παιδιού. Πρέπει να διασφαλιστεί η διεξαγωγή των συνεντεύξεων σύμφωνα με την ηλικία και την ωριμότητα του παιδιού, ώστε να λαμβάνεται μέριμνα για την προστασία και την ευημερία του. Τα πρωτόκολλα και οι καταλόγοι ελέγχου πρέπει να καλύπτουν το είδος των πληροφοριών που είναι σκόπιμο να συλλέγονται και να αναλύονται, όπως και την ανάγκη για συγκεκριμένες πληροφορίες σχετικά με τη χώρα καταγωγής (ΓΠΧ) που να αφορούν την ηλικία και τον πολιτισμό. Η κατάρτιση πρέπει να καλύπτει την ανάγκη για τεκμηριωμένες και επαρκώς αιτιολογημένες αξιολογήσεις. Στον τομέα αυτόν, το προσωπικό πρέπει να υποστηρίζεται από κατάλληλα μέσα εποπτείας. Το ύψος και η δομή της συνέντευξης πρέπει να προσαρμόζονται στην ηλικία και στον βαθμό ωριμότητας του παιδιού, για παράδειγμα, κατά τη διάρκεια της συνέντευξης το παιδί πρέπει να είναι σε θέση να χρησιμοποιήσει γραπτά, παραστατικά ή άλλα μέσα, καθώς και να εξαστορήσει προφορικά τα γεγονότα. Οι πληροφορίες που αντλούνται κατά τη συνέντευξη μπορούν επίσης να χρησιμοποιηθούν για τον επαναπροσδιορισμό της ταυτότητας του παιδιού. Όταν, για παράδειγμα, δεν είναι γνωστή η ηλικία του παιδιού, στον προσδιορισμό της μπορούν να συμβάλουν ερωτήσεις σχετικά με τις καθημερινές ασχολίες, τις εμπειρίες και τις υποχρεώσεις του παιδιού. Η διεξαγωγή της συνέντευξης με γνώμονα τις ανάγκες του παιδιού και με σεβασμό προς το δικαίωμα του παιδιού να συμμετέχει στις διαδικασίες και να γνωστοποιεί τις απόψεις του καθιστά το περιβάλλον της συνέντευξης λιγότερο απειλητικό και μειώνει τις πιθανότερες αποτυχίες της. Το παιδί πρέπει να ενθαρρύνεται ώστε να παρουσιάσει τα αποδεικτικά του στοιχεία. Στο πλαίσιο αυτό, πρέπει να του δίνεται η δυνατότητα να αντιπαραθέσει/διευκρινίσει τυχόν ανακολουθίες ή/και ασαφείς στα στοιχεία που εκθέτει. Στο πλαίσιο της συνέντευξης πρέπει να εξετάζονται οι προσωπικές περιστάσεις του αιτούντος που μπορούν να συμβάλουν στον υπολογισμό της ηλικίας του, όπως οι καταβολές, το μορφωτικό επίπεδο και οι καθημερινές του ασχολίες. Για να συνεκτιμηθεί το περιθώριο σφάλματος και το γεγονός ότι καμία μέθοδος δεν υπολογίζει με βεβαιότητα την ηλικία ενός προσώπου, πέραν της συνέντευξης πρέπει να λαμβάνονται υπόψη όλα τα διαθέσιμα αποδεικτικά στοιχεία σε σχέση με την ηλικία. Εάν εξακολουθούν να υπάρχουν αμφιβολίες, πρέπει να παρέχεται το ευεργέτημα της αμφιβολίας. Σε περίπτωση που τα πορίσματα περί αξιοπιστίας πρόκειται να βασιστούν στην προφορική μαρτυρία ή σε άλλα αποδεικτικά στοιχεία που προσκομίζει το παιδί, πρέπει να του δίνεται κατ' αρχάς η δυνατότητα να διατυπώσει διευκρινιστικές ή σχόλια, προκειμένου να αποφευχθεί το ενδεχόμενο να πληγεί η αξιοπιστία του. Πρέπει να λαμβάνεται υπόψη το ενδεχόμενο οι αιτούντες να έχουν δώσει ανακριβείς πληροφορίες σχετικά με την ηλικία τους ή/και να έχουν στην κατοχή τους έγγραφα με ανακριβή στοιχεία τα οποία δηλώνουν στις αιτήσεις τους για χορήγηση θεώρησης εισόδου, προκειμένου να διευκολυνθεί η έξοδος τους από τη χώρα τους. Κατά την αξιολόγηση των αποδεικτικών στοιχείων που αντλούνται από τη συνέντευξη πρέπει να συνεκτιμώνται οι συνθήκες διεξαγωγής της συνέντευξης, όπως το περιβάλλον της συνέντευξης και η στάση των παρευρισκόμενων (όπως και του παιδιού). Οι συνεντεύξεις και οι αποφάσεις πρέπει να βασίζονται σε επίκαιρες πληροφορίες. Οι υπεύθυνοι των συνεντεύξεων μπορούν, εφόσον είναι αναγκαίο, να ζητούν τη γνώμη ή/και τις συμβουλές των αρμόδιων εμπειρογνομίωνων. Οι πληροφορίες αυτές μπορούν να αφορούν γνώσεις σχετικά με τον πολιτισμό, το φύλο, την παιδεία, τα έγγραφα της χώρας καταγωγής ή/και θέματα παιδιού/ηλικίας, καθώς και τη σημασία της ηλικίας στη χώρα/στο πολιτιστικό πλαίσιο από όπου προέρχεται το παιδί.

3.1.2. Εξέταση γραπτών αποδεικτικών στοιχείων

Η συγκεκριμένη μέθοδος υπολογισμού της ηλικίας περιλαμβάνει την ανάλυση των γραπτών αποδεικτικών στοιχείων που επιβεβαιώνουν ή δεν επιβεβαιώνουν την ημερομηνία γέννησης που δηλώνεται από τον αιτούντα. Πέραν των εγγράφων και των αποδεικτικών στοιχείων που προσκομίζονται από τον αιτούντα, γραπτά αποδεικτικά στοιχεία αντλούνται από πληθώρα πηγών, όπως οι θεωρήσεις εισόδου, η βάση δεδομένων EURODAC, οι αιτήσεις χορήγησης άδειας εισόδου, οι σχολικοί έλεγχοι, οι γνωματεύσεις νοσοκομείων, κ.λπ.

Ανάλυση SWOT: Γραπτά αποδεικτικά στοιχεία		Συστάσεις	
Πλεονεκτήματα	Θεματική	Εκμάθηση	Συστάσεις
<ul style="list-style-type: none"> Μη παρεμβατική μέθοδος. Δεν απαιτεί εξέταση ή ανάκριση του παιδιού. Σέβεται το δικαίωμα του παιδιού να συμμετέχει στις διαδικασίες και να γνωστοποιεί τις απόψεις του. Τα γνήσια έγγραφα αποτελούν πολύτιμο αποδεικτικό στοιχείο. Με τη μέθοδο της αξιολόγησης γραπτών αποδεικτικών στοιχείων εξολεγχείται η ανάγκη πιο παρεμβατικών μεθόδων. 	Μείζον συμφέρον	CRC 3 APD 17.5-6 RAPD 25.6 RQD 20.5	<ul style="list-style-type: none"> Το παιδί πρέπει να έχει δυνατότητα συμμετοχής στη διαδικασία. Πρέπει να του παρέχονται πληροφορίες σχετικά με τον ρόλο και τις υποχρεώσεις του στο πλαίσιο της διαδικασίας, περιλαμβανομένου του τρόπου με τον οποίο μπορεί να υποβάλει τυχόν αποδεικτικά στοιχεία που έχει στην κατοχή του. Η άσχημη αμφισβήτηση των εγγράφων / αποδεικτικών στοιχείων που προσκομίζει το παιδί μπορεί να υπονομεύσει την ευημερία του και να κλονίσει την εμπιστοσύνη του στη συγκεκριμένη και σε άλλες διαδικασίες, όπως η αίτηση για χορήγηση διεθνούς προστασίας. Πρέπει επίσης να εξετάζεται το κατά πόσον είναι αναμενόμενο ή εφικτό για τους αιτούντες να έχουν στην κατοχή τους τέτοιου είδους έγγραφα.
<p>Μειονεκτήματα</p> <ul style="list-style-type: none"> Πολλοί αιτούντες δεν έχουν ή δεν μπορούν να προσκομίσουν πιστοποιητικά γέννησης ή άλλα έγγραφα εξακρίβωσης ταυτότητας. Είναι δυνατά να προσκομιστούν παραποιημένα ή πλαστογραφημένα έγγραφα. Έλλειψη τυποποιημένων οδηγιών σχετικά με τα είδη εγγράφων που πρέπει να γίνονται αποδεκτά. 	Επαρκής κατάρτιση	APD 17.4 QD 30.6 RQD 31.6 RAPD 25.3	<ul style="list-style-type: none"> Είναι σημαντικό να εξετάζονται οι επιπτώσεις διεξαγωγής της συνέντευξης από πρόσωπα μη καταρτισμένα ή μη εξουσιοδοτημένα με έγγραφα τα οποία αφορούν την ηλικία. Η καλύτερη πρέπει να καλύπτει μεθόδους αξιολόγησης ή/και επαλήθευσης της γνησιότητας των δικαιολογητικών εγγράφων μιας αίτησης. Πρέπει επίσης να καλύπτει τη χρήση των πληροφοριών σχετικά με τη χώρα καταγωγής και την εκτίμηση των αποδεικτικών στοιχείων, ιδίως των εγγράφων ταυτότητας. Για τις επίμαχες χώρες καταγωγής πρέπει να καταρτίζονται τυποποιημένες οδηγίες σχετικά με τα είδη εγγράφων που σχετίζονται με τον προσδιορισμό της ηλικίας. Οι οδηγίες αυτές πρέπει να περιέχουν πληροφορίες σχετικά με τα είδη των διαθέσιμων εγγράφων, τον τρόπο έκδοσής τους, περιγραφές και εικόνες, καθώς και πληροφορίες σχετικά με τις δυνατότητες αναπαράγωγής ή πλαστογραφησιμότητας τους.
<p>Ευκαιρίες</p> <ul style="list-style-type: none"> Προσκομίζοντας γραπτά και άλλα αποδεικτικά στοιχεία, το παιδί έχει τη δυνατότητα να συμμετάσχει έμπρακτα στη διαδικασία υπολογισμού της ηλικίας του. Η μέθοδος αυτή μπορεί να αποτελέσει χρήσιμο σημείο αφετηρίας για τον υπολογισμό της ηλικίας ενός προσώπου κατά την εξέταση του συνόλου των διαθέσιμων αποδεικτικών στοιχείων. 	Με επίκεντρο το παιδί	CRC 7 CRC 8 CRC 12 CRC 13 CRC 22	<ul style="list-style-type: none"> Η διαδικασία πρέπει να προσαρμόζεται στην ηλικία και στον βαθμό ωριμότητας του παιδιού και να διεξάγεται με τη συνδρομή του εκπαιδευτή του. Οι αιτούντες πρέπει να μπορούν να υποβάλουν τα έγγραφα ή/και άλλα αποδεικτικά στοιχεία που κρίνουν σημαντικά για την αίτησή τους με τρόπο που θεωρούν εύρηστο, όπως με γραπτά, παραστατικά ή άλλα μέσα, καθώς και μέσα προφορικής εξιστόρησης των γεγονότων. Ο σεβασμός του δικαιώματος του παιδιού να συμμετέχει στις διαδικασίες και να γνωστοποιεί τις απόψεις του μελών του ενδεχόμενο να ζητηθούν από τη χώρα καταγωγής ή τρίτους πληροφορίες οι οποίες μπορούν να θέσουν σε κίνδυνο το παιδί ή/και μέλη της οικογένειάς του. Οι πληροφορίες που αντλούνται από έγγραφα ή/και άλλα αποδεικτικά στοιχεία μπορούν να συμβάλουν στον επαυποδορισμό της ηλικίας του παιδιού. Πολύτιμη γ' αυτών τον σκοπό μπορούν να είναι, για παράδειγμα, τα πρωτότυπα και γνήσια έγγραφα (π.χ. πιστοποιητικά γέννησης, δελτία ταυτότητας, σχολικοί έλεγχοι, γνωματεύσεις από νοσοκομεία) που έχει στην κατοχή του ο ανήλικος ή κάποιο μέλος της οικογένειάς του. Σε περίπτωση που το παιδί δεν έχει στην κατοχή του ή δεν μπορεί να προσκομίσει πιστοποιητικά γέννησης ή άλλα έγγραφα απόδειξης της ταυτότητάς του, οι αρμόδιοι υπάλληλοι πρέπει να μεριμνούν ώστε να μπορέσει το παιδί να αποδείξει την ταυτότητά του και να προσκομίσει, μεταξύ άλλων, τα απαιτούμενα έγγραφα. Κατά τη διαδικασία εξακρίβωσης του εάν ένα έγγραφο είναι πλαστογραφημένο ή παραποιημένο, είναι σημαντικό αφενός να δοθεί στο παιδί η ευκαιρία να διαμορφώσει και να εκφράσει τη γνώμη του και, αφετέρου, να σταθμιστεί η γνώμη αυτή ανάλογα με την ηλικία και τον βαθμό ωριμότητας του παιδιού.
<p>Αιτιές</p> <ul style="list-style-type: none"> Μη καταρτισμένοι υπάλληλοι όσον αφορά την κατανόηση και την αξιοποίηση εγγράφων που εκδίδονται στις χώρες καταγωγής και παρέχουν πληροφορίες σχετικά με την ηλικία. Η λήψη πληροφοριών από τη χώρα καταγωγής του αιτούντος άσλυτου ισχυρίζεται ότι είναι παιδί μπορεί να είναι επικίνδυνη. Η εσφαλμένη αξιολόγηση των εγγράφων (πλαστών ή γνήσιων) μπορεί να υπονομεύσει την ευημερία του παιδιού, ιδίως όσον αφορά τις εγγυήσεις που του παρέχονται. 	Εκτίμηση των αποδεικτικών στοιχείων	QD 4.3.	<ul style="list-style-type: none"> Οι αιτήσεις πρέπει να εξετάζονται σε ατομική βάση, αντικειμενικά και αμερόληπτα. Τα γραπτά αποδεικτικά στοιχεία που προσκομίζονται μπορούν να συμβάλουν στον προσδιορισμό της ηλικίας του παιδιού ή/και να καταστήσουν λιγότερο αναγκαία τη διεξαγωγή περαιτέρω αξιολογήσεων. Οι εκτιμήσεις σχετικά με την αξιοπιστία των αποδεικτικών στοιχείων πρέπει να βασίζονται σε αντικειμενικά στοιχεία και, εφόσον είναι αναγκαίο, στις συμβουλές εμπειρογνομώνων. Σε περίπτωση που τα πορίσματα περί αξιοπιστίας πρόκειται να βασιστούν στην προφορική μαρτυρία ή σε άλλα αποδεικτικά στοιχεία που προσκομίζει το παιδί, πρέπει να του δίνεται κατ' αρχάς η δυνατότητα να διατυπώσει διευκρινίσεις ή σχόλια. Πρέπει να λαμβάνεται υπόψη το ενδεχόμενο οι αιτούντες να έχουν δώσει ανακριβείς πληροφορίες σχετικά με την ηλικία τους ή/και να έχουν στην κατοχή τους έγγραφα με ανακριβή στοιχεία, τα οποία δήλωσαν στις αιτήσεις τους για χορήγηση θεώρησης εισόδου, προκειμένου να διευκολυνθεί έξοδος τους από τη χώρα τους. Πρέπει να συνεκτιμώνται όλα τα αποδεικτικά στοιχεία που αφορούν την ηλικία του παιδιού, περιλαμβανομένων των στοιχείων ταυτότητας και άλλων γραπτών στοιχείων.

3.1.3. Εκτιμήσεις βάσει της σωματικής διάπλασης και των μη λεκτικών αντιδράσεων

Η συγκεκριμένη μέθοδος υπολογισμού της ηλικίας βασίζεται στην οπτική παρατήρηση και στην αξιολόγηση της συμπεριφοράς ενός προσώπου. Στην πρώτη περίπτωση, οι υπάλληλοι στον τομέα της μετανάστευσης/ασύλου συχνά υπολογίζουν την ηλικία ενός προσώπου βάσει της εξωτερικής του εμφάνισης.

Σωματική διάπλαση και μη λεκτικές αντιδράσεις		Συστάσεις	
Ανάλυση SWOT:	Θεματική	Ελάχιστη απαίτηση	
<p>Πλεονεκτήματα</p> <ul style="list-style-type: none"> Δυνατότητα να αναγνωριστεί αρχικά ένα πρόσωπο ως παιδί, σε περίπτωση που κάτι τέτοιο δεν ήταν προηγουμένως γνωστό ή ελλείψει αξιόπιστων (γραπτών) αποδεικτικών στοιχείων. Η μέθοδος αυτή συντάσσεται υπό κανονικές συνθήκες την παραδομπή του προσώπου στις αρμόδιες αρχές και την πρόσβασή του σε βοήθεια. 	Μείζον συμφέρον	CRC 3 APD 17.5-6 RAPD 25.6 RQD 20.5	<ul style="list-style-type: none"> Οι εκτιμήσεις που βασίζονται αποκλειστικά και μόνο στη σωματική διάπλαση ή/και στις μη λεκτικές αντιδράσεις μπορούν να οδηγήσουν σε εσφαλμένο υπολογισμό της ηλικίας του παιδιού, με πιθανό αποτέλεσμα οι εγγυήσεις που του παρέχονται και η μέριμνα που λαμβάνεται για τις ανάγκες του (παραπομπή) να μην συμφωνούν με την ηλικία του. Δεδομένου του ανομοιογενούς τρόπου με τον οποίο αναπτύσσονται τα παιδιά κατά την εφηβεία, είναι σημαντικό να συνεκτιμάται αφενός ο αντίκτυπος του εσφαλμένου υπολογισμού της ηλικίας ενός προσώπου αποκλειστικά και μόνο βάσει της σωματικής διάπλασης ή/και των μη λεκτικών του αντιδράσεων και, αφετέρου, η πιθανότητα εσφαλμένου υπολογισμού. Η σωματική διάπλαση και οι μη λεκτικές αντιδράσεις του παιδιού, ιδίως εάν αποτελέσουν αντικείμενο συστηματικής παρατήρησης, μπορούν να χρησιμοποιηθούν στο πλαίσιο μιας ευρύτερης διεπιστημονικής προσέγγισης. Η καλύτερη απάντηση πρέπει να καλύπτει τους περιορισμούς της μεθόδου υπολογισμού της ηλικίας βάσει της σωματικής διάπλασης / των μη λεκτικών αντιδράσεων και να επικεντρώνεται στην κατανόηση και στην εφαρμογή της αρχής του ευεργετήματος της αμφιβολίας. Η καλύτερη απάντηση πρέπει να περιλαμβάνει συνεκτίμηση της έμφυλης, της πολιτιστικής και της ηλικιακής διάστασης, καθώς και της σωματικής και της σεξουαλικής ανάπτυξης, με ιδιαίτερη έμφαση στη διαφοροποίηση αυτών των παραμέτρων και στο γεγονός ότι δεν αντικατοπτρίζουν κατ' ανάγκη τη χρονολογική ηλικία.
<p>Μειονεκτήματα</p> <ul style="list-style-type: none"> Σημαντικό περιθώριο σφάλματος λόγω του υποκειμενικού χαρακτήρα των παρατηρήσεων και των εκτιμήσεων. Η υπερβολική έμφαση στη σωματική διάπλαση για τον υπολογισμό της χρονολογικής ηλικίας μπορεί να οδηγήσει σε αυθαίρετα και ανακόλουθα συμπεράσματα. Δεν λαμβάνεται υπόψη η ψυχολογική ή η συναισθηματική ωριμότητα. Η συγκεκριμένη μέθοδος εκτίμησης μπορεί να θεωρηθεί εκ των πραγμάτων παρεμβατική, διότι περιλαμβάνει την οπτική παρατήρηση και την εξαγωγή συμπερασμάτων αποκλειστικά και μόνο βάσει της εξωτερικής εμφάνισης ενός προσώπου. 	Επαρκής κατάρτιση	APD 17.4 QD 30.6 RQD 31.6 RAPD 25	<ul style="list-style-type: none"> Το παιδί πρέπει να ενημερώνεται σχετικά με κάθε εκτίμηση της ηλικίας του βάσει της σωματικής διάπλασης / των μη λεκτικών αντιδράσεων του, τους λόγους που οδήγησαν στη συγκεκριμένη εκτίμηση, τις δυνατότητες να τους αντικρούσει, καθώς επίσης να ενημερώνεται σχετικά με τα μέσα που τίθενται στη διάθεσή του, προκειμένου να αμφισβητήσει κάθε εκτίμηση με την οποία διαφωνεί.
<p>Ευκαιρίες</p> <ul style="list-style-type: none"> Μπορεί να αποβεί χρήσιμη κατά την εξέταση όλων των διαθέσιμων αποδεικτικών στοιχείων. 	Με επίκεντρο το παιδί	CRC 7 CRC 8 CRC 12 CRC 13 CRC 16 CRC 22	<ul style="list-style-type: none"> Οι συνθήκες και το αποτέλεσμα ενός υπολογισμού της ηλικίας βάσει της σωματικής διάπλασης / των μη λεκτικών αντιδράσεων πρέπει να εξετάζονται σε συνδυασμό με όλα τα υπόλοιπα διαθέσιμα αποδεικτικά στοιχεία για την ηλικία. Κατ' αυτόν τον τρόπο θα μπορούσε να αντισταθμιστεί το σημαντικό περιθώριο σφάλματος που προκύπτει κατά τον υπολογισμό της ηλικίας βάσει αποκλειστικά και μόνο της υποκειμενικής εκτίμησης και της οπτικής παρατήρησης. Οι εκτιμήσεις σχετικά με την αξιοπιστία των αποδεικτικών στοιχείων πρέπει να βασίζονται σε αντικειμενικά στοιχεία και, εφόσον είναι αναγκαίο, στις συμβουλές εμπειρογνομήνων, εν προκειμένου σε θέματα που αφορούν τον πολιτισμό, τις πληροφορίες για τη χώρα καταγωγής και την ηλικία/το παιδί.
<p>Απειλές</p> <ul style="list-style-type: none"> Ο ρυθμός σωματικής και σεξουαλικής ανάπτυξης ποικίλει κατά την εφηβεία, γεγονός που αντικατοπτρίζεται στην εξωτερική εμφάνιση. Τα εθνικά δικαστήρια έχουν διαπιστώσει την ανάγκη να διατηρούνται επιφυλάξεις σε ό,τι αφορά τον υπολογισμό της ηλικίας ενός αιτούντος βάσει της σωματικής διάπλασης ή των μη λεκτικών αντιδράσεων του. 	Εκτίμηση των αποδεικτικών στοιχείων	QD 4.3 RQD 4.3 RAPD25.5	

3.2. Ιατρικές μέθοδοι

3.2.1. Οδοντική εξέταση

Με την εν λόγω μέθοδο προσδιορίζεται ο βαθμός ωρίμανσης των δοντιών μέσω οπτικής εξέτασης, χωρίς χρήση ακτινογραφιών. Δεδομένου ότι η ανάπτυξη δεν συσχετίζεται με την ηλικία, τα αποτελέσματα της συγκεκριμένης μεθόδου αντιστοιχούν σε διάφορες ηλικιακές κατηγορίες. Ο εκπαιδευμένος οδοντίατρος προσδιορίζει την ανάπτυξη των δοντιών βάσει ενός συνόλου σταδίων ανάπτυξης, όπως αυτά έχουν αποτυπωθεί σε καθιερωμένα διαγράμματα ανατολής ή τιμές αναφοράς. Τα προκαθορισμένα αυτά στάδια παρουσιάζονται μέσω παραδειγμάτων ακτινογραφιών, σκίτσων ή/και λεκτικών περιγραφών. Οι υπάρχουσες μελέτες τείνουν να καλύπτουν είτε την ανάπτυξη των δοντιών των παιδιών για το ηλικιακό φάσμα των 3-16 ετών ή την ανάπτυξη των φρονιμιτών στην ηλικιακή ομάδα των 15-23 ετών ⁽²⁷⁾.

Παραδείγματα πρακτικών των κρατών μελών:

Κανένα κράτος μέλος δεν διενεργεί αποκλειστικά οδοντική εξέταση.

Η Αυστρία, το Βέλγιο, η Δανία, η Φινλανδία, η Γερμανία, η Ουγγαρία, η Ιταλία, η Λετονία, η Νορβηγία, η Πολωνία, η Πορτογαλία, η Σουηδία και η Ρουμανία ανέφεραν ότι χρησιμοποιούν την οδοντική εξέταση σε συνδυασμό με διάφορους τύπους ακτινογραφίας.

Η Αυστρία και η Γερμανία διαθέτουν νομολογία που τους καθοδηγεί σχετικά με τον τρόπο διενέργειας των εν λόγω υπολογισμών. Για περισσότερες πληροφορίες, ανατρέξτε στην ενότητα «Εθνικό νομικό πλαίσιο και πλαίσιο πολιτικής».

⁽²⁷⁾ Για περισσότερες πληροφορίες: UNICEF, *Age assessment practices: a literature review and annotated bibliography*, το οποίο διατίθεται στη διεύθυνση http://www.unicef.org/protection/Age_Assessment_Practices_2010.pdf, SCEP, *Position paper on Age assessment in the context of Separated Children (2012)*, το οποίο διατίθεται στη διεύθυνση http://umf.asyl.at/files/DOK45Age_Assessment_PP.pdf, Norwegian Computing Centre, *Age estimation in youths and young adults (December 2012)* το οποίο διατίθεται στη διεύθυνση http://publications.nr.no/1355995517/Age_estimation_methods-Eikvil.pdf, Baccetti T, Franchi L, McNamara (Jr) JA : The cervical vertebral Maturation (CVM) method for the assessment of optimal treatment timing in Dentofacial orthopaedics, Cameriere R, Ferrante L, Cingolani M: Age estimation in children by measurement of open apices in teeth

Ανάλυση SWOT : Οδοντική εξέταση	Θεματική	Ελάχιστη απαίτηση	Συστάσεις
<p>Πλεονεκτήματα</p> <ul style="list-style-type: none"> • Τα δόντια αναπτύσσονται με σαφείς τρόπους σε συγκεκριμένες χρονικές περιόδους της ηλικίας. • Η μελέτη της επιμετάλλωσης των δοντιών δεν επηρεάζεται από την εθνικότητα ή τη διατροφή. • Αποτελεί εναλλακτική λύση σε σχέση με την ακτινογραφία δοντιών, καθώς δεν βασίζεται σε ιοντίζουσα ακτινοβολία. 	Μείζον συμφέρον	<p>Σύμβαση για τα δικαιώματα του παιδιού, άρθρο 3 (CRC)</p> <p>Οδηγία για τις διαδικασίες ασύλου, άρθρο 17 παράγραφος 5-6 (APD)</p> <p>Αναδιάρθρωση της οδηγίας για τις διαδικασίες ασύλου, άρθρο 25 παράγραφος 6 (RAPD)</p> <p>Αναδιάρθρωση της οδηγίας περί αναγνώρισης, άρθρο 20 παράγραφος 5 (RQD)</p> <p>APD 17.4</p> <p>Οδηγία περί αναγνώρισης, άρθρο 30 παράγραφος 6 (QD)</p> <p>RQD 31.6</p> <p>RAPD 25.3</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Πρέπει να εξετάζεται το κατά πόσον το παιδί εμπύπτει στα μετρήσιμα όρια της εν λόγω μεθόδου. • Είναι σημαντικό να διερευνάται η πιθανότητα εσφαλμένου υπολογισμού λόγω του ότι η μέθοδος έχει σχεδιαστεί για χρήση όταν η ηλικία είναι ήδη γνωστή, και όχι με σκοπό τον προσδιορισμό της ηλικίας.
<p>Μειονεκτήματα</p> <ul style="list-style-type: none"> • Η μελέτη της επιμετάλλωσης των δοντιών παρουσιάζει περιθώριο σφάλματος +/- 2. • Είναι σχεδιασμένη για κλινικούς ιατρούς οι οποίοι γνωρίζουν την πραγματική ηλικία των παιδιών και επιθυμούν να γνωρίζουν το εάν αποκλίνουν από τον αναπτυξιακό κανόνα, προκειμένου να προσδιορίσουν το εάν η οδοντική ωρίμανσή τους παρουσιάζει πρόοδο ή καθυστέρηση. Δεν έχει σχεδιαστεί για τον προσδιορισμό της ηλικίας. • Τα μόνα δόντια που μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως δείκτης του εάν κάποιος είναι ενήλικος είναι οι 3οι γομφίοι, οι οποίοι ενδέχεται να εμφανιστούν (ή να μην εμφανιστούν) οσοδήποτε μεταξύ 15-23 ετών. 	Επαρκής κατάρτιση	<p>APD 17.4</p> <p>Οδηγία περί αναγνώρισης, άρθρο 30 παράγραφος 6 (QD)</p> <p>RQD 31.6</p> <p>RAPD 25.3</p> <p>CRC 7</p> <p>CRC 8</p> <p>CRC 12</p> <p>CRC 13</p> <p>CRC 22</p> <p>RAPD 19</p> <p>RAPD 25.4</p> <p>QD 4</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Πρέπει να διασφαλίζεται ότι τη διαδικασία διεκπεραιώνει εκπαιδευμένος οδοντίατρος. • Τα προγράμματα κατάρτισης που απευθύνονται στους υπεύθυνους λήψης αποφάσεων πρέπει να επικεντρώνονται στις τεχνικές αξιολόγησης αποδεικτικών στοιχείων, συμπεριλαμβανομένου του τρόπου προσδιορισμού του εάν η οδοντιατρική έκθεση συμμορφώνεται προς τα σχετικά πρότυπα, καθώς και του τρόπου ερμηνείας και αξιολόγησης των εν λόγω στοιχείων.
<p>Ευκαιρίες</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ενδέχεται να έχει αποδεικτική αξία στο πλαίσιο διεπιστημονικού υπολογισμού. • Ανάπτυξη καθοδήγησης για τους οδοντιάτρους που αναλαμβάνουν υπολογισμούς της ηλικίας παιδιών προκειμένου να διασφαλίζεται η συνέπεια στην πρακτική. • Ενίσχυση της ικανότητας και της εμπειρογνώμησης των οδοντιάτρων που διενεργούν υπολογισμό της ηλικίας. • Ανάπτυξη προγραμμάτων κατάρτισης σε εθνικό επίπεδο/επίπεδο ΕΕ. 	Με επίκεντρο το παιδί	<p>CRC 7</p> <p>CRC 8</p> <p>CRC 12</p> <p>CRC 13</p> <p>CRC 22</p> <p>RAPD 19</p> <p>RAPD 25.4</p> <p>QD 4</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Σε περιπτώσεις ιατρικής εξέτασης, πρέπει καταρχάς να λαμβάνεται η συγκατάθεση του παιδιού ή/και του/της εκπροσώπου του. • Επίσης, πριν από την εξέταση, τα παιδιά πρέπει να ενημερώνονται σε γλώσσα που κατανοούν (ή εκάζεται ευλόγως ότι κατανοούν) σχετικά με την πιθανότητα προσδιορισμού της ηλικίας τους μέσω ιατρικής εξέτασης. • Οι εν λόγω πληροφορίες πρέπει να χρησιμοποιούνται με σκοπό να βοηθήσουν το παιδί να κατανοήσει τη διαδικασία, συμπεριλαμβανομένων τυχόν περιορισμών ή κινδύνων.
<p>Απελές</p> <ul style="list-style-type: none"> • Σημαντικό περιθώριο σφάλματος. • Ο αριθμός των οδοντιών που διενεργούν υπολογισμό της ηλικίας είναι μικρός. • Πρόσφατη μελέτη κατέδειξε ότι ο τρίτος γομφίος αποτελεί ατελή δείκτη της ηλικίας. Η μελέτη κατέδειξε ότι για το ηλικιακό φάσμα των 15-17 ετών, η εν λόγω μέθοδος έχει ως αποτέλεσμα εσφαλμένη ταξινόμηση του 6% ως ενηλίκων, ενώ σε ό,τι αφορά το ηλικιακό φάσμα των 18-20 ετών, το αποτέλεσμα είναι εσφαλμένη ταξινόμηση τουλάχιστον του 64% ως ανηλίκων 	Αξιολόγηση αποδεικτικών στοιχείων	<p>CRC 7</p> <p>CRC 8</p> <p>CRC 12</p> <p>CRC 13</p> <p>CRC 22</p> <p>RAPD 19</p> <p>RAPD 25.4</p> <p>QD 4</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Δεδομένου ότι τα δόντια αναπτύσσονται με σαφείς τρόπους σε συγκεκριμένα ηλικιακά φάσματα, η εν λόγω μέθοδος ενδέχεται να παρέχει χρήσιμα αποδεικτικά στοιχεία σχετικά με την πιθανή ηλικία, εφόσον το άτομο εμπύπτει στις ηλικιακές παραμέτρους των μελετών αναφοράς. • Η οδοντική εξέταση που αποκαλύπτει την πιθανή ηλικία ενδέχεται να συμπληρώνει άλλες μορφές αποδεικτικών στοιχείων και, ως εκ τούτου, θα μπορούσε να αξιοποιηθεί στο πλαίσιο διεπιστημονικού υπολογισμού. • Για την αντιμετώπιση των προβλημάτων που αφορούν τις ηλικιακές παραμέτρους, πρέπει να λαμβάνεται υπόψη το σύνολο των διαθέσιμων αποδεικτικών στοιχείων που αφορούν την ηλικία του παιδιού. • Σε περίπτωση που το πόρισμα του υπολογισμού δεν αντιστοιχεί στη δηλούμενη ηλικία του ατόμου, είναι σημαντικό να λαμβάνεται υπόψη το περιθώριο σφάλματος, να εφραρμόζεται το ευεργέτημα της αμφιβολίας και να παρέχεται στο άτομο η δυνατότητα σχολιασμού ή/και αμφισβήτησης του πορίσματος.

3.2.2. Αξιολόγηση της φυσικής ανάπτυξης από παιδίατρο

Η αξιολόγηση της φυσικής ανάπτυξης από παιδίατρο συνίσταται στην αξιολόγηση του ύψους, του βάρους και του δέρματος συγκριτικά με άλλα άτομα ή πληθυσμούς και βάσει ενός συνόλου τιμών αναφοράς. Επιπλέον, πρέπει να πραγματοποιείται γενική εξέταση με σκοπό την περιγραφή τυχόν παθήσεων οι οποίες ενδέχεται να επηρεάζουν τον ρυθμό ωρίμανσης ⁽²⁸⁾.

Αξιολόγηση της φυσικής ανάπτυξης από παιδίατρο		Εκμάχησ απαιτήση	Συστάσεις
Πλεονεκτήματα	Ανάλυση SWOT: Αξιολόγηση της φυσικής ανάπτυξης από παιδίατρο	Θεματική Μείζον συμφέρον	<ul style="list-style-type: none"> Κατά την απόφαση χρήσης της εν λόγω μεθόδου πρέπει να εξετάζονται οι ιδιαίτερες περιστάσεις του παιδιού, δεδομένου ότι στη συγκεκριμένη μέθοδο δεν συνυπολογίζονται οι διακυμάνσεις που παρουσιάζει σειρά παραγόντων (γενικότητα, φυλή, κοινωνικοοικονομική προέλευση). Δεδομένης της εξέτασης και της σύγκρισης του σώματος βάσει μελετών αναφοράς, η εν λόγω μέθοδος ενδέχεται να θεωρηθεί επιμετρητική.
	<ul style="list-style-type: none"> Η αξιολόγηση διενεργείται από επαγγελματίες που εργάζονται σε τακτική βάση με παιδιά, συμπεριλαμβανομένων των παιδιών που χρήζουν προστασίας. Οι παιδίατροι κάνουν χρήση των αρχών της αξιολόγησης της ανάπτυξης και κατανοούν τη φυσιολογική και μη φυσιολογική σωματική, σεξουαλική και ψυχολογική ανάπτυξη στα παιδιά και στους εφήβους. Οι παιδίατροι-ενδοκρινολόγοι είναι παιδίατροι που ειδικεύονται στην κατανόηση της φυσιολογικής έκκρισης ορμονών στην παιδική ηλικία, καθώς και των διαταραχών που οφείλονται στη μη φυσιολογική έκκριση. Οι παιδίατροι έχουν εκπαιδευτεί στη λήψη κλινικού ιστορικού. Δυνατότητα σύζητησης και αλληλεπίδρασης με το παιδί στο πλαίσιο της διαδικασίας. Κατά τη διαδικασία λαμβάνεται υπόψη η σωματική ευεξία του παιδιού. 	Επαρκής κατάρτιση	<ul style="list-style-type: none"> Κατά την εκπαίδευση των επαγγελματιών που συμμετέχουν στη διαδικασία των υπολογισμών πρέπει να δίδεται έμφαση στις ιδιαίτερες περιστάσεις, ανάγκες, στα πιθανά σημεία τρωτότητας και στην κατάσταση όσων υποβάλλονται σε υπολογισμό. Στο πλαίσιο της κατάρτισης των αρμόδιων υπαλλήλων για την ερμηνεία των πληροφοριών πρέπει να γνωστοποιείται ο τρόπος με τον οποίο η σωματική ανάπτυξη και η εφηβεία δεν αντιστοιχούν κατ' ανάγκη στην ηλικία. Η κατάρτιση πρέπει να επικεντρώνεται στην ανάπτυξη πρωτοκόλλων και ελέγχιμων μεθόδων με σκοπό την κάλυψη των υφιστάμενων κενών της πρακτικής. Πρέπει να δίδεται έμφαση στη συνεργασία με παιδιάτρους και άλλους επαγγελματίες ώστε να αντιμετωπίζονται οι προσδιορισθείσες απειλές. Σε περιπτώσεις ιατρικής εξέτασης, πρέπει πρώτα να λαμβάνεται η συγκατάθεση του παιδιού ή/και του/της εκπροσώπου του. Επίσης, πριν από την εξέταση, τα παιδιά πρέπει να ενημερώνονται, σε γλώσσα που κατανοούν (ή εικάζεται ευλόγως ότι κατανοούν), σχετικά με την πιθανότητα προσδιορισμού της ηλικίας τους μέσω ιατρικής εξέτασης, ενώ πρέπει να ενημερώνονται και σχετικά με τον τρόπο αμφισβήτησης της εν λόγω απόφασης. Το παιδί πρέπει να ενημερώνεται σχετικά με το πόρισμα του υπολογισμού της ηλικίας βάσει της φυσικής εμφάνισης / συμπεριφοράς, τους λόγους που οδήγησαν στο συγκεκριμένο πόρισμα καθώς και τη δυνατότητα εξέτασης αυτών των λόγων, ενώ πρέπει να ενημερώνονται και σχετικά με τον τρόπο αμφισβήτησης του εν λόγω πορίσματος.
Μειονεκτήματα	<ul style="list-style-type: none"> Κατά τις μετρήσεις δεν συνυπολογίζονται οι διακυμάνσεις που υφίστανται λόγω διαφορετικής εθνικότητας, φυλής, πρόδηλης θρεπτικών ουσιών και κοινωνικοοικονομικής προέλευσης. Επιμετρητική από φυσικής άποψης (ανάλογα με τη χρησιμοποιούμενη μέθοδο). 	Με επίκεντρο το παιδί	<ul style="list-style-type: none"> Η λήψη κλινικού ιστορικού είναι χρήσιμη για την κατανόηση της υγείας και των ατομικών περιστάσεων του παιδιού, καθώς και του τρόπου με τον οποίο οι εν λόγω πληροφορίες μπορούν να επηρεάσουν τον υπολογισμό της ηλικίας. Η συγκεκριμένη μέθοδος θα μπορούσε να ενταχθεί στο πλαίσιο διεπιστημονικής προσέγγισης του υπολογισμού της ηλικίας. Η αξία του υπολογισμού ενδέχεται να ποικίλλει, δεδομένου ότι δεν λαμβάνει υπόψη σωρεία παραγόντων που μπορούν να επηρεάσουν το πόρισμα. Πρέπει να λαμβάνεται υπόψη ότι ο προσδιορισμός της ηλικίας δεν πρέπει να βασίζεται μόνο στη φυσική εμφάνιση ή/και συμπεριφορά, αλλά πρέπει να αξιοποιεί το σύνολο των διαθέσιμων μορφών αποδεικτικών στοιχείων. Σε περίπτωση κατά την οποία το πόρισμα του υπολογισμού δεν αντιστοιχεί στη δηλούμενη ηλικία του ατόμου, είναι σημαντικό να λαμβάνεται υπόψη το περιθώριο σφάλματος, να εφαρμόζεται το ευεργέτημα της αμφιβολίας και να παρέχεται στο άτομο η δυνατότητα σχολιασμού ή/και αμφισβήτησης του πορίσματος. Για την αντιμετώπιση των αδυναμιών της συγκεκριμένης μεθόδου, πρέπει επίσης να λαμβάνονται υπόψη όλα τα στοιχεία που αφορούν την ηλικία του παιδιού, συμπεριλαμβανομένης της ταυτότητας ή άλλων διαθέσιμων εγγράφων. Στην έκθεση πρέπει να αναφέρονται τα προσόντα, η πείρα και η επάρκεια όσων έχουν αναλάβει τον υπολογισμό, ούτως ώστε να καταδεικνύεται η σαφήνεια η εμπειρογνομήσούνη των επαγγελματιών που συμμετέχουν.
	<ul style="list-style-type: none"> Ανάπτυξη προγραμμάτων κατάρτισης σε εθνικό επίπεδο/επίπεδο ΕΕ. Ανάπτυξη καθοδήγησης για τους παιδίατρος που διενεργούν υπολογισμούς ηλικίας ούτως ώστε να διασφαλίζεται η συνέπεια στην πρακτική. Ενίσχυση της ικανότητας και της εμπειρογνομήσούνης των ιατρών που συμμετέχουν στη διαδικασία υπολογισμού της ηλικίας. 	Αξιολόγηση αποδεικτικών στοιχείων	<ul style="list-style-type: none"> Η λήψη κλινικού ιστορικού είναι χρήσιμη για την κατανόηση της υγείας και των ατομικών περιστάσεων του παιδιού, καθώς και του τρόπου με τον οποίο οι εν λόγω πληροφορίες μπορούν να επηρεάσουν τον υπολογισμό της ηλικίας. Η συγκεκριμένη μέθοδος θα μπορούσε να ενταχθεί στο πλαίσιο διεπιστημονικής προσέγγισης του υπολογισμού της ηλικίας. Η αξία του υπολογισμού ενδέχεται να ποικίλλει, δεδομένου ότι δεν λαμβάνει υπόψη σωρεία παραγόντων που μπορούν να επηρεάσουν το πόρισμα. Πρέπει να λαμβάνεται υπόψη ότι ο προσδιορισμός της ηλικίας δεν πρέπει να βασίζεται μόνο στη φυσική εμφάνιση ή/και συμπεριφορά, αλλά πρέπει να αξιοποιεί το σύνολο των διαθέσιμων μορφών αποδεικτικών στοιχείων. Σε περίπτωση κατά την οποία το πόρισμα του υπολογισμού δεν αντιστοιχεί στη δηλούμενη ηλικία του ατόμου, είναι σημαντικό να λαμβάνεται υπόψη το περιθώριο σφάλματος, να εφαρμόζεται το ευεργέτημα της αμφιβολίας και να παρέχεται στο άτομο η δυνατότητα σχολιασμού ή/και αμφισβήτησης του πορίσματος. Για την αντιμετώπιση των αδυναμιών της συγκεκριμένης μεθόδου, πρέπει επίσης να λαμβάνονται υπόψη όλα τα στοιχεία που αφορούν την ηλικία του παιδιού, συμπεριλαμβανομένης της ταυτότητας ή άλλων διαθέσιμων εγγράφων. Στην έκθεση πρέπει να αναφέρονται τα προσόντα, η πείρα και η επάρκεια όσων έχουν αναλάβει τον υπολογισμό, ούτως ώστε να καταδεικνύεται η σαφήνεια η εμπειρογνομήσούνη των επαγγελματιών που συμμετέχουν.
Ευκαιρίες	<ul style="list-style-type: none"> Ανάπτυξη προγραμμάτων κατάρτισης σε εθνικό επίπεδο/επίπεδο ΕΕ. Ανάπτυξη καθοδήγησης για τους παιδίατρος που διενεργούν υπολογισμούς ηλικίας ούτως ώστε να διασφαλίζεται η συνέπεια στην πρακτική. Ενίσχυση της ικανότητας και της εμπειρογνομήσούνης των ιατρών που συμμετέχουν στη διαδικασία υπολογισμού της ηλικίας. 		
Απειλές	<ul style="list-style-type: none"> Η ποιότητα των αποδεικτικών στοιχείων από την αξιολόγηση που διενήργησαν ορισμένοι παιδίατροι έχει αμφισβητηθεί από τα δικαστήρια. Ανησυχία ως προς την υποκειμενικότητα της γνώμης και την κακώς προσδιοριζόμενη «κλινική εμπειρία». Μικρός αριθμός παιδίατρων που έχουν εκπαιδευτεί με σκοπό τη συμμετοχή στη διαδικασία υπολογισμού της ηλικίας. Έλλειψη αυστηρών πρωτοκόλλων και ελέγχιμων μεθόδων. 		

⁽²⁸⁾ Για περισσότερες πληροφορίες: UNICEF, Age assessment practices: a literature review and annotated bibliography, το οποίο διατίθεται στη διεύθυνση http://www.unicef.org/protection/Age_Assessment_Practices_2010.pdf, SCEP, Position paper on Age assessment in the context of Separated Children (2012), το οποίο διατίθεται στη διεύθυνση http://unfpa.org/files/DOK45Age_Assessment_PP.pdf, Norwegian Computing Centre, Age estimation in youths and young adults (December 2012), το οποίο διατίθεται στη διεύθυνση http://publications.nr.no/1355995517/Age_estimation_methods-Eikvil.pdf, καθηγητής Sir Aynsley-Green Kt., The assessment of age in undocumented migrants (2011), το οποίο διατίθεται στη διεύθυνση [https://www.humannights.gov.au/sites/default/files/content/ageassessment/submissions/Sir%20Aynsley-Green%20Kt%20Submission%2038\).pdf](https://www.humannights.gov.au/sites/default/files/content/ageassessment/submissions/Sir%20Aynsley-Green%20Kt%20Submission%2038).pdf).

3.2.3. Ψυχολογικές συνεντεύξεις/τεστ

Στόχος της εν λόγω διαδικασίας είναι η αξιολόγηση περισσότερο της διανοητικής παρά της σωματικής ωρίμανσης. Οι τεχνικές αξιολόγησης συνίστανται στη γνωστική, συμπεριφορική εκτίμηση και στην ψυχολογική αξιολόγηση ενός νεαρού ατόμου με σκοπό τον υπολογισμό της ηλικίας του. Ο επαγγελματίας θα διερευνήσει περιόδους της ζωής του ατόμου. Για την αποτελεσματικότητα της διαδικασίας, είναι απαραίτητη η δημιουργία κλίματος εμπιστοσύνης μεταξύ του ατόμου και του αξιολογητή του.

Ψυχολογικές συνεντεύξεις / τεστ		Συστάσεις	
Ανάλυση SWOT:	Θεματική	Ελάχιστη απαίτηση	
<p>Πλεονεκτήματα</p> <ul style="list-style-type: none"> Μη επεμβατική σωματικά, δεδομένου ότι δεν απαιτείται σωματική εξέταση. Ελλειψειεγράφων ή αποδεικτικών στοιχείων, η ψυχολογική και αναπτυξιακή ωριμότητα μπορούν να είναι χρήσιμοι ηλικιακοί δείκτες. Όπως συνιστάται από την Επιτροπή του ΟΗΕ για τα Δικαιώματα του Παιδιού, η εν λόγω μέθοδος λαμβάνει υπόψη την ψυχολογική ωριμότητα. Λαμβάνει υπόψη την ωριμότητα ενός ατόμου εκτιμώντας τη γνωστική και ψυχολογική του ωριμότητα. Λαμβάνει υπόψη την ιστορία της ζωής του ατόμου και τις εμπειρίες του. 	Μείζον συμφέρον	CRC 3 APD 17.5-6 RAPD 25.6 RQD 20.5	<ul style="list-style-type: none"> Δυνατότητα επίτασης στους ψυχολογικούς παράγοντες, γεγονός που μπορεί να συμβάλει στον προσδιορισμό πρόσθετων αναγκών προστασίας, πέραν των σωματικών δεικτών της ηλικίας. Δεδομένης της απουσίας ενιαίας μεθόδου ή/και καθοδήγησης, πρέπει να εξετάζεται ο ακριβής χαρακτήρας της εξέτασης, οι ατομικές περιστάσεις του παιδιού, και οι δεξιότητες, η πείρα και η εμπειρογνωμοσύνη του συγκεκριμένου επαγγελματία. Πρέπει να δίδεται έμφαση στη συνεργασία με κλινικούς ιατρούς και κοινωνικούς λειτουργούς, ώστε να διασφαλίζεται η διεξαγωγή των υπολογισμών κατά τρόπο συνεπή και με σεβασμό των δικαιωμάτων του παιδιού.
<p>Μειονεκτήματα</p> <ul style="list-style-type: none"> Ο υπολογισμός πρέπει να πραγματοποιείται από κλινικό ιατρό ή επαγγελματία κοινωνικό λειτουργό κατάλληλα εκπαιδευμένο στο πεδίο της προστασίας/φροντίδας των παιδιών. Ελλειψη καθοδήγησης και επιστημονικά έγκυρης μεθόδου για τον προσδιορισμό των γενικών περιθωρίων σφάλματος. 	Επαρκής κατάρτιση	APD 17.4 QD 30.6 RQD 31.6 RAPD 25	<ul style="list-style-type: none"> Η κατάρτιση πρέπει να επικεντρώνεται στον τρόπο με τον οποίο οι πολιτισμικοί παράγοντες, το φύλο και οι ποικίλοι κοινωνικοί κανόνες και προσδοκίες ή το επίπεδο της εκπαίδευσης μπορούν να επηρεάσουν τη συμπεριφορά και την αντιλαμβανόμενη ωριμότητα/ηλικία. Κατά την εκπαίδευση των επαγγελματιών που συμμετέχουν στη διαδικασία των υπολογισμών πρέπει να δίδεται έμφαση στις ιδιαίτερες περιστάσεις, στις ανάγκες και στην κατάσταση όσων υποβάλλονται σε διαδικασίες υπολογισμού. Η κατάρτιση πρέπει να επικεντρώνεται στην ανάπτυξη πρωτοκόλλων και ελέγχιμων μεθόδων με σκοπό την κάλυψη των υφιστάμενων κενών της πρακτικής.
<p>Ευκαιρίες</p> <ul style="list-style-type: none"> Με την κατάλληλη καθοδήγηση, μπορεί να αποδοθεί η δέουσα βαρύτητα στον παράγοντα του φύλου, στον κοινωνικό και πολιτισμικό παράγοντα. 	Με επίκεντρο το παιδί	CRC 7 CRC 8 CRC 12 CRC 13 CRC 16 CRC 22 RAPD 19 RAPD 25.4	<ul style="list-style-type: none"> Το παιδί πρέπει να ενημερώνεται σχετικά με τη διαδικασία και τον σκοπό της. Το παιδί πρέπει επίσης να ενημερώνεται σχετικά με τον τρόπο αμφισβήτησης του πορίσματος ενός υπολογισμού με τον οποίο διαφωνεί. Στην καθοδήγηση πρέπει να τονίζεται ότι οι υπολογισμοί δεν πρέπει να παραβαίνουν την ιδιωτική ζωή του ατόμου.
<p>Απειλές</p> <ul style="list-style-type: none"> Οι διαθέσιμες πληροφορίες σχετικά με τον τρόπο διεξαγωγής των ψυχολογικών ή των κοινωνικών υπολογισμών της ηλικίας είναι ελάχιστες. Η διερεύνηση της ιστορίας της ζωής ενός ατόμου ενδέχεται να θεωρηθεί επεμβατική. 	Αξιολόγηση αποδεικτικών στοιχείων	QD 4.3 RQD 4.3 RAPD25.5	<ul style="list-style-type: none"> Ενδέχεται να είναι εφικτή η χρήση της εν λόγω μεθόδου σε συνδυασμό με άλλες, ούτως ώστε να είναι δυνατή η συνεκτίμηση ποικίλης παραμόρφων, συμπεριλαμβανομένου του ψυχολογικού, του κοινωνικού, του πολιτισμικού παράγοντα, του παράγοντα του φύλου, καθώς και σωματικών παραμέτρων. Στην έφεσή του, ο κλινικός ιατρός ή ο κοινωνικός λειτουργός πρέπει να αναφέρει αναλυτικά τα προσόντα και την πείρα του, ούτως ώστε αυτά να συνεκτιμώνται κατά την εξέταση και αξιολόγηση των αποδεικτικών στοιχείων. Κατά την εξέταση των πορισμάτων της έφθεσης πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η απουσία καθοδήγησης και έγκυρης μεθόδου προσδιορισμού του περιθωρίου σφάλματος. Σε περίπτωση κατά την οποία το πόρισμα του υπολογισμού δεν αντιστοιχεί στη δηλούμενη ηλικία του ατόμου, είναι σημαντικό να λαμβάνεται υπόψη το περιθώριο σφάλματος, να εφαρμόζεται το ευρύτεμα της αμφιβολίας και να παρέχεται στο άτομο η δυνατότητα σχολιασμού ή/και αμφισβήτησης του πορίσματος.

3.2.4. Εξέταση της σεξουαλικής ωρίμανσης

Η εν λόγω μέθοδος συνίσταται στη μέτρηση και αξιολόγηση των ορατών ενδειξεων σεξουαλικής ωρίμανσης. Επιπλέον, διενεργείται συνήθως σωματική εξέταση με σκοπό την περιγραφή τυχόν ενδειξεων που μπορεί να επηρεάζουν τον ρυθμό ωρίμανσης. Στα αγόρια, η εξέταση αφορά την ανάπτυξη του πέους και των όρχεων, την ηβική και μασχαλιαία τριχοφυΐα, την ανάπτυξη της τριχοφυΐας στο πρόσωπο και το λαρυγγικό έπαρμα. Στα κορίτσια, η εξέταση επικεντρώνεται στην ανάπτυξη του στήθους, την ηβική και μασχαλιαία τριχοφυΐα, και στο σχήμα του ισχίου. Κατά μέσο όρο, τα κορίτσια φθάνουν στην πλήρη σεξουαλική ωριμότητα στην ηλικία των 16 ετών και τα αγόρια στην ηλικία των 17 ετών⁽²⁹⁾.

Ανάλυση SWOT: Εξέταση της σεξουαλικής ωρίμανσης		Θεματική	Ελάχιστη απαίτηση	Συστάσεις
Πλεονεκτήματα	<ul style="list-style-type: none"> Λαμβάνεται υπόψη η φυσική ευεξία του παιδιού. Δυνατότητα σύζησης και αλληλεπίδρασης με το παιδί στο πλαίσιο της διαδικασίας. Δυνατότητα συνεργασίας με το παιδί κατά τη διαδικασία υπολογισμού της ηλικίας, ζητώντας του να αυτοαξιολογήσει τη δική του ανάπτυξη. Η αυτοαξιολόγηση μπορεί να θεωρηθεί ως λιγότερο επεμβατική μέθοδος. 	Μείζον συμφέρον	CRC 3 APD 17.5-6 RAPD 25.6 RQD 20.5	<ul style="list-style-type: none"> Το εάν η εν λόγω μέθοδος είναι προς το μείζον συμφέρον του παιδιού θα εξαρτηθεί από το στάδιο της σωματικής και ψυχολογικής του ανάπτυξης. Πρέπει να δίδεται έμφαση στη συνεργασία με επαγγελματίες του ιατρικού τομέα, ώστε να διασφαλιστεί η διεξαγωγή των υπολογισμών κατά τρόπο συνετή και με σεβασμό των δικαιωμάτων και της αξιοπρέπειας του παιδιού. Δεδομένου ότι η συγκεκριμένη μέθοδος δεν συνυπολογίζει τις διακυμάνσεις που παρουσιάζει σεφά παραγόντων, πρέπει να εξετάζονται οι ιδιαίτερες περιστάσεις του παιδιού.
Μειονεκτήματα	<ul style="list-style-type: none"> Η αξιολόγηση της σεξουαλικής ωρίμανσης παρουσιάζει ευρύ περιθώριο σφάλματος⁽³⁰⁾. Μεταξύ των ιατροδικαστικών μεθόδων προσδιορισμού της ηλικίας, ο υπολογισμός της ηλικίας βάσει των σωματικών χαρακτηριστικών είναι η λιγότερο ακριβής. Οι εν λόγω μέθοδοι τείνουν εκ φύσεως να επιβάλλουν την επεμβατική εξέταση του ατόμου, γεγονός που αντιβαίνει στον σεβασμό με τον οποίο πρέπει να αντιμετωπίζεται η ιδιωτική ζωή και η αξιοπρέπεία του. Τα 11 έτη είναι η μέση ηλικία έναρξης της εφηβείας, γεγονός που καθιστά συχνά την εν λόγω μέθοδο αναποτελεσματική μετά την ηλικία των 13 ετών και, ως εκ τούτου, ακατάλληλη για να προσδιοριστεί το εάν η ηλικία ενός ατόμου υπερβαίνει τα 18 έτη ή όχι. Δεν λαμβάνει υπόψη την ψυχολογική ή τη συνασθηματική ωριμότητα. Περλαλαμβάνει την εξέταση και τη σύγκριση του σώματος βάσει μελετών αναφοράς και, ως εκ τούτου, ενδέχεται να θεωρηθεί επεμβατική. 	Επαρκής κατάρτιση	APD 17.4 QD 30.6 RQD 31.6 RAPD 25	<ul style="list-style-type: none"> Στο πλαίσιο της κατάρτισης των αρμόδιων υπαλλήλων για την ερμηνεία των πληροφοριών, πρέπει να γνωστοποιείται ο τρόπος με τον οποίο η ανάπτυξη και η εφηβεία δεν αντιστοιχούν κατ' ανάγκη στην ηλικία. Στο πλαίσιο της κατάρτισης πρέπει να θίγεται το ζήτημα του τρόπου αξιολόγησης των δυσκολιών που παρουσιάζουν οι υπολογισμοί βάσει της σωματικής εμφάνισης/συμπεριφοράς. Πρέπει να παρέχεται κατάρτιση σχετικά με την ευαισθητοποίηση σε θέματα φύλου, πολιτισμού και ηλικίας, με ιδιαίτερη έμφαση στον τρόπο με τον οποίο αυτά παίζουν και δεν αντιστοιχούν κατ' ανάγκη στην ηλικία. Πρέπει να δίδεται έμφαση στην κατανόηση και την εφαρμογή της έννοιας του ευεργετήματος της αμφιβολίας, καθώς και στην εξέταση του τρόπου αξιολόγησης του μείζονος συμφέροντος του παιδιού. Σε περιπτώσεις ιατρικής εξέτασης, πρέπει πρώτα να λαμβάνεται η συγκατάθεση του παιδιού ή/και του εκπαιδευτή του. Επίσης, πριν από την εξέταση, τα παιδιά πρέπει να ενημερώνονται σε γλώσσα που κατανοούν (ή εκάθετος ευλόγως ότι κατανοούν) σχετικά με την πιθανότητα προσδιορισμού της ηλικίας τους μέσω ιατρικής εξέτασης. Ο υπολογισμός πρέπει να διενεργείται με σεβασμό στην ιδιωτική ζωή και την αξιοπρέπεια του ατόμου. Το παιδί πρέπει επίσης να ενημερώνεται σχετικά με τον τρόπο αμφισβήτησης του πορίσματος ενός υπολογισμού με τον οποίο διαφωνεί. Το παιδί πρέπει να ενημερώνεται σχετικά με τους λόγους που οδήγησαν στο συγκεκριμένο πόρισμα, καθώς και τη δυνατότητα εξέτασης αυτών.
Ευκαιρίες	<ul style="list-style-type: none"> Δυνατότητα για τους εφήβους να αξιολογούν το δικό τους στάδιο ανάπτυξης βάσει των πρότυπων φωτογραφιών του Tanner⁽³¹⁾. Τα αποδεικτικά στοιχεία ενδέχεται να αξιοποιηθούν στο πλαίσιο διεπιστημονικού υπολογισμού. 	Με επίκεντρο το παιδί	Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα του Παιδιού, άρθρο 7 (UN CRC) UN CRC 8 UN CRC 12 UN CRC 13 UN CRC 16 UN CRC 22 RAPD 19 RAPD 25.4	<ul style="list-style-type: none"> Σε περιπτώσεις ιατρικής εξέτασης, πρέπει πρώτα να λαμβάνεται η συγκατάθεση του παιδιού ή/και του εκπαιδευτή του. Επίσης, πριν από την εξέταση, τα παιδιά πρέπει να ενημερώνονται σε γλώσσα που κατανοούν (ή εκάθετος ευλόγως ότι κατανοούν) σχετικά με την πιθανότητα προσδιορισμού της ηλικίας τους μέσω ιατρικής εξέτασης. Ο υπολογισμός πρέπει να διενεργείται με σεβασμό στην ιδιωτική ζωή και την αξιοπρέπεια του ατόμου. Το παιδί πρέπει επίσης να ενημερώνεται σχετικά με τον τρόπο αμφισβήτησης του πορίσματος ενός υπολογισμού με τον οποίο διαφωνεί. Το παιδί πρέπει να ενημερώνεται σχετικά με τους λόγους που οδήγησαν στο συγκεκριμένο πόρισμα, καθώς και τη δυνατότητα εξέτασης αυτών.
Αιτιές	<ul style="list-style-type: none"> Επίσης, οι μελέτες στις οποίες αναλύεται η εξέλιξη των εν λόγω παραμέτρων με την πάροδο της ηλικίας σε διαφορετικούς πληθυσμούς είναι λίγες, γεγονός που συνεπάγεται ότι τα πορίσματα βασίζονται σε περιορισμένο εύρος δεδομένων. Οι ανθρωπομετρικές μέθοδοι δεν συνυπολογίζουν τις διακυμάνσεις που υφίστανται λόγω διαφορετικής εθνικότητας, φυλής, πρόσληψης θρεπτικών ουσιών και κοινωνικοοικονομικής προέλευσης. Κίνδυνος υπερεκτίμησης/υποεκτίμησης σε άτομα με συγκεκριμένες παθήσεις/ασθένειες. Η αξία της αξιολόγησης ενδέχεται να ποικίλλει, δεδομένου ότι μετρά την πρόοδο της σεξουαλικής ωρίμανσης, η οποία λαμβάνει χώρα εντός περιορισμένου ηλικιακού φάσματος. 	Αξιολόγηση αποδεικτικών στοιχείων	QD 4 RQD 4 APD 17.5	<ul style="list-style-type: none"> Η απόφαση σχετικά με την ηλικία δεν πρέπει να βασίζεται αποκλειστικά στη σωματική εμφάνιση ή/και στη συμπεριφορά, συμπεριλαμβανομένων των παρατηρήσεων σχετικά με τη σεξουαλική ωριμότητα. Πρέπει να συνεκτιμά το σύνολο των διαθέσιμων μορφών αποδεικτικών στοιχείων. Σε περίπτωση που το πόρισμα του υπολογισμού δεν αντιστοιχεί στη δηλούμενη ηλικία του ατόμου, είναι σημαντικό να λαμβάνεται υπόψη το περιθώριο σφάλματος, να εφαρμόζεται ευεργετήμα της αμφιβολίας και να παρέχεται στο άτομο η δυνατότητα σχολιασμού ή/και αμφισβήτησης του πορίσματος. Στην έκθεση πρέπει να αναφέρονται τα προσόντα, η πείρα και η επάρκεια όσων έχουν αναλάβει την αξιολόγηση, ούτως ώστε να καταδεικνύεται με σαφήνεια η εμπειρογνώμοσύνη των επαγγελματιών που συμμετέχουν.

⁽²⁹⁾ Για περισσότερες πληροφορίες: SCEP, Position paper on age assessment in the context of Separated children in Europe (2012). UNICEF, Age assessment practices: a literature review and annotated bibliography. Schmeling et al, Forensic Age estimation in unaccompanied minors and young living adults (2011). Στον τομέα της ιατροδικαστικής – From old problems to new challenges, Schmeling et al (2006) Age estimation of unaccompanied minors. Part 1. General considerations. Forensic Science International

⁽³⁰⁾ Το Βασιλικό Κολέγιο Παιδιατρικής και Παιδικής Υγείας συμπεραίνει ότι «γενικά, δεν είναι εφικτή η πρόβλεψη της ηλικίας ενός ατόμου βάσει οποιασδήποτε ανθρωπομετρικής μέτρησης και, ως εκ τούτου, δεν πρέπει να επιχειρείται» (The King's Fund and the Royal College of Paediatrics and Child Health, 1999:40).

⁽³¹⁾ Για περισσότερες πληροφορίες: Jenner C. V. Azevedo et al., Comparison between objective assessment and self-assessment of sexual maturation in children and adolescents, το οποίο διατίθεται στην ηλεκτρονική διεύθυνση http://www.scielo.br/pjpdf/jped/v85n2/en_v85n2a09.pdf.

3.2.5. Ακτινογραφία

Η σκελετική ηλικία προσδιορίζεται βάσει του σταδίου ανάπτυξης των οστών. Με τις προσεγγίσεις αυτές εκτιμώνται τα στάδια ανάπτυξης βάσει της σύγκλισης/ωρίμανσης συγκεκριμένων οστών. Οι βασικές μέθοδοι ακτινογραφίας είναι η ακτινογραφία άκρας χειρός, κλείδας και δοντιών, ενώ πολλά κράτη μέλη χρησιμοποιούν αυτές τις μεθόδους με διαφορετικούς τρόπους και συχνά με διαφορετικούς συνδυασμούς ή/και σειρά. Ένας από τους κύριους λόγους της ύπαρξης διαφορετικών πρακτικών είναι το γεγονός ότι οι διαδικασίες υπολογισμού της ηλικίας συνεχίζουν να καθορίζονται σε μεγάλο βαθμό από την εθνική νομοθεσία, με τις σχετικές διαδικασίες να εξελίσσονται βάσει της εθνικής νομολογίας.

Παραδείγματα πρακτικών των κρατών μελών ⁽³²⁾

Η Αυστρία συνδυάζει την ακτινογραφία άκρας χειρός με την ακτινογραφία κλείδας και δοντιών, διενεργώντας παράλληλα σωματική και οδοντική εξέταση.
Οι Κάτω Χώρες συνδυάζουν την ακτινογραφία άκρας χειρός με την ακτινογραφία κλείδας.
Η Νορβηγία συνδυάζει την ακτινογραφία άκρας χειρός με την ακτινογραφία δοντιών και την οδοντική εξέταση.
Η Σουηδία συνδυάζει την ακτινογραφία άκρας χειρός με την ακτινογραφία δοντιών, μόνο εφόσον συνεχίζουν να υπάρχουν αμφιβολίες και μετά την εξέταση των εγγράφων ή άλλων διαθέσιμων αποδεικτικών στοιχείων.

1. Ακτινογραφία άκρας χειρός (χειρός/καρπού)

Τα κριτήρια για την αξιολόγηση των ακτινογραφιών χειρός είναι η μορφή και το μέγεθος των οστικών στοιχείων και ο βαθμός της επιφυσιακής οστεοποίησης. Διενεργείται είτε σύγκριση της ακτινογραφίας με πρότυπες ακτινογραφίες της συναφούς ηλικίας και φύλου (ακτινογραφικός άτλας), με σκοπό τον προσδιορισμό του σταδίου ανάπτυξης, ή προσδιορίζεται ο βαθμός ωρίμανσης μεμονωμένων οστών (μέθοδος μεμονωμένων οστών) και, εν συνεχεία, τα αποτελέσματα συνδυάζονται με σκοπό τον υπολογισμό του γενικού σταδίου ωρίμανσης. Όσον αφορά την πρώτη προσέγγιση, ο **άτλας Greulich και Pyle (GP)** έχει καταστεί το σύνηθες σημείο αναφοράς. Η **μέθοδος GP** υπήρξε αποτέλεσμα μελέτης του 1935 με αντικείμενο περισσότερο την εκτίμηση της σκελετικής ωρίμανσης παρά τον υπολογισμό της ηλικίας, στην οποία δεν λαμβάνονταν υπόψη οι διαφυλετικές ή οι κοινωνικοοικονομικές διαφορές. Το βασικό, ωστόσο, σημείο αναφοράς είναι η δεύτερη προσέγγιση, δηλαδή η **προσέγγιση Tanner-Whitehouse (TW)** (υπάρχει σε τρεις εκδόσεις). Η προσέγγιση TW2 βασίζεται στην εκτίμηση της σκελετικής ωρίμανσης και στην πρόγνωση του ύψους του ενηλίκου. Καθένα από τα 20 οστά του χεριού συγκρίνεται ξεχωριστά με σειρά ακτινογραφιών της ανάπτυξης του συγκεκριμένου οστού. Τα πρότυπα αναφοράς καθιερώθηκαν κατά τις δεκαετίες του 1950 και του 1960. Η μέθοδος θεωρείται λιγότερο αξιόπιστη όσον αφορά τις μεγαλύτερες ηλικιακές ομάδες (15-18 ετών) και όσον αφορά άτομα διαφορετικής εθνοτικής και φυλετικής προέλευσης. Εντούτοις, επί της αρχής, η μέθοδος TW συνεχίζει να θεωρείται πιο αξιόπιστη. Κατά μέσο όρο, η σκελετική ανάπτυξη των οστών του χεριού έχει ολοκληρωθεί στην ηλικία των 17 ετών για τα κορίτσια και στην ηλικία των 18 ετών για τα αγόρια ⁽³³⁾.

⁽³²⁾ Στην ενότητα «Εθνικά νομικά και πολιτικά πλαίσια» παρατίθενται νομικές πράξεις οι οποίες περιλαμβάνουν οδηγίες σχετικά με τον δέοντα τρόπο διεξαγωγής των εν λόγω υπολογισμών.

⁽³³⁾ Για περισσότερες πληροφορίες: Tanner JM et al, Reliability & validity of computer-assisted estimates of Tanner-Whitehouse skeletal maturity (CASAS): comparison with the manual method, Frisch H et al, Computer aided estimation of skeletal age and comparison with bone age evaluations by the method of Greulich- Pyle and Tanner Whitehouse, Gertych A et al, Bone age assessment of children using a digital hand atlas.

Ανάλυση SWOT: Ακτινογραφία άκρας χειρός		Συστάσεις	
Πλεονεκτήματα	Θεματική	Ελάχιστη απαίτηση	
<ul style="list-style-type: none"> Επισημονική μέθοδος με σαφές περιθώριο σφάλματος, γεγονός που επιτρέπει τον ακριβέστερο προσδιορισμό της ηλικίας στο πλαίσιο συγκεκριμένων παραμέτρων. Αντικειμενική μέθοδος βάσει αποδεικτικών στοιχείων. Διενεργείται από εκπαιδευμένους ειδικούς του τομέα, οι οποίοι εργάζονται βάσει πρωτοκόλλου, κατευθυντήριων γραμμών και οδηγιών. Σε ορισμένα ηλικιακά φάσματα, η εν λόγω μέθοδος παρέχει χρήσιμα αποδεικτικά στοιχεία σχετικά με την πιθανή ηλικία, εφόσον το άτομο εμπήκει στις ηλικιακές παραμέτρους των μελετών αναφοράς. 	Μείζον συμφέρον	CRC 3 APD 17.5-6 RAPD 25.6 RQD 20.5	<ul style="list-style-type: none"> Σύμφωνα με την οδηγία EYPATOM, όταν δεν υπάρχει άμεσο όφελος για την υγεία, πρέπει να δίδεται ιδιαίτερη προσοχή στην αιτιολόγηση της χρήσης ακτινογραφίας σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση. Πρέπει να λαμβάνεται υπόψη ότι το υλικό αναφοράς έχει σχεδιαστεί για χρήση όταν η ηλικία είναι ήδη γνωστή, και όχι με σκοπό τον προσδιορισμό της ηλικίας. Οι πρακτικές αρχές πρέπει να συνεργάζονται με ακτινολόγους και άλλους ειδικούς συναφών πεδίων, ώστε να διασφαλίζεται η διεξαγωγή των υπολογισμών κατά τρόπο συνεπή και με σεβασμό των δικαιωμάτων του παιδιού. Σύμφωνα με την οδηγία EYPATOM, πρέπει να καθιερωθούν γραπτά πρωτόκολλα εφθάλμιου και διαδικασιών για κάθε τύπο τυποποιημένης ακτινολογικής πρακτικής. Πρέπει να διασφαλίζεται η διαρκής εκπαίδευση και κατάρτιση μετά την απόκτηση της ειδίκευσης και, στην ειδική περίπτωση της κλινικής χρήσης νέων τεχνικών, η οργάνωση κατάρτισης σχετικά με τις εν λόγω τεχνικές και τις συναφείς απαιτήσεις ακτινοπροστασίας.
<p>Μειονεκτήματα</p> <ul style="list-style-type: none"> Όσον αφορά αμφότερες τις μεθόδους GP και TW2, είναι γενικά αποδεκτό ότι η οστική ωρίμανση επηρεάζεται από φυλετικούς, κοινωνικοοικονομικούς και διατροφικούς παράγοντες. Στις περισσότερες περιπτώσεις το περιθώριο σφάλματος θεωρείται ότι είναι +/- 2 έτη, αλλά αυτό εξαρτάται από την εκτιμώμενη ηλικία. Δεν υφίσταται κατ' ανάγκη σχέση μεταξύ της χρονολογικής ηλικίας ενός παιδιού και της προόδου που έχει παρουσιάσει το παιδί στην πορεία του προς τη σκελετική ενηλικίωση. Γίνεται χρήση ιοντίζουσας ακτινοβολίας, η οποία ενδέχεται να είναι επιβλαβής και η οποία δεν εξυπηρετεί κάποιο ιατρικό σκοπό. Λόγω της ιοντίζουσας επίδρασης των ακτινογραφιών, θεωρούνται συχνά ως επιβλαβής μέθοδος. Η μέθοδος TW3 θεωρείται ακριβέστερη της μεθόδου GP αλλά δυσχερέστερη ως προς την εφαρμογή της και πιο χρονοβόρα. 	Επαρκής κατάρτιση	APD 17.4 QD 30.6 RQD 31.6 RAPD 25.3 Euratom 4 Euratom 6 Euratom 7	<ul style="list-style-type: none"> Σύμφωνα με την οδηγία EYPATOM, απαιτείται η χρήση ακτινολογικού εξοπλισμού κατάλληλου για παιδιά. Υπάρχουν συγκεκριμένα μέτρα προστασίας για τις γυναίκες σε ηλικία τεκνοποίησης, συμπεριλαμβανομένης της υποχρέωσης να ερωτάται το άτομο σχετικά με το εάν ενδέχεται να είναι έγκυος ή θηλάζουσα. Ο υπολογισμός πρέπει να διενεργείται με σεβασμό στην ιδιαιτεριότητα ζωής και την αξιοπρέπεια του ατόμου. Στους συνόδουτους ανήλικους και στους εκπαιδευμένους τους πρέπει να παρέχονται πληροφορίες με σκοπό την κατανόηση της διαδικασίας από το παιδί, συμπεριλαμβανομένων τυχόν περιορισμών ή κινδύνων. Οι εν λόγω πληροφορίες πρέπει να αναπτύσσονται, να παρουσιάζονται και να κοινοποιούνται λαμβάνοντας υπόψη την ηλικία και την ωριμότητα του παιδιού. Δεδομένου των δεοντολογικών πυλών της χρήσης της ακτινογραφίας, οι πληροφορίες αυτού του είδους πρέπει να επικεντρώνονται στην παρουσίαση της διαδικασίας, της χρήσης της ακτινοβολίας και των πιθανών κινδύνων κατά τρόπο σαφή και εύληπτο. Δεδομένου ότι δεν υπάρχει όφελος για την υγεία από τη λήψη ακτινογραφιών σε περιπτώσεις υπολογισμού της ηλικίας, πρέπει να δίδεται ιδιαίτερη προσοχή στην αιτιολόγηση της σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση.
<p>Ευκαιρίες</p> <ul style="list-style-type: none"> Στο πλαίσιο των προσαρθεσίων βελτίωσης της αξιπιστίας της εν λόγω μεθόδου έχει αναπτυχθεί λογισμικό αναγνώρισης τύπων με σκοπό τον ακτινοσκοπικό οστικό προσδιορισμό της ηλικίας με τη συνδρομή υπολογιστή⁽³⁴⁾. Ενίσχυση της ικανότητας και της εμπειρογνομωμοσύνης των ακτινολόγων όσον αφορά τον υπολογισμό της ηλικίας. 	Με επίκεντρο το παιδί	QD 4 RQD 4 APD 17.5 RAPD 25.5	<ul style="list-style-type: none"> Η απόφαση απόρριψης αίτησης για διεθνή προστασία ασυνόδουτου ανήλικου ο οποίος αρνήθηκε να υποβληθεί σε ιατρική εξέταση δεν μπορεί να βασίζεται αποκλειστικά στην εν λόγω άρνηση. Είναι σημαντικό να αναγνωριστεί ότι η σκελετική ανάπτυξη δεν συσχετίζεται πάντοτε με την ηλικία. Κατά τη διενέργεια των υπολογισμών πρέπει να λαμβάνεται υπόψη ότι η οστική ωρίμανση μπορεί να επηρεάζεται από φυλετικούς, κοινωνικοοικονομικούς και πολιτισμικούς παράγοντες. Σε περίπτωση που το πόρισμα του υπολογισμού δεν αντιστοιχεί στη δηλούμενη ηλικία του ατόμου, είναι σημαντικό να λαμβάνεται υπόψη το περιθώριο σφάλματος, να εφαρμόζεται το ευεργέτημα της αμφιβολίας και να παρέχεται στο άτομο η δυνατότητα σχολασμού ή/και αμφισβήτησης του πορίσματος. Στην έκθεση πρέπει να περιγράφεται το επίπεδο ειδίκευσης και η πείρα του επαγγελματία του ιατρικού τομέα, ούτως ώστε να είναι εφικτή η συνεκτίμηση των εν λόγω στοιχείων κατά την εξέταση και αξιολόγηση των αποδεικτικών στοιχείων. Στο πλαίσιο του υπολογισμού της ηλικίας πρέπει να εξετάζεται το σύνολο των διαθέσιμων αποδεικτικών στοιχείων. Οι αρμόδιοι ειδικοί επαγγελματίες πρέπει να εργάζονται προς την κατεύθυνση της αντιμετώπισης των προβλημάτων που προκύπτουν από το γεγονός ότι τα παιδιά αναπτύσσονται με διαφορετικό ρυθμό σε σχέση με την εποχή κατά την οποία αναπτύχθηκε το αρχικό υλικό αναφοράς.
<p>Απελές</p> <ul style="list-style-type: none"> Σύμφωνα με τα υπάρχοντα στοιχεία, τα παιδιά αναπτύσσονται νωρίτερα σήμερα σε σχέση με τη δεκαετία του 1930, οπότε και αναπτύχθηκε για πρώτη φορά η συγκεκριμένη προσέγγιση. Το Βασιλικό Κολέγιο Παιδιατρικής και Παιδικής Υγείας (RCRCH) αναφέρει ότι σήμερα ο σκελετός ενός αγοριού αναπτύσσεται πλήρως στην ηλικία των 16 έως 17 ετών, ενώ ενός κοριτσιού στην ηλικία των 15 έως 16 ετών. Το συγκεκριμένο πρότυπο διαφέρει και στις δύο περιπτώσεις κατά δύο έως τρία έτη σε σχέση με τον άτλαντα GP (1999). Στις περιπτώσεις όπου η διατροφή είναι σημαντικά ελλιπής, θα υπάρχει καθυστέρηση στην ωρίμανση. Αυτό σημαίνει ότι η σκελετική ηλικία θα μπορούσε να εμφανίζεται μικρότερη, με αποτέλεσμα την υποεκτίμηση της ηλικίας. Υπάρχει σημαντικό ενδεχόμενο η χρήση ακτινογραφιών για διοικητικούς σκοπούς, χωρίς να υπάρχει όφελος για την υγεία, να θεωρηθεί παράνομη σε ορισμένες χώρες. Υπάρχει το ενδεχόμενο προβολής αντιρήσεων για λόγους δεοντολογίας στην πρακτική της λήψης ακτινογραφιών στο πλαίσιο ελέγχου της μετανάστευσης, όταν δεν υφίσταται θεραπευτικό όφελος. 	Αξιολόγηση αποδεικτικών στοιχείων		

⁽³⁴⁾ Για περισσότερες πληροφορίες: Tanner JM et al, Reliability & validity of computer-assisted estimates of Tanner-Whitehouse skeletal maturity (CASAS): comparison with the manual method. Frisch H et al, Computer-aided estimation of skeletal age and comparison with bone age evaluations by the method of Greulich-Pyle and Tanner Whitehouse, Gertych A et al, Bone age assessment of children using a digital hand atlas.

2. Ακτινογραφία κλείδας

Η εν λόγω μέθοδος περιλαμβάνει αξιολόγηση της σύγκλισης της κλείδας. Για να χαρακτηριστεί ένα άτομο ως ενήλικος, πρέπει να έχουν συγκλειστεί και οι δύο κλείδες του. Τα παραδοσιακά συστήματα ταξινόμησης διακρίνουν τέσσερα στάδια ανάπτυξης. Το τελευταίο στάδιο έχει σήμερα διαφευθεί σε δύο πρόσθετα στάδια ⁽³⁵⁾. Εάν η σύγκλιση είναι πλήρης και η ουλή ορατή, μπορεί να θεωρηθεί, στην περίπτωση των γυναικών, ότι το άτομο είναι τουλάχιστον 20 ετών και, στην περίπτωση των ανδρών, ότι το άτομο είναι τουλάχιστον 21 ετών. Η πλήρης σύγκλιση με εξαφάνιση της ουλής παρατηρήθηκε για πρώτη φορά και στα δύο φύλα στην ηλικία των 26 τουλάχιστον ⁽³⁶⁾.

Ανάλυση SWOT: Ακτινογραφία κλείδας		Θεματική	Ελάχιστη απαίτηση	Συστάσεις
Πλεονεκτήματα	<ul style="list-style-type: none"> Διενεργείται από ειδικούς του τομέα, οι οποίοι εργάζονται βάσει πρωτοκόλλου, κατευθυντήριων γραμμών και οδηγιών. Επιστημονική μέθοδος με σαφές περιθώριο σφάλματος. Το περιθώριο σφάλματος υπολογίζεται γύρω στο 2,5%, γεγονός που σημαίνει ότι ο κίνδυνος ένας ανήλικος να θεωρηθεί ενήλικος είναι σχετικά μικρός. Αντικειμενική μέθοδος βάσει αποδεικτικών στοιχείων. Οι εθντικές ομάδες ανταποκρίνονται στα καθορισμένα στάδια οστεοποίησης, με αποτέλεσμα η εφαρμογή των συναφών μελετών αναφοράς να είναι, σε γενικές γραμμές, εφικτή και σε άλλες εθντικές ομάδες. 	Μείζον συμφέρον	CRC 17.5-6 RAPD 25.6 RQD 20.5	<ul style="list-style-type: none"> Όταν δεν υπάρχει άμεσο όφελος για την υγεία, απαιτείται να δίδεται ιδιαίτερη προσοχή στην αιτιολόγηση της χρήσης ακτινογραφίας σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση. Οι επαγγελματίες πρέπει να έχουν λάβει ειδική κατάρτιση προτού διενεργήσουν αυτού του είδους τον υπολογισμό. Η συγκεκριμένη μέθοδος απαιτεί τη λήψη 3 ακτινογραφιών και ενδέχεται να έχει ως αποτέλεσμα αυξημένη έκθεση σε ακτινοβολία σε σύγκριση με άλλες ακτινολογικές μεθόδους. Συnergασία με ακτινολόγους και άλλους ειδικούς συναφών πεδίων, ώστε να διασφαλίζεται η διεξαγωγή των υπολογισμών κατά τρόπο συνεπή και με σεβασμό των δικαιωμάτων του παιδιού.
		Επαρκής κατάρτιση	APD 17.4 QD 30.6 RQD 31.6 RAPD 25.1 Ευρατόμ 4 Ευρατόμ 5 Ευρατόμ 6 Ευρατόμ 7	
Μειονεκτήματα	<ul style="list-style-type: none"> Γίνεται χρήση ιοντίζουσας ακτινοβολίας, η οποία ενδέχεται να είναι επιβλαβής και η οποία δεν εξυπηρετεί κάποιο ιατρικό σκοπό. Πρόσφατες μελέτες κατέδειξαν ότι οι συμβατικές ακτινογραφίες κλείδας πρέπει να λαμβάνονται σε τρία επίπεδα ώστε να επιτρέπεται η ουσιαστική αξιολόγηση του σταδίου οστεοποίησης. Αυτό συνεπάγεται αύξηση της έκθεσης στην ακτινοβολία. Λόγω της ιοντίζουσας επίδρασης των ακτινογραφιών, θεωρούνται συχνά ως επιμεταβιακή μέθοδος. Η εν λόγω μέθοδος θεωρείται ότι συμβάλλει μόνο στον προσδιορισμό του εάν ένα άτομο υπερβαίνει την ηλικία των 21 ετών, δεδομένου ότι αυτή είναι η ηλικία στην οποία παρατηρείται στη ββλιογραφία με πλήρως συγκλεισμένες κλείδες είναι 20 ετών. Συνεπώς, δεν είναι εφικτός ο προσδιορισμός της πιθανής ηλικίας στο ηλικιακό φάσμα κάτω των 18 έως 20/21 ετών. Δεν λαμβάνεται υπόψη η ψυχολογική ή η συναισθηματική ωριμότητα. 	Με επίκεντρο το παιδί	CRC 7 CRC 8 CRC 12 CRC 13 CRC 16 CRC 22 Ευρατόμ 3 Ευρατόμ 9 Ευρατόμ 10	<ul style="list-style-type: none"> Σύμφωνα με την οδηγία ΕΥΡΑΤΟΜ, απαιτείται η χρήση ακτινολογικού εξοπλισμού κατάλληλου για παιδιά. Υπάρχουν συγκεκριμένα μέτρα προστασίας για τις γυναίκες σε ηλικία τεκνοποίησης, συμπεριλαμβανομένης της υποχρέωσης να ερωτάται το άτομο σχετικά με το εάν ενδέχεται να είναι έγκυος ή θηλάζουσα. Ο υπολογισμός πρέπει να διενεργείται με σεβασμό στην ιδιωτική ζωή και την αξιοπρέπεια του ατόμου. Οι πληροφορίες σχετικά με τη διαδικασία πρέπει να χρησιμοποιούνται με σκοπό να βοηθήσουν το παιδί να κατανοήσει τη διαδικασία, συμπεριλαμβανομένων τυχόν περιορισμών ή κινδύνων, πρέπει δε να παρουσιάζονται/κοινοποιούνται λαμβάνοντας υπόψη την ηλικία και την ωριμότητα του παιδιού. Δεδομένων των δεοντολογικών πτυχών της χρήσης της ακτινογραφίας, οι πληροφορίες αυτού του είδους πρέπει να επικεντρώνονται στην παρουσίαση της διαδικασίας, της χρήσης της ακτινοβολίας και των πιθανών κινδύνων κατά τρόπο σαφή και εύληπτο.

⁽³⁵⁾ Για περισσότερες πληροφορίες: Schmelting A et al: *Studies on the time-frame for ossification of the medial clavicular epiphyseal cartilage in conventional radiography* [International Journal of Legal Medicine, 2004, 118 (1), (5-8)].
⁽³⁶⁾ Για περισσότερες πληροφορίες: Schmelting A. et al, *Age estimation of unaccompanied minors* (Forensic Science International, 2006) Part 1. General considerations; Eikvil L et al. *Age estimation in youths and young adults* http://publications.nr.no/1355995517/Age_estimation_methods-Eikvil.pdf.

Ανάλυση SWOT: Ακτινογραφία κλείδας	Θεματική	Ελάχιστη οπαιτήρηση	Συστάσεις
<p>Ευκαιρίες</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ενδέχεται να έχει αποδεικτική αξία στο πλαίσιο διεπιστημονικής ή ολιστικής αξιολόγησης. • Ενίσχυση της ικανότητας και της εμπειρογνομosύνης των ακτινολόγων όσον αφορά τον υπολογισμό της ηλικίας. • Ανάπτυξη καθοδήγησης για τους ακτινολόγους που αναλαμβάνουν υπολογισμούς ηλικίας σε παιδιά, προκειμένου να διασφαλίζεται η συνέπεια στην πρακτική. • Οι εθνοτικές ομάδες ανταποκρίνονται στα καθορισμένα στάδια οστεοποίησης, οδοντοφυΐας και σεξουαλικής ωρίμανσης κατά την ίδια φυσική ακολουθία, με αποτέλεσμα η εφαρμογή των συναφών μελετών αναφοράς να είναι σε γενικές γραμμές εφικτή και σε άλλες εθνοτικές ομάδες. 	<p>Αξιολόγηση αποδεικτικών στοιχείων</p>	<p>QD 4 RQD 4 APD 17.5 RAPD25.5</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Η απόφαση απόρριψης αίτησης για διεθνή προστασία ασυνόδευτου ανηλίκου ο οποίος αρνήθηκε να υποβληθεί σε ιατρική εξέταση δεν μπορεί να βασίζεται αποκλειστικά στην εν λόγω άρνηση. • Η αξία των αποδεικτικών στοιχείων περιορίζεται στον προσδιορισμό του εάν ένα άτομο υπερβαίνει την ηλικία των 21 ετών. • Κατά τη διενέργεια των υπολογισμών πρέπει να λαμβάνεται υπόψη ότι η οπτική ωρίμανση μπορεί να επηρεάζεται από φυλετικούς, κοινωνικοοικονομικούς και πολιτισμικούς παράγοντες. • Σε περίπτωση που το πόρισμα του υπολογισμού δεν αντιστοιχεί στη δηλούμενη ηλικία του ατόμου, είναι σημαντικό να λαμβάνεται υπόψη το περιθώριο σφάλματος, η εφαρμογή του ευεργετήματος της αμφιβολίας και να παρέχεται στο άτομο η δυνατότητα σχολιασμού ή/και αμφισβήτησης του πορίσματος. • Στην έκθεση πρέπει να περιγράφεται το επίπεδο ειδικευσης και η πείρα του επαγγελματία του ιατρικού τομέα, ούτως ώστε να είναι εφικτή η συνεκτίμηση των εν λόγω στοιχείων κατά την εξέταση και αξιολόγηση των αποδεικτικών στοιχείων. • Στο πλαίσιο του υπολογισμού της ηλικίας πρέπει να εξετάζεται το σύνολο των διαθέσιμων αποδεικτικών στοιχείων.
<p>Απειλές</p> <ul style="list-style-type: none"> • Κατά την ακτινογραφία γίνεται χρήση ιοντίζουσας ακτινοβολίας, η οποία μπορεί να προκαλέσει βλάβη στους ιστούς. Η συνολική δόση ακτινοβολίας που μπορεί να δεχθεί ένας ασθενής κατ' έτος έχει συγκεκριμένο όριο. • Υπάρχει σημαντικό ενδεχόμενο η χρήση ακτινογραφιών για διοικητικούς σκοπούς, χωρίς να υπάρχει όφελος για την υγεία, να θεωρηθεί παράνομη σε ορισμένες χώρες. • Υπάρχει το ενδεχόμενο προβολής αντιρρήσεων για λόγους δεοντολογίας στην πρακτική της λήψης ακτινογραφιών για λόγους ελέγχου της μετανάστευσης, όταν δεν υφίσταται θεραπευτικό όφελος. 			

3. Οδοντική ακτινογραφία

Η εν λόγω μέθοδος συνίσταται στην εξέταση ακτινογραφίας των δοντιών, η οποία ονομάζεται πανοραμική ακτινογραφία. Η σκελετική ανάπτυξη μετράται με την εξέταση των διαδοχικών μεταβολών στην ανατολή και τη δομή των δοντιών κατά το στάδιο της ανάπτυξης των παιδιών. Έως την ηλικία των 16-20 ετών έχει σχηματιστεί το σύνολο των δοντιών, εκτός των τρίτων γομφίων, δηλαδή των φρονιμιτών, οι οποίοι παρουσιάζουν ποικιλομορφία ως προς τη διάπλαση των μυλών και των ριζών. Τα στάδια διάπλασης των μυλών και των ριζών των δοντιών μετατρέπονται, με τη χρήση πινάκων, σε οδοντική ηλικία. Η εκτιμώμενη ηλικία μπορεί να υπολογιστεί ως ο μέσος όρος του συνόλου των ηλικιών των δοντιών. Έχουν συλλεχθεί δεδομένα από διάφορους πληθυσμούς για σειρά ηλικιακών ομάδων.

Οι δύο βασικές μέθοδοι είναι οι ακόλουθες:

- Η μέθοδος Gleiser & Hunt (1955) περιγράφει τη διάπλαση των δοντιών σε 15 στάδια. Τα εν λόγω στάδια έχουν παρουσιαστεί σε σχέδια και πίνακες (Moogrees, Fanning και Hunt, 1963), ενώ έχουν χρησιμοποιηθεί, με ελαφρές τροποποιήσεις, σε αρκετές μεταγενέστερες μελέτες.
- Η μέθοδος Demirjian (1973) περιγράφει τη διάπλαση των δοντιών σε 8 στάδια. Τα στάδια αυτά απεικονίζονται μέσω ακτινογραφιών, αναλυτικής περιγραφής του κάθε σταδίου και σχεδίων. Σε κάθε στάδιο διάπλασης των δοντιών αντιστοιχεί μια βαθμολογία βάσει στατιστικού μοντέλου, το οποίο έχει επίσης χρησιμοποιηθεί για την εκτίμηση της σκελετικής ωρίμανσης, με βάση τη μέθοδο TW2⁽³⁷⁾. Εντούτοις, η συγκεκριμένη μέθοδος καλύπτει μόνο το ηλικιακό φάσμα των 3-16 ετών και, δεδομένου του περιορισμένου αριθμού δοντιών και σταδίων διάπλασης στις μεγαλύτερες ηλικιακές ομάδες, πρέπει να χρησιμοποιείται με επιφύλαξη σε παιδιά άνω των 12 ετών.

⁽³⁷⁾ Για περισσότερες πληροφορίες: Eid RMR et al, *Assessment of dental maturity of Brazilian children age 6 to 14 years using Demirjian's method.*

Ανάλυση SWOT: Οδοντική ακτινογραφία		Συστάσεις	
Πλεονεκτήματα	Θεματική	Ελάχιστη απαίτηση	
<p>Πλεονεκτήματα</p> <ul style="list-style-type: none"> • Οι καμπύλες οδοντικής ωρίμανσης από διαφορετικές περιοχές είναι, σε γενικές γραμμές, όμοιες μεταξύ τους, καθώς και με τη νέα αναθεωρημένη βιβλιογραφία για την ηλικία, γεγονός που υποδεικνύει ότι η οδοντική ωρίμανση είναι παρόμοια μεταξύ των πληθυσμών⁽³⁸⁾. • Διενεργείται από ειδικούς του τομέα, οι οποίοι εργάζονται βάσει πρωτοκόλλου, κατευθυντήριων γραμμών και οδηγιών. • Επιστημονική μέθοδος με σαφές περιθώριο σφάλματος. • Αντικειμενική μέθοδος βάσει αποδεικτικών στοιχείων. • Όσον αφορά την οδοντική διάπλαση, ο ρυθμός ανασβεστίωσης ελέγχεται περισσότερο από τα γονίδια παρά από περιβαλλοντικούς παράγοντες, με αποτέλεσμα να εξαλειφεται η αβεβαιότητα που σχετίζεται με τη διατροφή. • Η χρήση ψηφιακών ακτινογραφιών έχει μειώσει την έκθεση στην ακτινοβολία των συμβατικών ακτινογραφιών. • Η μέθοδος Demirjian έχει καταστεί ευρέως αποδεκτή, καθώς το σύστημα βαθμολόγησης της ωρίμανσης που παρέχει έχει καθολική εφαρμογή τόσο στα αγόρια όσο και στα κορίτσια⁽³⁹⁾. 	Μειζόν συμφέρον	CRC 3 APD 17.5- 6 RAPD 25.6 RQD 20.5	<ul style="list-style-type: none"> • Σε περιπτώσεις όπου η λήψη ακτινογραφιών δεν παρέχει άμεσο όφελος για την υγεία, όπως στην περίπτωση του υπολογισμού της ηλικίας, πρέπει να δίδεται ιδιαίτερη προσοχή στην αιτιολόγηση του σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση και με κύρια προτεραιότητα το μείζον συμφέρον του παιδιού.
<p>Μειονεκτήματα</p> <ul style="list-style-type: none"> • Πρόσφατη μελέτη κατέδειξε ότι ο τρίτος γομφίος αποτελεί ατελή δέκτη της ηλικίας, δεδομένου ότι για τις ηλικίες 15-17 έχει ως αποτέλεσμα την εσφαλμένη ταξινόμηση του 6% ως ενηλίκων, ενώ για το ηλικιακό φάσμα των 18-20 ετών, το αποτέλεσμα είναι εσφαλμένη ταξινόμηση τουλάχιστον του 64% ως ανηλίκων⁽⁴⁰⁾. • Η μελέτη των Demirjian και συνεργατών (1973) δεν έχει σχεδιαστεί για τον προσδιορισμό της ηλικίας. Η ηλικία μπορεί να συναχθεί από την οδοντική ηλικία, αλλά δεν γνωρίζουμε εάν το παιδί παρουσιάζει πρόοδο ή καθυστέρηση ως προς την εξέλιξη της οδοντοφυΐας⁽⁴¹⁾. • Η μέθοδος καλύπτει μόνο το ηλικιακό φάσμα των 3-16 ετών και, δεδομένου του περιορισμένου αριθμού δοντιών και σταδίων διάπλασης στις μεγαλύτερες ηλικιακές ομάδες, πρέπει να χρησιμοποιείται με επιφύλαξη σε παιδιά άνω των 12 ετών. • Γίνεται χρήση ιοντίζουσας ακτινοβολίας, η οποία ενδέχεται να είναι επιβλαβής και η οποία δεν εξυπηρετεί κάποιο ιατρικό σκοπό. • Λόγω της ιοντίζουσας επίδρασης των ακτινογραφιών, θεωρούνται συχνά ως επεμβατική μέθοδος. 	Επαρκής κατάρτιση	APD 17.4 QD 30.6 RQD 31.6 RAPD 25 Ευρατόμ 4 Ευρατόμ 5 Ευρατόμ 6 Ευρατόμ 7	<ul style="list-style-type: none"> • Η ακτινογραφία πρέπει να λαμβάνεται από καταρτισμένο και ειδικευμένο επαγγελματία. • Απαιτείται η καθιέρωση γραπτών πρωτοκόλλων εξοπλισμού και διαδικασιών για κάθε τύπο τυποποιημένης ακτινολογικής πρακτικής. • Σύμφωνα με την οδηγία Ευρατόμ, πρέπει να διασφαλίζεται η διαρκής εκπαίδευση και κατάρτιση μετά την απόκτηση της ειδικεύσεως και, στην ειδική περίπτωση της κλινικής χρήσης νέων τεχνικών, η οργάνωση κατάρτισης σχετικά με τις εν λόγω τεχνικές και τις συναφείς απαιτήσεις ακτινοπροστασίας. • Πρέπει να αναπτύσσεται καθοδήγηση για τους ακτινολόγους που αναλαμβάνουν υπολογισμούς της ηλικίας παιδιών προκειμένου να διασφαλίζεται η συνεπής πρακτική. • Οι επαγγελματίες πρέπει να έχουν λάβει ειδική κατάρτιση προτού διενεργήσουν τον υπολογισμό.
	Με επίκεντρο το παιδί	CRC 7 CRC 8 CRC 12 CRC 13 CRC 16 CRC 22 RAPD 19 RAPD 25.4 Ευρατόμ 3 Ευρατόμ 9 Ευρατόμ 10	<ul style="list-style-type: none"> • Σύμφωνα με την οδηγία Ευρατόμ, απαιτείται η χρήση ακτινολογικού εξοπλισμού κατάλληλου για παιδιά. • Υπάρχουν συγκεκριμένα μέτρα προστασίας για τις γυναίκες σε ηλικία τεκνοποίησης, συμπεριλαμβανομένης της υποχρέωσης να ερωτάται το άτομο σχετικά με το εάν ενδέχεται να είναι έγκυος ή θηλάζουσα. • Ανάπτυξη πληροφοριών περί της διαδικασίας με αποδέκτη το παιδί, οι οποίες παρουσιάζονται ή/και μπορούν να κοινοποιηθούν, λαμβάνοντας υπόψη την ηλικία και την ωριμότητα του παιδιού. • Δεδομένων των δεοντολογικών πτυχών της χρήσης της ακτινογραφίας, οι πληροφορίες αυτού του είδους πρέπει να επικεντρώνονται στην παρουσία της διαδικασίας, της χρήσης της ακτινοβολίας και των πιθανών κινδύνων κατά τρόπο σαφή και εύληπτο. • Οι πληροφορίες σχετικά με τη διαδικασία πρέπει να χρησιμοποιούνται με σκοπό να βοηθήσουν το παιδί να κατανοήσει τη διαδικασία, πρέπει δε να παρουσιάζονται/κοινοποιούνται με σαφή και εύληπτο τρόπο και λαμβάνοντας υπόψη την ηλικία και την ωριμότητα του παιδιού. • Ο υπολογισμός πρέπει να διενεργείται με σεβασμό στην ιδιωτική ζωή και την αξιοπρέπεια του ατόμου.

⁽³⁸⁾ Για περισσότερες πληροφορίες: Liversidge HM, The assessment and interpretation of Demirjian, Goldstein and Tanner's dental maturity.

⁽³⁹⁾ Για περισσότερες πληροφορίες: Eid RMR et al, Assessment of dental maturity of Brazilian children age 6 to 14 years using Demirjian's method, Liversidge HM, The assessment and interpretation of Demirjian, Goldstein and Tanner's dental maturity.

⁽⁴⁰⁾ TJ Cole, Dental age assessment – a statistical critique.

⁽⁴¹⁾ Για περισσότερες πληροφορίες: Liversidge HM, The assessment and interpretation of Demirjian, Goldstein and Tanner's dental maturity.

Ανάλυση SWOT: Οδοντική ακτινογραφία	Θεματική	Ελάχιστη απαιτήση	Συστάσεις
<p>Ευκαιρίες</p> <ul style="list-style-type: none"> Ενδέχεται να έχει αποδεδειγμένη αξία στο πλαίσιο διεπιστημονικής ή ολιστικής αξιολόγησης. Μελέτες καταδεικνύουν ότι η χρήση οδοντικής ακτινογραφίας στο πλαίσιο ιατρικού πολυπαραγοντικού υπολογισμού μπορεί να περιορίσει το περιθώριο σφάλματος ⁽⁴²⁾. Ενίσχυση της ικανότητας και της εμπειρογνομosούνης των ακτινολόγων όσον αφορά τον υπολογισμό της ηλικίας. Ανάπτυξη καθοδήγησης για τους ακτινολόγους που αναλαμβάνουν υπολογισμούς της ηλικίας παιδιών προκειμένου να διασφαλιστεί η συνετής πρακτική. 	<p>Αξιολόγηση αποδεδειγμένων στοιχείων</p>	<p>QD 4 RQD 4 APD 17.5 RAPD 25.5</p>	<ul style="list-style-type: none"> Η απόφαση απόρριψης αίτησης ασύλου ασυνόδευτου ανηλίκου ο οποίος φωνήθηκε να υποβληθεί σε ιατρική εξέταση δεν μπορεί να βασίζεται αποκλειστικά στην εν λόγω φήμηση. Τα εν λόγω αποδεδειγμένα στοιχεία ενδέχεται να έχουν συμπληρωματική αξία στο πλαίσιο της διαδικασίας αξιολόγησης αποδεδειγμένων στοιχείων, όταν χρησιμοποιούνται σε συνδυασμό με μεθόδους με διαφορετικό επίκεντρο ενδιάφεροντος. Ο συνδυασμός τους με άλλες μορφές αποδεδειγμένων στοιχείων μπορεί να συμβάλει στον περιορισμό του περιθωρίου σφάλματος. Η συγκεκριμένη μέθοδος βασίζεται στην παρουσία του 3ου γομφίου, ο οποίος μπορεί να εμφανιστεί οπτεδότηστε στο ηλικιακό φάσμα των 15-23 ετών. Το γεγονός αυτό περιορίζει τον αριθμό των περιπτώσεων κατά τις οποίες είναι εφικτή η χρήση της εν λόγω μεθόδου. Σε περίπτωση που το πόρισμα του υπολογισμού δεν αντιστοιχεί στη δηλούμενη ηλικία του ατόμου, είναι σημαντικό να λαμβάνεται υπόψη το περιθώριο σφάλματος, να εφαρμόζεται το ευρύτερημα της αμφιβολίας και να παρέχεται στο άτομο η δυνατότητα σχολιασμού ή/και αμφισβήτησης του πορίσματος. Στην έκθεση πρέπει να περιγράφεται το επίπεδο ειδίκευσης και η εμπειρία, ούτως ώστε να είναι εφικτή η συνεκτίμηση των εν λόγω στοιχείων κατά την εξέταση και αξιολόγηση των αποδεδειγμένων στοιχείων. Στο πλαίσιο του υπολογισμού της ηλικίας πρέπει να εξετάζεται το σύνολο των διαθέσιμων αποδεδειγμένων στοιχείων. Ανάπτυξη συνεργασίας με τους αρμόδιους ειδικούς επαγγελματίες προς την κατεύθυνση της αντιμετώπισης των προβλημάτων που προκύπτουν από το γεγονός ότι τα παιδιά αναπτύσσονται με διαφορετικό ρυθμό σε σχέση με την εποχή κατά την οποία αναπτύχθηκε το υλικό αναφοράς.
<p>Απειλές</p> <ul style="list-style-type: none"> Τα μόνα δόντια που μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως δείκτης του εάν ένα άτομο είναι ενήλικο είναι οι 3οι γομφίοι, οι οποίοι, λόγω γενετικών και περιβαλλοντικών παραγόντων, μπορούν να εμφανιστούν οπτεδότηστε στο ηλικιακό φάσμα των 16-25 ετών. Σε διάφορες μελέτες έχει επισημανθεί η διακύμανση που παρουσιάζει η διάπλαση των τρίτων γομφίων μεταξύ των πληθυσμών διαφορετικών χωρών και η οποία παρατηρείται και μεταξύ των υπό εξέταση ηλικιακών φασμάτων ⁽⁴³⁾. Δεν υφίσταται ομογενής ηλικία μεταξύ των ειδικών οδοντιάτρων σχετικά με την αξιοπιστία και την εγκυρότητα των διαφορετικών μεθόδων εκτίμησης της οδοντικής ωρίμανσης. Αβεβαιότητα περί τους τύπους οδοντικής ωρίμανσης στις αναπτυσσόμενες χώρες. Η πρόοδος και η καθυστέρηση της οδοντικής διάπλασης επηρεάζεται από ενδοκρινικούς και μη ενδοκρινικούς παράγοντες ⁽⁴⁴⁾. Η εκτίμηση του σταδίου οδοντικής διάπλασης απαιτεί κατάρτιση και βαθμονόμηση από έμπειρο επαγγελματία προκειμένου να διασφαλιστεί η αξιοπιστία ⁽⁴⁵⁾. Υπάρχει το ενδεχόμενο προβολής αντιρρήσεων για λόγους δεοντολογίας στην πρακτική της λήψης ακτινογραφιών στο πλαίσιο ελέγχου της μετανάστευσης, όταν δεν υφίσταται θεραπευτικό όφελος. 			

⁽⁴²⁾ Για περισσότερες πληροφορίες: Basses RB, Briggs C, Drummer OH. Age estimation using CT imaging of the third molar tooth, the medial clavicular epiphysis, and the sphenio-occipital synchondroses: a multifactorial approach (Forensic Science International, 2011), Engström C, Engström H, Sagne S, Lower third molar development in relation to skeletal maturity and chronological age. The angle orthodontist (1983), Liversidge HM, Goldstein and Tanner's dental maturity (Annals of Human Biology, 2012), Schmeling A et al, Age estimation of unaccompanied minors (Forensic Science International, 2006) Part I. General considerations, Thewissen PW, Kaur J, Willems G, Human age estimation combining third molar and skeletal development (International Journal of Legal Medicine, 2012).

⁽⁴³⁾ Για περισσότερες πληροφορίες: Demirjian A, Goldstein H, New systems for dental maturity based on seven and four teeth (Annals of Human Biology, 1976), Eid RMR et al, Assessment of dental maturity of Brazilian children aged 6 to 14 years using Demirjian's method (Int J Pediatr Dent, 2002), Leurs IH et al, Dental age in Dutch children (Eur J Orthod, 2005).

⁽⁴⁴⁾ Για περισσότερες πληροφορίες: Gam SM, Lewis AB, Blizard RM. Endocrine factors in dental development.

⁽⁴⁵⁾ Για περισσότερες πληροφορίες: Liversidge HM, The assessment and interpretation of Demirjian, Goldstein and Tanner's dental maturity.

4. Ισχύιο (λαγόνιος ακρολοφία)

Η σκελετική ηλικία μπορεί να προσδιοριστεί με βάση την εμφάνιση ορισμένων οστών της πυέλου. Η θέση των οστών μεταβάλλεται καθώς το άτομο προσεγγίζει την ενηλικίωση. Από αυτή την άποψη έχουν προσδιοριστεί πέντε στάδια. Τα στάδια 1-5 κάνουν τυπικά την εμφάνισή τους στην ηλικία των 14-16 ετών για τα κορίτσια και στην ηλικία των 15-18 ετών για τα αγόρια ⁽⁴⁶⁾.

Ανάλυση SWOT: Ακτινογραφία ισχίου		Θεματική	Ελάχιστη απαίτηση	Συστάσεις
Πλεονεκτήματα	<ul style="list-style-type: none"> Επιστημονική μέθοδος με σαφές περιθώριο σφάλματος, γεγονός που επιτρέπει τον ακριβέστερο προσδιορισμό της ηλικίας στο πλαίσιο συγκεκριμένων παραμέτρων. Αντικειμενική μέθοδος βάσει αποδεικτικών στοιχείων. Διενεργείται από ειδικούς του τομέα, οι οποίοι εργάζονται βάσει πρωτοκόλλου, κατευθυντήριων γραμμών και οδηγιών. 	Μείζον συμφέρον	UN CRC 3 APD 17.5-6 RAPD 25.6 RQD 20.5	<ul style="list-style-type: none"> Όταν δεν υπάρχει άμεσο όφελος για την υγεία, απαιτείται να δίδεται ιδιαίτερη προσοχή στην αιτιολόγηση της χρήσης ακτινογραφίας σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση, λαμβάνοντας υπόψη το μείζον συμφέρον του παιδιού. Οι επαγγελματίες πρέπει να έχουν λάβει ειδική κατάρτιση προτού διενεργήσουν αυτού του είδους τον υπολογισμό. Στο πλαίσιο της μέριμνας για το μείζον συμφέρον του παιδιού πρέπει να εξετάζεται ειδικά η καταλληλότητα της συγκεκριμένης μεθόδου, δεδομένης της έκθεσης των γεννητικών οργάνων σε ακτινοβολία. Η ακτινογραφία πρέπει να λαμβάνεται από καταρτισμένο και ειδικευμένο επαγγελματία. Απαιτείται η καθιέρωση γραπτών πρωτοκόλλων εξοπλισμού και διαδικασιών για κάθε τύπο τυποποιημένης ακτινολογικής πρακτικής. Πρέπει να διασφαλίζεται η διαρκής εκπαίδευση και κατάρτιση μετά την απόκτηση της ειδικευσης και, στην ειδική περίπτωση της κλινικής χρήσης νέων τεχνικών, η οργάνωση κατάρτισης σχετικά με τις εν λόγω τεχνικές και τις συναφείς απαιτήσεις ακτινοπροστασίας. Πρέπει να αναπτύσσεται καθοδήγηση για τους ακτινολόγους που αναλαμβάνουν υπολογισμούς της ηλικίας παιδιών, προκειμένου να διασφαλίζεται η συνεπής πρακτική.
Μειονεκτήματα	<ul style="list-style-type: none"> Απουσία αξιόπιστων δεδομένων μετά την ηλικία των 18 ετών. Σχετίζεται με υψηλή έκθεση σε ακτινοβολία, ιδίως λόγω του ότι τα γεννητικά όργανα βρίσκονται στη διαδρομή των ακτίνων X. Λόγω της ιοντίζουσας επίδρασης των ακτινογραφιών, θεωρούνται συχνά ως επεμβατική μέθοδος. Δεν λαμβάνεται υπόψη η ψυχολογική ή η συναισθηματική ωριμότητα. 	Επαρκής κατάρτιση	APD 17.4 QD 30.6 RQD 31.6 RAPD 25 Ευρατόμ 4 Ευρατόμ 5 Ευρατόμ 6 Ευρατόμ 7	<ul style="list-style-type: none"> Σύμφωνα με την οδηγία ΕΥΡΑΤΟΜ, απαιτείται η χρήση ακτινολογικού εξοπλισμού κατάλληλου για παιδιά. Υπάρχουν συγκεκριμένα μέτρα προστασίας για τις γυναίκες σε ηλικία τεκνοποίησης, συμπεριλαμβανομένης της υποχρέωσης να ερωτάται το άτομο σχετικά με το εάν ενδέχεται να είναι έγκυος ή θηλάζουσα. Ανάπτυξη πληροφοριών περί της διαδικασίας με αποδέκτη το παιδί, οι οποίες παρουσιάζονται ή/και μπορούν να κοινοποιηθούν, λαμβάνοντας υπόψη την ηλικία και την ωριμότητα του παιδιού. Δεδομένων των δεοντολογικών πτυχών της χρήσης της ακτινογραφίας, οι πληροφορίες αυτού του είδους πρέπει να επικεντρώνονται στην παρουσίαση της διαδικασίας, της χρήσης της ακτινοβολίας και των πιθανών κινδύνων κατά τρόπο σαφή και εύληπτο. Οι πληροφορίες σχετικά με τη διαδικασία πρέπει να χρησιμοποιούνται με σκοπό να βοηθήσουν το παιδί να κατανοήσει τη διαδικασία, πρέπει δε να παρουσιάζονται/κοινοποιούνται με σαφή και εύληπτο τρόπο και λαμβάνοντας υπόψη την ηλικία και την ωριμότητα του παιδιού. Ο υπολογισμός πρέπει να διενεργείται με σεβασμό στην ιδιωτική ζωή και την αξιοπρέπεια του ατόμου. Η απόφαση απόρριψης αίτησης ασύλου συνδεδεμένου ανηλίκου ο οποίος αρνήθηκε να υποβληθεί σε ιατρική εξέταση δεν μπορεί να βασίζεται αποκλειστικά στην εν λόγω άρνηση. Τα εν λόγω αποδεικτικά στοιχεία ενδέχεται να έχουν συμπληρωματική αξία στο πλαίσιο της διαδικασίας αξιολόγησης αποδεικτικών στοιχείων, όταν χρησιμοποιούνται σε συνδυασμό με μεθόδους με διαφορετικό επίκεντρο ενδοαφέροντος. Ο συνδυασμός τους με άλλες μορφές αποδεικτικών στοιχείων μπορεί να συμβάλει στον περιορισμό του περιθωρίου σφάλματος. Κατά τους υπολογισμούς πρέπει να λαμβάνεται υπόψη το γεγονός της έλλειψης αξιόπιστων δεδομένων μετά την ηλικία των 18 ετών. Ανάπτυξη συνεργασίας με τους αρμόδιους ειδικούς επαγγελματίες, για την αντιμετώπιση των προβλημάτων που αφορούν την αξιοπιστία των διαθέσιμων δεδομένων. Σε περίπτωση που το πόρισμα του υπολογισμού δεν αντιστοιχεί στη δηλούμενη ηλικία του ατόμου, είναι σημαντικό να λαμβάνεται υπόψη το περιθώριο σφάλματος, να εφαρμόζεται το ευεργέτημα της αμφιβολίας και να παρέχεται στο άτομο η δυνατότητα σχολιασμού ή/και αμφισβήτησης του πορίσματος. Στην έκθεση πρέπει να περιγράφεται το επίπεδο ειδικευσης και η πείρα του επαγγελματία του ιατρικού τομέα, ούτως ώστε να είναι εφικτή η συνεκτίμηση των εν λόγω στοιχείων κατά την εξέταση και αξιολόγηση των αποδεικτικών στοιχείων. Στο πλαίσιο του υπολογισμού της ηλικίας πρέπει να εξετάζεται το σύνολο των διαθέσιμων αποδεικτικών στοιχείων.
Ευκαιρίες	<ul style="list-style-type: none"> Ενδέχεται να έχει αποδεικτική αξία στο πλαίσιο διεπιστημονικής ή ολιστικής αξιολόγησης. 	Με επίκεντρο το παιδί	CRC 7 CRC 8 CRC 12 CRC 13 CRC 16 CRC 22 Ευρατόμ 3 Ευρατόμ 9 Ευρατόμ 10	
Απειλές	<ul style="list-style-type: none"> Κατά την ακτινογραφία γίνεται χρήση ιοντίζουσας ακτινοβολίας, η οποία μπορεί να προκαλέσει βλάβη στους ιστούς. Η συνολική δόση ακτινοβολίας που μπορεί να δεχθεί ένας ασθενής κατ'έτος έχει συγκεκριμένο όριο. Υπάρχει ενδεχόμενο η χρήση ακτινογραφιών για διοικητικούς σκοπούς, χωρίς να υπάρχει όφελος για την υγεία, να θεωρηθεί παράνομη σε ορισμένες χώρες. Υπάρχει το ενδεχόμενο προβόλης αντιρρήσεων για λόγους δεοντολογίας στην πρακτική της λήψης ακτινογραφιών για λόγους ελέγχου της μετανάστευσης, όταν δεν υφίσταται θεραπευτικό όφελος. 	Αξιολόγηση αποδεικτικών στοιχείων	QD 4 RQD 4 APD 17.5 RAPD 25.5	

⁽⁴⁶⁾ Για περισσότερες πληροφορίες: Schmelting A et al, *Age estimation of unaccompanied minors* (Forensic Science International, 2006) Part 1. General estimation of *apophyseal ossification of the iliac crest in forensic age diagnostics in living individuals* (International Journal of Legal Medicine, 2011) Eikvil Let al, *Age estimation in youths and young adults*.

Κεφάλαιο 4 — Λήψη αποφάσεων

Στο παρόν κεφάλαιο εξετάζονται τα θέματα λήψης αποφάσεων και, ειδικότερα, η αξιολόγηση αποδεικτικών στοιχείων και η ανάλυση αξιοπιστίας, καθώς και η ενημέρωση του ατόμου σχετικά με την απόφαση και τις δυνατότητες προσφυγής κατά αυτής.

Καλύπτονται οι ακόλουθες περιπτώσεις λήψης απόφασης σε σχέση με τη διαδικασία υπολογισμού της ηλικίας:

- αρχική απόφαση σχετικά με την ανάγκη διενέργειας υπολογισμού της ηλικίας
- η απόφαση σχετικά με την ηλικία μετά το πόρισμα του υπολογισμού της (ιδιαίτερη αναφορά στο ευεργέτημα της αμφιβολίας)
- περαιτέρω αποφάσεις οι οποίες ενδέχεται να ληφθούν σε περίπτωση αμφισβήτησης του υπολογισμού ή προσφυγής κατά της απόφασης περί της ηλικίας

Στη συνέχεια παρατίθεται πίνακας όπου αναφέρονται οι σχετικές νομικές διατάξεις. Περαιτέρω λεπτομέρειες διατίθενται στον πίνακα σύνοψης των νομικών διατάξεων.

Διαδικαστικό μέτρο	Μείζον συμφέρον	Επαρκής κατάρτιση	Εκτίμηση των αποδεικτικών στοιχείων	Εκπρόσωπος	Επιλογές αμφισβήτησης	Ειδικευμένοι επαγγελματίες
Ελάχιστη απαίτηση	Σύμβαση για τα δικαιώματα του παιδιού, άρθρο 3 (CRC) Οδηγία για τις διαδικασίες ασύλου, άρθρο 15 παράγραφοι 5-6 (APD) RAPD 25.6 RQD 20.5 RAPD 25.1 RDR 6.3 RRCD 23.1-2 RD 17.5	APD 17.4 Αναδιατύπωση της οδηγίας για τις διαδικασίες ασύλου, άρθρο 25 παράγραφος 3 (RAPD) Οδηγία περί αναγνώρισης, άρθρο 30 παράγραφος 6 (QD) Αναδιατύπωση της οδηγίας περί αναγνώρισης, άρθρο 31 παράγραφος 6 (RQD) Ευρατόμ 4 Ευρατόμ 5 Ευρατόμ 6 Ευρατόμ 7	QD 4 RQD 4 QD 30.6 RQD 31.6 APD 17.5 RAPD 10.3 RAPD 25.5 Οδηγία περί συνθηκών υποδοχής, άρθρο 19 παράγραφος 4 (RCD) Αναδιατύπωση της οδηγίας περί συνθηκών υποδοχής, άρθρο 24 παράγραφος 4 (RRCD) Κανονισμός VIS 767/2008, άρθρο 24	QD 4 RQD 4 APD 17.5 RAPD 10.3 RAPD 25.5 RRCD 24.4 QD 30.6 RQD 31.6 Κανονισμός VIS, άρθρο 24	CRC 20 CRC 25 RCD 19.4 RRCD 24.1 RRCD 24.4 RAPD 25.1 RAPD 25.3 RAPD 25.5 QD 30.6	RCD 19.4 RRCD 24.4 QD 30.6 RRCD 24.1 RAPD 25.1 RAPD 25.3 RAPD 25.5

4.1. Αμφισβήτηση της ηλικίας και παραπομπή στο πλαίσιο της διαδικασίας υπολογισμού της ηλικίας

Προτεινόμενος κατάλογος ελέγχων:	
Έχει ενημερωθεί ο αιτών, σε γλώσσα που κατανοεί και κατά τρόπο ανάλογο της ηλικίας, του φύλου και της ωριμότητάς του, σχετικά με τη διαδικασία και τη σημασία του να παράσχει πλήρεις και ορθές πληροφορίες;	
Έχουν εξεταστεί δεόντως όλες οι ατομικές περιστάσεις του αιτούντος (π.χ. φύλο, εθνοτική καταγωγή, θρησκεία, κοινωνικοπολιτισμική προέλευση, εκπαίδευση, οικογενειακό ιστορικό, πιθανή τραυματική εμπειρία, κ.λπ.);	
Έχει διενεργηθεί η προαναφερθείσα αξιολόγηση και έχει ληφθεί η σχετική απόφαση κατά τρόπο αντικειμενικό;	
Έχουν εξεταστεί όλες οι πτυχές που αφορούν την αμεροληψία και τη σύγκρουση συμφερόντων;	
Περιλαμβάνονται στις εκθέσεις υπολογισμού της ηλικίας, ως ελάχιστες απαιτούμενες πληροφορίες σχετικά με τη χρησιμοποιηθείσα μέθοδο, τα κριτήρια αναφοράς, εφόσον συντρέχει περίπτωση, καθώς και αναφορά στην αξιοπιστία τους και στο περιθώριο σφάλματος;	
Έχει ενημερωθεί το άτομο σχετικά με τις πιθανές επιπτώσεις της άρνησής του να υποβληθεί σε (ιατρική) δοκιμή υπολογισμού της ηλικίας;	
Έχει παρασχεθεί στον αιτούντα γραπτό αντίτυπο του πορίσματος/απόφασης και, ανάλογα με την περίπτωση, άλλα έγγραφα σχετικά με την αμφισβήτηση της απόφασης;	

4.2. Αξιολόγηση της αξιοπιστίας και των αποδεικτικών στοιχείων

Προτεινόμενος κατάλογος ελέγχων:	
Έχει ενημερωθεί ο αιτών, σε γλώσσα που κατανοεί και κατά τρόπο ανάλογο της ηλικίας, του φύλου και της ωριμότητάς του, σχετικά με τη διαδικασία και τη σημασία του να παράσχει πλήρεις και ορθές πληροφορίες;	
Έχει ενημερωθεί το άτομο σχετικά με τις πιθανές επιπτώσεις της άρνησής του να υποβληθεί σε (ιατρική) δοκιμή υπολογισμού της ηλικίας;	
Έχουν ληφθεί υπόψη όλα τα αποδεικτικά στοιχεία, συμπεριλαμβανομένων των προφορικών δηλώσεων του παιδιού;	
Έχουν εξεταστεί όλα τα τρέχοντα και προγενέστερα έγγραφα αποδεικτικά στοιχεία;	
Έχουν διερευνηθεί και ληφθεί υπόψη οι σχετικές πληροφορίες για τη χώρα καταγωγής;	
Έχει αποδοθεί η δέουσα σημασία στους «δομικούς» (εξωτερικούς) παράγοντες; Για παράδειγμα, η χρήση διαφορετικών ημερολογίων ή/και διαφορετικών αντιλήψεων σχετικά με τη σημασία που αποδίδεται στην ηλικία σε ορισμένες χώρες / πολιτισμούς.	
Έχει αποδοθεί η δέουσα σημασία στους εσωτερικούς παράγοντες; Για παράδειγμα, φύλο, εθνοτική καταγωγή, θρησκεία, κοινωνικοπολιτισμική προέλευση, εκπαίδευση, οικογενειακό ιστορικό, πιθανή τραυματική εμπειρία, κ.λπ.	
Έχουν τεκμηριωθεί και κοινοποιηθεί με σαφήνεια οι λόγοι και η ανάλυση για την αξιολόγηση των αποδεικτικών στοιχείων;	
Εάν δεν έχουν γίνει αποδεκτά τα έγγραφα αποδεικτικά στοιχεία, έχει ενημερωθεί το άτομο σχετικά με τους λόγους για αυτό και του έχει δοθεί η δυνατότητα να παράσχει εξηγήσεις και, ει δυνατόν, να παράσχει άλλα αποδεικτικά στοιχεία;	
Σε περίπτωση που τα αποδεικτικά στοιχεία ενέχουν προφανείς αντιφάσεις ή ασυνέπειες, έχουν αυτές συζητηθεί με τον αιτούντα και έχει δοθεί στον αιτούντα η ευκαιρία να τις εξηγήσει;	
Σε περίπτωση που τα αποδεικτικά στοιχεία ενέχουν προφανείς αντιφάσεις ή ασυνέπειες, έχουν αυτές συζητηθεί με τον αρμόδιο ειδικό και έχει δοθεί στον ειδικό η ευκαιρία να τις εξηγήσει;	
Έχει δοθεί η δυνατότητα στο άτομο να απαντήσει σε τυχόν αμφιβολίες σχετικά με τη δηλωθείσα ηλικία;	
Δόθηκε στον αιτούντα η δυνατότητα να εξετάσει και να υποβάλει τις παρατηρήσεις του επί των αποδεικτικών στοιχείων που παρείχαν τρίτα άτομα σχετικά με την ηλικία του;	
Έχουν εξεταστεί ενδελεχώς στοιχεία τα οποία ενδέχεται να υποδεικνύουν ότι η ηλικία του ατόμου δεν αντιστοιχεί στη δηλωθείσα;	
Έχει διενεργηθεί η αξιολόγηση και έχει ληφθεί η απόφαση κατά τρόπο αντικειμενικό;	
Έχουν δηλωθεί με σαφήνεια οι επαγγελματίες που παρέχουν τις εκθέσεις υπολογισμού της ηλικίας το επίπεδο ειδικότητας, την πείρα και την ειδικότητά τους;	
Έχουν εξεταστεί όλες οι πτυχές που αφορούν την αμεροληψία και τη σύγκρουση συμφερόντων;	
Περιλαμβάνονται στις εκθέσεις υπολογισμού της ηλικίας, ως ελάχιστες απαιτούμενες πληροφορίες σχετικά με τη χρησιμοποιηθείσα μέθοδο, τα κριτήρια αναφοράς, εφόσον συντρέχει περίπτωση, καθώς και αναφορά στην αξιοπιστία τους και στο περιθώριο σφάλματος;	

4.3. Περιθώριο σφάλματος

Προτεινόμενος κατάλογος ελέγχων:	
Αναφέρεται με σαφήνεια και διευκρινίζεται το περιθώριο σφάλματος της χρησιμοποιούμενης μεθόδου υπολογισμού της ηλικίας;	
Έχει ληφθεί υπόψη το περιθώριο σφάλματος και το γεγονός ότι καμία μέθοδος δεν μπορεί να παράσχει την ακριβή ηλικία;	
Σε περιπτώσεις όπου οι υπολογισμοί παρουσιάζουν διαφορετικά περιθώρια σφάλματος, έχουν αυτά ληφθεί υπόψη;	
Έχει τεκμηριωθεί το συγκεκριμένο γεγονός στο πλαίσιο της διαδικασίας λήψης απόφασης βάσει σαφούς σκεπτικού;	
Περιλαμβάνεται στο πόρισμα του υπολογισμού της ηλικίας και στη σχετική απόφαση το σύνολο των πληροφοριών σχετικά με τους λόγους διενέργειας του υπολογισμού, τις χρησιμοποιηθείσες μεθόδους, τα κριτήρια αξιολόγησης και το περιθώριο σφάλματος;	
Έχει παρασχεθεί το ευεργέτημα της αμφιβολίας υπέρ του αιτούντος;	
Σε περίπτωση όπου στο περιθώριο σφάλματος περιλαμβάνεται η δηλωθείσα ηλικία του ατόμου, έχει γίνει δεκτή η εν λόγω ηλικία κατά τη διαδικασία λήψης απόφασης;	
Σε περίπτωση όπου δεν έχει παρασχεθεί το ευεργέτημα της αμφιβολίας, έχει δοθεί καταρχάς η ευκαιρία στον αιτούντα να υποβάλει τις παρατηρήσεις του;	
Σε περίπτωση όπου δεν έχει παρασχεθεί το ευεργέτημα της αμφιβολίας, έχει εγκριθεί η απόφαση από επιβλέποντα λειτουργό ή έχει υπάρξει επανεξέταση του ζητήματος από τρίτο λειτουργό;	
Σε περίπτωση όπου δεν έχει παρασχεθεί το ευεργέτημα της αμφιβολίας, έχει αυτό αιτιολογηθεί σαφώς στο πλαίσιο της διαδικασίας λήψης απόφασης;	

4.4. Επίλυση αμφισβήτησης της ηλικίας

Προτεινόμενος κατάλογος ελέγχων:	
Πριν από τη λήψη της απόφασης, δόθηκε στο άτομο η ευκαιρία να απαντήσει ή να παράσχει διευκρινίσεις σε τυχόν ζητήματα αξιοπιστίας που εγέρθηκαν εναντίον του;	
Έχει δοθεί, στο πλαίσιο της διαδικασίας προσδιορισμού της ηλικίας, πρώτη προτεραιότητα στο μείζον συμφέρον του παιδιού;	
Έχουν παρασχεθεί στο άτομο διευκρινιστικές πληροφορίες σχετικά με τους λόγους διενέργειας της εν λόγω διαδικασίας;	
Έχει παρασχεθεί στον αιτούντα γραπτό αντίτυπο του πορίσματος/απόφασης και, ανάλογα με την περίπτωση, άλλα έγγραφα σχετικά με την αμφισβήτηση της απόφασης;	
Έχει διευκρινιστεί ο τρόπος με τον οποίο μπορεί κανείς να αμφισβητήσει την εν λόγω διαδικασία;	
Έχει ενημερωθεί το άτομο για τη δυνατότητα υποβολής νέων πληροφοριών και για τη σχετική διαδικασία;	
Έχει ενημερωθεί το άτομο σε γλώσσα που μπορεί να κατανοήσει;	
Έχουν παρασχεθεί δωρεάν στο άτομο ή/και στον επίτροπό/εκπρόσωπό του οι νομικές και διαδικαστικές πληροφορίες;	
Έχει ενημερωθεί το άτομο για τη δυνατότητα αμφισβήτησης του υπολογισμού της ηλικίας κατά τρόπο κατανοητό και ανάλογο της ηλικίας και του επιπέδου ωριμότητάς του;	
Έχει το άτομο επίτροπο/εκπρόσωπο ο οποίος θα το συνδράμει και θα το συμβουλεύει στο πλαίσιο της διαδικασίας αμφισβήτησης της ηλικίας;	
Υποστηρίζεται το άτομο από νομικό εκπρόσωπο κατά τη διαδικασία προσφυγής;	
Θεωρείται το άτομο παιδί μέχρι την έκδοση τελεσίδικης απόφασης;	

Κεφάλαιο 5 — Συνεργασία με άλλα ενδιαφερόμενα μέρη

Βασική σύσταση του Προγράμματος δράσης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τους ασυνόδευτους ανηλίκους είναι η ανάγκη διαμόρφωσης **κοινής προσέγγισης** η οποία θα σέβεται τα δικαιώματα του παιδιού που θεσπίζονται στον Ευρωπαϊκό Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων (ECFR) και στη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα του Παιδιού (UNCRC) και η οποία θα βασίζεται στην αλληλεγγύη μεταξύ των οικείων χωρών και τη συνεργασία με την κοινωνία των πολιτών και τους διεθνείς οργανισμούς.

Στο παρόν κεφάλαιο περιγράφεται ο ρόλος των πιθανών ενδιαφερόμενων μερών στο πλαίσιο της διαδικασίας υπολογισμού της ηλικίας και εξετάζονται οι σχέσεις τις οποίες μπορεί να αναπτύξουν τα κράτη μέλη με διακυβερνητικούς οργανισμούς (ΔΚΟ), μη κυβερνητικές οργανώσεις (ΜΚΟ), εθνικές κοινωνικές υπηρεσίες, επαγγελματίες του ιατρικού τομέα και διερμηνείς.

Προσδιορισμός ελαχίστων απαιτήσεων

Ακολούθως παρατίθενται οι ελάχιστες απαιτήσεις που σχετίζονται ειδικά με άτομα που συμμετέχουν σε διαδικασίες υπολογισμού της ηλικίας. Οι απαιτήσεις αυτές παρέχουν ένα χρήσιμο πλαίσιο για την ανάπτυξη συνεργασίας και σχέσεων με άλλα άτομα τα οποία συμμετέχουν σε διαδικασίες που αφορούν παιδιά τα οποία υποβάλλονται σε διαδικασία υπολογισμού της ηλικίας.

Διαδικαστικό μέτρο	Μείζον συμφέρον	Επαρκής κατάρτιση	Με επίκεντρο το παιδί	Υποθέσεις που εμπύπτουν στη διαδικασία του Δουβλίνου	Εκτίμηση των αποδεικτικών στοιχείων	Πιθανές υποθέσεις εμπορίας ανθρώπων	Διορισμός εκπροσώπου	Ειδικευμένοι επαγγελματίες
Ελάχιστη απαίτηση	Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα του παιδιού, άρθρο 3 (UNCRC) APD 17(ν) 6 RAPD25.6 RQD 20.5 RAPD 25.1 Αναδιατύπωση του κανονισμού του Δουβλίνου, άρθρο 6 παράγραφος 3 (RDR) RRCD 23.1-2 Οδηγία περί της επιστροφής, άρθρο 17 παράγραφος 5 (RD)	APD 17.4 RAPD 25.3 QD 30.6 RQD 31.6 Ευρατόμ 4 Ευρατόμ 5 Ευρατόμ 6 Ευρατόμ 7	UNCRC 4 UNCRC 7 UNCRC 8 UNCRC 9 UNCRC 12 UNCRC 13 UNCRC 16 UNCRC 22 RAPD 25.4 Ευρατόμ 3 Ευρατόμ 9	UNCRC 10 Απόφαση του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου C-648/11 (CJEU), Κανονισμός του Δουβλίνου, άρθρο 6 (ΚΔ) 6, ΚΔ 15.3 RDR 31.2	Επιτροπή UNCRC, γενικό σχόλιο 6 QD 4 RQD 4 APD 17.5 RAPD 10.3 RAPD 25.5 RCD 19.4RRCD 24.4 QD 30.6 RQD 31.6 Κανονισμός VIS 767/2008, άρθρο 24	UNCRC 6 UNCRC 11 UNCRC 32 UNCRC 33 UNCRC 34 UNCRC 35 UNCRC 36 Οδηγία 2011/36/ΕΕ για την πρόληψη και την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων και για την προστασία των θυμάτων της, άρθρο 13 (PCT), Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για την ανάληψη δράσης κατά της εμπορίας ανθρώπων, άρθρο 10 (CoE CAT)	Επιτροπή UNCRC, γενικό σχόλιο 6 QD 4 RQD 4 APD 17.5 RAPD 10.3 RAPD 25.5RCD 19.4 RRCD 24.4 QD 30.6 RQD 31.6 Κανονισμός VIS 767/2008, άρθρο 24	RCD 19.4 RRCD 24.4 QD 30.6 RRCD 24.1 RAPD 25.1 RAPD 25.3 RAPD 25.5

Στο πλαίσιο της ανάπτυξης κοινής προσέγγισης, τα κράτη μέλη θα μπορούσαν να εξετάσουν πιθανούς τύπους σχέσεων, συμπεριλαμβανομένων της υιοθέτησης κοινών μηχανισμών παραπομπής, του προσδιορισμού ευκαιριών διαβούλευσης και της ανάπτυξης δικτύων μέσω του ορισμού συγκεκριμένων σημείων επαφής. Πριν από την ανάπτυξη συνεργασίας με άλλα συναφή ενδιαφερόμενα μέρη, πρέπει να εξετάζεται κατά προτεραιότητα το εάν αυτό εξυπηρετεί το μείζον συμφέρον του παιδιού. Για τον σκοπό αυτό, τα κράτη μέλη πρέπει να εξετάζουν παράγοντες όπως τα οφέλη υπέρ του παιδιού και το εάν υπάρχει το ενδεχόμενο ορισμένοι ενδιαφερόμενοι φορείς να θέσουν σε κίνδυνο το παιδί ή την οικογένειά του. Στο πλαίσιο των διαβουλεύσεων με άτομα στη χώρα καταγωγής, τα κράτη μέλη πρέπει επίσης να εξετάζουν το ενδεχόμενο η επικοινωνία τους με ενδιαφερόμενους φορείς να καταστήσει γνωστό στις αρχές ή άλλους το γεγονός ότι το παιδί έχει υποβάλει αίτηση προστασίας.

Ενδιαφερόμενα μέρη

Στη συνέχεια παρατίθεται αλφαβητικός κατάλογος των ενδιαφερόμενων μερών τα οποία ενδέχεται επίσης να συμμετέχουν στη διαδικασία υπολογισμού της ηλικίας. Ο κατάλογος δεν είναι εξαντλητικός και αναγνωρίζεται το γεγονός ότι ενδέχεται να υπάρχουν και άλλα μέρη τα οποία θα μπορούσαν να συμμετέχουν ή να συμβάλουν στη διαδικασία.

Παιδιά

Η Σύμβαση του ΟΗΕ για τα δικαιώματα του παιδιού ορίζει ότι κάθε ενέργεια που αφορά το παιδί πρέπει να λαμβάνει κατά προτεραιότητα υπόψη το μείζον συμφέρον του παιδιού. Πέραν τούτου, αναγνωρίζεται ότι τα παιδιά έχουν δικαίωμα λόγου επί παντός θέματος που τα αφορά, ενώ οι απόψεις τους πρέπει να λαμβάνονται σοβαρά υπόψη. Εκτός από τη διασφάλιση του σεβασμού των δικαιωμάτων των παιδιών, είναι επίσης σημαντικό τα παιδιά να γνωρίζουν και να κατανοούν τυχόν υποχρεώσεις, όπως οι απαιτήσεις συνεργασίας με τις αρχές και η παροχή εγγράφων ή άλλων αποδεικτικών στοιχείων που σχετίζονται με την ηλικία τους. Οι εν λόγω υποχρεώσεις πρέπει να εξηγούνται στα παιδιά με τη βοήθεια του εκπροσώπου τους, σε γλώσσα που κατανοούν και λαμβάνοντας υπόψη την ηλικία και την ωριμότητά τους. Σε ολόκληρο το εγχειρίδιο κατεβλήθη προσπάθεια να αναγνωρίσουμε και να επισημάνουμε τις εν λόγω βασικές αρχές που αφορούν το παιδί. Εντούτοις, είναι ίσως χρήσιμο να εξεταστεί ο τρόπος με τον οποίο μπορούν να λαμβάνονται υπόψη κατά την ανάπτυξη της πολιτικής και των διαδικασιών υπολογισμού της ηλικίας και οι απόψεις των παιδιών, ιδιαίτερα όσων έχουν συμμετάσχει κατά το παρελθόν στη διαδικασία. Περαιτέρω καθοδήγηση σχετικά με τον τρόπο προσέγγισης του συμμετοχικού υπολογισμού με παιδιά διατίθεται στην καθοδήγηση σχετικά με τον τρόπο προσέγγισης του συμμετοχικού υπολογισμού με παιδιά διατίθεται στην καθοδήγηση της UNHCR, «Listen and Learn: Participatory Assessment with Children and Adolescents», στη διεύθυνση <http://www.refworld.org/cgi-bin/txis/vtx/rwmain?page=search&docid=4fffe4af2&skip=0&query=unhcr%20child%20participation>

Προσωπικό ασύλου παιδιού / κέντρου υποδοχής:

Ενώσω βρίσκονται στη χώρα υποδοχής, τα παιδιά μπορούν κάλλιστα να διαμένουν σε άσυλο παιδιού ή κέντρο υποδοχής, ιδίως στην περίπτωση ασυνόδευτων παιδιών.

Συνεπώς, οι αρχές των κρατών μελών πρέπει, σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία και τις διαδικασίες, να επιδιώκουν την ανάπτυξη σχέσεων μεταξύ των υπηρεσιών, οι οποίες ευνοούν την καλή συνεργασία και διαβούλευση, με σκοπό την εναρμονισμένη και συνεπή λήψη αποφάσεων με πρώτη προτεραιότητα το μείζον συμφέρον του παιδιού. Για παράδειγμα, μπορεί να αναπτυχθεί κοινή κατάρτιση, πολιτικές ή πρωτόκολλα σχετικά με την κοινοχρησία πληροφοριών και την παροχή υποστήριξης και συμβουλών στο παιδί μέσω της διαδικασίας υπολογισμού της ηλικίας.

Μέλη της οικογένειας, συγγενείς

Χρήσιμα για τον υπολογισμό της ηλικίας αποδεικτικά στοιχεία ή πληροφορίες ενδέχεται να διαθέτουν οι γονείς, τα άλλα μέλη της οικογένειας και οι συγγενείς. Εντούτοις, πριν επιχειρηθεί η επικοινωνία μαζί τους, πρέπει να εξετάζεται κατά προτεραιότητα το εάν η επικοινωνία αυτή εξυπηρετεί το μείζον συμφέρον του παιδιού και, συγκεκριμένα, πρέπει να εξετάζονται οι ακόλουθοι συναφείς παράγοντες: η φύση της σχέσης μεταξύ του παιδιού και του ατόμου, το εάν η επικοινωνία με το άτομο μπορεί να αποκαλύψει το γεγονός ότι το παιδί έχει υποβάλει αίτηση προστασίας, το εάν αυτή η επικοινωνία θέτει σε κίνδυνο το παιδί ή/και την οικογένειά του, καθώς και ο τρόπος με τον οποίο μπορεί η εν λόγω επικοινωνία να αποβεί προς όφελος του παιδιού.

Διακυβερνητικοί οργανισμοί (ΔΚΟ)

Σε ό,τι αφορά τον υπολογισμό της ηλικίας, οι ΔΚΟ έχουν διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στον προσδιορισμό πεδίων ανάπτυξης και στην ενίσχυση των μεθόδων και διαδικασιών υπολογισμού της ηλικίας. Επιπλέον, έχουν συμμετάσχει στη συλλογή και τον προσδιορισμό των συναφών πρακτικών και στην ανταλλαγή πληροφοριών μέσω θεματικών συναντήσεων και συναντήσεων ομάδων εμπειρογνομόνων.

Ως εκ τούτου, όπως αναφέρεται στην αναδιατύπωση της οδηγίας για τις διαδικασίες ασύλου, άρθρο 10 παράγραφος 3 (RAPD), μπορούν να θεωρούνται πηγή ακριβών και επικαιροποιημένων πληροφοριών, και πρέπει να αξιοποιείται η γνώμη τους.

Πέραν της παραπομπής ατόμων στις οικείες κρατικές υπηρεσίες ή αρχές, τα κράτη μέλη πρέπει να εξετάζουν το εάν υπάρχουν ΔΚΟ (ιδίως σε ό,τι αφορά την εμπορία ανθρώπων, τα βασανιστήρια ή τις τραυματικές εμπειρίες) οι οποίες μπορεί να είναι χρήσιμες σε άτομο που υποβάλλεται σε διαδικασία υπολογισμού της ηλικίας ή να είναι σε θέση να συνδράμουν περαιτέρω.

Παρότι ο κατάλογος δεν είναι εξαντλητικός, μεταξύ των ιδιαίτερα χρήσιμων ΔΚΟ στο πλαίσιο του υπολογισμού της ηλικίας μπορούν να περιλαμβάνονται: η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και οι οργανισμοί της (ιδίως η EASO), καθώς και οι UNICEF, UNHCR, Διεθνής Οργανισμός Μετανάστευσης (ΔΟΜ), Ευρωπαϊκό Δίκτυο Μετανάστευσης (EDM) και η Διακυβερνητική Διάσκεψη (IGC).

Επαγγελματίες του τομέα υγείας και κοινωνικής πρόνοιας

Κατά την αναζήτηση ή τη συνεργασία με επαγγελματίες του ιατρικού τομέα ή του τομέα υγείας για τους σκοπούς του υπολογισμού της ηλικίας, είναι σημαντικό να επαληθεύεται το εάν αυτοί έχουν λάβει την κατάλληλη κατάρτιση σχετικά με τις ανάγκες των ασυνόδευτων ανηλίκων, καθώς και το εάν έχουν υπογράψει συμφωνία εμπιστευτικότητας. Κάθε ιατρική εξέταση πρέπει να πραγματοποιείται με πλήρη σεβασμό της αξιοπρέπειας του ατόμου, επιλέγοντας τη λιγότερο επεμβατική μέθοδο, και να διενεργείται από ειδικευμένους επαγγελματίες του ιατρικού τομέα, ούτως ώστε το αποτέλεσμα να είναι όσο το δυνατόν πιο αξιόπιστο. Από αυτή την άποψη, είναι σημαντικό να επαληθεύονται τα συγκεκριμένα προσόντα και το επίπεδο της ειδίκευσης, σύμφωνα με τις ελάχιστες απαιτήσεις που ισχύουν για το συγκεκριμένο επάγγελμα. Επιπλέον, τα στοιχεία των επαγγελματιών προσόντων, των δεξιοτήτων και της ειδίκευσης του ειδικού πρέπει να αναφέρονται στο πλαίσιο της έκθεσης υπολογισμού της ηλικίας.

Διερμηνείς

Οι διερμηνείς παρέχουν υπηρεσία ζωτικής σημασίας, καθώς διευκολύνουν την επικοινωνία μέσω της μετάφρασης. Δεδομένης της σημασίας του ρόλου τους και των πιθανών επακόλουθων επιπτώσεων του, είναι χρήσιμο να αναπτύσσεται ορθή πρακτική με τους διερμηνείς. Η ορθή πρακτική, πέραν των ειδικών δεξιοτήτων και ικανοτήτων που συμβάλλουν στην αποτελεσματική επικοινωνία με τα παιδιά, ενδέχεται να περιλαμβάνει και κατάλληλη κατάρτιση όσον αφορά τις ανάγκες των ανηλίκων, καθώς και σχετικά με το θέμα της εμπιστευτικότητας.

Μη κυβερνητικές οργανώσεις (ΜΚΟ)

Οι ΜΚΟ συχνά διαδραματίζουν επίσης σημαντικό ρόλο στον προσδιορισμό των πεδίων ανάπτυξης και στην παροχή συστάσεων για αλλαγές στο πεδίο του υπολογισμού της ηλικίας. Ως εκ τούτου, σύμφωνα με την RAPD, άρθρο 10 παράγραφος 3, μπορούν επίσης να θεωρούνται πηγή ακριβών και επικαιροποιημένων πληροφοριών.

Στο πλαίσιο της ανάπτυξης ή της αναθεώρησης της εθνικής πολιτικής και των διαδικασιών, τα κράτη μέλη ενδέχεται να επιθυμούν να εξετάσουν το εάν είναι επωφελές να διαβουλευτούν με εθνικές ΜΚΟ οι οποίες διαθέτουν ιδιαίτερες δεξιότητες ή/και εμπειρογνομosύνη.

Πέραν της παραπομπής ατόμων στις οικείες κρατικές υπηρεσίες ή αρχές, τα κράτη μέλη πρέπει να εξετάζουν το εάν υπάρχουν ΜΚΟ (ιδίως σε ό,τι αφορά την εμπορία ανθρώπων, τα βασανιστήρια ή τις τραυματικές εμπειρίες) οι οποίες μπορεί να είναι χρήσιμες σε άτομο που υποβάλλεται σε διαδικασία υπολογισμού της ηλικίας ή να είναι σε θέση να συνδράμουν περαιτέρω.

Άλλα κράτη μέλη και τρίτες χώρες

Πέραν του προσδιορισμού και της κοινοχρησίας της ορθής πρακτικής, τα κράτη μέλη πρέπει να συνεχίσουν να αναπτύσσουν σε πρακτικό επίπεδο τη μεταξύ τους συνεργασία, με έμφαση στην εύρεση λύσεων σε κοινές προκλήσεις και στην προσπάθεια εφαρμογής ενός Κοινού Ευρωπαϊκού Συστήματος Ασύλου (ΚΕΣΑ). Ειδικότερα, σε περιπτώσεις όπου περισσότερα του ενός κράτη μέλη έχουν αναλάβει τη διενέργεια υπολογισμού της ηλικίας, τα κράτη μέλη πρέπει να συνεργάζονται μεταξύ τους και με το παιδί, προκειμένου να καταλήξουν σε κοινή απόφαση σχετικά με την ηλικία. Συγκεκριμένα, στο πλαίσιο υποθέσεων της διαδικασίας του Δουβλίνου, το κράτος μέλος που προβαίνει στη μεταφορά πρέπει να διαβιβάζει στο υπεύθυνο κράτος μέλος όλες τις πληροφορίες που έχουν σημασία για την υπεράσπιση των δικαιωμάτων και των άμεσων ειδικών αναγκών του οικείου προσώπου, και ιδίως τις πληροφορίες για τον υπολογισμό της ηλικίας του αιτούντος. Από αυτή την άποψη, τα κράτη μέλη πρέπει επίσης να συνεργάζονται επαρκώς, ώστε τα δεδομένα που διαβιβάζονται στο Σύστημα Πληροφοριών για τις Θεωρήσεις (VIS) να είναι ορθά και να διατηρούνται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 24 του κανονισμού VIS της ΕΕ.

Πέραν τούτου, και υπό το φως του πορίσματος του σχεδίου δράσης, ήτοι ότι χρειάζεται μεγαλύτερη συνάφεια και συνεργασία εντός της ΕΕ, καθώς και με τις χώρες καταγωγής και διέλευσης, τα κράτη μέλη πρέπει επίσης να εξετάζουν το ενδεχόμενο συνεργασίας με τις χώρες καταγωγής, τρίτες χώρες, τις χώρες διέλευσης ή άλλες χώρες όπου ενδέχεται να διαμένει η οικογένεια. Εντούτοις, παρότι οργανισμοί εντός της χώρας καταγωγής ενδέχεται να διαθέτουν σημαντικές και χρήσιμες πληροφορίες για τον προσδιορισμό της ηλικίας, πρέπει να εξετάζεται κατά προτεραιότητα το εάν η παροχή των εν λόγω πληροφοριών εξυπηρετούν το μείζον συμφέρον του παιδιού. Σε

ό,τι αφορά το συγκεκριμένο θέμα, οι συναφείς παράγοντες που πρέπει να εξετάζονται είναι, μεταξύ άλλων, το εάν η επικοινωνία με το άτομο/οργανισμό έχει ως αποτέλεσμα την αποκάλυψη του γεγονότος ότι το παιδί έχει υποβάλει αίτηση προστασίας, το εάν η επικοινωνία θέτει σε κίνδυνο το παιδί ή/και την οικογένειά του, καθώς και ο τρόπος με τον οποίο η επικοινωνία με το άτομο/οργανισμό αποβαίνει προς όφελος του παιδιού.

Εκπρόσωπος

Δεδομένου ότι ο εκπρόσωπος οφείλει να διασφαλίζει το μείζον συμφέρον του παιδιού και να διενεργεί νομικές πράξεις για λογαριασμό του οσάκις είναι αναγκαίο, είναι σημαντική η ανάπτυξη ορθής πρακτικής για τη συνεργασία με τους εκπροσώπους στο θέμα του υπολογισμού της ηλικίας. Ειδικότερα, οι λειτουργοί πρέπει να συνεργάζονται με τους εκπροσώπους, ώστε να διασφαλίζεται η πρόσβαση των παιδιών σε νομικές συμβουλές, καθώς και η εκπροσώπησή τους, το συντομότερο δυνατόν (πριν από την έναρξη της διαδικασίας υπολογισμού της ηλικίας), από άτομο ή οργανισμό για τη φροντίδα και την ευημερία των ανηλίκων.

Σχολεία και δάσκαλοι

Παρότι αναγνωρίζεται ότι οι δάσκαλοι δεν μπορούν να θεωρηθούν ειδικοί στον υπολογισμό της ηλικίας και δεν διαθέτουν ειδική κατάρτιση ή προσόντα από αυτή την άποψη, η συμβολή τους μπορεί να είναι χρήσιμη διότι παρακολουθούν το παιδί από εκπαιδευτικής άποψης. Αυτό, σε συνδυασμό με το γεγονός ότι είναι σε θέση να αλληλεπιδρούν καθημερινά με το παιδί για ορισμένη χρονική περίοδο, σημαίνει ότι είναι πιθανό να συμβάλουν σημαντικά σε ό,τι αφορά την εκτίμηση της ωριμότητας και της ικανότητας του παιδιού. Πέραν τούτου, ενδέχεται επίσης να έχουν στην κατοχή τους έγγραφα αποδεικτικά στοιχεία, όπως σχολικά αρχεία, εκπαιδευτικά προγράμματα ή εκθέσεις, στα οποία είτε καταγράφεται η ημερομηνία γέννησης ή παρέχουν κάποια ένδειξη για την πιθανή ηλικία του ατόμου.

Κοινωνικές υπηρεσίες

Οι κοινωνικές υπηρεσίες ή οι τοπικές αρχές είναι συχνά ο οργανισμός που είναι υπεύθυνος για την παροχή φροντίδας και στέγασης στο παιδί κατά τη διάρκεια της παραμονής του στο κράτος μέλος, ιδιαίτερα στην περίπτωση των ασυνόδευτων παιδιών.

Ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ των υπηρεσιών

Συνεπώς, οι αρχές των κρατών μελών πρέπει, σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία και τις διαδικασίες, να επιδιώκουν την ανάπτυξη σχέσεων μεταξύ των υπηρεσιών, οι οποίες ευνοούν την καλή συνεργασία και διαβούλευση, με σκοπό την εναρμονισμένη και συνεπή λήψη αποφάσεων με πρώτη προτεραιότητα το μείζον συμφέρον του παιδιού. Για παράδειγμα, μπορεί να αναπτυχθεί κοινή κατάρτιση ή πολιτικές σχετικά με την κοινοχρησία πληροφοριών, τον τρόπο υποστήριξης και παροχής συμβουλών στο παιδί μέσω της διαδικασίας υπολογισμού της ηλικίας, καθώς και πρωτόκολλα για την επίλυση αμφισβητήσεων της ηλικίας σε περιπτώσεις όπου οι υπηρεσίες καταλήγουν σε διαφορετικά πορίσματα σχετικά με την ηλικία.

Κεφάλαιο 6 — Προοπτική και πρακτικά βήματα

Καθώς η έκδοση φθάνει στο τέλος της, το παρόν κεφάλαιο ασχολείται με την προοπτική και τα επόμενα πρακτικά βήματα. Εδώ παρέχεται επισκόπηση των μελλοντικών πιθανών μεθόδων, των μηχανισμών ποιότητας και των διαθέσιμων εργαλείων, καθώς και πληροφορίες σχετικά με τα οικεία ταμεία της ΕΕ.

Μελλοντικές πιθανές μέθοδοι

Αν και επί του παρόντος δεν χρησιμοποιούνται από τα κράτη μέλη για τους σκοπούς του υπολογισμού της ηλικίας στο πλαίσιο της μετανάστευσης, οι εν λόγω μέθοδοι υπόκεινται σε διαρκή έρευνα. Έχουν δημοσιευτεί ποιτικές μελέτες που εξετάζουν τη βιωσιμότητα της εν λόγω προοπτικής και, σε ορισμένες περιπτώσεις, οι μέθοδοι αυτές χρησιμοποιούνται ήδη σε άλλες υποθέσεις αμφισβήτησης της ηλικίας, πέραν αυτών που σχετίζονται με τη μετανάστευση.

Απεικόνιση μαγνητικού συντονισμού (MRI)

Χέρι/καρπός: Η παραδοσιακή προσέγγιση βασίζεται στον υπολογισμό της ηλικίας βάσει ακτινογραφιών, έχουν ωστόσο διεξαχθεί πειράματα βάσει εναλλακτικών τρόπων απεικόνισης. Η MRI καρπού έχει διερευνηθεί ως εργαλείο για χρήση στον υπολογισμό της ηλικίας παικτών του ποδοσφαίρου σε τουρνουά που διοργανώνονται με κριτήριο την ηλικία.

Έχει σχεδιαστεί σύστημα έξι σταδίων σύγκλεισης (Dvorak, 2007 ⁽⁴⁷⁾, ⁽⁴⁸⁾). Σε άλλη μελέτη που εκτόνησε η FIFA (George et al., 2012 ⁽⁴⁹⁾), εξετάστηκαν απεικονίσεις MRI και ακτινογραφίες καρπού ποδοσφαιριστών που ελήφθησαν την ίδια ημέρα και από το ίδιο πρόσωπο. Τα αποτελέσματά τους κατέδειξαν ότι ο βαθμός σύγκλεισης των οστών που εμφάνιζαν οι ακτινογραφίες φαίνεται να είναι πιο προχωρημένος σε σχέση με αυτές των απεικονίσεων MRI.

Γόνατο: με βάση τη σύγκλειση του αυξητικού χόνδρου κατά την ωρίμανση του γονάτου. Οι Dedouit και συνεργάτες (2012 ⁽⁵⁰⁾) έχουν αναπτύξει σύστημα σταδιοποίησης βάσει απεικόνισης μαγνητικού συντονισμού (MRI) για το γόνατο και αξιολόγησαν την αξιοπιστία και την εγκυρότητά του όσον αφορά τον υπολογισμό της ηλικίας στην ηλικιακή ομάδα των 10-30 ετών, βάσει συστήματος πέντε σταδίων. Η έκθεση υποδεικνύει υψηλή συσχέτιση με την ηλικία και καλή συμφωνία των αποτελεσμάτων τόσο από τον ίδιο παρατηρητή όσο και μεταξύ ανεξάρτητων παρατηρητών, αλλά υπάρχει ανάγκη διεξαγωγής περαιτέρω μελετών για την επαλήθευση της προσέγγισης.

Κλείδα: έχουν διεξαχθεί πειράματα με χρήση συστήματος σταδιοποίησης 4 σταδίων για την κλείδα, τα οποία κατέδειξαν ότι είναι εφικτός ο υπολογισμός της ηλικίας, αλλά χρειάζονται μελέτες αναφοράς με χρήση MRI. Συγκεκριμένα, η εν λόγω μελέτη ήταν η πρώτη γνωστή μελέτη MRI για την οστεοποίηση της κλείδας ⁽⁵¹⁾.

⁽⁴⁷⁾ Dvorak.J, George. J, Junge.A, Hodler.J: Age determination by magnetic resonance imaging of the wrist in adolescent male football players.

⁽⁴⁸⁾ Dvorak.J, George.J, Junge.A, Hodler.J: Application of MRI of the wrist for age determination in international U-17 soccer competitions.

⁽⁴⁹⁾ George.J, Nagendran.J, Azmi.K: Comparison study of growth plate fusion using MRI versus plain radiographs as used in age determination for exclusion of overaged football players.

⁽⁵⁰⁾ Dedouit.F, Auriol.J, Rousseau.H, Rougé.D, Crubézy.E, Telmon.N: Age assessment by magnetic resonance imaging of the knee: A preliminary study.

⁽⁵¹⁾ Schmidt.S, Mühler.M, Schmeling.A, Reisinger.W, Schulz.R: Magnetic resonance imaging of the clavicular ossification.

Ανάλυση SWOT (ΔΑΕΑ)		Συστάσεις	
Πλεονεκτήματα	Θεματική	Ελάχιστη απαίτηση	Συστάσεις
<ul style="list-style-type: none"> • Πρόκειται για μέθοδο μη ιοντίζουσας ακτινοβολίας η οποία επιτρέπει, κατά συνέπεια, την παράκαμψη των δεοντολογικών περιορισμών και μπορεί να καταστεί εναλλακτική προσέγγιση άνευ ακτινοβολίας. • Σχετικός μη δαπανηρή και ευρέως διαθέσιμη. • Κάρπός: το σύστημα σταδιοποίησης μπορεί να προσδιορίζει με ακρίβεια τους διάφορους βαθμούς σύγκλισης κατά τρόπο αντικειμενικό και μεταδόσιμο⁽⁵²⁾. • Δεν απαιτείται υποβολή ερωτήσεων προς το παιδί. 	Μείζον συμφέρον	UN CRC 3 APD 17 (v) 6 RAPD 25.6 RQD 20.5	<ul style="list-style-type: none"> • Ενδέχεται να θεωρηθεί επιβλαβτική, δεδομένου ότι περιλαμβάνει απεικόνιση του σώματος. • Πρέπει να δίδεται έμφαση στη συνεργασία με επαγγελματίες, ώστε να διασφαλίζεται η διεξαγωγή των υπολογισμών κατά τρόπο συνεπή και με σεβασμό των δικαιωμάτων του παιδιού.
<p>Μειονεκτήματα</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ορισμένες ενδείξεις υποδηλώνουν ότι υποεκτιμά την ωρίμανση των οστών σε σύγκριση με τις ακτινογραφίες. • Χέρι/καρπός: στη μελέτη δεν συμμετείχαν γυναίκες. • Η εφθιβία στα κορίτσια ξεκινά σε μικρότερη ηλικία σε σύγκριση με τα αγόρια και, συνεπώς, τα αποτελέσματα της μελέτης και, άρα, η εφαρμογή του υλικού αναφοράς, ενδέχεται να μην ισχύει για τις γυναίκες. • Δεν λαμβάνεται υπόψη η ψυχολογική ή η συναισθηματική ωριμότητα. • Δεν είναι εφικτή η χρήση της μεθόδου εάν υπάρχει μέταλλο στο σώμα. 	Επαρκής κατάρτιση	APD 17.4 QD 30.6 RQD 31.6 RAPD 25.3	<ul style="list-style-type: none"> • Οι λειτουργοί πρέπει να λαμβάνουν βασική και διαρκή κατάρτιση. • Στο πλαίσιο της κατάρτισης πρέπει να εξετάζεται και ο τρόπος αξιολόγησης της πιθανότητας υποεκτίμησης της ωρίμανσης των οστών στις απεικονίσεις MRI σε σύγκριση με τις ακτινογραφίες.
<p>Ευκαιρίες</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ευκαιρία ενσωμάτωσης της πτυχής του μείζονος συμφέροντος στο πλαίσιο ανάπτυξης περιεχτικής πολιτικής και καθοδήγησης για τους επιστήμονες που συμμετέχουν στη διαδικασία. • Το σύστημα σταδιοποίησης είναι αντιγράφσιμο και μπορεί να μεταδοθεί κατά συνετή τρόπο σε εθνικό επίπεδο και επίπεδο ΕΕ. • Ανάπτυξη άπλαντα σκελετικής ηλικίας βάσει MRI για ακριβέστερο υπολογισμό της ηλικίας. • Είναι εφικτή η ενσωμάτωση στο πλαίσιο διεπιστημονικής προσέγγισης του υπολογισμού της ηλικίας. 	Με επίκεντρο το παιδί	UN CRC 7 UN CRC 8 UN CRC 12 UN CRC 13 UN CRC 22	<ul style="list-style-type: none"> • Σε περιπτώσεις ιατρικής εξέτασης, πρέπει να λαμβάνεται καταρχάς η συγκατάθεση του παιδιού ή/και του εκπροσώπου του. • Πριν από την εξέταση, τα παιδιά πρέπει να ενημερώνονται, σε γλώσσα που κατανοούν (ή εικάζεται εulόγως ότι κατανοούν), σχετικά με την πιθανότητα προσδιορισμού της ηλικίας τους μέσω ιατρικής εξέτασης, ενώ πρέπει να ενημερώνονται σε εύληπτη γλώσσα σχετικά με τη διαδικασία, με το τι θα συμβεί, καθώς και σχετικά με τυχόν περιορισμούς ή κινδύνους της διαδικασίας. • Το παιδί πρέπει να ενημερώνεται σχετικά με τους λόγους που οδήγησαν στο συγκεκριμένο πόρισμα, να του παρέχεται η δυνατότητα να εξετάξει αυτούς τους λόγους έναν προς έναν, ενώ πρέπει να ενημερώνεται και για τον τρόπο αμφισβήτησης του πορίσματος τυχόν υπολογισμού με το οποίο διαφωνεί.
<p>Απειλές</p> <ul style="list-style-type: none"> • Διακύμανση στην αξιολόγηση βάσει MRI του ρυθμού ανάπτυξης των οστών κατά την εφηβεία και την ηλικία επίτευξης της ωριμότητας. • Η τεχνολογία απαιτεί δαπανηρό εξοπλισμό και ειδικευμένες γνώσεις. • Κίνδυνος μη εντοπισθέντων μεταλλικών θραυσμάτων στο σώμα ατόμου από περιοχές πολεμικών συρράξεων και συγκρούσεων, τα οποία θα μπορούσαν να προκαλέσουν βλάβη. 	Εκτίμηση των αποδεικτικών στοιχείων	QD 4 RQD 4 APD 17.5 RAPD25.5 Επιτροπή UNCRC, γενικό σχόλιο 6	<ul style="list-style-type: none"> • Δεδομένου ότι η εν λόγω μέθοδος περιλαμβάνει την εξέταση και σύγκριση των απεικονίσεων MRI με μια βάση αναφοράς ακτινογραφιών, είναι σημαντικό να κατανοείται ότι η πιθανή υποεκτίμηση της ωρίμανσης των οστών ενδέχεται να επηρεάσει τον υπολογισμό. Επίσης, είναι σημαντικό να εξετάζονται οι τρόποι περιορισμού του εν λόγω κινδύνου. • Σε περίπτωση πορισμάτων που θέτουν υπό αμφισβήτηση την αξιοπιστία του ατόμου βάσει των δεδομένων ή των αποδεικτικών στοιχείων από απεικονίσεις MRI, πρέπει καταρχάς να παρέχεται στο παιδί η δυνατότητα να υποβάλει τις παρατηρήσεις του. • Οι αποφάσεις και η αξιολόγηση των αποδεικτικών στοιχείων πρέπει να βασίζονται σε επικαιροποιημένες πληροφορίες ενώ, εάν χρειαστεί, τα άτομα πρέπει να συμβουλευτούν ή να επιδιώκουν την παροχή συμβουλών από ειδικούς. Στη συγκεκριμένη περίπτωση, το άτομο θα μπορούσε να ζητήσει τη συμβουλή ειδικού με γνώσεις στις διαδικασίες MRI, στην ερμηνεία των απεικονίσεων, καθώς και γνώσεις σχετικά με την ανάπτυξη των παιδιών (συμπεριλαμβανομένων και των παραγόντων που δύνανται να την επηρεάζουν).

(52) Dvorak, J., George, J., Junge, A., Hodler, J., *Age determination by magnetic resonance imaging of the wrist in adolescent male football players.*

Υπέρηχος

Χέρι/καρπός: ο υπέρηχος αποτελεί μία ακόμη διερευνηθείσα προσέγγιση άνευ ακτινοβολίας. Οι Mentzel και συνεργάτες (2005) ⁽⁵³⁾ διεξήγαγαν έρευνα με χρήση υπέρηχου για τον υπολογισμό της ηλικίας στην ηλικιακή ομάδα των 6-17 ετών, αναφέροντας συσχέτιση με τη μη μηχανική προσέγγιση των Greulich & Pyle. Ωστόσο, σε άλλη μελέτη, στην οποία γίνεται χρήση της μεθόδου BonAge (Xu et al. 2008), αναφέρεται χαμηλή συσχέτιση, ιδίως σε ό,τι αφορά τις μεγαλύτερες ηλικιακές ομάδες. Οι Khan και συνεργάτες (2009) ⁽⁵⁴⁾ καταλήγουν σε παρόμοιο αποτέλεσμα, συμπεραίνοντας ότι ο υπολογισμός της ηλικίας με βάση τον υπέρηχο δεν θα πρέπει να θεωρείται ακόμη έγκυρο υποκατάστατο σε ό,τι αφορά τον προσδιορισμό της ηλικίας των οστών.

Κλείδα: ο υπέρηχος έχει επίσης χρησιμοποιηθεί για τον υπολογισμό της ηλικίας με βάση την κλείδα, αλλά στην περίπτωση αυτή κατέστη αναγκαία τροποποίηση της ταξινόμησης. Έχουν προσδιοριστεί τέσσερα στάδια, με την πρωιμότερη εμφάνιση του αναπτυξιακού σταδίου 4 να έχει παρατηρηθεί στην ηλικία των 19 ετών για τις γυναίκες [Quirnbach 2009 ⁽⁵⁵⁾, Schulz 2008 ⁽⁵⁶⁾]. Οι Schulz και συνεργάτες συμπεραίνουν ότι τα παρατηρηθέντα ηλικιακά διαστήματα που αντιστοιχούν στα στάδια ανταποκρίνονται στα γνωστά δεδομένα που προέρχονται από ακτινολογικούς υπολογισμούς και υπολογισμούς υπολογιστικής τομογραφίας, αλλά τα αποτελέσματα πρέπει να επιβεβαιωθούν σε μεγαλύτερο αριθμό περιπτώσεων και βάσει ανάλυσης των διακυμάνσεων σε διαφορετικούς παρατηρητές.

Λαγόνιος ακρολοφία: Η εφαρμοσιμότητα των εξετάσεων υπέρηχου στην αξιολόγηση της σύγκλεισης της λαγονίου ακρολοφίας αναλύθηκε στο πλαίσιο πιλοτικής μελέτης των Schmidt και συνεργατών (2011) ⁽⁵⁷⁾. Η μελέτη καταλήγει στο συμπέρασμα ότι η συγκεκριμένη προσέγγιση δύναται να αποτελέσει έγκυρη και αποτελεσματική μέθοδο, αλλά είναι απαραίτητη η διεξαγωγή ευρύτερων μελετών. Στα αποτελέσματα της εν λόγω μελέτης κατέληξε επαγγελματίας ειδικευμένος στον τομέα της υπερηχογραφίας του σκελετικού συστήματος ο οποίος δεν γνώριζε τη χρονολογική ηλικία του υποκειμένου.

⁽⁵³⁾ Mentzel.HJ, Vilser. C, Eulenstein.M, Schwartz.T, Vogt.S, Böttcher.J, Yaniv.I, Tsoref.L, Kauf.E, Kaiser.WA: Assessment of skeletal age at the wrist in children with a new ultrasound device.

⁽⁵⁴⁾ Khan KM, Miller BS, Hoggard E, Somani A, Sarafoglou K: Application of Ultrasound for bone age estimation in clinical practice.

⁽⁵⁵⁾ Quirnbach_F, Ramsthaler_F, Verhoff_M.A: Evaluation of the ossification of the medial clavicular epiphysis with a digital ultrasonic system to determine the age threshold of 21 years.

⁽⁵⁶⁾ Schulz R, Zwiesigk P, Schiborr M, Schmidt S, Schmeling A: Ultrasound studies on the time course of clavicular ossification.

⁽⁵⁷⁾ Schmidt S, Schmeling A, Zwiesigk P, Pfeiffer H, Schulz R: Sonographic evaluation of apophyseal ossification of the iliac crest in forensic age diagnostics in living individuals.

Ανάλυση SWOT (ΔΑΕΑ)	Θεματική	Ελάχιστη απαίτηση	Συστάσεις
<p>Πλεονεκτήματα</p> <ul style="list-style-type: none"> Μπορεί να αποτελέσει εναλλακτική προσέγγιση άνευ ακτινοβολίας Ός τεχνολογία διενέργειας εξετάσεων άνευ ακτινοβολίας, η υπερηχογραφία απαιτούν μέτρα ή οδηγίες ακτινοπροστασίας. Σχετικές μη δαπανηρή και ευρέως διαθέσιμη. Μπορεί να εφαρμοστεί εύκολα μέσω φορητών συστημάτων. Η λαγόνια ακρολοφία παρέχει καλές πιθανότητες προσδιορισμού της σκελετικής ηλικίας, λόγω της σχετικής βραδείας ολοκλήρωσης της ωρίμανσης ⁽⁵⁸⁾. Μπορεί να εκτελεστεί με ταχύτητα και παρέχει την επιθυμητή απεικόνιση επιπέδων σε πραγματικό χρόνο. 	<p>Μείζον συμφέρον</p> <p>Επαρκής κατάρτιση</p> <p>Με επίκεντρο το παιδί</p>	<p>UN CRC 3 APD 17 (V) 6 RAPD 25.6 RQD 20.5 APD 17.4 QD 30.6 RQD 31.6 RAPD 25.3 UN CRC 7 UN CRC 8 UN CRC 12 UN CRC 13 UN CRC 16 UN CRC 22 RAPD 19 RAPD 25.4 QD 4 RQD 4 APD 17.5 RAPD25.5 Επιτροπή UNCRC, γενικό σχόλιο 6</p>	<ul style="list-style-type: none"> Ενδέχεται να θεωρηθεί επιμεβαστική, δεδομένου ότι περιλαμβάνει απεικόνιση του σώματος. Πρέπει να δίδεται έμφαση στη συνεργασία με επαγγελματίες, ώστε να διασφαλίζεται η διεξαγωγή των εκτιμήσεων κατά τρόπο συνεπή και με σεβασμό των δικαιωμάτων του παιδιού. Ο αξιολογητής πρέπει να διαθέτει επαρκή πείρα στον τομέα της υπερηχογραφίας σκελετικού συστήματος και στην εκτίμηση της ωρίμανσης. Οι Λειτουργοί πρέπει να λαμβάνουν βασική και διαρκή κατάρτιση. Σε περιπτώσεις ιατρικής εξέτασης, πρέπει να λαμβάνεται καταρχάς η συγκατάθεση του παιδιού ή/και του εκπαιδευτικού του. Πριν από την εξέταση, τα παιδιά πρέπει να ενημερώνονται, σε γλώσσα που κατανοούν (ή εικάζεται ευλόγως ότι κατανοούν), σχετικά με την πιθανότητα προσδιορισμού της ηλικίας τους μέσω ιατρικής εξέτασης, ενώ πρέπει να ενημερώνονται σε εύληπτη γλώσσα σχετικά με τη διαδικασία, με το τι θα συμβεί, καθώς και σχετικά με τυχόν περιορισμούς ή κινδύνους της διαδικασίας. Το άτομο πρέπει να ενημερώνεται σχετικά με τους λόγους που οδήγησαν στο συγκεκριμένο πόρισμα, να του παρέχεται η δυνατότητα να εξετάζει αυτούς τους λόγους έναν προς έναν, ενώ πρέπει να ενημερώνεται και για τον τρόπο αμφισβήτησης του πορίσματος τυχόν υπολογισμού με το οποίο διαφώνει. Η υπερηχογραφική αξιολόγηση της λαγόνια ακρολοφίας πρέπει να συμπληρώνεται από σωματική εξέταση, ώστε να ενισχύεται η διαγνωστική ακρίβεια και να βελτιώνεται η πιθανότητα προσδιορισμού τυχόν συναφών αναπτυξιακών διαταραχών. Σε περίπτωση πορισμάτων που αμφισβητούν την αξιοπιστία του ατόμου βάσει των δεδομένων ή αποδεικτικών στοιχείων από υπερηχογραφήματα, πρέπει καταρχάς να παρέχεται στο παιδί η δυνατότητα να υποβάλει τις παρατηρήσεις του. Οι αποφάσεις και η αξιολόγηση των αποδεικτικών στοιχείων πρέπει να βασίζεται σε επικρατούμενες πληροφορίες ενώ, εάν χρειαστεί, τα άτομα πρέπει να συμβουλευτούν ή να επιδιώκουν την παροχή συμβουλών από συναφείς ειδικούς. Στη συγκεκριμένη περίπτωση, το άτομο θα μπορούσε να ζητήσει τη συμβουλή ειδικού με γνώσεις στις διαδικασίες υπερηχογραφίας, στην ερμηνεία των απεικονίσεων, καθώς και γνώσεις σχετικά με την ανάπτυξη των παιδιών (συμπεριλαμβανομένων και των παραγόντων που δύνανται να την επηρεάζουν).
<p>Μειονεκτήματα</p> <ul style="list-style-type: none"> Οι πορισμοί του υπέρηχου συνίστανται στην υψηλή εξάρτηση από το άτομο που χειρίζεται τον εξοπλισμό. Δυσκολίες όσον αφορά την τυποποίηση της τεκμηρίωσης και τη μεταφορά των απεικονίσεων της λαγόνια ακρολοφίας. Για την αποφυγή σφαλμάτων κατά την αξιολόγηση, είναι απαραίτητη η ακριβής τοποθέτηση του καρπού κατά τη διαδικασία σάρωσης. Λόγω του ότι απαιτείται από το άτομο να κρατά ακίνητο τον βραχίονα κατά τη μέτρηση, είναι πιθανή η υποβιβαστική ακρίβεια, δεδομένου ότι τα παιδιά ενδέχεται να δυσκολεύονται να κρατούν τον βραχίονά τους σταθερό. Δεν λαμβάνεται υπόψη η ψυχολογική ή η συναισθηματική ωριμότητα. 	<p>Εκτίμηση των αποδεικτικών στοιχείων</p>		
<p>Ευκαιρίες</p> <ul style="list-style-type: none"> Τα αποτελέσματα που προκύπτουν από τη μελέτη της λαγόνια ακρολοφίας πρέπει να επανεξιολογούνται βάσει μεγαλύτερου αριθμού περιπτώσεων, δημιουργώντας την ευκαιρία διεξαγωγής περαιτέρω και από κοινού έρευνας. Ευκαιρία ενσωμάτωσης της πτυχής του μείζονος συμφέροντος στο πλαίσιο ανάπτυξης περιεκτικής πολιτικής και καθοδήγησης για τους επιστήμονες που συμμετέχουν στη διαδικασία. Οι μη ιονίζουσες απεικονιστικές τεχνικές για τον προσδιορισμό της σκελετικής ηλικίας είναι απαραίτητες για την ελαχιστοποίηση της έκθεσης του εξεταζόμενου ατόμου στην ακτινοβολία. Τα δεδομένα υποδεικνύουν ότι το σύστημα BonAge για τον προσδιορισμό της σκελετικής ηλικίας στον καρπό μπορεί να παράγει ακριβή αποτελέσματα ⁽⁵⁹⁾. Η αξιολόγηση της σύγκλεισης μέσω υπέρηχου μπορεί να αποδειχτεί ότι αποτελεί ταχεία και μη δαπανηρή μη ιονίζουσα διαγνωστική απεικονιστική τεχνική για τον ιατροδικαστικό υπολογισμό της ηλικίας ⁽⁶⁰⁾. 			
<p>Απειλές</p> <ul style="list-style-type: none"> Ενδεχομένως χαμηλότερος βαθμός αξιοπιστίας μεταξύ των αποτελεσμάτων του ίδιου αξιολογητή και των αποτελεσμάτων από ανεξάρτητους αξιολογητές. Ο αριθμός των διαθέσιμων μελετών για την εφαρμοσιμότητα της υπερηχογραφίας του σκελετικού συστήματος στην ιατροδικαστική διαγνωστική της ηλικίας είναι περιορισμένος. Χέρι/καρπός: σε ασθενείς με πρόωρη ανάπτυξη, παρατηρήθηκε ότι η σκελετική ηλικία που υπολογίστηκε με το σύστημα BonAge ήταν μεγαλύτερη σε σχέση με την ηλικία που υπολογίστηκε βάσει της μεθόδου G&P. Κλειδα: σε αντίθεση με τη συμβατική ακτινογραφία, η υπερηχογραφία απεικονίζει μέρος μόνο της επιφάνειας του οστού. 			

⁽⁵⁸⁾ Scoles, P.V., Salvaggio, R., Villalba, K., Riew, D., *Relationship of iliac crest maturation to skeletal and chronological age.*

⁽⁵⁹⁾ Mentzel, H.-J., Vilser, C., Eulenstejn, M., Schwartz, T., Vogt, S., Böttcher, J., Yaniv, I., Tsoref, L., Kauf, E., Kaiser, W. A., *Assessment of skeletal age at the wrist in children with a new ultrasound device.*

⁽⁶⁰⁾ Schulz, R., Zwiesigg, P., Schiborr, M., Schmidt, S., Schmeling, A., *Ultrasound studies on the time course of clavicular ossification.*

Πιθανές πηγές υποστήριξης

Χρήση ταμείων της ΕΕ

Για την περίοδο 2014-2020, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει διαθέσει από το Ταμείο ασύλου και μετανάστευσης προϋπολογισμό 3 869 εκατομμυρίων ευρώ για την υποστήριξη των κρατών μελών όσον αφορά τη λήψη πρακτικών μέτρων και την εκτέλεση έργων για το άσυλο και τη μετανάστευση. Το εν λόγω ταμείο αντικαθιστά τα ταμεία για τους πρόσφυγες, ένταξης υπηκόων τρίτων χωρών, επαναπατρισμού και εξωτερικών συνόρων, τα οποία διατίθεντο στο πλαίσιο του γενικού προγράμματος «Αλληλεγγύη και διαχείριση των μεταναστευτικών ροών» για την περίοδο 2007-2013.

Το Ταμείο ασύλου και μετανάστευσης θα επικεντρώνεται στις ροές ανθρώπων και στην ολοκληρωμένη διαχείριση της μετανάστευσης. Θα υποστηρίζει δράσεις που αφορούν όλες τις πτυχές της μετανάστευσης, συμπεριλαμβανομένων του ασύλου, της νόμιμης μετανάστευσης, της ένταξης και του επαναπατρισμού των παρανόμως διαμενόντων υπηκόων τρίτων χωρών.

Ειδικότερα, ο κανονισμός αναφέρει ότι το ταμείο διατίθεται για τη λήψη διαφόρων μέτρων που αφορούν τους ανηλίκους και τους ασυνόδευτους ανηλίκους.

Ο πλήρης κανονισμός διατίθεται στην ακόλουθη ηλεκτρονική διεύθυνση: <http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/news/intro/docs/751.pdf>

Εργαλεία υπολογισμού της ηλικίας

Σε ολόκληρο το κείμενο παρατίθενται, ανάλογα με την περίπτωση, επισημασμένες περιπτώσεις ορθής πρακτικής, πολιτικών και καθοδήγησης που έχουν ήδη δημοσιευτεί από τις αρχές των κρατών μελών ή άλλους οργανισμούς. Οι εν λόγω περιπτώσεις αποτελούν παραδείγματα ορθής πρακτικής και εμπεριέχουν προτάσεις που ενδέχεται να είναι χρήσιμες κατά την αναθεώρηση ή την ανάπτυξη πολιτικής για τον υπολογισμό της ηλικίας.

Πέραν τούτου, επιθυμούμε να επιστήσουμε την προσοχή του αναγνώστη σε ορισμένα άλλα, πιθανώς χρήσιμα, εργαλεία που παρέχει επί του παρόντος η EASO.

Κατάλογος έργων και πρωτοβουλιών

Η EASO έχει συντάξει ενδεικτικό κατάλογο έργων και πρωτοβουλιών που έχουν εφαρμόσει τα κράτη μέλη από το 2004. Ο συγκεκριμένος κατάλογος βασίζεται σε πληροφορίες που διατίθενται διαδικτυακά και παρέχονται από εταίρους όπως η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, η Ύπατη Αρμοστεία των Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες (UNHCR), καθώς και κράτη μέλη. Ο κατάλογος απεικονίζει τις ιδιαίτερες προσπάθειες που καταβάλλονται για τη βελτίωση της ποιότητας των διαφόρων πτυχών του συστήματος ασύλου. Αποτελεί χρήσιμο σημείο αναφοράς για τα κράτη μέλη που εξετάζουν το ενδεχόμενο να αναλάβουν παρόμοιες πρωτοβουλίες, και, δεδομένου ότι είναι οργανωμένος σε θεματικές ενότητες, είναι εύκολος στην πλοήγηση. Ο κατάλογος έργων και πρωτοβουλιών θα διατίθεται στην ιστοσελίδα της EASO: <http://easo.europa.eu/support-expertise/training-quality/>

Πρόγραμμα κατάρτισης της EASO

Στόχος των δραστηριοτήτων κατάρτισης της EASO είναι η παροχή υποστήριξης στα κράτη μέλη ώστε να αναπτύξουν και να διαμορφώσουν τις δεξιότητες και τις ικανότητες του προσωπικού τους μέσω ποιοτικής κοινής κατάρτισης. Το πρόγραμμα κατάρτισης της EASO, το οποίο αποτελεί το βασικό εργαλείο κατάρτισης της υπηρεσίας, περιλαμβάνει διάφορες πτυχές του ενιαίου ευρωπαϊκού συστήματος ασύλου (ΕΕΣΑ) και αποσκοπεί στο να συμβάλει στην εφαρμογή του, διαμορφώνοντας ένα κοινό επίπεδο ποιότητας σε ολόκληρη την ΕΕ. Για τον σκοπό αυτό, η EASO ακολουθεί δισδιάστατη προσέγγιση: αφενός, αναπτύσσει συναφές υλικό κατάρτισης και, αφετέρου, οργανώνει την κατάρτιση των εκπαιδευτών.

Θεματικές ενότητες που αφορούν τους λειτουργούς που συμμετέχουν σε διαδικασίες υπολογισμού της ηλικίας είναι:

- Τεχνικές συνέντευξης
- Συνέντευξη παιδιών
- Συνέντευξη ευάλωτων προσώπων
- Αξιολόγηση αποδεικτικών στοιχείων

Περισσότερες λεπτομέρειες για τη στρατηγική κατάρτισης της EASO, το πρόγραμμα κατάρτισης και τις ξεχωριστές θεματικές ενότητες διατίθενται στην ηλεκτρονική διεύθυνση: <http://easo.europa.eu/support-expertise/training-quality/>

Προοπτική

EASO και υπολογισμός της ηλικίας

Το 2014 η EASO έχει σχεδιάσει να προβεί, σε συνεργασία με τα κράτη μέλη και άλλους φορείς που συμμετέχουν στο έργο του υπολογισμού της ηλικίας, σε αξιολόγηση της έκδοσης και να διασφαλίσει την εξέταση των σημαντικών μελλοντικών εξελίξεων, ούτως ώστε η έκδοση να συνεχίσει να είναι επίκαιρη και συναφής.

Επιπλέον, η EASO θα συνεχίσει να αντιμετωπίζει τις προκλήσεις και τις εξελίξεις στο πεδίο υπολογισμού της ηλικίας μέσω συναντήσεων εμπειρογνομόνων και του ετήσιου συνεδρίου της EASO για τους ασυνόδευτους ανηλίκους.

Στοιχεία

Στο σχέδιο δράσης της για τους ασυνόδευτους ανηλίκους η Επιτροπή επισημαίνει ότι «Η κατάσταση δεν μπορεί να εκτιμηθεί κατά τον δέοντα τρόπο ούτε να βρεθούν οι κατάλληλες λύσεις χωρίς μια σαφή αξιολόγηση που να βασίζεται σε πλήρη, αξιόπιστα και συγκρίσιμα στοιχεία».

Καλεί επίσης τα κράτη μέλη να διαβιβάζουν ετήσια στοιχεία σχετικά με το σύνολο των ασυνόδευτων ανηλίκων που εισέρχονται στο έδαφος της Ένωσης, προκειμένου να καταρτίζονται εναρμονισμένες και πλήρεις στατιστικές, ενώ δηλώνει ότι απαιτούνται περισσότερες πληροφορίες για τις μεταναστευτικές οδούς και τα εγκληματικά δίκτυα.

Για αυτόν τον σκοπό, η EASO θα παρακολουθεί στενά το θέμα των ασυνόδευτων ανηλίκων, θα προτείνει τη συλλογή νέων σχετικών στοιχείων και θα επιδιώξει την ανάπτυξη πληροφοριών για τη χώρα καταγωγής και άλλων συναφών αναλύσεων που αφορούν ειδικά τη συγκεκριμένη ευάλωτη ομάδα.

Από την άποψη της συλλογής στοιχείων, η EUROSTAT παρέχει επί του παρόντος ετήσια στοιχεία για τους ασυνόδευτους ανηλίκους, σε περιπτώσεις κατά τις οποίες η διαδικασία υπολογισμού της ηλικίας έχει ήδη ολοκληρωθεί. Η EASO εξετάζει τρόπους επίσπευσης και συμπλήρωσης της εν λόγω συλλογής στοιχείων, ζητώντας στοιχεία σε μηνιαία βάση απευθείας από τα κράτη μέλη σχετικά με τις αιτήσεις ασύλου που υποβάλλονται από όσους ισχυρίζονται ότι είναι ασυνόδευτοι ανήλικοι, καθώς και σχετικά με τις ανακλήσεις των αιτήσεων ασύλου (είτε σιωπηρώς είτε ρητώς) από την εν λόγω ομάδα. Εάν τα κράτη μέλη συμφωνήσουν καταρχάς με την εν λόγω συλλογή στοιχείων, αυτή θα είναι, όπως και άλλου τύπου συλλογές επιχειρησιακών στοιχείων, ανεπικύρωτη και περιορισμένης πρόσβασης. Εντούτοις, οι συνολικοί αριθμοί σε επίπεδο ΕΕ θα μπορούσαν να δημοσιοποιηθούν με τη σύμφωνη γνώμη των κρατών μελών και των συνδεδεμένων χωρών.

Βιβλιογραφία

Text	Link
Aynsley-Green, Sir AI : The assessment of age in undocumented migrants (March 2011),	http://www.hreoc.gov.au/ageassessment/submissions/Sir%20AI%20Aynsley-Green%20Kt%20(Submission%2038).pdf
Aynsley-Green, Sir AI, Cole, T.J, Crawley,H, Lessof, N, Boag, L.R & Wallace, R.M.M: Medical, statistical, ethical and human rights considerations in the assessment of age in children and young people subject to immigration control	
Australian Human Rights Commission: An age of uncertainty- Inquiry into the treatment of individuals suspected of people smuggling offences who say they are children (2012	http://humanrights.gov.au/ageassessment/report/an_age_of_uncertainty.pdf
Baccetti T, Franchi L, McNamara (Jr) JA : The cervical vertebral Maturation (CVM) method for the assessment of optimal treatment timing in Dentofacial orthopedics	
Bassed RB, Briggs C, Drummer OH: Age estimation using CT imaging of the third molar tooth, the medial clavicular epiphysis, and the spheno-occipital synchondrosis: A multifactoral approach	
Cava de Llano y Carrio, Maria Luisa (Spain's Acting Ombudsman): Children or adults? Age Assessment practices- minors first, foreigners second (2010),	http://www.defensordelpueblo.es/en/Documentacion/Opcion5/Documentos/English_children_age.pdf
Cameriere R, Ferrante L, Cingolani M: Age estimation in children by measurement of open apices in teeth	
Cole TJ: Dental age assessment- a statistical critique	
Coram Children's legal centre: Happy Birthday? Disputing the age of children in the immigration system (May 2013)	http://www.childrenslegalcentre.com/userfiles/file/HappyBirthday_Final%281%29.pdf
Crawley, Heaven/ILPA: When is a Child not a child? (February 2006)	http://www.ilpa.org.uk/pages/publications.html
Department of Homeland Security: Office of Inspector General Age Determination practices for Unaccompanied Alien Children in ICE custody	http://www.oig.dhs.gov/assets/Mgmt/OIG_10-12_Nov09.pdf
Dedouit.F, Auriol.J, Rousseau.H, Rougé.D, Crubézy.E, Telmon.N: Age assessment by magnetic resonance imaging of the knee: A preliminary study	
Demirjian A, Goldstein H: New systems for dental maturity based on seven and four teeth	
DA-AAR:Dutch Association of Age Assessment Researchers (DA-AAR), Position paper on age assessment in the Netherlands(October 2013)	
Dvorak.J, George. J, Junge.A, Hodler.J: Age determination by magnetic resonance imaging of the wrist in adolescent male football players	
Dvorak.J, George.J, Junge.A, Hodler.J: Application of MRI of the wrist for age determination in international U-17 soccer competitions	
Eikvil.L, Kvaal.SI, Teigland.A, Haugen. M, Groggaard.J Norsk Regnesentral, Norwegian Computing Center, Oslo, December 2012: Age estimation in youths and young adults: A summary of the needs for methodological research and development. SAMBA/52/12	http://publications.nr.no/1355995517/Age_estimation_methods-Eikvil.pdf
EMN, European Migration Network synthesis Report: Policies on Reception, Return & Integration for, and numbers of, Unaccompanied Minors- An EU Comparative Study (2010	http://bookshop.europa.eu/en/policies-on-reception-return-and-integration-for-and-numbers-of-unaccompanied-minors-pbDR3110599/ http://emn.intrasoft-intl.com/Downloads/prepareShowFiles.do?directoryID=115
ENGI: Towards a European Network of Guardianship Institutions (2010)	http://www.epim.info/wp-content/uploads/2011/02/ENGI-Report-Towards-a-European-Network-of-Guardianship-Institutions.pdf
Ernst, Rudolph: Volljährigkeitsbeurteilung in Österreichischen Asylverfahren von 1997 bis 2010 (Rechtsmedizin 2010)	
Engström C, Engström H, Sagne S: Lower third molar development in relation to skeletal maturity and chronological age	
European Commission: Action Plan on Unaccompanied Minors (2010-2014)	http://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2010:0213:FIN:EN:PDF
FRA: European Union Agency for Fundamental Right's Report: Separated asylum seeking children in EU Member States: an examination of living conditions, provisions & decision-making procedures in selected EU Member States through child centred participatory research	http://fra.europa.eu/fraWebsite/research/projects/finalised_projects/proj_separated-asylum_en.htm
FRA: Separated, asylum-seeking children in European Union Members States-comparative report (2011)	http://fra.europa.eu/fraWebsite/attachments/SEPAC-comparative-report_EN.pdf
Garn SM, Lewis AB, Blizzard RM: Endocrine factors in dental development	
George.J, Nagendran.J, Azmi.K: Comparison study of growth plate fusion using MRI versus plain radiographs as used in age determination for exclusion of overaged football players	
International Governmental Consultations: IGC on migration, asylum & refugees- Asylum procedures report on policies and practicalities in IGC participating states (2009)	

Text	Link
International Governmental Consultations: IGC on migration, asylum & refugees – Chair’s summary of Workshop on UM (9-10 December 2010)	
International Governmental Consultations: IGC on migration, asylum & refugees- Workshop on Age Determination (16-17 June 2011)	
International Governmental Consultations: IGC on migration, asylum & refugees- Chair’s summary on workshop on Strategies and Policies for Age Assessment of Unaccompanied Minors (16-17 June 2011)	
ILPA: Information sheet: Age disputes & Age assessments 3 (17 April 2011)	http://www.lowan.nl/documenten_vo/AMA_
ILPA: Working with refugee children- current issues in best practice (Feb 2012),	onderzoek_EU_2012.pdf
IOM: Unaccompanied Minor Asylum-seekers: Overview of protection, assistance & promising practices (December 2011)	http://www.iom.pl/Shared%20Documents/EUAM_
IOM: Exchange of Information & best practises on 1st reception, protection & treatment of minors (September 2010)	report_2010%20%284%29.pdf
Jaird, Meghan: SIT Graduate Institute/ SIT SA Dublin’s forgotten: The transition from ‘Separated Children’ to ‘aged-out minors’ through policy, media & organisational support (2009),	http://digitalcollections.sit.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1684&context=isp_collection
Jornal de Pediatria: Comparison between objective assessment and self-assessment of sexual maturation in children and adolescents	http://www.scielo.br/pdf/jped/v85n2/en_v85n2a09.pdf
Khan KM, Miller BS, Hoggard E, Somani A, Sarafoglou K: Application of Ultrasound for bone age estimation in clinical practice	
Kvaal SI, Kolltveit KM, Thomsen IO, Solheim T: Age estimation of adults from dental radiographs	
Leurs IH, Wattel E, Aartman IHA, Ety E, Prah-Andersen B: Dental age in Dutch children	
Liversidge HM: The assessment and interpretation of Demirjian, Goldstein and Tanner’s dental maturity	
Mentzel.HJ, Vilser. C, Eulenstein.M, Schwartz.T, Vogt.S, Böttcher.J, Yaniv.I, Tsoref.L, Kauf.E, Kaiser.WA: Assessment of skeletal age at the wrist in children with a new ultrasound device	
Moorrees CFA, Fanning EA, Hunt (Jr) EE: Age variation of formation stages for ten permanent teeth	
OHCHR: Judicial implementation of Article 3 of the CRC in Europe (2011)	http://europe.ohchr.org/Documents/Publications/Judicial_Colloquium_final_web_version.pdf
Parliamentary Assembly: Resolution 1810 Unaccompanied children in Europe: issues of arrival, stay & return (15 April 2011),	http://assembly.coe.int/Main.asp?link=/Documents/AdoptedText/ta11/ERES1810.htm
Parsons, Annika: The Best Interests of the child in Asylum & refugee procedures in Finland	http://ec.europa.eu/justice/news/consulting_public/0009/contributions/public_authorities/042_ombudsman_for_minorities_finland_report.pdf
Paula M. Duke, Iris F. Litt, Ruth T. Gross: Adolescents’ Self-Assessment of Sexual Maturation	http://pediatrics.aappublications.org/content/66/6/918.abstract
Quirmbach_F, Ramsthaler_F, Verhoff_M.A: Evaluation of the ossification of the medial clavicular epiphysis with a digital ultrasonic system to determine the age threshold of 21 years	
Royal College of Paediatrics and Child Health: Age Assessment of Separated Young People: Proposal to Develop Practical Guidance for Paediatricians (December 2012)	
Schmelting,A, Reisinger_W, Geserick-G, Olze_A: Age estimation of unaccompanied minors, Part 1.General Considerations	
Schulz R, Zwiesigk P, Schiborr M, Schmidt S, Schmelting A: Ultrasound studies on the time course of clavicular ossification	
Schmidt.S, Schmelting.A, Zwiesigk.P, Pfeiffer.H, Schulz. R: Sonographic evaluation of apophyseal ossification of the iliac crest in forensic age diagnostics in living individuals	
Schmidt.S, Mühler.M, Schmelting.A, Reisinger.W, Schulz.R: Magnetic resonance imaging of the clavicular ossification	
Shimura N, Koyama S, Arisaka O, Imataka M, Sato K, Matsuura M: Assessment of measurement of children’s bone age ultrasonically with sunlight BonAge	
Singi Yatiraj, Kiran Deshmukh, Nagaraj Bijapur: Assessment of age in adolescents by Radiological examination of pelvis and hip joint, available at:	http://www.academia.edu/2341264/Assessment_of_age_in_adolescents_by_Radiological_examination_of_pelvis_and_hip_joint
SCEP: Statement of good practice-4th revised edition (2009)	http://www.unhcr.org/refworld/pdfid/415450694.pdf
SCEP: Thematic Group on Age Assessment- Review of current laws, policies and practices relating to age assessment in sixteen European countries (May 2011),	http://www.childcentre.info/public/Age_Assessment_report_review_of_current_policies_and_practice_in_Europe_2011_pdf.pdf
SCEP: Position paper on Age Assessment in the context of separated children in Europe (2012),	www.separated-children-europe-programme.org
Study Group of Forensic Age Estimation of the German Association for Forensic Medicine: Guidelines for Age Estimation in living individuals in criminal procedures (2011),	http://agfad.uni-muenster.de/english/empfehlungen/empfehlung_strafverfahren_eng.pdf
Suma GN, Rao BB, Annigeri RG, Rao DJK, Goel S: Radiographic correlation of dental and skeletal age: Third molar, an age indicator	

Text	Link
Thevisen PW, Kaur J, Willems: Human age estimation combining third molar and skeletal development	
Thodberg. HH: An automated method for determination of bone age	
UK Home Office: Policy on Assessing Age	http://www.ukba.homeoffice.gov.uk/sitecontent/documents/policyandlaw/asylumprocessguidance/specialcases/guidance/assessing-age?view=Binary
UK Tribunals Judiciary:Child witness guidance	http://www.justice.gov.uk/downloads/tribunals/immigration-and-asylum/lower/ChildWitnessGuidance.pdf
UN: UN Convention on the rights of the child (1989)	http://www.ohchr.org/EN/ProfessionalInterest/Pages/CRC.aspx
UNHCR: UNHCR guidelines on policies and procedures in dealing with Unaccompanied Children seeking Asylum (Feb 1997),	http://www.refworld.org/docid/3ae6b3360.html
UNHCR: Guidelines on determining the best interests of the child (May 2008),	http://www.unhcr.org/refworld/docid/48480c342.html
UNHCR: Guidelines on International Protection No. 8: Child Asylum Claims under Articles 1(A)2 and 1(F) of the 1951 Convention and/or 1967 Protocol relating to the Status of Refugees, 22 December 2009, HCR/GIP/09/08	http://www.refworld.org/docid/4b2f4f6d2.html
UNICEF: The State of the world's children 2011- Adolescence, An age of opportunity (February 2011)	http://www.unicef.org/publications/index_57468.html
UNICEF: Discussion paper: Age Assessment practices, a literature review & annotated bibliography (April 2011),	http://www.unicef.org/protection/Age_Assessment_Practices_2010.pdf
UNICEF: Identification of Unaccompanied and Separated Children: Exploring Age Assessment Challenges, background and discussion paper	
UNICEF: Age Assessment: A technical note (January 2013),	http://www.unicef.org/protection/files/Age_Assessment_Note_final_version_%28English%29.pdf

Παράρτημα 1 — Ορισμοί και γλωσσάριο

Όρος	Πηγές	Ορισμός	Να μη συγχέεται με τον όρο	Αναφέρεται και ως
Κέντρο φιλοξενίας	Αναδιτύπωση της οδηγίας περί συνθηκών υποδοχής, άρθρο 2	Κάθε χώρος που χρησιμοποιείται για την ομαδική φιλοξενία των αιτούντων άσυλο.	Κέντρο κράτησης	Κέντρο υποδοχής
Εκτίμηση της ηλικίας	Επιτροπή των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα του παιδιού, γενικό σχόλιο αριθ. 6	Διαδικασία με την οποία οι αρχές επιδιώκουν να εξακριβώσουν τη χρονολογική ηλικία ή το ηλικιακό φάσμα και να προσδιορίσουν κατά πόσον το άτομο είναι ενήλικας ή παιδί. Επιτροπή των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα του παιδιού, γενικό σχόλιο αριθ. 6: Τα μέτρα εντοπισμού του παιδιού ως ασυνόδευτου ή ως χωρισμένου από την οικογένειά του περιλαμβάνουν εκτίμηση της ηλικίας, κατά την οποία πρέπει να λαμβάνεται υπόψη όχι μόνον η σωματική διάπλαση αλλά και η ψυχολογική ωριμότητα. Η εκτίμηση πρέπει να διενεργείται με τρόπο επιστημονικό, ασφαλή, δίκαιο, και ευαίσθητα απέναντι στην παιδική ηλικία και στο φύλο, ώστε να αποκλείεται ο κίνδυνος παραβίασης της σωματικής ακεραιότητας του παιδιού, καθώς και με σεβασμό της ανθρωπίνης αξιοπρέπειας. Εκτίμηση της ηλικίας πρέπει να γίνεται μόνον εφόσον υπάρχουν λόγοι σοβαρής αμφιβολίας της ηλικίας του ατόμου.	Προσδιορισμός / υπολογισμός της ηλικίας	Προσδιορισμός / υπολογισμός της ηλικίας
Ηλικία καταλογισμού ποινικής ευθύνης	Επιτροπή των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα του παιδιού, γενικό σχόλιο αριθ. 6, παρ. 30	Σύμφωνα με το άρθρο 40 παράγραφος 3 της ΣΔΠ, τα συμβαλλόμενα κράτη προσπαθούν να προσαγάγουν, μεταξύ άλλων, τη θέσπιση ενός ελαχίστου ορίου ηλικίας κάτω από το οποίο τα παιδιά θα θεωρούνται ότι δεν έχουν την ικανότητα παράβασης του ποινικού νόμου, πλην όμως δεν γίνεται αναφορά σε συγκεκριμένο ελάχιστο όριο ηλικίας. Η Επιτροπή αντιλαμβάνεται την εν λόγω διάταξη ως υποχρέωση των συμβαλλόμενων κρατών να θεσπίσουν όριο ηλικίας για τον καταλογισμό ποινικής ευθύνης.	Κατώτατο όριο ηλικίας για την ποινική ευθύνη	Κατώτατο όριο ηλικίας για την ποινική ευθύνη
Ανθρωπομετρία	http://medical-dictionary.thefreedictionary.com	Η επιστήμη που μετρά τις διαστάσεις, το βάρος και τις αναλογίες του ανθρώπινου σώματος.		
Προσφυγή	ΔΟΜ, Γλωσσάριο για τη μετανάστευση	Διαδικασία που κινείται με σκοπό την επανεξέταση μιας απόφασης ενώπιον ανώτερης αρχής. Συνήθως αναφέρεται στην υποβολή απόφασης δικαστηρίου ή υπηρεσίας κατώτερης βαθμίδας σε δικαστήριο ιεραρχικά ανώτερης βαθμίδας προς επανεξέταση και πιθανή ανατροπή.		
Αίτηση διεθνούς προστασίας	Αναδιτύπωση της οδηγίας περί αναγνώρισης Αναδιτύπωση της οδηγίας για τις διαδικασίες ασύλου	Η αίτηση παροχής προστασίας από κράτος μέλος που υποβάλλει υπήκοος τρίτης χώρας ή ανιθαγενής, ο οποίος αιτείται καθεστώς πρόσφυγα ή καθεστώς επικουρικής προστασίας και ο οποίος δεν αιτείται ρητώς να του παρασχεθεί άλλη μορφή προστασίας μη εμπύπτουσα στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας περί αναγνώρισης.		
Ευεργέτημα της αμφιβολίας	Επιτροπή των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα του παιδιού, γενικό σχόλιο αριθ. 6	Εφόσον κατά τη διαδικασία εκτίμησης της ηλικίας παραμένουν ερωτηματικά, αναγνωρίζεται στο άτομο το ευεργέτημα της αμφιβολίας, ούτως ώστε εάν υπάρχει πιθανότητα να είναι παιδί να τύχει ανάλογης μεταχείρισης.		
Εκτίμηση του μείζονος συμφέροντος	Επιτροπή των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα του παιδιού, γενικό σχόλιο αριθ. 14	Πρόκειται για μια ιδιαίτερη δραστηριότητα που διενεργείται σε εξατομικευμένη βάση, ανάλογα με τις ιδιαίτερες περιστάσεις κάθε παιδιού ή ομάδας παιδιών ή των παιδιών εν γένει. Οι εν λόγω περιστάσεις σχετίζονται με τα ατομικά χαρακτηριστικά του υπόψη παιδιού ή παιδιών.	Προσδιορισμός του μείζονος συμφέροντος, μείζον συμφέρον του παιδιού	Προσδιορισμός του μείζονος συμφέροντος, μείζον συμφέρον του παιδιού
Μείζον συμφέρον του παιδιού	Θεματική ενότητα της ΕΑΣΟ «Λήψη συνέντευξης από παιδιά» Αιτιολογική σκέψη 18 της οδηγίας περί αναγνώρισης 2011/95/ΕΕ (αναδιτύπωση) ΣΔΠ Οδηγία περί αναγνώρισης	Σύμφωνα με το άρθρο 3 παράγραφος 1 της σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα του παιδιού, σε όλες τις αποφάσεις που αφορούν τα παιδιά, είτε αυτές λαμβάνονται από δημόσιους ή ιδιωτικούς οργανισμούς κοινωνικής προστασίας, είτε από τα δικαστήρια, τις διοικητικές αρχές ή από τα νομοθετικά όργανα, πρέπει να λαμβάνεται πρωτίστως υπόψη το συμφέρον του παιδιού. Το συμφέρον του παιδιού αποτελεί πρώτο μέλημα και σύμφωνα με την οδηγία περί αναγνώρισης 2011/95/ΕΕ (αναδιτύπωση). Η αιτιολογική σκέψη 18 και το άρθρο 20 παράγραφος 5 ορίζουν ότι το «μείζον συμφέρον του παιδιού» θα πρέπει να αποτελεί πρωταρχικό μέλημα των κρατών μελών κατά την εφαρμογή της παρούσας οδηγίας, σύμφωνα με τη σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών του 1989 για τα δικαιώματα του παιδιού. Κατά την αξιολόγηση του μείζονος συμφέροντος του παιδιού, τα κράτη μέλη θα πρέπει να λάβουν ιδίως υπόψη τους την αρχή της οικογενειακής ενότητας, την ευημερία και την κοινωνική ανάπτυξη του ανήλικου, ζητήματα ασφάλειας και προστασίας και τις απόψεις του ανήλικου ανάλογα με την ηλικία του και την ωριμότητά του (αιτιολογική σκέψη 18 της αναδιατύπωσης της οδηγίας περί αναγνώρισης 2011/95/ΕΕ).	Εκτίμηση / προσδιορισμός του μείζονος συμφέροντος	Εκτίμηση / προσδιορισμός του μείζονος συμφέροντος

Όρος	Πηγές	Ορισμός	Να μη συγχέεται με τον όρο	Αναφέρεται και ως
Προσδιορισμός του μείζονος συμφέροντος	Επιτροπή των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα του παιδιού, γενικό σχολίο αριθ. 14	Τυπική διαδικασία με αυστηρές διαδικαστικές εγγυήσεις, η οποία αποσκοπεί στον προσδιορισμό του μείζονος συμφέροντος του παιδιού, κατά τη λήψη ιδιαίτερα σημαντικών αποφάσεων που το αφορούν. Στη διαδικασία θα πρέπει να προβλέπεται επαρκής συμμετοχή του παιδιού χωρίς διακρίσεις, συμμετοχή αρμοδίων για τη λήψη αποφάσεων με εξειδίκευση στους αντίστοιχους τομείς, καθώς και στάθμιση όλων των συναφών παραγόντων, προκειμένου να προσδιοριστεί η βέλτιστη επιλογή.	Μείζον συμφέρον του παιδιού Εκτίμηση του μείζονος συμφέροντος	
Βιολογική ηλικία	Terry Smith, Laura Brownlees, Age assessment practices: a literature review & annotated bibliography, UNICEF 2011, σ. 7-8	Ορίζεται από την παρούσα θέση του ατόμου σε σχέση με την πιθανή διάρκεια ζωής του και σημαίνει ότι το άτομο ενδέχεται να είναι νεότερο ή νηραιότερο από τη χρονολογική ηλικία του.	Οστική ηλικία Χρονολογική ηλικία Κοινωνική ηλικία Ψυχολογική ηλικία	
Πιστοποιητικό γεννήσεως	ΔΟΜ, Γλωσσάριο για τη μετανάστευση	Πρωτότυπο έγγραφο, το οποίο εκδίδεται συνήθως από κρατική ή θρησκευτική αρχή και αναφέρει, μεταξύ άλλων στοιχείων, την ημερομηνία και τον τόπο γέννησης του ατόμου.		
Οστική ηλικία	http://medical-dictionary.thefreedictionary.com	1) Η οστική ανάπτυξη, όπως φαίνεται με ακτινογραφική απεικόνιση, εκφραζόμενη με όρους χρονολογικής ηλικίας κατά την οποία αυτή κανονικά επιτυγχάνεται.	Χρονολογική ηλικία	
Βάρος της απόδειξης	Πηγή: Γλωσσάριο ΕΔΜ μέσω ΔΟΜ, Γλωσσάριο για τη μετανάστευση (με μικρή τροποποίηση της φράσης) και Ύπατη Αρμοστεία των Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες, International Thesaurus of Refugee Terminology <i>Παραπομπές στη νομοθεσία:</i> Άρθρο 4 παράγραφοι 1 και 2 της οδηγίας περί αναγνώρισης 2004/83/ΕΚ	Ορισμός: «Αναφερόμενο σε αλλοδαπό, η υποχρέωση του αλλοδαπού που επιθυμεί να εισέλθει σε ξένο κράτος να αποδείξει ότι έχει δικαίωμα εισόδου και δεν του απαγορεύεται η είσοδος δυνάμει της νομοθεσίας του υπόψη κράτους. Αναφερόμενο σε διαδικασίες χορήγησης καθεστώτος πρόσφυγα, η υποχρέωση του αιτούντος να τεκμηριώσει το αίτημά του, ήτοι να προσκομίσει στοιχεία τα οποία αποδεικνύουν ότι έχει βάσιμο φόβο δίωξης. <i>Σημείωση:</i> Ευρύτερος ορισμός περιέχεται στο Oxford Dictionary of Law.»	Μέτρο της απόδειξης	Υποχρέωση τεκμηρίωσης
Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ	http://fra.europa.eu/en/charteprpedia	Πράξη η οποία κατοχυρώνει σειρά πολιτικών, κοινωνικών και οικονομικών δικαιωμάτων στο ενωσιακό δίκαιο. Ο Χάρτης απέκτησε νομικά δεσμευτικό χαρακτήρα με την έναρξη ισχύος της Συνθήκης της Λισαβόνας το 2009.	Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση, Ευρωπαϊκή σύμβαση για την προστασία των δικαιωμάτων του ανθρώπου και των θεμελιωδών ελευθεριών	Ανήλικος
Παιδί	ΣΔΠ των Ηνωμένων Εθνών	Παιδί είναι κάθε ανθρωπίνον αν μικρότερο των δεκαεπτά ετών, εκτός εάν η ενηλικίωση επέρχεται νωρίτερα, σύμφωνα με την ισχύουσα για το παιδί νομοθεσία. Στο Εγχειρίδιο της Ύπατης Αρμοστείας Προσμίται ο όρος παιδί: «Δεδομένου ότι στη ΣΔΠ προσιμάται η χρήση του όρου “παιδί”, όπως και στο άρθρο 3 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση (κονές διατάξεις του Τίτλου 1 της Συνθήκης), καθώς και στο άρθρο 24 του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ, στο παρόν εγχειρίδιο κρίνεται επίσημα προτιμότερη η χρήση του όρου “παιδί” αντί του “ανήλικος”».	Αυνώδευτος ανήλικος, χωρισμένο από την οικογένειά του παιδί	
Χρονολογική ηλικία	Terry Smith, Laura Brownlees, Age assessment practices: a literature review & annotated bibliography, UNICEF 2011, σ. 7-8	Μετράται σε έτη, μήνες και ημέρες από τη γέννηση του ατόμου. (Settersen κ.ά., 1997:240).	Οστική ηλικία Βιολογική ηλικία Κοινωνική ηλικία Ψυχολογική ηλικία	

Όρος	Πηγές	Ορισμός	Να μη συγχέεται με τον όρο	Αναφέρεται και ως
Κλείδα	http://medical-dictionary.thefreedictionary.com	Όσο κυματοειδούς μορφής το οποίο αρθρώνεται με το στέρνο και την ωμοπλάτη και σχηματίζει την εμπρόσθια θωρακική ζώνη αμφοτερόπλευρα.		
Ενιαίο ευρωπαϊκό σύστημα ασύλου	Άρθρο 78 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ)	Ενιαίο σύστημα, βασισμένο στην πλήρη και χωρίς αποκλεισμούς εφαρμογή της σύμβασης της Γενεύης, με στόχο να διασφαλιστεί η δίκαιη και ανθρώπινη μεταχείριση των αιτούντων διεθνή προστασία, να εναρμονιστούν τα συστήματα ασύλου και να περιοριστούν οι διαφορές μεταξύ κρατών μελών βάσει δεσμευτικής νομοθεσίας, καθώς και να ενισχυθεί η έμπρακτη συνεργασία μεταξύ των εθνικών υπηρεσιών ασύλου και των φορέων της εξωτερικής διάστασης του ασύλου.		
Αριόμιες αρχές	Οδηγία Ευρατόμ	Κάθε αρχή που υποδεικνύεται από κράτος μέλος.		
Συναίνεση	Πρακτικό εγχειρίδιο για την εφαρμογή των κατευθυντήριων οδηγιών της Ύπατης Αρμοστείας για τον προσδιορισμό του μείζονος συμφέροντος του παιδιού	Ελεύθερη και εκούσια συγκατάθεση, κατόπιν ενημέρωσης.		
Χώρα καταγωγής	Αναδιάρθρωση της οδηγίας για τις διαδικασίες ασύλου	Χώρα ή χώρες υπηκοότητας ή, σε περίπτωση ανιθαγενών, πρώην συνήθους διαμονής.	Τρίτη χώρα, χώρα δέσμευσης	
Πληροφορίες για τη χώρα καταγωγής	Θεματική ενότητα της ΕΑΣΟ «Πληροφορίες για τη χώρα καταγωγής»	Με βάση τον απλούστερο και γενικότερο δυνατό ορισμό, ο όρος αναφέρεται σε πληροφορίες για τη χώρα καταγωγής ή πρώην συνήθους διαμονής του αιτούντος, οι οποίες χρησιμοποιούνται κατά την εξέταση της αίτησης διεθνούς προστασίας του αιτούντος.		
Αξιολογία	Ύπατη Αρμοστεία των Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες, Υπόμνημα, σ. 11	Αξιολογία κρίνεται αίτηση η οποία έχει συνοχή και αληθοφάνεια, δεν έρχεται σε αντίφαση με τα γνωστά τοις πάσι δεδομένα και, ως εκ τούτου, σε γενικές γραμμές μπορεί να γίνει πιστευτή.		
Συγκατάθεση του υποκειμένου των δεδομένων	Οδηγία για την προστασία των δεδομένων	Κάθε ελεύθερη, ρητή και εν πλήρει επιγνώσει δήλωση της βούλησης του υποκειμένου των δεδομένων, με την οποία παρέχει τη συγκατάθεσή του στην επεξεργασία δεδομένων τα οποία το αφορούν.		
Οδοντοφύα	http://medical-dictionary.thefreedictionary.com	Η ανατομική μιας σειράς δοντιών στο οδοντικό τόξο. Συνήθως χρησιμοποιείται για να δηλώσει την θέση των φυσικών δοντιών στα φαντά.		
Κανονισμός του Δουβλίνου	Αναδιάρθρωση του κανονισμού του Δουβλίνου	Κανονισμός ο οποίος θεσπίζει ιεραρχία κριτηρίων για τον προσδιορισμό του κράτους μέλους που είναι υπεύθυνο για την εξέταση αίτησης διεθνούς προστασίας που υποβάλλεται σε κράτος μέλος της ΕΕ, τη Νορβηγία, την Ισλανδία και την Ελβετία.		
Διαρκείς λύσεις	Ύπατη Αρμοστεία των Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες: Master glossary of terms- Status determination and protection information section	Κάθε μέσο με το οποίο μπορεί να επιτευχθεί ικανοποιητική και μόνιμη διευθέτηση της κατάστασης των προσφύγων, ώστε να μπορούν να ζήσουν μια φυσιολογική ζωή.	Προσδιορισμός του μείζονος συμφέροντος	
Υποχρέωση τεκμηρίωσης	Ουγγρική Επιτροπή του Ελσίνκι. Credibility assessment in asylum procedures; a multi-disciplinary training manual	Αναφέρεται στην πλευρά η οποία έχει την υποχρέωση να τεκμηριώσει τα σχετικά γεγονότα και περιστατικά, με άλλα λόγια στην πλευρά η οποία φέρει το βάρος της απόδειξης (το οποίο συνήθως ερμηνεύεται ως «ποιος έχει πρωτίτως την υποχρέωση να προσκομίσει ή να υποβάλει αποδεικτικά στοιχεία») ή, όπως αναφέρει το άρθρο 4 της οδηγίας περί αναγνώρισης, ποιος έχει την υποχρέωση να τεκμηριώσει την αίτηση.	Μέτρο της απόδειξης	Βάρος της απόδειξης
Επίφυση	http://medical-dictionary.thefreedictionary.com	Το διογκωμένο αρθρικό άκρο επιμηκούς οστού, το οποίο αναπτύσσεται από ένα δευτερογενές κέντρο οστεοποίησης και, όσο συνεχίζεται η αύξηση, αποτελείται μόνο από χόνδρο ή χωρίζεται από το μητρικό οστό με χόνδρο.		
EURODAC	Γλωσσάριο του ΕΔΜ 2010	Πληροφοριακό σύστημα με το οποίο συλλέγονται, διαβιβάζονται και συγκρίνονται δακτυλικά αποτυπώματα, προκειμένου τα κράτη μέλη να προσδιορίζουν την αρχή που είναι υπεύθυνη για την εξέταση αίτησης διεθνούς προστασίας σύμφωνα με τον κανονισμό του Δουβλίνου.		

Όρος	Πηγές	Ορισμός	Να μη συγχέεται με τον όρο	Αναφέρεται και ως
Πρόγραμμα δράσης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τους ασυνόδευτους ανηλίκους	http://europa.eu/legislation_summaries/justice_freedom_security/fight_against_trafficking_in_human_beings/jj0037_en.htm	Το πρόγραμμα δράσης θεσπίζει μια κοινή προσέγγιση για την αντιμετώπιση των προκλήσεων που σχετίζονται με την άφιξη μεγάλου αριθμού ασυνόδευτων ανηλίκων στην Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ). Βασίζεται στην αρχή του μείζονος συμφέροντος του παιδιού.		
Έκθεση	Οδηγία Ευρατόμ	Η διαδικασία με την οποία το άτομο εκτίθεται σε ιοντίζουσες ακτινοβολίες.		
Οικογενειακή επανένωση	Γλωσσάριο του ΕΑΜ 2010	Αναφέρεται στη θεμελίωση οικογενειακών δεσμών είτε: (α) με την είσοδο και τη διαμονή σε κράτος μέλος, σύμφωνα με την οδηγία 2003/86/ΕΚ του Συμβουλίου, των μελών της οικογένειας υπηκόου τρίτης χώρας που διαμένει νόμιμα στο συγκεκριμένο κράτος μέλος («συγγενιών»), προκειμένου να διατηρηθεί η οικογενειακή ενότητα, αργότες εάν οι οικογενειακοί δεσμοί δημιουργήθηκαν πριν ή μετά την είσοδο του διαμείνοντος είτε (β) μεταξύ υπηκόου της ΕΕ και υπηκόου τρίτης χώρας ο οποίος είναι εγκατεστημένος εκτός ΕΕ και εισέρχεται μεταγενέστερα στην ΕΕ.		
Καταναγκαστική εργασία	Άρθρο 2 παράγραφος 1, σύμβαση ΔΟΕ αριθ. 29 περί αναγκαστικής εργασίας, 1930	Κάθε εργασία ή υπηρεσία που απαιτείται από το άτομο με την απειλή οποιασδήποτε ποινής και για την οποία το εν λόγω άτομο δεν προσφέρθηκε οικεία βουλήσει.		
Ορθή πρακτική	Υπατη Αρμοστεία των Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες: Master glossary of terms- status determination and protection information section	Κάθε καινοτόμος και ενδιάφεροσα πρακτική, η οποία μπορεί να αποτελέσει πηγή έμπνευσης και να μεταφερθεί εν όλω ή εν μέρει σε άλλα εθνικά πλαίσια.		
Ανθρώπινα δικαιώματα	Υπατη Αρμοστεία των Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες: Master glossary of terms- status determination and protection information section	Συμπληρωμένα διεθνή πρότυπα με τα οποία αναγνωρίζεται και προστατεύεται η αξιοπρέπεια και η ακεραιότητα κάθε απόμου, χωρίς διακρίσεις. Τα ανθρώπινα δικαιώματα αποτελούν μέρος του εθιμικού διεθνούς δικαίου και κατοχυρώνονται σε παγκίτες εθνικές, περιφερειακές και διεθνείς νομικές πράξεις, οι οποίες καλούνται γενικά «κείμενα περί ανθρωπίνων δικαιωμάτων».		
Δίκαιο για τα δικαιώματα του ανθρώπου	Υπατη Αρμοστεία των Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες: Master glossary of terms- status determination and protection information section	Το σώμα του εθιμικού διεθνούς δικαίου, των κειμένων περί ανθρωπίνων δικαιωμάτων και του εθνικού δικαίου με το οποίο αναγνωρίζονται και προστατεύονται τα δικαιώματα του ανθρώπου. Το δίκαιο για τους πρόσφυγες και το δίκαιο για τα δικαιώματα του ανθρώπου είναι συμπληρωματικά μεταξύ τους.		
Λαγόνια ακρολοφία	http://medical-dictionary.thefreedictionary.com	Το παχύ, πεπλατυσμένο άνω χέλιος του λαγόνιου οστού.		
Λαγόνιο οστό	http://medical-dictionary.thefreedictionary.com	Το πεπλατυσμένο άνω τμήμα του ανώνυμου οστού. Πριν από την ήβη, το οστό αυτό χωρίζεται με οστικό χόνδρο.		
Διεθνής προστασία	Αναδιτύπωση της οδηγίας περί αναγνώρισης	Περιλαμβάνει δύο μορφές προστασίας, το καθεστώς πρόσφυγα ή το καθεστώς επικουρικής προστασίας, που χορηγούνται από τα κράτη μέλη στο πλαίσιο της οδηγίας περί αναγνώρισης.		
Ιοντίζουσες ακτινοβολίες	http://medical-dictionary.thefreedictionary.com	Υψηλής ενέργειας ακτινοβολίες ικανές να προκαλέσουν ιοντισμό της ύλης στην οποία διεισδύουν. Περιλαμβάνουν τόσο τις μη σωματιδιακές ηλεκτρομαγνητικές ακτινοβολίες, όπως οι ακτίνες Χ, όσο και τις ακτινοβολίες που παράγονται από ενεργειακά φορτισμένα σωματίδια, όπως οι ακτινοβολίες α και β, και από νετρόνια, π.χ. από πυρηνική αντίδραση.		Ακτίνες Χ

Όρος	Πηγές	Ορισμός	Να μη συγχέεται με τον όρο	Αναφέρεται και ως
Επίτροπος	Τελική έκθεση του έργου ENGI «Guardianship in practice» (σ. 16):	Στην τελική έκθεση του έργου ENGI επιστημονίζεται η αναπαράσταση ενιαίου ορισμού του επιτρόπου. Εξετάζοντας την έννοια της επιτροπείας σε διάφορα κράτη μέλη, καθίσταται αμέσως σαφές ότι οι αντιλήψεις περί του τι είναι, τι μπορεί να είναι ή τι θα πρέπει να είναι διαφέρουν ριζικά από χώρα σε χώρα ή από οργανισμό σε οργανισμό.		Νόμιμος κηδεμόνας
Τοπική αυτοδιοίκηση	http://www.thefreedictionary.com/local+authority	Φορέας ο οποίος δικαιεί έναν νομό, μια επαρχία, ένα δήμο κ.λπ.		
Απεικόνιση μαγνητικού συντονισμού	http://medical-dictionary.thefreedictionary.com	Η απεικόνιση μαγνητικού συντονισμού (MRI) είναι η πιο πρόσφατη και ίσως η πιο ευέλικτη απεικονιστική τεχνολογία που έχει στη διάθεσή της η ιατρική. Είναι μια μη επεμβατική μέθοδος, η οποία δίνει στον γιατρό λεπτομερέστατη απεικόνιση των οργάνων του σώματος. Με τη χρήση ισχυρών μαγνητικών πεδίων και παλμών ραδιοκυμάτων για τη μεταβολή των φυσικών μαγνητικών ιδιοτήτων του σώματος, η συγκεκριμένη τεχνική παράγει καλύτερες απεικονίσεις των οργάνων και των μαλακών ιστών σε σύγκριση με άλλες απεικονιστικές τεχνολογίες. Είναι ιδιαίτερα χρήσιμη για την απεικόνιση του εγκεφάλου και της σπονδυλικής στήλης, καθώς και των μαλακών ιστών των αρθρώσεων και της εσωτερικής δομής των οστών. Ολόκληρο το σώμα μπορεί να απεικονιστεί με την τεχνική αυτή, η οποία εγκυμονεί ελάχιστους γνωστούς κινδύνους για την υγεία.		Μαγνητική τομογραφία
Περιθώριο σφάλματος	Position Paper on Age Assessment in the Context of Separated Children in Europe, 2012, σ. 9	Η εκτίμηση της ηλικίας δεν είναι θετική επιστήμη και, ασχέτως διαδικασίας, παραμένει πάντοτε ένα σημαντικό εγγενές περιθώριο αβεβαιότητας. Κατά την εκτίμηση της ηλικίας, θα πρέπει να παρέχεται στο άτομο το ευρύτερο της αμφιβολίας. Θα πρέπει πάντοτε να δηλώνονται σαφώς τα περιθώρια σφάλματος κάθε εξέτασης (βάσει επικαιροποιημένων στοιχείων). Εάν το ηλικιακό φάσμα που προκύπτει περιλαμβάνει και ηλικίες μικρότερες του ορίου ενηλικίωσης, το άτομο θα πρέπει να θεωρείται παιδί και να τυγχάνει ανάλογης μεταχείρισης.		
Ελάχιστες απαιτήσεις		Με τη συνθήκη του Άμστερνταμ θεσπίστηκε σειρά αρχών, γνωστών ως «ελάχιστες απαιτήσεις», από τις οποίες δεν μπορούν να παρεκκλίνουν τα κράτη μέλη. Στη συνέχεια με τη συμφωνία του Τάμπερε, που επιβεβαιώθηκε με το πρόγραμμα της Χάνης, τα κράτη μέλη συμφώνησαν να προχωρήσουν πέρα από τις ελάχιστες απαιτήσεις και να αναπτύξουν ΕΕΣΑ, το οποίο θα βασίζεται σε ενιαία διαδικασία εξέτασης των αιτήσεων ασύλου και ενιαίο καθεστώς των δικαιούχων διεθνούς προστασίας.		
Ανήλικος	Αναδιτύπωση της οδηγίας περί συνθηκών υποδοχής Αναδιτύπωση της οδηγίας για τις διαδικασίες ασύλου	Υπήκοος τρίτης χώρας ή ανιθαγενής ηλικίας κάτω των 18 ετών.	Ασυνόδευτος ανήλικος	
Διεπιστημονικός	http://medical-dictionary.thefreedictionary.com	Αυτός που σχετίζεται με ή αξιοποιεί πολλούς επιστημονικούς κλάδους ταυτόχρονα.		
Βελτιστοποίηση (ακτινολογικών διαδικασιών)	http://medical-dictionary.thefreedictionary.com	Η επίτευξη του καλύτερου δυνατού αποτελέσματος σε κάποια ενέργεια, δραστηριότητα κ.λπ. [από το λεξικό Τριανταφυλλίδη] ή «ταυτόχρονη βελτιστοποίηση της ανάπτυξης και της κερδοφορίας», «σε ένα πρόβλημα βελτιστοποίησης αναζητούμε τιμές των μεταβλητών που οδηγούν στη βέλτιστη (ελάχιστη ή μέγιστη) τιμή μιας συνάρτησης» [από το wikipedia]		
Ορθοπαιδιατρικό-φρημα	http://medical-dictionary.thefreedictionary.com	Ακτινογραφία που λαμβάνεται εξώστοματικά και απεικονίζει πανοραμικά ολόκληρη την οδοντοστοιχία, το φαινιακό οστό και άλλες παρακείμενες δομές σε ένα ακτινολογικό φύλλο.	Πανοραμική οδοντιατρική ακτινογραφία	
Οστεοποίηση	http://medical-dictionary.thefreedictionary.com	Δημιουργία οστού ή μετατροπή σε οστό ή οστική ουσία.		
Παιδιατρική	http://medical-dictionary.thefreedictionary.com	Ο κλάδος της ιατρικής που ασχολείται με την περιθαλίξη των βρεφών και των παιδιών και τη θεραπεία των ασθενειών τους.		
Παιδοενδοκρινολογία	http://medical-dictionary.thefreedictionary.com	Ιατρική υποειδικότητα που ασχολείται με τις διακυμάνσεις της σωματικής ανάπτυξης και της σεξουαλικής ωρίμανσης των παιδιών, καθώς και με τον διαβήτη και άλλες διαταραχές της λειτουργίας των ενδοκρινών αδένων.		

Όρος	Πηγές	Ορισμός	Να μη συγχέεται με τον όρο	Αναφέρεται και ως
Προσωπικά δεδομένα	Κανονισμός περί προστασίας των δεδομένων	Κάθε πληροφορία που αφορά πρόσωπο του οποίου η ταυτότητα είναι γνωστή ή μπορεί να εξακριβωθεί, άμεσα ή έμμεσα, ιδίως βάσει αριθμού ταυτότητας ή βάσει ή περισσότερων στοιχείων που χαρακτηρίζουν την υπόσταση του συγκεκριμένου προσώπου από φυσική, βιολογική, ψυχολογική, οικονομική, πολιτιστική ή κοινωνική άποψη.		
Ιατρός	Οδηγία Ευρατόμ	Ιατρός, οδοντίατρος ή άλλος επαγγελματίας του τομέα της υγείας που είναι εξουσιοδοτημένος να αναλαμβάνει την κλινική ευθύνη της ατομικής έκθεσης σε ακτινοβολίες για ιατρικούς λόγους, σύμφωνα με τις εθνικές απαιτήσεις.		
Επεξεργασία / επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα	Οδηγία περί προστασίας των δεδομένων	Κάθε εργασία ή σειρά εργασιών που πραγματοποιούνται με ή χωρίς τη βοήθεια αυτοματοποιημένων διαδικασιών και εφαρμόζονται σε δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, όπως η συλλογή, η καταχώριση, η οργάνωση, η αποθήκευση, η προσαρμογή ή τροποποίηση, η ανάκτηση, η αναζήτηση πληροφοριών, η χρήση, η ανακοίνωση με διαβίβαση, η διάδοση ή κάθε άλλη μορφή διάθεσης, η εναρμόνιση ή ο συνδυασμός, καθώς και το κλείδωμα, η διαγραφή ή η καταστροφή.		
Ψυχολογική ηλικία	Terry Smith, Laura Brownlees, Age assessment practices: a literature review & annotated bibliography, UNICEF 2011, σ.7-8	Ορίζεται από την ικανότητα του ατόμου να προσαρμόζει τη συμπεριφορά του σε μεταβαλλόμενες απαιτήσεις, αξιολογώντας, μεταξύ άλλων, προσρμοστικές ικανότητες όπως η μνήμη, η μάθηση, η νοημοσύνη, οι δεξιότητες, τα συναισθήματα και τα κίνητρα, για να ασκήσει έλεγχο της συμπεριφοράς και να αυτορυθμιστεί.	Οστική ηλικία Βιολογική ηλικία Χρονολογική ηλικία Κοινωνική ηλικία	
Ψυχολόγος	http://www.ilo.org/public/english/bureau/stat/isco/isco88/2445.htm	Πρόσωπο το οποίο ασχολείται με την έρευνα και τη μελέτη των ψυχικών διεργασιών και τη συμπεριφορά των ανθρώπων ατομικά και σε ομάδες και εφαρμόζει τις γνώσεις αυτές για την παραγωγή της προσωπικής, κοινωνικής, σχολικής ή εργασιακής προσαρμογής και ανάπτυξης. Τα καθήκοντά του περιλαμβάνουν: (α) σχεδιασμό και διενέργεια δοκιμασιών με σκοπό τη μέτρηση νοητικών, σωματικών και λοιπών χαρακτηριστικών όπως νοημοσύνη, οι ικανότητες, οι δεξιότητες, οι δυνατότητες κ.λπ., ερμηνεία και αξιολόγηση των αποτελεσμάτων και παροχή συμβουλών, (β) ανάλυση της επίδρασης κληρονομικών, κοινωνικών, εργασιακών και λοιπών παραγόντων στη σκέψη και τη συμπεριφορά του ατόμου, (γ) διενέργεια συμβουλευτικών ή θεραπευτικών συνεδριών με άτομα και ομάδες και παροχή υπηρεσιών παρακολούθησης, (δ) διατήρηση των απαιτούμενων επαφών, π.χ. με μέλη της οικογένειας, σχολικές αρχές ή εργοδότες, και διατύπωση συστάσεων για πιθανές λύσεις και θεραπεία προβλημάτων, (ε) μελέτη ψυχολογικών παραγόντων για τη διάγνωση, θεραπεία και πρόληψη ψυχικών νόσων και συναισθηματικών διαταραχών ή διαταραχών προσωπικότητας, καθώς και συνεργασία με συναφείς επαγγελματίες, (στ) εκπόνηση επιστημονικών ανακοινώσεων και εκθέσεων, (ζ) εκτέλεση συναφών καθηκόντων, (η) εποπτεία άλλων εργαζομένων.		
Ακτινοδιαγνωστικός	Οδηγία Ευρατόμ	Ο σχετικός με την in vivo διαγνωστική πυρηνική ιατρική, την ιατρική διαγνωστική ακτινολογία και την οδοντιατρική ακτινολογία.		
Ακτινογραφία	http://medical-dictionary.thefreedictionary.com	Η χρήση ακτίνων X για την απεικόνιση υλικού το οποίο δεν έχει ομοιόμορφη σύσταση, όπως το ανθρώπινο σώμα. Χάρη στις φυσικές ιδιότητες των ακτίνων εμφανίζεται μια εικόνα στην οποία διακρίνονται καθαρά περιοχές διαφορετικής πυκνότητας και σύστασης.		
Ακτινολογικός	Οδηγία Ευρατόμ	Ο σχετικός με τις ακτινοδιαγνωστικές και ακτινοθεραπευτικές διαδικασίες και την παρεμβατική ακτινολογία ή άλλη ακτινολογία προγραμματισμού και καθοδήγησης.		
Πρόσφυγας	Αναδιτύπωση της οδηγίας περί αναγνώρισης	Υπήκοος τρίτης χώρας ο οποίος, συνεπεία βίαιου φόβου δίωξης λόγω φυλής, θρησκείας, θιγένειας, πολιτικών πεποιθήσεων ή ιδιότητας μέλους ιδιαίτερης κοινωνικής ομάδας, ευρίσκεται εκτός της χώρας της ιθαγένειάς του και δεν είναι σε θέση ή, λόγω του φόβου αυτού, δεν επιθυμεί να θέσει εαυτόν υπό την προστασία της εν λόγω χώρας ή ανιθαγενής ο οποίος, ευρισκόμενος εκτός της χώρας της προηγούμενης συνήθους διαμονής του για τους ίδιους προαναφερθέντες λόγους, δεν είναι σε θέση ή, λόγω του φόβου αυτού, δεν επιθυμεί να επιστρέψει σε αυτήν και στον οποίο δεν έχει εφαρμογή το άρθρο 12.		Δικαιούχος καθεστώτος πρόσφυγα

Όρος	Πηγές	Ορισμός	Να μη συγχέεται με τον όρο	Αναφέρεται και ως
Εκπρόσωπος	Αναδιτύπωση της οδηγίας για τις διαδικασίες ασύλου, άρθρο 2 Τελική έκθεση του έργου ENGI «Guardianship in practice» (σ. 16):	Πρόσωπο ή οργάνωση που έχει οριστεί από τους αρμόδιους φορείς για να συνδράμει και να αντιπροσωπεύει ασυνόδευτο ανήλικο, έτσι ώστε να διασφαλίζει το μείζον συμφέρον του παιδιού και να διενεργεί νομικές πράξεις για λογαριασμό του ανήλικου οσάκις είναι αναγκαίο. Όταν εκπρόσωπος ορίζεται οργάνωση, αυτή ορίζει ένα πρόσωπο που θα είναι υπεύθυνο για την άσκηση των καθηκόντων του εκπροσώπου όσον αφορά τον ασυνόδευτο ανήλικο, σύμφωνα με την παρούσα οδηγία.	Επίτροπος	
Δικαίωμα στη ζωή, στην επιβίωση και στην ανάπτυξη	Επιτροπή των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα του παιδιού, γενικό σχόλιο αριθ. 6, ερμηνεία του άρθρου 6 της ΣΔΠ	Η υποχρέωση των συμβαλλομένων κρατών δυνάμει του άρθρου 6 περιλαμβάνει την προστασία, στον μέγιστο δυνατό βαθμό, από τη βία και την εκμετάλλευση του ενέχουν κινδύνους για τη ζωή, την επιβίωση και την ανάπτυξη του παιδιού. Τα ασυνόδευτα και τα χωρισμένα από την οικογένειά τους παιδιά είναι ευάλωτα σε διάφορους κινδύνους που πλητίζουν τη ζωή τους, την επιβίωσή τους και την ανάπτυξή τους, όπως είναι η εμπορία για σεξουαλική ή άλλη εκμετάλλευση ή η εμπλοκή σε εγκληματικές δραστηριότητες που μπορεί να βλάψουν το παιδί ή σε εξαιρετικές περιπτώσεις να οδηγήσουν στον θάνατό του. Έτσι, το άρθρο 6 απαιτεί από τα συμβαλλόμενα κράτη επαγρύπνηση, ειδικότερα όταν πρόκειται για το οργανωμένο έγκλημα. (...) Η Επιτροπή είναι της άποψης ότι πρέπει να ληφθούν σε όλα τα επίπεδα πρακτικά μέτρα προστασίας των παιδιών από τους προαναφερόμενους κινδύνους.	Παιδί, ανήλικος	Ασυνόδευτος ανήλικος
Χωρισμένο από την οικογένειά του παιδί	Επιτροπή των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα του παιδιού, γενικό σχόλιο αριθ. 6, III. ΟΡΙΣΜΟΙ	Παιδιά, σύμφωνα με τον ορισμό του άρθρου 1 της ΣΔΠ, που έχουν αποχωριστεί από τους δύο γονείς τους ή από τον προηγούμενο υπεύθυνο, κατά το νόμο ή το έθιμο, για την επιμέλειά τους ενήλικα αλλά όχι κατ' ανάγκην από άλλους συγγενείς τους. Κατά συνέπεια, μπορεί να πρόκειται για παιδιά που συνοδεύονται από άλλα ενήλικα μέλη της οικογένειάς τους.	Οστική ηλικία Βιολογική ηλικία Χρονολογική ηλικία Ψυχολογική ηλικία	
Κοινωνική ηλικία	Terry Smith, Laura Brownlee, Age assessment practices: a literature review & annotated bibliography, UNICEF 2011, σ. 7-8	Ορίζεται με βάση τους ρόλους, τις ευθύνες και τις συνθήκες του ατόμου έναντι των λοιπών μελών της κοινωνίας στην οποία ανήκει. Συνεπώς, το άτομο μπορεί να είναι μεγαλύτερης ή μικρότερης κοινωνικής ηλικίας, ανάλογα με την έκταση στην οποία επιδεικνύει την αναμενόμενη για την ηλικία του συμπεριφορά από τη συγκεκριμένη κοινωνική ή πολιτισμική ομάδα στην οποία ανήκει [...].		
Κοινωνικός λειτουργός	http://medical-dictionary.thefreedictionary.com	Επαγγελματίας με εξειδίκευση στην αντιμετώπιση κοινωνικών, συναισθηματικών και περιβαλλοντικών προβλημάτων τα οποία συνδέονται με ασθένεια ή αναπηρία. Ο κοινωνικός λειτουργός σε νοσοκομείο συνήθως έχει ολοκληρώσει μεταπτυχιακό πρόγραμμα, στο πλαίσιο του οποίου αποκτά πείρα στη συμβουλευτική ασθενών και συγγενών τους στο νοσοκομειακό πλαίσιο. Ο κοινωνικός λειτουργός σε ψυχιατρείο εξειδικεύεται στη συμβουλευτική ατόμων και οικογενειών, προκειμένου να αντιμετωπίσουν κοινωνικά, συναισθηματικά ή περιβαλλοντικά προβλήματα που σχετίζονται με ψυχικές ασθένειες.		
Εμπορία ανθρώπων	Πρωτόκολλο για την πρόληψη, καταστολή και τιμωρία της εμπορίας ανθρώπων, ιδίως γυναικών και παιδιών, το οποίο συμπληρώνει τη σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών κατά του διασπορατικού οργανωμένου εγκλήματος, άρθρο 3	α) Η στρατολόγηση, μεταφορά, μετακίνηση, παροχή καταλύματος ή υποδοχή προσώπων, με την απειλή ή χρήση βίας ή άλλων μορφών εξαναγκασμού, με απαγωγή, εξαπάτηση, παραπλάνηση, κατάχρηση εξουσίας ή ευάλωτης θέσης ή με παροχή ή αποδοχή χρημάτων ή ωφέλημάτων, για να επιτευχθεί η συγκεκριμένη προσώπου κατέχοντος εξουσία επί άλλου προσώπου, με σκοπό την εκμετάλλευση περιλαμβάνει, τουλάχιστον, την εκμετάλλευση της εκτόνωσης ή άλλες μορφές σεξουαλικής εκμετάλλευσης, την αναγκαστική εργασία ή παροχή υπηρεσιών, τη δουλεία ή πρακτικές παρεμφερείς προς τη δουλεία, την οικιακή δουλεία ή την αφαίρεση οργάνων, β) η συγκεκριμένη υποδοχή προσώπων για τη σκοπούμενη εκμετάλλευση, όπως αυτή ορίζεται στην υποπαράγραφο (α), δεν λαμβάνεται υπόψη όταν έχει χρησιμοποιηθεί οποιοδήποτε από τα μέσα που αναφέρονται στην υποπαράγραφο (α), γ) η στρατολόγηση, μεταφορά, μετακίνηση, παροχή καταλύματος ή υποδοχή παιδιού με σκοπό την εκμετάλλευση θεωρείται «εμπορία ανθρώπων», ακόμη κι αν δεν έχει χρησιμοποιηθεί κανένα από τα μέσα που αναφέρονται στην υποπαράγραφο (α) του παρόντος άρθρου, δ) ως «παιδί» νοείται οποιοδήποτε πρόσωπο κάτω των δεκαοκτώ ετών.	Εμπορία προσώπων	Υπερηχογράφημα
Υτέρηχος	http://medical-dictionary.thefreedictionary.com	1. Ηχητικό κύμα με συχνότητα μεγαλύτερη από 20 000 Hz. 2. Υπερηχογράφημα		

Όρος	Πηγές	Ορισμός	Να μη συγχέεται με τον όρο	Αναφέρεται και ως
Ασυνόδευτο παιδί	Οδηγία περί αναγνώρισης	Ανήλικος που φτάνει στο έδαφος των κρατών μελών χωρίς να συνοδεύεται από ενήλικο υπεύθυνο για αυτόν σύμφωνα με το νόμο ή την πρακτική του οικείου κράτους μέλους, και εφόσον κανένας ενήλικος δεν ασκεί στην πράξη την επιμέλειά του· ο όρος καλύπτει επίσης τον ανήλικο που αφέθηκε ασυνόδευτος κατόπιν της εισόδου του στο έδαφος των κρατών μελών.		Ασυνόδευτος ανήλικος Χωρισμένο από την οικογένειά του παιδί
Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα του Παιδιού	UNICEF: Conventions on the rights of the child- frequently asked questions http://www.unicef.org/crc/index_302229.html	Η σύμβαση για τα δικαιώματα του παιδιού (ΣΔΠ) είναι μια διεθνής συνθήκη με την οποία αναγνωρίζονται τα ανθρωπιά δικαιώματα των παιδιών, τα οποία ορίζονται ως πρόσωπα ηλικίας κάτω των 18 ετών. Με τη ΣΔΠ κατοχυρώνεται στο διεθνές δίκαιο η υποχρέωση των συμβαλλόμενων κρατών να διασφαλίζουν ότι όλα τα παιδιά —χωρίς διακρίσεις οιασδήποτε μορφής— απολαύουν ειδικών μέτρων προστασίας και αρωγής, έχουν πρόσβαση σε υπηρεσίες εκπαίδευσης και ιατρικής περίθαλψης, έχουν τη δυνατότητα να αναπτύξουν στον μέγιστο δυνατό βαθμό την προσωπικότητά τους, τις ικανότητές και τα ταλέντα τους, μεγαλώνουν σε περιβάλλον ευτυχίας, αγάπης και κατανόησης και, τέλος, ενημερώνονται για τα δικαιώματά τους με τρόπο κατανοητό και συμμετέχουν ενεργά στην άσκησή τους.		
Σύστημα Πληροφοριών για τις Θεωρήσεις	ΓΔ Εσωτερικών Υποθέσεων, ιστοσελίδα για το σύστημα πληροφοριών για τις θεωρήσεις (VIS) http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/what-we-do/policies/borders-and-visas/visa-information-system/index_en.htm	Το σύστημα πληροφοριών για τις θεωρήσεις (VIS) επιτρέπει την ανταλλαγή δεδομένων σχετικά με τις θεωρήσεις μεταξύ των κρατών ζένγκεν. Αποτελείται από ένα κεντρικό πληροφοριακό σύστημα και επικοινωνιακή υποδομή που συνδέει το κεντρικό σύστημα με τα εθνικά συστήματα. Το VIS συνδέει τα πρόξενα στις τρίτες χώρες και το σύνολο των σημείων διέλευσης των εξωτερικών συνόρων των κρατών ζένγκεν. Επεξεργάζεται δεδομένα και αποφάσεις επί αιτήσεων χορήγησης μικρής διάρκειας θεωρήσεων για επίσκεψη ή διέλευση από το χώρο ζένγκεν. Το σύστημα έχει δυνατότητα βιομετρικής αντιστοίχιας, κυρίως δακτυλικών αποτυπωμάτων, με σκοπό την ταυτοποίηση και την επαλήθευση.		
Ευάλωτο πρόσωπο	Αναδιאτύπωση της οδηγίας περί συνθηκών υποδοχής, άρθρο 21	Στον ορισμό του ευάλωτου προσώπου του άρθρου 21 της οδηγίας για τις συνθήκες υποδοχής (αναδιאτύπωση) γίνεται ειδική μνεία στους ανήλικους, τους ασυνόδευτους ανήλικους, τα άτομα με ειδικές ανάγκες, τους ηλικιωμένους, τις εγκυμονούσες, τις μονογονεϊκές οικογένειες με ανήλικα παιδιά, τα θύματα εμπορίας ανθρώπων, τα άτομα με σοβαρές ασθένειες, τα άτομα με πνευματικές διαταραχές και τα άτομα που έχουν υποστεί βασανιστήρια, βιασμό ή άλλες σοβαρές μορφές ψυχολογικής, σωματικής ή σεξουαλικής βίας, όπως γυναικείες θύματα ακρωτηριασμού των γεννητικών οργάνων.		Πρόσωπο με ειδικές διαδικαστικές ανάγκες, ευάλωτες ομάδες

Παράρτημα 2 — Νομικό πλαίσιο και πλαίσιο πολιτικής

Οι σημαντικότερες διεθνείς και ευρωπαϊκές νομικές πράξεις

Σκοπός του παρόντος κεφαλαίου είναι να λειτουργεί ως σημείο αναφοράς για τον εντοπισμό των συναφών νομικών πράξεων και διατάξεων σε διεθνές, ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο. Παρότι καταβλήθηκε κάθε δυνατή προσπάθεια για μια ολοκληρωμένη παράθεση των σημαντικότερων νομικών κειμένων και εγγράφων πολιτικής, δεν θα πρέπει να θεωρείται ότι δεν υπάρχει δυνατότητα για προσθήκες στον κατάλογο που ακολουθεί.

Διεθνές νομικό πλαίσιο

Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα του Παιδιού (ΣΔΠ) 1989 ⁽⁶¹⁾

Η ΣΔΠ είναι η σημαντικότερη διεθνής νομική πράξη όσον αφορά την εκτίμηση της ηλικίας και κάθε άλλο θέμα που άπτεται του νομικού καθεστώτος των παιδιών. Τα συμβαλλόμενα κράτη που συμφώνησαν να αναλάβουν τις ευθύνες που προβλέπονται στην ΣΔΠ δεσμεύθηκαν ότι θα προστατεύουν και θα διασφαλίζουν τα δικαιώματα του παιδιού και συμφώνησαν επίσης να λογοδοτούν όσον αφορά τη δέσμευση αυτήν ενώπιον της διεθνούς κοινότητας. Τα συμβαλλόμενα κράτη στη ΣΔΠ υποχρεούνται να αναπτύξουν και να υλοποιούν κάθε μέτρο και πολιτική τους προς το συμφέρον του παιδιού.

Οι τέσσερις βασικές αρχές της ΣΔΠ που περιέχονται στις νομικά δεσμευτικές διατάξεις της είναι οι εξής:

- Άρθρο 2 – απαγόρευση των διακρίσεων
- Άρθρο 3 – το συμφέρον του παιδιού ως πρώτιστο μέλημα
- Άρθρο 6 – το δικαίωμα στη ζωή, την επιβίωση και την ανάπτυξη
- Άρθρο 12 – σεβασμός για τη γνώμη του παιδιού.

Πέραν αυτών, οι ακόλουθες διατάξεις σχετίζονται είτε με την εκτίμηση της ηλικίας είτε με το ζήτημα της ηλικίας:

- Εγγραφή στο ληξιαρχείο, όνομα, ιθαγένεια και ανατροφή (άρθρο 7)
- Διατήρηση της ταυτότητας (άρθρο 8)
- Προστασία από κάθε μορφή βίας (άρθρο 19)
- Παιδιά πρόσφυγες (άρθρο 22)
- Δικαίωμα στην εκπαίδευση (άρθρο 28)
- Παιδική εργασία (άρθρο 32)
- Κράτηση και τιμωρία (άρθρο 37)
- Πόλεμος και ένοπλες συρράξεις (άρθρο 38)
- Απονομή δικαιοσύνης σε ανηλίκους (άρθρο 40)

Νομικό πλαίσιο του Συμβουλίου της Ευρώπης

Ευρωπαϊκή σύμβαση για την προστασία των δικαιωμάτων του ανθρώπου και των θεμελιωδών ελευθεριών (ΕΣΔΑ) ⁽⁶²⁾

Οι γενικές διατάξεις της ΕΣΔΑ έχουν εφαρμογή και στα παιδιά. Ιδιαίτερα σημαντικά για την εκτίμηση της ηλικίας κρίνονται το **άρθρο 6** (δίκαιη δίκη), το **άρθρο 13** (αποτελεσματική προσφυγή) και το **άρθρο 14** (απαγόρευση διακρίσεων).

⁽⁶¹⁾ Το κείμενο της ΣΔΠ διατίθεται στη διεύθυνση <http://www.ohchr.org/en/professionalinterest/pages/crc.aspx>.

⁽⁶²⁾ Το κείμενο της ΕΣΔΑ διατίθεται στη διεύθυνση http://www.echr.coe.int/Documents/Convention_ENG.pdf.

Ευρωπαϊκή σύμβαση για την άσκηση των δικαιωμάτων των παιδιών (63)

Η σύμβαση αφορά κυρίως τα δικαιώματα των παιδιών σε διαδικασίες ενώπιον δικαστικών ή διοικητικών αρχών. Διευκολύνει την άσκηση των ουσιαστικών δικαιωμάτων των παιδιών ενισχύοντας και θεσπίζοντας διαδικαστικά δικαιώματα που ασκούνται είτε από τα παιδιά αυτοπροσώπως είτε μέσω άλλων προσώπων ή οργάνων. Έμφαση δίδεται στην έννοια της «προώθησης» των δικαιωμάτων των παιδιών, η οποία θεωρείται ευρύτερη από την έννοια της «προστασίας». Σύμφωνα με τη σύμβαση, τα δικαιώματα ασκούνται όχι μόνον ενώπιον των εθνικών αρχών αλλά και ενώπιον του ΕΔΔΑ, τα δε παιδιά δύνανται να προσφύγουν, δυνάμει της ΕΣΔΑ, κατά συμβαλλόμενου κράτους.

Σύμβαση για την προστασία του ατόμου από την αυτόματη επεξεργασία προσωπικών δεδομένων (64)

Πρόκειται για την πρώτη νομικά δεσμευτική διεθνή πράξη για την προστασία του ατόμου από καταχρηστικές ενέργειες που συνδέονται με τη συλλογή και επεξεργασία προσωπικών δεδομένων και επιδιώκει ταυτόχρονα να ρυθμίσει τη διασυνοριακή ροή προσωπικών δεδομένων.

Σύμβαση για την ανάληψη δράσης κατά της εμπορίας ανθρώπων (65)

Πρόκειται για μια περιεκτική σύμβαση που εστιάζει κυρίως στην προστασία των θυμάτων εμπορίας ανθρώπων και στην κατοχύρωση των δικαιωμάτων τους. Αποσκοπεί επίσης στην αποτροπή της εμπορίας ανθρώπων αλλά και στη δίωξη των διακινητών. Έχει εφαρμογή σε κάθε κατηγορία θυμάτων (γυναίκες, άνδρες και παιδιά) και σε κάθε μορφή εκμετάλλευσης (σεξουαλική εκμετάλλευση, καταναγκαστική εργασία ή παροχή υπηρεσιών κ.λπ.). Όσον αφορά την εκτίμηση της ηλικίας, στο άρθρο 10 προβλέπονται τα εξής: «Όταν η ηλικία του θύματος είναι απροσδιόριστη, και υπάρχουν λόγοι να πιστεύεται ότι το θύμα είναι παιδί, θα θεωρείται ότι είναι παιδί και θα του παρέχονται ειδικά μέτρα προστασίας όσο εκκρεμεί η πιστοποίηση της ηλικίας του».

Νομικό πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΣΕΕ) (66)

Στο άρθρο 3 παράγραφος 3 της ΣΕΕ γίνεται ρητή μνεία στην υποχρέωση της Ευρωπαϊκής Ένωσης να προωθεί την προστασία των δικαιωμάτων του παιδιού. Με τον τρόπο αυτό, η προστασία των δικαιωμάτων του παιδιού καθίσταται θεμελιώδης δέσμευση της ΕΕ.

Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (67)

Στο άρθρο 24 του Χάρτη απαριθμούνται τα δικαιώματα του παιδιού και αναφέρεται το δικαίωμα των παιδιών στην προστασία και τη φροντίδα που απαιτούνται για την καλή διαβίωσή τους. Τα παιδιά μπορούν να εκφράζουν ελεύθερα τη γνώμη τους. Η γνώμη τους σχετικά με ζητήματα που τα αφορούν λαμβάνεται υπόψη σε συνάρτηση με την ηλικία και την ωριμότητά τους. Σε όλες τις πράξεις που αφορούν τα παιδιά, είτε επιχειρούνται από δημόσιες αρχές είτε από ιδιωτικούς οργανισμούς, πρωταρχική σημασία πρέπει να δίνεται στο υπέρτατο συμφέρον του παιδιού, και κάθε παιδί έχει δικαίωμα να διατηρεί τακτικά προσωπικές σχέσεις και απ' ευθείας επαφές με τους δύο γονείς του, εκτός εάν τούτο είναι αντίθετο προς το συμφέρον του.

Άλλες σημαντικές διατάξεις είναι οι ακόλουθες:

- Άρθρο 1 – ανθρώπινη αξιοπρέπεια
- Άρθρο 3 – δικαίωμα στην ακεραιότητα του προσώπου
- Άρθρο 4 – απαγόρευση εξευτελιστικής μεταχείρισης
- Άρθρο 6 – δικαίωμα στην ελευθερία και την ασφάλεια
- Άρθρο 7 – σεβασμός της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής
- Άρθρο 8 – προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα
- Άρθρο 10 – ελευθερία σκέψης, συνείδησης και θρησκείας
- Άρθρο 11 – ελευθερία έκφρασης και πληροφόρησης

(63) Το κείμενο της ευρωπαϊκής σύμβασης διατίθεται στη διεύθυνση <http://conventions.coe.int/Treaty/en/Treaties/Html/160.htm>.

(64) Το κείμενο της σύμβασης διατίθεται στη διεύθυνση <http://conventions.coe.int/Treaty/en/Treaties/Html/108.htm>.

(65) Το κείμενο της σύμβασης διατίθεται στη διεύθυνση <http://www.conventions.coe.int/Treaty/EN/Treaties/Html/197.htm>.

(66) Το κείμενο της ΣΕΕ διατίθεται στη διεύθυνση <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2010:083:0013:0046:el:PDF>.

(67) Το κείμενο του Χάρτη διατίθεται στη διεύθυνση http://www.europarl.europa.eu/charter/pdf/text_el.pdf.

- Άρθρο 18 – δικαίωμα ασύλου
- Άρθρο 19 – προστασία σε περίπτωση απομάκρυνσης, απέλασης και έκδοσης
- Άρθρο 21 – απαγόρευση διακρίσεων
- Άρθρο 35 – προστασία της υγείας

Κανονισμός Δουβλίνο III ⁽⁶⁸⁾

Ο κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 604/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 26^{ης} Ιουνίου 2013 για τη θέσπιση των κριτηρίων και μηχανισμών για τον προσδιορισμό του κράτους μέλους που είναι υπεύθυνο για την εξέταση αίτησης διεθνούς προστασίας που υποβάλλεται σε κράτος μέλος από υπήκοο τρίτης χώρας ή από απάτριδα (αναδιאτύπωση) αναφέρεται συγκεκριμένα στην εκτίμηση της ηλικίας στο άρθρο 31 παράγραφος 2 στοιχείο δ) σχετικά με τα δεδομένα που πρέπει να διαβιβάζονται, δεδομένου ότι έχει σημασία για την προστασία των δικαιωμάτων και την κάλυψη των άμεσων ειδικών αναγκών του υπό μεταφορά προσώπου. Πρόσθετες ειδικές εγγυήσεις για τους ανηλικούς προβλέπονται στα άρθρα 6, 8, 16 κ.ά.

Κανονισμός VIS ⁽⁶⁹⁾

Ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 767/2008 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 9^{ης} Ιουλίου 2008 για το σύστημα πληροφοριών για τις θεωρήσεις (VIS) και την ανταλλαγή δεδομένων μεταξύ κρατών μελών για τις θεωρήσεις μικρής διάρκειας (κανονισμός VIS) είναι σημαντικός λόγω της διάταξης περί τροποποίησης των δεδομένων (άρθρο 24).

Οδηγία για τις διαδικασίες ασύλου ⁽⁷⁰⁾

Η οδηγία 2005/85/ΕΚ του Συμβουλίου της 1ης Δεκεμβρίου 2005 σχετικά με τις ελάχιστες προδιαγραφές για τις διαδικασίες με τις οποίες τα κράτη μέλη χορηγούν και ανακαλούν το καθεστώς του πρόσφυγα ρυθμίζει επί του παρόντος τις διαδικασίες που εφαρμόζονται κατά την εξέταση αίτησης διεθνούς προστασίας. Συγκεκριμένα, το άρθρο 17 θεσπίζει ειδικές εγγυήσεις για τους ασυνόδευτους ανηλικούς στις εν λόγω διαδικασίες. Στην παράγραφο 5 του άρθρου 17 προβλέπεται η δυνατότητα να χρησιμοποιούνται ιατρικές εξετάσεις για τον προσδιορισμό της ηλικίας των ασυνόδευτων ανηλίκων.

Αναδιאτύπωση της οδηγίας για τις διαδικασίες ασύλου ⁽⁷¹⁾

Η οδηγία 2013/32/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 26^{ης} Ιουνίου 2013 σχετικά με κοινές διαδικασίες για τη χορήγηση και ανάκληση του καθεστώτος διεθνούς προστασίας (αναδιאτύπωση), όπως και η αρχική οδηγία για τις διαδικασίες ασύλου, ρυθμίζει τις ειδικές εγγυήσεις για τους ασυνόδευτους ανηλικούς στο πλαίσιο της εξέτασης αίτησης διεθνούς προστασίας στο άρθρο 25. Ειδικότερα, η παράγραφος 5 του άρθρου 25 προβλέπει τη χρήση ιατρικών εξετάσεων για τον προσδιορισμό της ηλικίας του ανηλίκου. Εν προκειμένω, παρέχει σημαντικές πρόσθετες εγγυήσεις σε σύγκριση με την αρχική οδηγία:

- Ιατρικές εξετάσεις για την εκτίμηση της ηλικίας θα πρέπει να χρησιμοποιούνται μόνον εφόσον υπάρχουν αμφιβολίες για την ηλικία του αιτούντος
- Εάν, κατόπιν τούτου, οι αρχές εξακολουθούν να έχουν αμφιβολίες, θεωρούν κατά τεκμήριο ότι ο αιτών είναι ανήλικος
- Οποιαδήποτε ιατρική εξέταση πραγματοποιείται με πλήρη σεβασμό της αξιοπρέπειας του αιτούντος, με την επιλογή των λιγότερο παρεμβατικών εξετάσεων και διενεργείται από κατάλληλα εκπαιδευμένους επαγγελματίες του τομέα της υγείας, ώστε να επιτυγχάνεται το δυνατόν πιο αξιόπιστο αποτέλεσμα.

Οδηγία περί αναγνώρισης ⁽⁷²⁾

Η οδηγία 2004/83/ΕΚ του Συμβουλίου της 29^{ης} Απριλίου 2004 για τη θέσπιση ελάχιστων απαιτήσεων για την αναγνώριση και το καθεστώς των υπηκόων τρίτων χωρών ή των απάτριδων ως προσφύγων ή ως προσώπων που χρήζουν διεθνούς προστασίας για άλλους λόγους και τον καθορισμό του περιεχομένου της παρεχόμενης προστασίας προβλέπει περαιτέρω εγγυήσεις για τους ασυνόδευτους ανηλικούς στο άρθρο 30. Οι διατάξεις του άρθρου 30 αφορούν, ειδικότερα, τη νομική εκπροσώπηση, τον διορισμό κηδεμόνα, την παροχή κατάλληλου καταλύματος και μέριμνας, καθώς και τον εντοπισμό των μελών της οικογένειας.

⁽⁶⁸⁾ Το κείμενο του κανονισμού διατίθεται στη διεύθυνση <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2013:180:0031:0059:EL:PDF>.

⁽⁶⁹⁾ Το κείμενο του κανονισμού διατίθεται στη διεύθυνση <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2008:218:0060:01:EL:HTML>.

⁽⁷⁰⁾ Το κείμενο της οδηγίας διατίθεται στη διεύθυνση <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2005:326:0013:0034:EL:PDF>.

⁽⁷¹⁾ Το κείμενο της οδηγίας διατίθεται στη διεύθυνση <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2013:180:0060:0095:EL:PDF>.

⁽⁷²⁾ Το κείμενο της οδηγίας διατίθεται στη διεύθυνση <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32004L0083:EL:HTML>.

Αναδιατύπωση της οδηγίας περί αναγνώρισης (73)

Τα κράτη μέλη δεσμεύονται από τις διατάξεις της οδηγίας 2011/95/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 13^{ης} Δεκεμβρίου 2011 σχετικά με τις απαιτήσεις για την αναγνώριση των υπηκόων τρίτων χωρών ή των απάτριδων ως δικαιούχων διεθνούς προστασίας και για το περιεχόμενο της παρεχόμενης προστασίας (αναδιατύπωση) από την 21^η Δεκεμβρίου 2013. Όπως και το άρθρο 30 της αρχικής οδηγίας και πέρα από τις πολυάριθμες αναφορές σε ειδικές προβλέψεις σε περίπτωση ανηλικίου, το άρθρο 31 της αναδιατύπωσης της οδηγίας περί αναγνώρισης ασχολείται με τα δικαιώματα των ασυνόδευτων ανηλικίων. Η αρχή του μείζονος συμφέροντος του παιδιού ως πρώτιστο μέλημα επαναλαμβάνεται στις αιτιολογικές σκέψεις, καθώς και στο άρθρο 19 παράγραφος 5 (επικουρική προστασία) και στο άρθρο 30 παράγραφοι 4 και 5 (ιατρική περίθαλψη).

Οδηγία περί συνθηκών υποδοχής (74)

Πολλά από τα δικαιώματα που παρέχονται με την οδηγία 2003/9/ΕΚ του Συμβουλίου της 27^{ης} Ιανουαρίου 2003 σχετικά με τις ελάχιστες απαιτήσεις για την υποδοχή των αιτούντων άσυλο συνδέονται με τη συνεκτίμηση της ηλικίας του αιτούντος και, σε κάποιες περιπτώσεις, της ωριμότητάς του.

Αναδιατύπωση της οδηγίας περί συνθηκών υποδοχής (75)

Όπως και η αρχική οδηγία και πέραν της θέσπισης πρόσθετων εγγυήσεων για τους ανηλικούς, πολλά από τα δικαιώματα που παρέχονται με την οδηγία 2013/33/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 25^{ης} Ιουνίου 2013 σχετικά με τις απαιτήσεις για την υποδοχή των αιτούντων διεθνή προστασία συνδέονται άμεσα με την ηλικία και, σε ορισμένες περιπτώσεις, με την ωριμότητα του αιτούντος.

Οδηγία για την πρόληψη και την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων (76)

Η οδηγία 2011/36/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 5^{ης} Απριλίου 2011 για την πρόληψη και την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων και για την προστασία των θυμάτων της, καθώς και για την αντικατάσταση της απόφασης-πλαίσιο 2002/629/ΔΕΥ του Συμβουλίου ρυθμίζει θέματα σχετικά με την εμπορία ανθρώπων. Στο άρθρο 13 παράγραφος 2 γίνεται η εξής αναφορά στην εκτίμηση της ηλικίας: Σε περίπτωση αβεβαιότητας όσον αφορά την ηλικία του θύματος εμπορίας ανθρώπων και όταν υπάρχουν λόγοι να πιστευτεί ότι είναι κάτω των 18 ετών, το εν λόγω πρόσωπο θεωρείται κατά τεκμήριο παιδί και αποκτά άμεση συνδρομή, στήριξη και προστασία. Πέραν αυτού, στα άρθρα 14- 16 περιγράφεται η ειδική στήριξη που πρέπει να προσφέρεται σε θύματα που τεκμαίρεται ότι είναι παιδιά.

Οδηγία Ευρατόμ (77)

Η οδηγία 97/43/Ευρατόμ του Συμβουλίου της 30^{ης} Ιουνίου 1997 περί της προστασίας της υγείας από τους κινδύνους κατά την έκθεση στην ιοντίζουσα ακτινοβολία για ιατρικούς λόγους, και καταργήσεως της οδηγίας 84/466/Ευρατόμ θεσπίζει ελάχιστα πρότυπα τα οποία ισχύουν για ορισμένες από τις μεθόδους ιατρικών εξετάσεων που χρησιμοποιούνται για την εκτίμηση της ηλικίας, ειδικότερα την έκθεση ατόμων σε ακτινοβολίες στο πλαίσιο ιατρονομικών διαδικασιών (άρθρο 1 παράγραφος 2 στοιχείο ε). Οι απαιτήσεις αιτιολόγησης της έκθεσης σε ιοντίζουσες ακτινοβολίες αποτελούν το αντικείμενο του άρθρου 3. Η βελτιστοποίηση και το ζήτημα της έκθεσης εξετάζονται στο άρθρο 4, οι ευθύνες των κρατών μελών στο άρθρο 5, η απαίτηση για κατάρτιση γραπτών πρωτοκόλλων για κάθε τυποποιημένη ακτινολογική πράξη στο άρθρο 6 και η ειδική προστασία για ορισμένες κατηγορίες ατόμων (έγκυες και θηλάζουσες) στο άρθρο 10.

Οδηγία περί επεξεργασίας προσωπικών δεδομένων (78)

Η οδηγία 95/46/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24^{ης} Οκτωβρίου 1995 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών παρέχει σημαντικές εγγυήσεις για την επεξεργασία των δεδομένων. Ενδεικτικά, ασχολείται με τα ζητήματα της ποιότητας των δεδομένων (άρθρο 6), της ενημέρωσης που πρέπει να παρέχεται στο πρόσωπο στο οποίο αναφέρονται τα δεδομένα (άρθρο 10), καθώς και των εξαιρέσεων και περιόρισμών (άρθρο 13).

(73) Το κείμενο της οδηγίας διατίθεται στη διεύθυνση <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2011:337:0009:0026:EL:PDF>.

(74) Το κείμενο της οδηγίας διατίθεται στη διεύθυνση <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2003:031:0018:0025:EL:PDF>.

(75) Το κείμενο της οδηγίας διατίθεται στη διεύθυνση <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2013:180:0096:0116:EL:PDF>.

(76) Το κείμενο της οδηγίας διατίθεται στη διεύθυνση <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2011:101:0001:0011:EL:PDF>.

(77) Το κείμενο της οδηγίας διατίθεται στη διεύθυνση http://ec.europa.eu/energy/nuclear/radioprotection/doc/legislation/9743_en.pdf.

(78) Το κείμενο της οδηγίας διατίθεται στη διεύθυνση http://ec.europa.eu/justice/policies/privacy/docs/95-46-ce/dir1995-46_part1_el.pdf.

Τα σημαντικότερα διεθνή και ευρωπαϊκά έγγραφα πολιτικής

Πλαίσιο πολιτικής του Συμβουλίου της Ευρώπης

Ψήφισμα της Κοινοβουλευτικής Συνέλευσης «Ασυνόδευτοι ανήλικοι στην Ευρώπη: προβλήματα που σχετίζονται με την άφιξη, τη διαμονή και την επιστροφή των ασυνόδευτων ανηλίκων» (1810/2011) ⁽⁷⁹⁾

Στην παράγραφο 5.10 του ψηφίσματος αναφέρονται ορισμένες εγγυήσεις σχετικά με την εκτίμηση της ηλικίας. Ορίζεται ότι εκτίμηση της ηλικίας θα πρέπει να διενεργείται εάν υπάρχουν εύλογες αμφιβολίες για την ηλικία του προσώπου. Η εκτίμηση θα πρέπει να βασίζεται στο τεκμήριο της ανηλικότητας, να περιλαμβάνει διεπιστημονική αξιολόγηση για εύλογο χρονικό διάστημα και να μην βασίζεται αποκλειστικά και μόνο στις ιατρικές εξετάσεις. Οι εξετάσεις θα πρέπει να διενεργούνται μόνο με τη σύμφωνη γνώμη του παιδιού ή του κηδεμόνα του. Δεν θα πρέπει να είναι παρεμβατικές και θα πρέπει να τηρούν την ιατρική δεοντολογία. Το περιθώριο σφάλματος των ιατρικών και λοιπών εξετάσεων θα πρέπει να δηλώνεται σαφώς και να λαμβάνεται υπόψη. Εάν εξακολουθούν να υπάρχουν αμφιβολίες για την ηλικία του προσώπου, θα πρέπει να του παρέχεται το ευεργέτημα της αμφιβολίας. Θα πρέπει να δίνεται δυνατότητα διοικητικής ή δικαστικής προσφυγής κατά των αποφάσεων σχετικά με την ηλικία.

Πλαίσιο πολιτικής της ΕΕ

Σχέδιο δράσης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τους ασυνόδευτους ανηλίκους 2010-2014 ⁽⁸⁰⁾

Η εκτίμηση της ηλικίας είναι ένα από τα βασικά θέματα που εντοπίζονται στο σχέδιο δράσης. Οι διαδικασίες και οι τεχνικές υπολογισμού της ηλικίας ποικίλλουν και συχνά εκφράζονται επιφυλάξεις για την αξιοπιστία και την αναλογικότητά τους. Το τμήμα 4.2 ασχολείται ειδικά με το θέμα αυτό, καθώς και με τον εντοπισμό των μελών της οικογένειας. Το ζήτημα του υπολογισμού της ηλικίας χαρακτηρίζεται «καίριας σημασίας, διότι από αυτήν κρίνεται σειρά διαδικαστικών και νομικών εγγυήσεων στη σχετική νομοθεσία της ΕΕ». Το σχέδιο δράσης συνιστά μία από τις βάσεις των εργασιών της ΕΑΣΟ στο πεδίο του υπολογισμού της ηλικίας.

Ψήφισμα του Συμβουλίου της 26ης Ιουνίου 1997 σχετικά με τους ασυνόδευτους ανηλίκους υπηκόους τρίτων χωρών ⁽⁸¹⁾

Σκοπός του ψηφίσματος είναι ο καθορισμός κατευθυντήριων γραμμών που θα διέπουν τον τρόπο μεταχείρισης των ασυνόδευτων ανηλίκων, σε θέματα όπως οι όροι υποδοχής, διαμονής και επιστροφής τους και, στην περίπτωση αιτούντων άσυλο, η διεξαγωγή των εφαρμοστέων διαδικασιών. Το άρθρο 4 παράγραφος 3 έχει ιδιαίτερη σημασία για την εκτίμηση της ηλικίας και προβλέπει τα εξής: (α) καταρχήν, οι ασυνόδευτοι αιτούντες άσυλο που ισχυρίζονται ότι είναι ανήλικοι πρέπει και να αποδείξουν την ηλικία τους, (β) εάν δεν υπάρχουν αποδεικτικά στοιχεία ή εάν εξακολουθούν να υπάρχουν σοβαρές αμφιβολίες, τα κράτη μέλη δύνανται να προσδιορίζουν την ηλικία των αιτούντων άσυλο κατ' εκτίμηση και με αντικειμενικό τρόπο. Για το σκοπό αυτό, τα κράτη μέλη δύνανται να υποβάλλουν τον ανήλικο, τη συναινέσει του ίδιου, ειδικά διορισμένου ενήλικου εκπροσώπου ή φορέα, σε ιατρικό τεστ προσδιορισμού της ηλικίας, διενεργούμενο από ειδικευμένο ιατρικό προσωπικό.

Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 12ης Σεπτεμβρίου 2013 σχετικά με την κατάσταση των ασυνόδευτων ανηλίκων στην ΕΕ (2012/2263 (INI)) ⁽⁸²⁾

Το ψήφισμα καλεί για λήψη πρόσθετων μέτρων, προκειμένου να διασφαλίζεται ότι οι ασυνόδευτοι ανήλικοι δεν θα υποβάλλονται σε επεμβατικές ιατρικές εξετάσεις για τον προσδιορισμό της ηλικίας. Σύμφωνα με την παράγραφο 15 του ψηφίσματος: [Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο] αποδοκιμάζει τον ακατάλληλο και επεμβατικό χαρακτήρα των ιατρικών τεχνικών που χρησιμοποιούνται σε ορισμένα κράτη μέλη για τον προσδιορισμό της ηλικίας, οι οποίες μπορούν να προκαλέσουν ψυχικά τραύματα, και τον αμφιλεγόμενο χαρακτήρα και τα μεγάλα περιθώρια σφάλματος ορισμένων από τις μεθόδους οι οποίες βασίζονται στην οστική ωρίμανση ή την οδοντική ανοργανοποίηση· καλεί την Επιτροπή να συμπεριλάβει, στις στρατηγικές κατευθυντήριες γραμμές, κοινά πρότυπα, επί τη βάση των βέλτιστων πρακτικών, όσον αφορά τη μέθοδο προσδιορισμού της ηλικίας, η οποία θα πρέπει να συνίσταται σε μια πολυδιάστατη και πολύπλευρη εκτίμηση, να πραγματοποιείται κατά τρόπο επιστημονικό, ασφαλή, ευαίσθητο ως προς τα παιδιά, ευαίσθητο ως προς το φύλο και δίκαιο, με ιδιαίτερη προσοχή για τα

⁽⁷⁹⁾ Το κείμενο του ψηφίσματος διατίθεται στη διεύθυνση <http://assembly.coe.int/Main.asp?link=/Documents/AdoptedText/ta11/ERES1810.htm>.

⁽⁸⁰⁾ Το κείμενο του σχεδίου δράσης διατίθεται στη διεύθυνση <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2010:0213:FIN:EL:PDF>.

⁽⁸¹⁾ Το κείμενο του ψηφίσματος διατίθεται στη διεύθυνση [http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:31997Y0719\(02\):EL:HTML](http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:31997Y0719(02):EL:HTML).

⁽⁸²⁾ Το κείμενο του ψηφίσματος διατίθεται στη διεύθυνση <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?type=TA&language=EL&reference=P7-TA-2013-387>.

κορίτσια, και να διεξάγεται από ανεξάρτητους, εξειδικευμένους επαγγελματίες· υπενθυμίζει ότι ο προσδιορισμός της ηλικίας πρέπει να διενεργείται με τον δέοντα σεβασμό προς τα δικαιώματα και τη σωματική ακεραιότητα του παιδιού και προς την ανθρώπινη αξιοπρέπεια, και ότι οι ανήλικοι θα πρέπει να απολαύουν πάντα του ευεργετήματος της αμφιβολίας· υπενθυμίζει, επίσης, ότι ιατρικές εξετάσεις θα πρέπει να διενεργούνται μόνον όταν έχουν εξαντληθεί οι άλλες μέθοδοι προσδιορισμού της ηλικίας και ότι θα πρέπει να είναι δυνατή η προσφυγή κατά των αποτελεσμάτων του εν λόγω προσδιορισμού· επικροτεί τις εργασίες της EASO στο θέμα αυτό, οι οποίες θα πρέπει να αποτελέσουν τη βάση για τη μεταχείριση όλων των ανηλίκων.

Κατευθυντήριες γραμμές διεθνών οργανισμών

Ύπατη Αρμοστεία των Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες

Οι κατευθυντήριες οδηγίες της Ύπατης Αρμοστείας των Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες που έχουν ιδιαίτερη σημασία για το θέμα της εκτίμησης της ηλικίας είναι οι εξής:

- **Κατευθυντήριες οδηγίες για την προστασία και τη φροντίδα των παιδιών προσφύγων (1994)** ⁽⁸³⁾: Παρότι οι συγκεκριμένες κατευθυντήριες οδηγίες απευθύνονται κυρίως στο προσωπικό της Ύπατης Αρμοστείας, παρουσιάζουν ενδιαφέρον για όλους όσους ασχολούνται με ανήλικους αιτούντες άσυλο. Η εκτίμηση της ηλικίας αυτής καθορίζεται στο κεφάλαιο 8, τμήμα Ι Καθεστώς Πρόσφυγα.
- **Κατευθυντήριες αρχές για την πολιτική και τη διαδικασία στα πλαίσια εξέτασης αιτημάτων ασύλου ασυνόδευτων παιδιών (1997)** ⁽⁸⁴⁾: Στο τμήμα 5.11 περιέχονται οι εξής κατευθυντήριες αρχές ειδικά για την εκτίμηση της ηλικίας: Στη διαδικασία απόφασης που αφορά τον καθορισμό της ηλικίας του παιδιού, όταν αυτό κρίνεται αναγκαίο, εφαρμοστέες οι παρακάτω αρχές: (α) Λαμβάνεται υπόψη όχι μόνον το φυσικό παρουσιαστικό του παιδιού αλλά και η ψυχολογική ωριμότητά του. (β) Όταν εφαρμόζονται επιστημονικές μέθοδοι για τον καθορισμό της ηλικίας του παιδιού, υπολογίζεται ότι υπάρχουν πάντα περιθώρια λανθασμένων αποτελεσμάτων. Αυτές οι μέθοδοι πρέπει να είναι ασφαλείς και να προσιδιάζουν στην αξιοπρέπεια του ανθρώπου. (γ) Στην περίπτωση που είναι αβέβαιη η ακριβής ηλικία, αναγνωρίζεται στο παιδί το ευεργετήμα της αμφιβολίας. Στα πλαίσια του εφικτού, οι νόμιμες συνέπειες ή η σημασία των κριτηρίων της ηλικίας πρέπει να υποβαθμίζονται ή να μην συνεκτιμώνται. Δεν είναι σκόπιμο να διαφαίνεται ότι τα κριτήρια για τον καθορισμό της ηλικίας συνεπάγονται νομικά πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα, γιατί υπάρχει ο κίνδυνος της παρουσίασης από το παιδί εικόνας που δεν ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα. Η κατευθυντήρια αρχή είναι αν το άτομο επιδεικνύει «ανωριμότητα» και εάν είναι ευάλωτο, διαπίστωση που μπορεί να απαιτεί ευαισθητοποιημένη μεταχείριση.
- **Κατευθυντήριες οδηγίες για την εξέταση των αιτημάτων ασύλου των παιδιών στο πλαίσιο των άρθρων 1 (Α) 2 και 1 (ΣΤ) της Σύμβασης του 1951 και/ή του πρωτοκόλλου του 1967 για το καθεστώς των προσφύγων, 22 Δεκεμβρίου 2009, HCR/GIP/09/08** ⁽⁸⁵⁾: Οι κατευθυντήριες οδηγίες εξετάζουν τις αναγκαίες εγγυήσεις για την εκτίμηση της ηλικίας στην παράγραφο 7 και την παράγραφο 75. Εξετάζουν επίσης τα εξής θέματα: τη σχέση της ηλικίας με τον ορισμό του πρόσφυγα, ο οποίος θα πρέπει να ερμηνεύεται με ευαισθησία σε θέματα ηλικίας και φύλου (παράγραφος 6), τις συνέπειες της μείωσης της ηλικίας των παιδιών αιτούντων άσυλο, προκειμένου να αντιμετωπιστούν ως ενήλικες (παράγραφος 7), την ηλικία ως αμετάβλητο χαρακτηριστικό (παράγραφος 49), την εφαρμογή ρητρών αποκλεισμού (παράγραφος 60) και τις διαδικαστικές εγγυήσεις (παράγραφοι 75-77).

Επιτροπή των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα του παιδιού

Τα σημαντικότερα σχόλια της Επιτροπής των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα του παιδιού είναι τα εξής:

- **Γενικό σχόλιο αριθ. 6 σχετικά με τη μεταχείριση των ασυνόδευτων και των χωρισμένων από την οικογένειά τους παιδιών που βρίσκονται εκτός της χώρας καταγωγής τους (2005)** ⁽⁸⁶⁾: Το παρόν σχόλιο εφιστά την προσοχή στην ιδιαίτερα ευάλωτη κατάσταση των ασυνόδευτων και των χωρισμένων από την οικογένειά τους παιδιών και παρέχει κατευθυντήριες οδηγίες για την προστασία, τη φροντίδα και την προσήκουσα μεταχείριση των ασυνόδευτων παιδιών. Τα σημαντικότερα τμήματα ειδικά για την εκτίμηση της ηλικίας είναι τα εξής: τμήμα V (ικανοποίηση των γενικών και ειδικών αναγκών προστασίας), στο οποίο παρέχονται οδηγίες στην ενότητα «Αρχική αξιολόγηση και μέτρα», καθώς και το τμήμα VIII (επιμόρφωση, στατιστικά στοιχεία και δεδομένα), στην ενότητα «Επιμόρφωση του προσωπικού που χειρίζεται περιπτώσεις ασυνόδευτων και χωρισμένων από την οικογένειά τους παιδιών».

⁽⁸³⁾ Το κείμενο των κατευθυντήριων οδηγιών διατίθεται στη διεύθυνση <http://www.unhcr.org/cgi-bin/texis/vtx/home/opensslPDFViewer.html?docid=3b9cc2234&query=refugee%20children>.

⁽⁸⁴⁾ Το κείμενο των κατευθυντήριων οδηγιών διατίθεται στη διεύθυνση <http://www.refworld.org/cgi-bin/texis/vtx/rwmain?docid=3ae6b3360>.

⁽⁸⁵⁾ Το κείμενο των κατευθυντήριων οδηγιών διατίθεται στη διεύθυνση <http://www.refworld.org/docid/4b2f4f6d2.html>.

⁽⁸⁶⁾ Το κείμενο του γενικού σχολίου αριθ. 6 διατίθεται στη διεύθυνση http://www.unicef.org/protection/files/CRGC6_EN.pdf.

- **Γενικό σχόλιο αριθ. 10 Τα δικαιώματα των παιδιών στα δικαστήρια ανηλίκων (2007) ⁽⁸⁷⁾**: Το παρόν σχόλιο εφιστά την προσοχή στην ιδιαίτερη κατάσταση και στα δικαιώματα του παιδιού στο πλαίσιο της απονομής δικαιοσύνης σε ανηλίκους. Το ζήτημα της ηλικίας και των συνεπειών που απορρέουν από αυτήν αποτελεί σημαντικό θέμα, το οποίο προκύπτει κατ' επανάληψη, ιδίως όσον αφορά την ηλικία καταλογισμού ποινικής ευθύνης και τις εφαρμοστέες διαδικασίες και/ή διατάξεις. Το ειδικό ζήτημα του ορισμού ηλικίας καταλογισμού ποινικής ευθύνης και της εκτίμησης της ηλικίας εξετάζεται στην παράγραφο 35, ενώ στην παράγραφο 39 εξετάζονται τα μέτρα που πρέπει να ληφθούν για την πλήρη εφαρμογή του άρθρου 7 της ΣΔΠ, ιδίως όσον αφορά την εγγραφή στο ληξιαρχείο και τα πιστοποιητικά γεννήσεως.
- **Γενικό σχόλιο αριθ. 14 σχετικά με το δικαίωμα του παιδιού να συνεκτιμάται πρωτίστως το μείζον συμφέρον του (άρθρο 3, παρ. 1) (2013) ⁽⁸⁸⁾**: Το παρόν γενικό σχόλιο ασχολείται με τα σημαντικότερα δικαιώματα του παιδιού υπό το φως του πρωταρχικού μελήματος του μείζονος συμφέροντός του, όπως προβλέπεται στη ΣΔΠ.

Εκθέσεις και μελέτες

Οι σημαντικότερες εκθέσεις και μελέτες είναι οι εξής:

- **Έκθεση του ειδικού εισηγητή για τα ανθρώπινα δικαιώματα των μεταναστών και την προστασία των παιδιών στο πλαίσιο της μετανάστευσης A/HRC/11/7 (2009) ⁽⁸⁹⁾**: Η έκθεση παραπέμπει στο γενικό σχόλιο αριθ. 6 της Επιτροπής των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα του παιδιού και επαναλαμβάνει τις αναγκαίες εγγυήσεις όσον αφορά την εκτίμηση της ηλικίας στην παράγραφο 102.
- **UNICEF, Εκτίμηση της ηλικίας: τεχνικό υπόμνημα (2013) ⁽⁹⁰⁾**: Το παρόν τεχνικό υπόμνημα αποτελεί έγγραφο εργασίας, σκοπός του οποίου είναι να διευκολύνει την ανταλλαγή γνώσεων και τη συζήτηση για το θέμα της εκτίμησης της ηλικίας.
- **Οργανισμός Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ (FRA), «Χωρισμένοι από την οικογένειά τους ανήλικοι αιτούντες άσυλο στα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης» (2010) ⁽⁹¹⁾**: Η εν λόγω συγκριτική έκθεση εξετάζει τις εμπειρίες και τις απόψεις των χωρισμένων από την οικογένειά τους ανήλικων αιτούντων άσυλο και των ενηλίκων που έχουν την ευθύνη της μέριμνάς τους σε 12 κράτη μέλη της ΕΕ. Ανταποκρίνεται στην ανάγκη ενσωμάτωσης των απόψεων και των βιωμάτων των παιδιών σε εργασίες που επιδιώκουν να εμπλουτίσουν τα μέτρα πολιτικής, βάσει επιτόπιας έρευνας με τη συμμετοχή 336 παιδιών χωρισμένων από την οικογένειά τους από διάφορες χώρες καταγωγής, καθώς και 302 ενηλίκων που υποστήριζαν ή εργάζονταν με αυτά τα παιδιά. Η έκθεση, η οποία εξετάζει τις συνθήκες διαβίωσης αλλά και νομικά ζητήματα και διαδικασίες, αφιερώνει το τμήμα 2.2 στην εκτίμηση της ηλικίας.
- **Πρόγραμμα «Separated Children in Europe Programme» [Παιδιά που έχουν υποστεί χωρισμό από την οικογένειά τους και βρίσκονται στην Ευρώπη] (SCEP): Δήλωση ορθής πρακτικής [Statement of Good practice] (2009) ⁽⁹²⁾**: Στην παρούσα δήλωση ορίζεται η πολιτική και πρακτική βάση των εργασιών του προγράμματος SCEP, ενώ η εκτίμηση της ηλικίας εξετάζεται ειδικότερα στο τμήμα D5.
- **SCEP, Ανασκόπηση της ισχύουσας νομοθεσίας, των πολιτικών και των πρακτικών στον τομέα της εκτίμησης της ηλικίας σε 16 ευρωπαϊκές χώρες [Review of current laws, policies and practices relating to age assessment in sixteen European Countries] (2011) ⁽⁹³⁾**: Στην έκθεση συνοψίζεται η κατάσταση που επικρατεί όσον αφορά την εκτίμηση της ηλικίας σε 16 χώρες και αναδεικνύονται τα κεντρικά συναφή ζητήματα προστασίας.
- **SCEP, Έγγραφο θέσεων για την εκτίμηση της ηλικίας των χωρισμένων από την οικογένειά τους παιδιών στην Ευρώπη [Position Paper on age assessment in the Context of Separated Children in Europe] (2012) ⁽⁹⁴⁾**: Το παρόν έγγραφο στηρίζεται στην έκθεση του προγράμματος SCEP του 2011 και στη δήλωση ορθής πρακτικής του 2009. Επισημαίνει την ανάγκη παροχής ειδικής προστασίας και αρωγής στα χωρισμένα από την οικογένειά τους παιδιά, μεταξύ άλλων μέσω απαιτήσεων και εγγυήσεων σχετικά με την εκτίμηση της ηλικίας, τις διαδικασίες παραπομπής, καθώς και τις προσεγγίσεις, τις μεθόδους και τα αποτελέσματα της εκτίμησης της ηλικίας.

⁽⁸⁷⁾ Το κείμενο του γενικού σχολίου αριθ. 10 διατίθεται στη διεύθυνση http://www.crin.org/docs/CRC_GeneralComment10.pdf.

⁽⁸⁸⁾ Το κείμενο του γενικού σχολίου αριθ. 14 διατίθεται στη διεύθυνση <http://www.refworld.org/docid/51a84b5e4.html>.

⁽⁸⁹⁾ Το κείμενο της έκθεσης διατίθεται στη διεύθυνση <http://www2.ohchr.org/english/bodies/hrcouncil/docs/11session/A.HRC.11.7.pdf>.

⁽⁹⁰⁾ Το κείμενο του τεχνικού υπομνήματος διατίθεται στη διεύθυνση <http://www.refworld.org/docid/5130659f2.html>.

⁽⁹¹⁾ Το κείμενο της συγκριτικής έκθεσης διατίθεται στη διεύθυνση <http://www.refworld.org/docid/4ecf71aeb.html>.

⁽⁹²⁾ Το κείμενο της δήλωσης διατίθεται στη διεύθυνση <http://www.scepnetwork.org/images/18/219.pdf>.

⁽⁹³⁾ Το κείμενο της έκθεσης διατίθεται στη διεύθυνση <http://www.scepnetwork.org/images/17/166.pdf>.

⁽⁹⁴⁾ Το κείμενο του εγγράφου θέσεων διατίθεται στη διεύθυνση <http://www.refworld.org/pdfid/4ff535f52.pdf>.

Παράρτημα 3 — Συνοπτική περιγραφή των νομικών διατάξεων

Διαδικαστικό μέτρο Εγγύηση	Ελάχιστη απαίτηση	Νομική διάταξη
Συμφέρον του παιδιού	<p>UN CRC3 APD 17(v).6 RAPD 25.6 RQD 20.5</p> <p>RAPD 25.1</p> <p>RDR 6.3</p> <p>RRCD 23.12</p> <p>RD 17.5</p> <p>APD 17.4 RAPD 25.3</p> <p>QD 30.6 RQD 31.6</p>	<p>Σε όλες τις αποφάσεις που αφορούν παιδιά, πρέπει να λαμβάνεται πρωτίτως υπόψη το συμφέρον του παιδιού. Τα συμβαλλόμενα κράτη διασφαλίζουν τη συμμόρφωση προς τους κανόνες που θεσπίζουν οι αρμόδιες αρχές, ιδίως στους τομείς της ασφάλειας, της υγείας, του αριθμού και της αρμοδιότητας του προσωπικού τους, καθώς και της κατάλληλης εποπτείας.</p> <p>Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι ο ασυνόδευτος ανήλικος διαθέτει εκπροσώπηση και συνδρομή από εκπρόσωπο· ο ασυνόδευτος ανήλικος ενημερώνεται αμέσως ότι έχει οριστεί εκπρόσωπος· ο εκπρόσωπος ασκεί τα καθήκοντά του σύμφωνα με την αρχή του μείζονος συμφέροντος του παιδιού και διαθέτει την κατάλληλη εμπειρογνομωσούνη για τον σκοπό αυτό· το πρόσωπο που ενεργεί ως εκπρόσωπος αντικαθίσταται μόνο εφόσον απαιτείται· οι οργανώσεις και τα πρόσωπα τα συμφέροντα των οποίων συγκρούονται ή θα μπορούσαν ενδεχομένως να συγκρουθούν με τα συμφέροντα του ασυνόδευτου ανήλικου δεν είναι επιλέξιμα να καταστούν εκπρόσωποι.</p> <p>Για την αξιολόγηση του μείζονος συμφέροντος του παιδιού, τα κράτη μέλη συνεργάζονται στενά μεταξύ τους και, ιδίως, λαμβάνουν δόντως υπόψη τους ακόλουθους παράγοντες: α) τις δυνατότητες επανένωσης της οικογένειας, β) την ευζωία και την κοινωνική ανάπτυξη του ανήλικου, γ) τις παραμέτρους που σχετίζονται με την ασφάλεια και την προστασία, ιδίως όπου υπάρχει κίνδυνος το παιδί να είναι θύμα εμπορίας ανθρώπων, δ) τις απόψεις του ανήλικου σύμφωνα με την ηλικία και την ωριμότητά του.</p> <p>Το μείζον συμφέρον του παιδιού αποτελεί το πρωταρχικό μέλημα των κρατών μελών κατά την εφαρμογή των διατάξεων της παρούσας οδηγίας σχετικά με τους ανήλικους. Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν στον ανήλικο επίπεδο διαβίωσης κατάλληλο για τη σωματική, πνευματική, διανοητική, ηθική και κοινωνική ανάπτυξή του.</p> <p>Τα βέλτιστα συμφέροντα του παιδιού λαμβάνονται πρωτίτως υπόψη κατά την κράτηση ανήλικων εν αναμονή απομάκρυνσης.</p> <p>Η προσωπική συνέντευξη σε σχέση με αίτηση παροχής διεθνούς προστασίας διεξάγεται από πρόσωπο που έχει τις ειδικές ανάγκες για τις ειδικές ανάγκες των ανήλικων. Ένας υπάλληλος που έχει τις αναγκαίες γνώσεις σχετικά με τις ειδικές ανάγκες των ανήλικων να προετοιμάζει την απόφαση της αποφαινομένης αρχής επί της αιτήσεως του ασυνόδευτου ανήλικου.</p> <p>Τα άτομα που ασχολούνται με ασυνόδευτους ανήλικους έχουν ήδη και συνεχίζουν να λαμβάνουν κατάλληλη κατάρτιση όσον αφορά τις ανάγκες τους.</p>
Κατάλληλη κατάρτιση	<p>Ευρατόμ 4: Βελτιστοποίηση</p>	<p>Όλες οι δόσεις από εκθέσεις με ακτινολογικό σκοπό πρέπει να διατηρούνται στα καλύτερα εulόγως εφικτά επίπεδα. Τα κράτη μέλη προάγουν τον καθορισμό και τη χρήση διαγνωστικών επιπέδων αναφοράς για ακτινοδιαγνωστικές εξετάσεις, και τη διαθεσιμότητα σχετικών οδηγιών, λαμβάνοντας υπόψη τα ευρωπαϊκά διαγνωστικά επίπεδα αναφοράς, εάν υπάρχουν.</p> <p>Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε, για κάθε σχέδιο βιοϊατρικής και ιατρικής έρευνας, οι ενδιαφερόμενοι να συμμετέχουν εθελοντικά, τα άτομα αυτά να ενημερώνονται για τους κινδύνους που συνεπάγεται η έκθεση αυτή, να καθορίζεται όριο δόσης για τα άτομα για τα οποία δεν αναμένεται άμεσο ιατρικό όφελος από την έκθεση αυτή.</p> <p>Τα κράτη μέλη μεριμνούν ιδιαίτερω ώστε η δόση από εκθέσεις για ιατρονομικούς λόγους να διατηρούνται στο κατώτερο εulόγως εφικτό επίπεδο.</p> <p>Η διαδικασία βελτιστοποίησης πρέπει να περιλαμβάνει την επιλογή του εξοπλισμού, τη συνεπή λήψη κατάλληλων διαγνωστικών πληροφοριών ή θεραπευτικού αποτελέσματος, καθώς και τις πρακτικές πτυχές, τη διασφάλιση της ποιότητας, συμπεριλαμβανομένου του ποιστικού ελέγχου, και την εκτίμηση και αξιολόγηση των δόσεων του ασθενούς ή της χορηγούμενης ραδιενέργειας, λαμβάνοντας υπόψη τους οικονομικούς και κοινωνικούς παράγοντες.</p> <p>Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε: α) να καθορίζονται όρια δόσης για τις εκθέσεις των ατόμων που συνειδητά και εκούσια βοληθούν, β) να καταρτίζονται κατάλληλες οδηγίες για τις εκθέσεις, γ) στην περίπτωση ασθενούς που υποβάλλεται σε θεραπευτική αγωγή ή διάγνωση με ραδιοσυσκευές, ο ιατρός ή ο κάτοχος της ακτινολογικής εγκατάστασης να παρέχει, στον ασθενή ή το νόμιμο κηδεμόνα του, γραπτές οδηγίες. Οι οδηγίες πρέπει να παρέχονται πριν από την έξοδο από το νοσοκομείο ή την κλινική ή παρόμοιο ίδρυμα.</p> <p>Ο παραρτέμτων και ο ιατρός πρέπει να συμμετέχουν, όπως καθορίζεται από την κλινική ευθύνη ιατρού.</p> <p>Κάθε έκθεση για ιατρικούς λόγους πραγματοποιείται υπό την κλινική ευθύνη ιατρού.</p> <p>Ο κάτοχος της ακτινολογικής εγκατάστασης ή ο ιατρός μπορεί να αναθέτει τις πρακτικές πτυχές της διαδικασίας ή ένα τμήμα αυτής σε ένα ή περισσότερα άτομα εξουσιοδοτημένα να ενεργούν σε αναγνωρισμένο τομέα ειδίκευσης.</p>

Διαδικαστικό μέτρο Εγγύηση	Ελάχιστη απαίτηση	Νομική διάταξη
Κατάλληλη κατάρτιση	Ευρατόμ 6: Διαδικασίες	<p>Για κάθε τυποποιημένη ακτινολογική πράξη καταρτίζονται γραπτά πρωτόκολλα για κάθε εξοπλισμό. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε να δοθούν συστάσεις στους παραπρόσμετους σε εκθέσεις για ιατρικούς λόγους, για τα κριτήρια παραπομπής και τις δόσεις ακτινοβολίας. Σε ακτινολογικές πράξεις, πρέπει να συμμετέχει ιατροφυσικός εμπειρογνώμονας, εφόσον χρειάζεται, για την παραγωγή συμβολικών σχετικών με τη βελτιστοποίηση, συμπεριλαμβανομένης της δοσμετρίας του ασθενούς και τη διασφάλιση της ποιότητας, συμπεριλαμβανομένου του ποσοτικού ελέγχου, καθώς και για την παραγωγή συμβολικών σε θέματα ακτινοπροστασίας από εκθέσεις για ιατρικούς λόγους, εφόσον ενδείκνυται. Οι κλινικοί έλεγχοι διενεργούνται σύμφωνα με τις εθνικές διαδικασίες. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε, σε περίπτωση συστημιακής υπέρβασης των διαγνωστικών επιπέδων αναφοράς, να διεξάγονται οι ενδεικνυόμενες τοπικές αναθεωρήσεις και να λαμβάνονται τυχόν διορθωτικά μέτρα.</p> <p>Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε οι ιατροί να διαθέτουν κατάλληλη θεωρητική και πρακτική κατάρτιση στις ακτινολογικές τεχνικές, καθώς και επαγγελματικές ικανότητες στον τομέα της ακτινοπροστασίας.</p> <p>Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε να καταρτίζονται κατάλληλα προγράμματα σπουδών και αναγνωρίζουν τα αντίστοιχα διπλώματα, πιστοποιητικά ή τυπικά προσόντα.</p> <p>Τα κράτη μέλη μεριμνούν για τη συνεχή εκπαίδευση και κατάρτιση μετά την ολοκλήρωση των σπουδών και, στην ειδική περίπτωση της κλινικής χρήσης νέων τεχνικών, φροντίζουν να οργανώνεται κατάρτιση σχετικά με τις τεχνικές αυτές και τις σχετικές απαιτήσεις ακτινοπροστασίας.</p> <p>Τα κράτη μέλη ενθαρρύνουν την εισαγωγή μαθήματος ακτινοπροστασίας στο βασικό εκπαιδευτικό πρόγραμμα των ιατρικών και οδοντιατρικών σχολών.</p> <p>Τα κράτη μέλη μπορούν να χρησιμοποιούν ιατρικές εξετάσεις για τον προσδιορισμό της ηλικίας των ασυνόδευτων ανηλίκων στο πλαίσιο της εξέτασης αιτήσεως διεθνούς προστασίας όταν, μετά τις γενικές δηλώσεις ή άλλες συναφείς ενδείξεις, τα κράτη μέλη έχουν αμφιβολίες σχετικά με την ηλικία του αιτούντος. Εάν, αργότερα, τα κράτη μέλη εξακολουθούν να έχουν αμφιβολίες σχετικά με την ηλικία του αιτούντος, θεωρούν ότι ο αιτών είναι ανήλικος.</p>
Ευεργέτημα της αμφιβολίας	RAPD 25.5 QD 4.5 RQD 4.5	<p>Όσakis τα κράτη μέλη εφαρμόζουν την αρχή σύμφωνα με την οποία επαύκειται στον αιτούντα να τεκμηριώσει την αίτηση παραρτήσεως διεθνούς προστασίας και οσakis ορισμένες πτυχές των δηλώσεων του αιτούντος δεν τεκμηριώνονται με έγγραφα ή άλλες αποδείξεις, οι πτυχές αυτές δεν χρειάζονται επιβεβαίωση, όταν πληρούνται οι ακόλουθοι όροι:</p> <ul style="list-style-type: none"> α) ο αιτών έχει καταβάλει πραγματική προσπάθεια να τεκμηριώσει την αίτησή του. β) έχουν υποβληθεί όλα τα συναφή στοιχεία, τα οποία έχει ο αιτών στη διάθεσή του και έχει δοθεί ικανοποιητική εξήγηση για την τυχόν έλλειψη άλλων λυσιτελών στοιχείων. γ) οι δηλώσεις του αιτούντος θεωρούνται συνεπείς και ευλογοφανείς και δεν έρχονται σε αντίθεση με διαθέσιμα ειδικά και γενικά στοιχεία που αφορούν την περίπτωση του. δ) ο αιτών αιτήθηκε την παραρτήσεως διεθνούς προστασίας το νωρίτερο δυνατόν, εκτός εάν αποδείξει ότι υπήρχε σοβαρός λόγος που τον εμπόδισε να το πράξει· και ε) η γενική αξιοπιστία του αιτούντος είναι αποδεδειγμένη.
PCT 13		<p>Στα παιδιά θύματα εμπορίας ανθρώπων παρέχεται συνδρομή, στήριξη και προστασία. Γνώμονας πρέπει να είναι το ύψιστο συμφέρον του παιδιού και, σε περίπτωση αβεβαιότητας όσον αφορά την ηλικία του θύματος εμπορίας ανθρώπων και όταν υπάρχουν λόγοι να πιστευτεί ότι πρόκειται περί παιδιού, το εν λόγω πρόσωπο να θεωρείται κατά τεκμήριο παιδί και να αποκτήσει άμεση πρόσβαση σε συνδρομή, στήριξη και προστασία.</p>
CoE CAT 10		<p>Στελέχωση των αρμόδιων αρχών με άτομα τα οποία είναι εκπαιδευμένα και ικανά να αποτρέπουν και να καταστέλλουν τη διακίνηση και εμπορία ανθρώπων, να αναγνωρίζουν και να βοηθούν τα θύματα, περιλαμβανομένων παιδιών. Οι διάφορες αρχές συνεργάζονται μεταξύ τους, καθώς και με τους σχετικούς οργανισμούς υποστήριξης, έτσι ώστε τα θύματα να μπορούν να αναγνωρίζονται βάσει μιας διαδικασίας η οποία λαμβάνει πλήρως υπόψη την ειδική περίπτωση των θυμάτων γυναικών. Κάθε συμβαλλόμενο μέρος θα υιοθετήσει μέτρα όπως μπορεί να καθίσταται απαραίτητο, προκειμένου να αναγνωρίσει τα θύματα σε συνεργασία με άλλα συμβαλλόμενα μέρη και τους σχετικούς οργανισμούς υποστήριξης. Όταν η ηλικία του παιδιού είναι απροσδιόριστη και υπάρχουν λόγοι να πιστευτεί κανείς ότι το θύμα είναι παιδί, εκείνος ή εκείνη θα θεωρείται ότι είναι παιδί και θα του/της παρέχονται ειδικά μέτρα προστασίας όσο εκκρεμεί η πιστοποίηση της ηλικίας του/της. Αμέσως μόλις κάποιο ασυνόδευτο παιδί αναγνωριστεί ως θύμα, κάθε συμβαλλόμενο μέρος θα προβλέψει την εκποσίωση του παιδιού από νόμιμο επίτροπο, οργάνωση ή αρχή, η οποία θα ενεργεί προς όφελος του παιδιού.</p>
UNCRC 20		<p>Παιδιά που στερούνται το οικογενειακό περιβάλλον τους: Παιδιά των οποίων η φροντίδα δεν μπορεί να εξασφαλιστεί από τη δική τους οικογένεια δικαιούνται ειδικής φροντίδας και πρέπει να τυγχάνουν κατάλληλης φροντίδας από πρόσωπα τα οποία σέβονται την εθνική ομάδα, τη θρησκεία, τον πολιτισμό και τη γλώσσα τους.</p>
UNCRC 21		<p>Υιοθεσία: Τα παιδιά δικαιούνται φροντίδα και προστασία, εάν υιοθετηθούν ή τοποθετηθούν σε αδόχο οικογένεια. Λαμβάνεται πρωτίστως υπόψη το συμφέρον του παιδιού. Οι ίδιοι κανόνες πρέπει να εφαρμόζονται, ανεξάρτητα από το κατά πόσον τα παιδιά υιοθετούνται στη χώρα γέννησής τους ή στο εξωτερικό.</p>
UNCRC 25		<p>Επανεξέταση φροντίδας: Τα παιδιά των οποίων η φροντίδα ασκείται από τοπικές αρχές, και όχι από τους γονείς τους, δικαιούνται τακτική επανεξέταση των συνθηκών διαβίωσής τους, ώστε να εξακριβώνεται εάν είναι οι καταλληλότερες. Η φροντίδα και η θεραπεία τους πρέπει να έχουν πάντοτε ως γνώμονα «το συμφέρον του παιδιού».</p>
UNCRC 27		<p>Κατάλληλο επίπεδο διαβίωσης: Τα παιδιά δικαιούνται επίπεδο διαβίωσης κατάλληλο για την ικανοποίηση των σωματικών και πνευματικών αναγκών τους. Οι κυβερνήσεις πρέπει να βοηθούν τις οικογένειες και τους επιτρόπους που δεν έχουν τα οικονομικά μέσα να εφαρμόσουν το δικαίωμα αυτό, κυρίως σε σχέση με τη διατροφή, τον ρουχισμό και την κατοικία.</p>
Φροντίδα και στέγαση		

Διαδικαστικό μέτρο Εγγύηση	Ελάχιστη απαίτηση	Νομική διάταξη
RCD 19.2 RRCD 24.2	Οι ασυνόδευτοι ανήλικοι που ασκούν αίτηση παροχής διεθνούς προστασίας, από τη στιγμή που γίνονται δεκτοί στο έδαφος του κράτους μέλους στο οποίο ασκήθηκε ή εξετάζεται η αίτηση παροχής διεθνούς προστασίας έως τη στιγμή που υποχρεούνται να το εγκαταλείψουν, φιλοξενούνται:	α) μαζί με ενήλικους συγγενείς· β) από ανάδοχο οικογένεια· γ) σε κέντρα φιλοξενίας με ειδικές ρυθμίσεις για ανήλικους· δ) σε άλλου είδους καταλύματα κατάλληλα για ανήλικους. Τα κράτη μέλη δύνανται να τοποθετούν ασυνόδευτους ανήλικους ηλικίας 16 ετών ή άνω σε κέντρα φιλοξενίας για ενήλικους αιτούντες, εάν αυτό είναι προς το μείζον συμφέρον τους.
Φροντίδα και στέγαση	RRCD 11.2	Οι ανήλικοι τίθενται υπό κράτηση μόνο σε έσχατη ανάγκη και εφόσον αποδειχθεί ότι δεν μπορούν να εφαρμοσθούν αποτελεσματικά άλλα εναλλακτικά, λιγότερο περιοριστικά μέτρα. Η εν λόγω κράτηση είναι όσο το δυνατόν συντομότερη και καταβάλλεται κάθε δυνατή προσπάθεια για την απελευθέρωση των κρατούμενων ανηλίκων και για την τοποθέτησή τους σε κατάλληλα για ανήλικους καταλύματα. Ασυνόδευτοι ανήλικοι κρατούνται μόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις. Καταβάλλεται κάθε δυνατή προσπάθεια για την απελευθέρωση των κρατούμενων ασυνόδευτων ανηλίκων το συντομότερο δυνατόν. Το μείζον συμφέρον του ανήλικου αποτελεί πρωταρχικό μέλημα. Οι ασυνόδευτοι ανήλικοι δεν κρατούνται ποτέ σε σωφρονιστικά καταστήματα. Στους ασυνόδευτους ανήλικους παρέχεται, κατά το δυνατόν, κατάλυμα σε ιδρύματα τα οποία διαθέτουν προσωπικό και εγκαταστάσεις που λαμβάνουν υπόψη τις ανάγκες προσώπων της ηλικίας τους. Σε περίπτωση κράτησης ανηλίκων, έχουν τη δυνατότητα να ασχολούνται με δραστηριότητες ελεύθερου χρόνου, συμπεριλαμβανομένων των παιχνιδιών και των ψυχαγωγικών δραστηριοτήτων που αρμόζουν στην ηλικία τους. Σε περίπτωση κράτησης ασυνόδευτων ανηλίκων, τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε αυτοί να στεγάζονται χωριστά από τους ενήλικους.
RRCD23.5	Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε τα ανήλικα τέκνα των αιτούντων ή οι ανήλικοι αιτούντες να διαμένουν με τους γονείς τους, τα ανήλικα άγαμα αδέρφια τους ή με τον ενήλικο συγγενή που έχει την ευθύνη τους σύμφωνα με τον νόμο ή με την πρακτική του ενδιαφερόμενου κράτους μέλους, εφόσον αυτό είναι προς το μείζον συμφέρον των εν λόγω ανηλίκων.	Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε τα ανήλικα τέκνα των αιτούντων ή οι ανήλικοι αιτούντες να διαμένουν με τους γονείς τους, τα ανήλικα άγαμα αδέρφια τους ή με τον ενήλικο συγγενή που έχει την ευθύνη τους σύμφωνα με τον νόμο ή με την πρακτική του ενδιαφερόμενου κράτους μέλους, εφόσον αυτό είναι προς το μείζον συμφέρον των εν λόγω ανηλίκων.
UNCRC 4	Προστασία δικαιωμάτων: Τα συμβαλλόμενα κράτη υποχρεούνται να παίρνουν όλα τα νομοθετικά, διοικητικά και άλλα μέτρα που είναι αναγκαία για την εφαρμογή των αναγνωρισμένων στην παρούσα Σύμβαση δικαιωμάτων. Στην περίπτωση των οικονομικών, κοινωνικών και πολιτιστικών δικαιωμάτων, παίρνουν τα μέτρα αυτά μέσα στα όρια των πόρων που διαθέτουν και, όπου είναι αναγκαίο, μέσα στα πλαίσια της διεθνούς συνεργασίας.	Προστασία δικαιωμάτων: Τα συμβαλλόμενα κράτη υποχρεούνται να παίρνουν όλα τα νομοθετικά, διοικητικά και άλλα μέτρα που είναι αναγκαία για την εφαρμογή των αναγνωρισμένων στην παρούσα Σύμβαση δικαιωμάτων. Στην περίπτωση των οικονομικών, κοινωνικών και πολιτιστικών δικαιωμάτων, παίρνουν τα μέτρα αυτά μέσα στα όρια των πόρων που διαθέτουν και, όπου είναι αναγκαίο, μέσα στα πλαίσια της διεθνούς συνεργασίας.
UNCRC 7	Εγγραφή στο ληξιαρχείο, όνομα, ιθαγένεια, ανατροφή: Κάθε παιδί έχει δικαίωμα εγγραφής στο ληξιαρχείο και δικαίωμα ονόματος, Τα παιδιά έχουν δικαίωμα να αποκτήσουν ιθαγένεια (να ανήκουν σε μια χώρα), να ανατραφούν από αυτούς.	Εγγραφή στο ληξιαρχείο, όνομα, ιθαγένεια, ανατροφή: Κάθε παιδί έχει δικαίωμα εγγραφής στο ληξιαρχείο και δικαίωμα ονόματος, Τα παιδιά έχουν δικαίωμα να αποκτήσουν ιθαγένεια (να ανήκουν σε μια χώρα), να ανατραφούν από αυτούς.
UNCRC 8	Διατήρηση ταυτότητας: Τα παιδιά έχουν δικαίωμα ταυτότητας – επίσημης καταγραφής της ταυτότητάς τους. Οι κυβερνήσεις πρέπει να σέβονται το δικαίωμα των παιδιών στο όνομα, στην ιθαγένεια και στους οικογενειακούς δεσμούς τους.	Διατήρηση ταυτότητας: Τα παιδιά έχουν δικαίωμα ταυτότητας – επίσημης καταγραφής της ταυτότητάς τους. Οι κυβερνήσεις πρέπει να σέβονται το δικαίωμα των παιδιών στο όνομα, στην ιθαγένεια και στους οικογενειακούς δεσμούς τους.
UNCRC 9	Χωρισμός από τους γονείς: Τα παιδιά έχουν δικαίωμα να ζουν με τους γονείς τους, εκτός εάν κάτι τέτοιο δεν είναι προς το συμφέρον τους. Τα παιδιά των οποίων οι γονείς δεν ζουν μαζί έχουν δικαίωμα να διατηρούν την επαφή με αμφότερους τους γονείς, εκτός εάν αυτό είναι αντίθετο προς το συμφέρον του παιδιού.	Χωρισμός από τους γονείς: Τα παιδιά έχουν δικαίωμα να ζουν με τους γονείς τους, εκτός εάν κάτι τέτοιο δεν είναι προς το συμφέρον τους. Τα παιδιά των οποίων οι γονείς δεν ζουν μαζί έχουν δικαίωμα να διατηρούν την επαφή με αμφότερους τους γονείς, εκτός εάν αυτό είναι αντίθετο προς το συμφέρον του παιδιού.
UNCRC 12	Σεβασμός προς τις απόψεις του παιδιού: Όταν ενήλικοι λαμβάνουν αποφάσεις που επηρεάζουν τα παιδιά, τα παιδιά έχουν το δικαίωμα να εκφέρουν την άποψή τους σχετικά με το τι πρέπει να γίνει, καθώς και το δικαίωμα να λαμβάνονται υπόψη οι απόψεις τους.	Σεβασμός προς τις απόψεις του παιδιού: Όταν ενήλικοι λαμβάνουν αποφάσεις που επηρεάζουν τα παιδιά, τα παιδιά έχουν το δικαίωμα να εκφέρουν την άποψή τους σχετικά με το τι πρέπει να γίνει, καθώς και το δικαίωμα να λαμβάνονται υπόψη οι απόψεις τους.
UNCRC 13	Ελευθερία έκφρασης: Τα παιδιά έχουν το δικαίωμα να ανταλλάσσουν πληροφορίες, να ανταλλάσσουν πληροφορίες με τον σχεδίου ή της γραφής.	Ελευθερία έκφρασης: Τα παιδιά έχουν το δικαίωμα να ανταλλάσσουν πληροφορίες, να ανταλλάσσουν πληροφορίες με τον σχεδίου ή της γραφής.
UNCRC 16	Δικαίωμα στην ιδιωτική ζωή: Τα παιδιά έχουν δικαίωμα στην ιδιωτική ζωή. Ο νόμος πρέπει να τα προστατεύει από προσβολές κατά του τρόπου ζωής, της υπόληψης, της οικογένειας και της οικίας τους.	Δικαίωμα στην ιδιωτική ζωή: Τα παιδιά έχουν δικαίωμα στην ιδιωτική ζωή. Ο νόμος πρέπει να τα προστατεύει από προσβολές κατά του τρόπου ζωής, της υπόληψης, της οικογένειας και της οικίας τους.
UNCRC 22	Παιδιά πρόσφυγες: Τα παιδιά έχουν δικαίωμα ειδικής προστασίας και βοήθειας, εάν είναι πρόσφυγες (εάν ερανοδοκία ή αναστατήθηκαν να αναχωρήσουν από τη χώρα τους και να ζήσουν σε άλλη χώρα), καθώς και όλα τα δικαιώματα που προβλέπονται στη Σύμβαση για τα δικαιώματα του παιδιού.	Παιδιά πρόσφυγες: Τα παιδιά έχουν δικαίωμα ειδικής προστασίας και βοήθειας, εάν είναι πρόσφυγες (εάν ερανοδοκία ή αναστατήθηκαν να αναχωρήσουν από τη χώρα τους και να ζήσουν σε άλλη χώρα), καθώς και όλα τα δικαιώματα που προβλέπονται στη Σύμβαση για τα δικαιώματα του παιδιού.
RAPD 25.4	Δωρεάν παροχή νομικών και διαδικαστικών πληροφοριών σε πρωτοβάθμιες διαδικασίες. Δωρεάν ασυνόδευτους ανήλικους και στους εκπροσώπους τους παρέχονται δωρεάν οι νομικές και διαδικαστικές πληροφορίες που αναφέρονται στο άρθρο 19.	Δωρεάν παροχή νομικών και διαδικαστικών πληροφοριών σε πρωτοβάθμιες διαδικασίες. Δωρεάν ασυνόδευτους ανήλικους και στους εκπροσώπους τους παρέχονται δωρεάν οι νομικές και διαδικαστικές πληροφορίες που αναφέρονται στο άρθρο 19.

Διαδικαστικό μέτρο Εγγύηση	Ελάχιστη απαίτηση	Νομική διάταξη
Επικέντρωση στο παιδί	<p>Ευρατόμ 3: Αιτιολόγηση</p> <p>Ευρατόμ 9: Ειδική πράξεις</p> <p>Ευρατόμ 10: Ειδική προστασία κατά την εγκυμοσύνη και τον θηλασμό</p>	<p>Από τις εκθέσεις για ιατρικούς λόγους πρέπει να προκύπτει επαρκής ωφέλεια, αφού το σύνολο των δυνατικών ή θεραπευτικών ωφελιμιμάτων για την κοινωνία σταθμιστεί έναντι της ατομικής βλάβης που ενδέχεται να προκαλέσει η έκθεση. Όλες οι νέες πρακτικές που συνεπάγονται έκθεση για ιατρικούς λόγους πρέπει να αιτιολογούνται προκαταβολικά πριν εφαρμοστούν γενικά.</p> <p>Οι υφιστάμενες πρακτικές που συνεπάγονται έκθεση για ιατρικούς λόγους μπορούν να αναθεωρούνται όταν προκύπτουν νέες και σημαντικές ενδείξεις για την αποτελεσματικότητά ή τις συνέπειές τους.</p> <p>Όλες οι εκθέσεις ατόμων για ιατρικούς λόγους να αιτιολογούνται προκαταβολικά ενόψει των στόχων της έκθεσης και των χαρακτηριστικών του συγκεκριμένου ατόμου.</p> <p>Ιδιαίτερη προσοχή πρέπει να δίνεται στην αιτιολόγηση των εκθέσεων για ιατρικούς λόγους οι οποίες δεν παρέχουν κανένα άμεσο όφελος στον εκτιθέμενο, και ιδίως των εκθέσεων για ιατρονομικούς λόγους.</p> <p>Εάν μια έκθεση δεν μπορεί να αιτιολογηθεί, πρέπει να απαγορεύεται.</p> <p>Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε να χρησιμοποιούνται ο κατάλληλος ακτινολογικός εξοπλισμός, τεχνικές πρακτικές και συναφείς εξοπλισμούς για τις εκθέσεις παιδιών για ιατρικούς λόγους.</p> <p>Πρέπει να δίνεται ιδιαίτερη προσοχή στα προγράμματα διασφάλισης της ποιότητας, συμπεριλαμβανομένων των μέτρων για τον ποιοτικό έλεγχο και την εκτίμηση της δόσης του ασθενούς και της χορηγούμενης ραδιενέργειας. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε οι ιατροί και τα άτομα που πραγματοποιούν τις εκθέσεις να έχουν τη δέουσα κατάρτιση σχετικά με τις εν λόγω ακτινολογικές πράξεις.</p> <p>Σε περίπτωση γυναικείας σε ηλικία τεκνοποίησης, ο παρσατέμτων και ο ιατρός πρέπει να ερωτούν τη γυναίκα εάν είναι έγκυος ή θηλάζει. Πρέπει να δίνεται ιδιαίτερη προσοχή στην αιτιολόγηση, λαμβάνοντας υπόψη την έκθεση τόσο της εγκύου όσο και του κορμού του παιδιού. Κάθε μέτρο δυνάμει της ενημέρωσης των γυναικών που αποτελούν το αντικείμενο του παρόντος άρθρου, όπως η ανακοίνωση σε κατάλληλους δημόσιους χώρους, θα ήταν χρήσιμο.</p>
Αντίκτυπος άρνησης	<p>APD 17.5</p> <p>RAPD 25.5</p> <p>QD 4.5</p> <p>RQD 4.5</p>	<p>5. Τα κράτη μέλη μπορούν να χρησιμοποιούν ιατρικές εξετάσεις για τον προσδιορισμό της ηλικίας των ασυνόδευτων ανηλίκων στο πλαίσιο της εξέτασης αιτήσεως ασύλου. Στις περιπτώσεις που χρησιμοποιούνται ιατρικές εξετάσεις, τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε: α) οι ασυνόδευτοι ανήλικοι να ενημερώνονται, πριν από την εξέταση της αίτησής τους για άσυλο, και σε γλώσσα την οποία ευλόγως θεωρείται ότι κατανοούν, σχετικά με τη δυνατότητα προσδιορισμού της ηλικίας με ιατρική εξέταση, μετάξι άλλων, για πληροφορίες σχετικά με τη μέθοδο εξέτασης και τον ενδεχόμενο αντίκτυπο των αποτελεσμάτων της ιατρικής εξέτασης της αίτησης για άσυλο, καθώς και ως προς τον αντίκτυπο της άρνησης του ασυνόδευτου ανηλίκου να υποβληθεί στην ιατρική εξέταση· β) οι ασυνόδευτοι ανήλικοι ή/και οι εκπρόσωποί τους να συνααινούν στη διενέργεια εξέτασης για τον προσδιορισμό της ηλικίας των συγκεκριμένων ανηλίκων· και γ) η απόφαση απόρριψης αίτησης ασύλου ασυνόδευτου ανηλίκου που σνήθηκε να υποβληθεί σε αυτή την ιατρική εξέταση να μη βασίζεται μόνο στην άρνηση αυτή. Το γεγονός ότι ένας ασυνόδευτος ανήλικος έχει αρνηθεί να υποβληθεί σε ιατρική εξέταση δεν εμποδίζει την αποφανόμενη αρχή να λαμβάνει απόφαση επί της αιτήσεως ασύλου.</p> <p>Τα κράτη μέλη μπορούν να χρησιμοποιούν ιατρικές εξετάσεις για τον προσδιορισμό της ηλικίας των ασυνόδευτων ανηλίκων στο πλαίσιο της εξέτασης αιτήσεως διεθνούς προστασίας, όταν, μετά τις γενικές δηλώσεις ή άλλες συναφείς ενδείξεις, τα κράτη μέλη έχουν αμφιβολίες σχετικά με την ηλικία του αιτούντος. Εάν, αργότερα, τα κράτη μέλη εξακολουθούν να έχουν αμφιβολίες σχετικά με την ηλικία του αιτούντος, θεωρούν ότι ο αιτών είναι ανήλικος. Οποιαδήποτε ιατρική εξέταση πραγματοποιείται με πλήρη σεβασμό της αξιοπρέπειας του αιτούντος, διενεργείται με την επιλογή των λιγότερο παρεμβατικών εξετάσεων και διενεργείται από κατάλληλα εκπαιδευμένους επαγγελματίες του τομέα της υγείας, ώστε να επιτυγχάνεται όσο το δυνατόν πιο αξιόπιστο αποτέλεσμα. Όταν χρησιμοποιούνται ιατρικές εξετάσεις, τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε: α) οι ασυνόδευτοι ανήλικοι να ενημερώνονται, πριν από την εξέταση της αίτησής τους διεθνούς προστασίας, και σε γλώσσα την οποία κατανοούν ή τεκμαίρεται ευλόγως ότι κατανοούν, σχετικά με τη δυνατότητα προσδιορισμού της ηλικίας με ιατρική εξέταση· β) οι ασυνόδευτοι ανήλικοι και/ή οι εκπρόσωποί τους να συνααινούν στη διενέργεια ιατρικής εξέτασης και τον ενδεχόμενο αντίκτυπο των αποτελεσμάτων της ιατρικής εξέτασης· γ) οι ασυνόδευτοι ανήλικοι και/ή οι εκπρόσωποί τους να συνααινούν στη διενέργεια ιατρικής εξέτασης για τον προσδιορισμό της ηλικίας των συγκεκριμένων ανηλίκων· και δ) η απόφαση απόρριψης αίτησης διεθνούς προστασίας ασυνόδευτου ανηλίκου που σνήθηκε να υποβληθεί σε ιατρική εξέταση να μη βασίζεται μόνο στην άρνηση αυτή. Το γεγονός ότι ένας ασυνόδευτος ανήλικος έχει αρνηθεί να υποβληθεί σε ιατρική εξέταση δεν εμποδίζει την αποφανόμενη αρχή να λαμβάνει απόφαση επί της αιτήσεως διεθνούς προστασίας.</p> <p>Οσάκις τα κράτη μέλη εφαρμόζουν την αρχή σύμφωνα με την οποία αναφέρεται στον αιτούντα να τεκμηριώσει την αίτηση παροχής διεθνούς προστασίας και οσάκις ορισμένες πιυχές των δηλώσεων του αιτούντος δεν τεκμηριώνονται με έγγραφα ή άλλες αποδείξεις, οι πιυχές αυτές δεν χρειάζονται επιβεβαίωση, όταν πληρούνται οι ακόλουθοι όροι: α) ο αιτών έχει καταβάλει πραγματική προσπάθεια να τεκμηριώσει την αίτησή του· β) έχουν υποβληθεί όλα τα συναφή στοιχεία τα οποία έχει ο αιτών στη διάθεση του και έχει δοθεί ικανοποιητική εήγηση για την τυχόν έλλειψη άλλων λυστελών στοιχείων· γ) οι δηλώσεις του αιτούντος θεωρούνται συνεπείς και ευλογοφανείς και δεν έρχονται σε αντίθεση με διαθέσιμα ειδικά και γενικά στοιχεία που αφορούν την περίπτωση του· δ) ο αιτών αιτήθηκε την παροχή διεθνούς προστασίας το νωρίτερο δυνατόν, εκτός εάν αποδείξει ότι υπήρχε σοβαρός λόγος που τον εμπόδισε να το πράξει· και ε) η γενική αξιοπιστία του αιτούντος είναι αποδεδειγμένη.</p> <p>Οσάκις τα κράτη μέλη εφαρμόζουν την αρχή σύμφωνα με την οποία αναφέρεται στον αιτούντα να τεκμηριώσει την αίτηση παροχής διεθνούς προστασίας και οσάκις ορισμένες πιυχές των δηλώσεων του αιτούντος δεν τεκμηριώνονται με έγγραφα ή άλλες αποδείξεις, οι πιυχές αυτές δεν χρειάζονται επιβεβαίωση, όταν πληρούνται οι ακόλουθοι όροι: α) ο αιτών έχει καταβάλει πραγματική προσπάθεια να τεκμηριώσει την αίτησή του· β) έχουν υποβληθεί όλα τα συναφή στοιχεία τα οποία έχει ο αιτών στη διάθεση του και έχει δοθεί ικανοποιητική εήγηση για την τυχόν έλλειψη άλλων λυστελών στοιχείων· γ) οι δηλώσεις του αιτούντος θεωρούνται συνεπείς και ευλογοφανείς και δεν έρχονται σε αντίθεση με διαθέσιμα ειδικά και γενικά στοιχεία που αφορούν την περίπτωση του· δ) ο αιτών αιτήθηκε την παροχή διεθνούς προστασίας το νωρίτερο δυνατόν, εκτός εάν αποδείξει ότι υπήρχε σοβαρός λόγος που τον εμπόδισε να το πράξει· και ε) η γενική αξιοπιστία του αιτούντος είναι αποδεδειγμένη.</p>

Διαδικαστικό μέτρο Εγγύηση	Ελάχιστη απαίτηση	Νομική διάταξη
<p>Προστασία δεδομένων φυσικών προσώπων – Αυτόματη επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, 28.01.1981</p> <p>5: Ποιότητα δεδομένων</p> <p>6: Ειδικές κατηγορίες δεδομένων</p>	<p>Τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα τα οποία υποβάλλονται σε αυτοματοποιημένη επεξεργασία: αποκτώνται και υποβάλλονται σε σύννομη και θεμιτή επεξεργασία: αποθηκεύονται για καθορισμένους και νόμιμους σκοπούς και δεν χρησιμοποιούνται κατά τρόπο που δεν συμβιβάζεται με τους σκοπούς αυτούς· είναι κατάλληλα, συναφή προς το θέμα και όχι υπερβολικά σε σχέση με τους σκοπούς για τους οποίους αποθηκεύονται· είναι ακριβή και, εφόσον χρειάζεται, ενημερώνονται· διατηρούνται σε μορφή που επιτρέπει τον προσδιορισμό της ταυτότητας των προσώπων στα οποία αναφέρονται μόνο κατά τη διάρκεια περιόδου που δεν υπερβαίνει την απαιτούμενη για την επίτευξη των σκοπών για τους οποίους αποθηκεύονται.</p>	<p>6 Ειδικές κατηγορίες δεδομένων</p> <p>Δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα τα οποία παρέχουν πληροφορίες για τη φυλετική καταγωγή, τα πολιτικά φρονήματα ή τις θρησκευτικές ή άλλες πεποιθήσεις, καθώς και δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα τα οποία αφορούν την υγεία ή τη σεξουαλική ζωή υποβάλλονται σε αυτοματοποιημένη επεξεργασία μόνον εφόσον η εγχώρια νομοθεσία προβλέπει κατάλληλες εγγυήσεις. Το ίδιο ισχύει για δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα τα οποία αφορούν ποινικές καταδίκες.</p>
<p>Προστασία φυσικών προσώπων – Αυτόματη επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, 28.01.1981</p> <p>6: Ειδικές κατηγορίες δεδομένων</p>	<p>8: Πρόσθετες εγγυήσεις για το πρόσωπο στο οποίο αναφέρονται τα δεδομένα</p> <p>Κάθε πρόσθετο δικαίωμα να γνωρίζει την ύπαρξη αυτοματοποιημένου αρχείου δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, τους βασικούς σκοπούς του, καθώς και την ταυτότητα και τη συνήθη διαμονή ή τον κύριο τόπο εγκατάστασης του υπευθύνου επεξεργασίας του αρχείου· να αποκτήσει επιβεβαίωση σε εύλογα χρονικά διαστήματα και χωρίς υπερβολική καθυστέρηση ή υπερβολικό κόστος σχετικά με το κατά πόσον δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που το αφορούν είναι αποθηκευμένα σε αυτοματοποιημένο αρχείο δεδομένων, καθώς και την κοινοποίηση σε αυτό των εν λόγω δεδομένων, ανάλογα με την περίπτωση, τη διάρθρωση ή τη διαγραφή των εν λόγω δεδομένων, εάν υποβλήθηκαν σε επεξεργασία κατά παράβαση των διατάξεων της εγχώριας νομοθεσίας, η οποία θέτει σε εφαρμογή τις βασικές αρχές που θεσπίζονται στα άρθρα 5 και 6 της παρούσας Σύμβασης· να ασκεί προσφυγή, σε περίπτωση μη συμμόρφωσης προς αίτημα επιβεβαίωσης ή, ανάλογα με την περίπτωση, κοινοποίησης, διάρθρωσης ή διαγραφής, όπως αναφέρεται στα στοιχεία β) και γ) του παρόντος άρθρου.</p>	<p>8. Πρόσθετες εγγυήσεις για το πρόσωπο στο οποίο αναφέρονται τα δεδομένα</p> <p>Κάθε πρόσθετο δικαίωμα να γνωρίζει την ύπαρξη αυτοματοποιημένου αρχείου δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, τους βασικούς σκοπούς του, καθώς και την ταυτότητα και τη συνήθη διαμονή ή τον κύριο τόπο εγκατάστασης του υπευθύνου επεξεργασίας του αρχείου· να αποκτήσει επιβεβαίωση σε εύλογα χρονικά διαστήματα και χωρίς υπερβολική καθυστέρηση ή υπερβολικό κόστος σχετικά με το κατά πόσον δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που το αφορούν είναι αποθηκευμένα σε αυτοματοποιημένο αρχείο δεδομένων, καθώς και την κοινοποίηση σε αυτό των εν λόγω δεδομένων, ανάλογα με την περίπτωση, τη διάρθρωση ή τη διαγραφή των εν λόγω δεδομένων, εάν υποβλήθηκαν σε επεξεργασία κατά παράβαση των διατάξεων της εγχώριας νομοθεσίας, η οποία θέτει σε εφαρμογή τις βασικές αρχές που θεσπίζονται στα άρθρα 5 και 6 της παρούσας Σύμβασης· να ασκεί προσφυγή, σε περίπτωση μη συμμόρφωσης προς αίτημα επιβεβαίωσης ή, ανάλογα με την περίπτωση, κοινοποίησης, διάρθρωσης ή διαγραφής, όπως αναφέρεται στα στοιχεία β) και γ) του παρόντος άρθρου.</p>
<p>Οδηγία 95/46/ΕΚ</p> <p>6: Αρχές που πρέπει να τηρούνται ως προς την ποιότητα των δεδομένων</p>	<p>1. Τα κράτη μέλη προβλέπουν ότι τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα πρέπει:</p> <p>α) να υφίστανται σύννομη και θεμιτή επεξεργασία·</p> <p>β) να συλλέγονται για καθορισμένους, σαφείς και νόμιμους σκοπούς και η μεταγενέστερη επεξεργασία για ιστορικούς, στατιστικούς ή επιστημονικούς σκοπούς δεν θεωρείται ασυμβίβαστη, εφόσον τα κράτη μέλη προβλέπουν κατάλληλες εγγυήσεις·</p> <p>γ) να είναι κατάλληλα, συναφή προς το θέμα και όχι υπερβολικά σε σχέση με τους σκοπούς για τους οποίους συλλέγονται και υφίστανται επεξεργασία·</p> <p>δ) να είναι ακριβή και, εφόσον χρειάζεται, να ενημερώνονται· πρέπει να λαμβάνονται όλα τα εύλογα μέτρα, ώστε δεδομένα ανακριβή ή ελλιπή σε σχέση με τους σκοπούς για τους οποίους έχουν συλλεγεί ή υφίστανται κατόπιν επεξεργασία, να διαγράφονται ή να διορθώνονται·</p> <p>ε) να διατηρούνται με μορφή που επιτρέπει τον προσδιορισμό της ταυτότητας των προσώπων στα οποία αναφέρονται μόνον κατά τη διάρκεια περιόδου που δεν υπερβαίνει την απαιτούμενη για την επίτευξη των σκοπών για τους οποίους έχουν συλλεγεί ή για τους οποίους αργότερα υφίστανται επεξεργασία. Τα κράτη μέλη προβλέπουν κατάλληλες εγγυήσεις για τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που διατηρούνται πέραν της περιόδου αυτής για σκοπούς ιστορικούς, στατιστικούς ή επιστημονικούς.</p> <p>2. Εναπόκειται στον υπεύθυνο της επεξεργασίας να εξασφαλίσει την τήρηση της παραγράφου 1.</p>	<p>1. Τα κράτη μέλη προβλέπουν ότι τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα πρέπει:</p> <p>α) να υφίστανται σύννομη και θεμιτή επεξεργασία·</p> <p>β) να συλλέγονται για καθορισμένους, σαφείς και νόμιμους σκοπούς και η μεταγενέστερη επεξεργασία τους να συμβιβάζεται με τους σκοπούς αυτούς. Η μεταγενέστερη επεξεργασία για ιστορικούς, στατιστικούς ή επιστημονικούς σκοπούς δεν θεωρείται ασυμβίβαστη, εφόσον τα κράτη μέλη προβλέπουν κατάλληλες εγγυήσεις·</p> <p>γ) να είναι κατάλληλα, συναφή προς το θέμα και όχι υπερβολικά σε σχέση με τους σκοπούς για τους οποίους συλλέγονται και υφίστανται επεξεργασία·</p> <p>δ) να είναι ακριβή και, εφόσον χρειάζεται, να ενημερώνονται· πρέπει να λαμβάνονται όλα τα εύλογα μέτρα, ώστε δεδομένα ανακριβή ή ελλιπή σε σχέση με τους σκοπούς για τους οποίους έχουν συλλεγεί ή υφίστανται κατόπιν επεξεργασία, να διαγράφονται ή να διορθώνονται·</p> <p>ε) να διατηρούνται με μορφή που επιτρέπει τον προσδιορισμό της ταυτότητας των προσώπων στα οποία αναφέρονται μόνον κατά τη διάρκεια περιόδου που δεν υπερβαίνει την απαιτούμενη για την επίτευξη των σκοπών για τους οποίους έχουν συλλεγεί ή για τους οποίους αργότερα υφίστανται επεξεργασία. Τα κράτη μέλη προβλέπουν κατάλληλες εγγυήσεις για τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που διατηρούνται πέραν της περιόδου αυτής για σκοπούς ιστορικούς, στατιστικούς ή επιστημονικούς.</p> <p>2. Εναπόκειται στον υπεύθυνο της επεξεργασίας να εξασφαλίσει την τήρηση της παραγράφου 1.</p>

Προστασία δεδομένων

Διαδικαστικό μέτρο Εγγύηση	Ελάχιστη απαίτηση	Νομική διάταξη
	<p>Οδηγία 95/46/EK 10: Ενημέρωση σε περίπτωση συλλογής δεδομένων από το πρόσωπο στο οποίο αναφέρονται</p> <p>Οδηγία 95/46/EK 13: Εξαφάνσεις και περιορισμοί</p>	<p>Τα κράτη μέλη προβλέπουν ότι ο υπεύθυνος της επεξεργασίας ή ο εκπρόσωπός του πρέπει να παρέχει στο πρόσωπο από το οποίο συλλέγονται δεδομένα που το αφορούν τουλάχιστον τις πληροφορίες που απαριθμούνται κατωτέρω, εκτός εάν το πρόσωπο αυτό έχει ήδη ενημερωθεί σχετικά:</p> <p>α) την ταυτότητα του υπεύθυνου της επεξεργασίας και, ενδεχομένως, του εκπροσώπου του· β) τους σκοπούς της επεξεργασίας για την οποία προορίζονται τα δεδομένα· γ) οποιαδήποτε περαιτέρω πληροφορία, όπως:</p> <ul style="list-style-type: none"> – τους αποδέκτες ή τις κατηγορίες αποδεκτών των δεδομένων, – το κατά πόσον η παροχή των δεδομένων είναι υποχρεωτική ή όχι, καθώς και τις ενδεχόμενες συνέπειες της άρνησης παροχής τους, – την ύπαρξη δικαιώματος πρόσβασης στα συγκεκριμένα δεδομένα και δικαιώματος διόρθωσής τους, <p>εφόσον οι πληροφορίες αυτές είναι αναγκαίες, λόγω των ειδικών συνθηκών υπό τις οποίες συλλέγονται τα δεδομένα, ώστε να εξασφαλιστεί η θεμιτή επεξεργασία έναντι του προσώπου στο οποίο αναφέρονται τα δεδομένα.</p>
Προστασία δεδομένων	<p>Οδηγία 95/46/EK 13: Εξαφάνσεις και περιορισμοί</p>	<p>Εξαφάνσεις και περιορισμοί</p> <p>1. Τα κράτη μέλη μπορούν να περιορίζουν με νομοθετικά μέτρα την εμπέδεια των υποχρεώσεων και δικαιωμάτων που προβλέπονται από τις διατάξεις του άρθρου 6 παράγραφος 1, του άρθρου 10, του άρθρου 11 παράγραφος 1 και των άρθρων 12 και 21, όταν ο περιορισμός αυτός απαιτείται για τη διαφύλαξη:</p> <p>α) της ασφάλειας του κράτους· β) της άμυνας· γ) της δημόσιας ασφάλειας· δ) της πρόληψης, διερεύνησης, διαπίστωσης και δίωξης παραβάσεων του ποινικού νόμου ή της δεοντολογίας των νομοθετικά κατοχυρωμένων επαγγελματιών· ε) σημαντικού οικονομικού ή χρηματοοικονομικού συμφέροντος κράτους μέλους ή της Ευρωπαϊκής Ένωσης, συμπεριλαμβανομένων των νομισματικών, δημοσιονομικών και φορολογικών θεμάτων· στ) αποστολής ελέγχου, επιθεώρησης ή ρυθμιστικών καθηκόντων που συνδέονται, έστω και ευκαιριακά, με την άσκηση δημόσιας εξουσίας στις περιπτώσεις που αναφέρονται στα στοιχεία γ), δ) και ε)· ζ) της προστασίας του προσώπου στο οποίο αναφέρονται τα δεδομένα ή των δικαιωμάτων και ελευθεριών άλλων προσώπων.</p>
RAPD 30		<p>Συλλογή πληροφοριών σχετικά με ατομικές περιπτώσεις</p> <p>Για τον σκοπό της εξέτασης ατομικών περιπτώσεων, τα κράτη μέλη: α) δεν αποκαλύπτουν τις πληροφορίες που αφορούν ατομικές αιτήσεις διεθνούς προστασίας ή το γεγονός ότι έχει υποβληθεί αίτηση, στους φερόμενους ως υπεύθυνους της δίωξης ή της πρόκλησης σοβαρής βλάβης· β) δεν ζητούν πληροφορίες από τους φερόμενους ως υπεύθυνους της δίωξης ή της πρόκλησης σοβαρής βλάβης, κατά τρόπο που θα είχε ως αποτέλεσμα να τους αποκαλυφθεί άμεσα το γεγονός ότι ο ατών έχει υποβάλει αίτηση ασύλου και θα έθετε σε κίνδυνο τη σωματική ακεραιότητα του αιτούντος ή των εξαρτούμενων από αυτόν προσώπων ή την ελευθερία και την ασφάλεια των μελών της οικογένειάς του που εξάκολουθούν να ζουν στη χώρα καταγωγής.</p>
UNCRC 37		<p>Κράτηση και τιμωρία: Κανέναν δεν δικαιούται να τιμωρείται παιδιά με σκληρό ή επιβλαβή τρόπο. Παιδιά τα οποία παραβαίνουν τον νόμο δεν πρέπει να αντιμετωπίζονται με σκληρότητα. Δεν πρέπει να φυλακίζονται με ενηλίκους, πρέπει να μπορούν να διατηρούν επαφή με τις οικογένειές τους και δεν πρέπει να καταδικάζονται σε θάνατο ή σε ισόβια κάθειρξη χωρίς δυνατότητα αποφυλάκισης.</p>
UNCRC 40		<p>Δικαιοσύνη ανηλίκων: Παιδιά τα οποία κατηγορούνται ότι παρέβησαν τον νόμο δικαιούνται νομική αρωγή και δίκαιη μεταχείριση σε ένα σύστημα το οποίο σέβεται τα δικαιώματά τους. Οι κυβερνήσεις υποχρεούνται να θεσπίσουν ελάχιστο όριο ηλικίας κάτω του οποίου τα παιδιά δεν θεωρούνται υπεύθυνα από την άποψη του ποινικού δικαίου, και να παρέχουν ελάχιστες εγγυήσεις για την αμεροληψία και την ταχεία διεκπεραίωση δικαστικών και εναλλακτικών διαδικασιών.</p>
Γενικό σχόλιο Επιτροπής UNCRC 10:37		<p>Για τα παιδιά που εισέρχονται στο σύστημα ποινικής δικαιοσύνης είναι πολύ σημαντικό να εξακριβώνεται κατά πόσον βρίσκονται σε ηλικία στην οποία μπορούν να τους αποδοθούν ευθύνες για αξιόποινες πράξεις και κατά πόσον είναι κάτω ή άνω των δεκαοκτώ ετών, καθώς τα παιδιά που αντιμετωπίζονται με τον νόμο δικαιούνται μεταχείριση η οποία λαμβάνει υπόψη τις ανάγκες που σχετίζονται με την ηλικία τους.</p>
RRCD 11.2		<p>Οι ανήλικοι τίθενται υπό κράτηση μόνο σε έσχατη ανάγκη και εφόσον αποδειχθεί ότι δεν μπορούν να εφαρμοστούν αποτελεσματικά άλλα εναλλακτικά, λιγότερο περιοριστικά μέτρα. Η εν λόγω κράτηση είναι όσο το δυνατόν συντομότερη, και καταβάλλεται κάθε δυνατή προσπάθεια για την απελευθέρωση των κρατούμενων ανηλίκων και για την τοποθέτησή τους σε κατάλληλα για ανήλικους καταλύματα. Ασυνόδετοι ανήλικοι κρατούνται μόνο σε εξαιρετικές περιστάσεις. Καταβάλλεται κάθε δυνατή προσπάθεια για την απελευθέρωση των κρατούμενων ασυνόδετων ανηλίκων το συντομότερο δυνατό. Το μείζον συμφέρον του ανήλικου αποτελεί πρωταρχικό μέλημα.</p>
RD 17.3-4		<p>Οι ασυνόδετοι ανήλικοι δεν κρατούνται ποτέ σε σωφρονιστικά καταστήματα. Στους ασυνόδετους ανήλικους παρέχεται κατά το δυνατόν κατάλυμα σε ιδρύματα τα οποία διαθέτουν προσωπικό και εγκαταστάσεις που λαμβάνουν υπόψη τις ανάγκες προστασίας της ηλικίας τους. Σε περίπτωση κράτησης, έχουν τη δυνατότητα να ασχολούνται με δραστηριότητες ελεύθερου χρόνου, συμπεριλαμβανομένων των παιχνιδιών και των ψυχαγωγικών δραστηριοτήτων που αρμόζουν στην ηλικία τους. Σε περίπτωση κράτησης ασυνόδετων ανηλίκων, τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε αυτοί να στεγάζονται χωριστά από τους ενηλίκους.</p> <p>3. Οι υπό κράτηση ανήλικοι έχουν τη δυνατότητα να ασχολούνται με δραστηριότητες ελεύθερου χρόνου, όπως δραστηριότητες παιχνιδιού και ψυχαγωγικές δραστηριότητες που αρμόζουν στην ηλικία τους, και, ανάλογα με τη διάκριση της παραμονής τους, έχουν πρόσβαση στην εκπαίδευση.</p> <p>4. Στους ασυνόδετους ανήλικους παρέχεται κατά το δυνατόν κατάλυμα σε ιδρύματα τα οποία διαθέτουν προσωπικό και εγκαταστάσεις που λαμβάνουν υπόψη τις ανάγκες προσώπων της ηλικίας τους.</p>

Διαδικαστικό μέτρο Εγγύηση	Ελάχιστη απαίτηση	Νομική διάταξη
Υποθέσεις κανονισμού Δουβλίνου	UNCRC 10	Οικογενειακή επανένωση: Οικογένειες των οποίων τα μέλη ζουν σε διαφορετικές χώρες πρέπει να δικαιούνται να μετακινούνται μεταξύ των χωρών αυτών, ώστε γονείς και παιδιά να μπορούν να παραμένουν σε επαφή ή να επανενωθούν ως οικογένεια.
	ΔΕΕ C-648/11 DR 6	Όταν ένας ασυνόδευτος ανήλικος έχει υποβάλει αίτηση χορήγησης ασύλου σε περισσότερα από ένα κράτη μέλη, υπεύθυνο για την εξέταση της αίτησης είναι το κράτος μέλος στο οποίο υποβλήθηκε η τελευταία αίτηση. Προϋπόθεση για κάτι τέτοιο είναι να μην βρίσκεται νόμιμα σε άλλο κράτος μέλος της οικογένειας του ανήλικου, και να μην επιβάλλει διαφορετική λύση το μείζον συμφέρον του παιδιού.
Εκτίμηση στοιχείων	DR 15.3	Στην περίπτωση που ο αιτών άσυλο είναι ασυνόδευτος ανήλικος ο οποίος έχει συγγενή/-είς σε άλλο κράτος μέλος, που μπορούν να αναλάβουν τη φροντίδα του/της, τα κράτη μέλη επιδιώκουν την επανένωση του ανήλικου με τον/τους συγγενή/-είς του/της, εκτός εάν αυτό δεν είναι προς το μείζον συμφέρον του ανήλικου.
	RDR 31.2	Το κράτος μέλος που προβαίνει στη μεταφορά, στον βαθμό που οι εν λόγω πληροφορίες διατίθενται στην αρμόδια αρχή σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο, διαβιβάζει στο υπεύθυνο κράτος μέλος όλες τις πληροφορίες που έχουν σημασία για την υπεράσπιση των δικαιωμάτων και των άμεσων ειδικών αναγκών του υπό μεταφορά προσώπου και, συγκεκριμένα: γ) στην περίπτωση ανήλικων, πληροφορίες σχετικά με την εκπαίδευσή τους· δ) εκτίμηση της ηλικίας του αιτούντος.
Εκτίμηση στοιχείων	Γενικό σχόλιο Επιτροπής UNCRC 6	Η Επιτροπή των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα του Παιδιού ορίζει ότι ο προσδιορισμός της ηλικίας δεν πρέπει να λαμβάνει υπόψη μόνον την εξωτερική εμφάνιση του προσώπου αλλά και την ψυχολογική ωριμότητά του.
	QD 4 ROD 4 APD 17.5	Τα κράτη μέλη μπορούν να κρίνουν ότι εναπόκειται στον αιτούντα να υποβάλει το συντομότερο δυνατόν όλα τα στοιχεία που απαιτούνται για την τεκμηρίωση της αίτησης διεθνούς προστασίας. Αποτελεί καθήκον των κρατών μελών να αξιολογούν, σε συνεργασία με τον αιτούντα, τα συναφή στοιχεία της αίτησής του. Τα στοιχεία συνίστανται σε δηλώσεις του αιτούντος και σε όλα τα έγγραφα που έχει ο αιτών στη διάθεσή του σχετικά με την ηλικία του, το προσωπικό του ιστορικό, συμπεριλαμβανομένου του ιστορικού των οικείων συγγενών του, την ταυτότητα, την/τις ιθαγένεια/-ες, την/τις χώρα/-ες και το/τα μέρος/-η προηγούμενης διαμονής του, προηγούμενες αιτήσεις ασύλου, τα δρομολόγια που ακολουθήσε, τα ταξιδιωτικά του έγγραφα και τους λόγους για τους οποίους ζητεί διεθνή προστασία. Η αξιολόγηση περιλαμβάνει τη συνεκτίμηση της ατομικής κατάστασης και των προσωπικών περιστάσεων του αιτούντος, συμπεριλαμβανομένων παραγόντων όπως το προσωπικό ιστορικό, το φύλο και η ηλικία, ούτως ώστε να εκτιμηθεί εάν, βάσει των προσωπικών περιστάσεων του αιτούντος, οι πράξεις στις οποίες έχει ήδη ή θα μπορούσε να εκθεθεί ισοδυναμούν με δίωξη ή σοβαρή βλάβη. Οσάκις τα κράτη μέλη εφαρμόζουν την αρχή σύμφωνα με την οποία εναπόκειται στον αιτούντα να τεκμηριώσει την αίτηση παροχής διεθνούς προστασίας και οσάκις ορισμένες πτυχές των δηλώσεων του αιτούντος δεν τεκμηριώνονται με έγγραφα ή άλλες αποδείξεις, οι πτυχές αυτές δεν χρειάζονται επιβεβαίωση, όταν πληρούνται οι ακόλουθοι όροι: α) ο αιτών έχει καταβάλει πραγματική προσπάθεια να τεκμηριώσει την αίτησή του· β) έχουν υποβληθεί όλα τα συναφή στοιχεία τα οποία έχει ο αιτών στη διάθεσή του και έχει δοθεί ικανοποιητική εξήγηση για την τυχόν έλλειψη άλλων λυσitelών στοιχείων· γ) οι δηλώσεις του αιτούντος θεωρούνται συνεπείς και ευλόγως αιτιολογημένες με διαθέσιμα ειδικά και γενικά στοιχεία που αφορούν την περιπτώσή του· δ) ο αιτών αιτήθηκε την παροχή διεθνούς προστασίας το νωρίτερο δυνατόν, εκτός εάν αποδείξει ότι υπήρχε σοβαρός λόγος που τον εμπόδιζε να το πράξει· και ε) η γενική αξιοπιστία του αιτούντος είναι αποδεδειγμένη.
	RAPD 10.3	Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε οι αποφάσεις της αποφανόμενης αρχής επί των αιτήσεων διεθνούς προστασίας να λαμβάνονται μετά τη δέουσα εξέταση: α) οι αιτήσεις να εξετάζονται και οι αποφάσεις να λαμβάνονται σε απομνημονωμένη, αντικειμενική και αμερόληπτα· β) να λαμβάνονται συγκεκριμένες και ακριβείς πληροφορίες από διάφορες πηγές, όπως η ΕΑΣΟ και ο UNHCR, και τις σχετικές διεθνείς οργανώσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων· γ) το προσωπικό που εξετάζει αιτήσεις και λαμβάνει αποφάσεις να γνωρίζει τις συναφείς απαιτήσεις που εφαρμόζονται στον τομέα της νομοθεσίας περί ασύλου και προσφύγων· δ) το προσωπικό που εξετάζει αιτήσεις και λαμβάνει αποφάσεις να μπορεί να ζητήσει συμβουλές, εφόσον είναι αναγκαίο, από εμπειρογνώμονες επί ειδικών ζητημάτων, π.χ. επί ιατρικών, πολιτιστικών ή θρησκευτικών ζητημάτων ή ζητημάτων που άπτονται των παιδιών ή του φύλου.

Διαδικαστικό μέτρο Εγγύηση	Ελάχιστη απαίτηση	Νομική διάταξη
Εκτίμηση στοιχείων	RAPD 25.5	<p>Τα κράτη μέλη μπορούν να χρησιμοποιούν ιατρικές εξετάσεις για τον προσδιορισμό της ηλικίας των ασυνόδευτων ανηλίκων στο πλαίσιο της εξέτασης αιτήσεως διεθνούς προστασίας όταν, μετά τις γενικές δηλώσεις ή άλλες συναφείς ενδείξεις, τα κράτη μέλη έχουν αμφιβολίες σχετικά με την ηλικία του αιτούντος.</p> <p>Εάν, αργότερα, τα κράτη μέλη εξακολουθούν να έχουν αμφιβολίες σχετικά με την ηλικία του αιτούντος, θεωρούν ότι ο αιτών είναι ανήλικος. Οποιαδήποτε ιατρική εξέταση πραγματοποιείται με πλήρη σεβασμό της αξιοπρέπειας του αιτούντος, διενεργείται με την επιλογή των λιγότερο παρεμβατικών εξετάσεων και διενεργείται από κατάλληλα εκπαιδευμένους επαγγελματίες του τομέα της υγείας, ώστε να επιτυγχάνεται όσο το δυνατόν πιο αξιόπιστο αποτέλεσμα. Όταν χρησιμοποιούνται ιατρικές εξετάσεις, τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε:</p> <p>α) οι ασυνόδευτοι ανήλικοι να ενημερώνονται, πριν από την εξέταση της αίτησής τους, διεθνούς προστασίας, και σε γλώσσα την οποία κατανοούν ή τεκμαίρεται ευλόγως ότι κατανοούν, σχετικά με τη δυνατότητα προσδιορισμού της ηλικίας με ιατρική εξέταση·</p> <p>β) οι ασυνόδευτοι ανήλικοι και/ή οι εκπρόσωποί τους να συναινούν στη διεξαγωγή ιατρικής εξέτασης για τον προσδιορισμό της ηλικίας των συγκεκριμένων ανηλίκων·</p> <p>γ) η απόφαση απόρριψης αίτησης διεθνούς προστασίας ασυνόδευτου ανηλίκου που αρνήθηκε να υποβληθεί σε ιατρική εξέταση να μη βασίζεται μόνο στην άρνηση αυτή. Το γεγονός ότι ένας ασυνόδευτος ανήλικος έχει αρνηθεί να υποβληθεί σε ιατρική εξέταση δεν εμποδίζει την αποφασιζόμενη αρχή να λαμβάνει απόφαση επί της αιτήσεως διεθνούς προστασίας.</p>
	<p>RCD 19.4 RRCD 24.4 QD 30.6 RQD 31.6</p> <p>Καν. ΕΕ VIS 767/2008 Άρθρο 24: Τροποποίηση των δεδομένων</p>	
Εκπρόσωπος	RCD 19.1 QD 30.2 RQD 31.2	<p>Οι απασχελούμενοι με ασυνόδευτους ανηλίκους πρέπει να διαθέτουν ή να λαμβάνουν κατάλληλη κατάρτιση σχετικά με τις ανάγκες των ανηλίκων και να δεσμεύονται από την αρχή της εμπιστευτικότητας.</p>
	<p>APD 17.1 RAPD 25.1 RRCD 24.1</p>	<p>Μόνο το αρμόδιο κράτος μέλος δικαιούται να τροποποιήσει δεδομένα που έχει διαβιβάσει στο VIS διορθώνοντας ή διαγράφοντας τα.</p> <p>Το αρμόδιο κράτος μέλος επαληθεύει τα εν λόγω δεδομένα και, εφόσον χρειάζεται, τα διορθώνει ή τα διαγράφει χωρίς καθυστέρηση.</p>
Εκπρόσωπος	APD 17.2 RAPD 25.2	<p>Τα κράτη μέλη λαμβάνουν το συντομότερο δυνατόν μέτρα, ώστε να εξασφαλίσουν ότι ο ασυνόδευτος ανήλικος διαθέτει εκπροσώπηση και συνδρομή από εκπρόσωπο. Ο εκπρόσωπος ασκεί τα καθήκοντά του σύμφωνα με την αρχή του μείζονος συμφέροντος του παιδιού και διαθέτει την κατάλληλη εμπειρογνώση για τον σκοπό αυτό. Το πρόσωπο που ενεργεί ως εκπρόσωπος αντικαθίσταται μόνο εφόσον απαιτείται. Οι οργανώσεις και τα πρόσωπα τα συμπερόντα των οποίων συγκρούονται ή θα προσρούσαν ενδεχομένως να συγκρουθούν με τα συμφέροντα του ασυνόδευτου ανηλίκου δεν είναι επιλέξιμα να καταστούν εκπρόσωποι. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε να παρέχεται η ευκαιρία στον εκπρόσωπο να ενημερώνει τον ασυνόδευτο ανήλικο σχετικά με το νόημα και τις πιθανές συνέπειες της προσωπικής συνέντευξης και, εφόσον ενδείκνυται, σχετικά με τον τρόπο που θα πρέπει να προετοιμασθεί για την προσωπική συνέντευξη. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε ο εκπρόσωπος να παρίσταται στην εν λόγω προσωπική συνέντευξη και να έχει τη δυνατότητα να υποβάλει ερωτήσεις ή παρατηρήσεις, εντός του πλαισίου που ορίζει ο διεξάγων τη συνέντευξη.</p>
	<p>APD 17.3</p>	<p>Τα κράτη μέλη μπορούν να μη διορίσουν εκπρόσωπο εφόσον ο ασυνόδευτος ανήλικος:</p> <p>α) θα ενηλικιωθεί, κατά πάσα πιθανότητα, προτού ληφθεί απόφαση σε πρώτο βαθμό ή</p> <p>β) μπορεί να επωφεληθεί, δωρεάν, νομικού ή άλλου συμβούλου, αναγνωρισμένου ως προς την ιδιότητά του αυτή από την εθνική νομοθεσία, προκειμένου να φέρει εις πέρας τα καθήκοντα που ορίζονται ανωτέρω για τον εκπρόσωπο ή γ) είναι ή ήταν έγγαμος.</p>
Εκπρόσωπος	RAPD 25.4	<p>Τα κράτη μέλη μπορούν να μη διορίσουν εκπρόσωπο όταν ο ασυνόδευτος ανήλικος είναι ηλικίας τουλάχιστον 16 ετών, εκτός εάν δεν είναι σε θέση να υποστηρίξει την αίτησή του χωρίς εκπρόσωπο.</p>
	RAPD 25.5	<p>Στους ασυνόδευτους ανηλίκους και στους εκπρόσωπούς τους παρέχονται δωρεάν νομικές και διαδικαστικές πληροφορίες.</p>
CoE CAT 10.4 PCT 14.2	<p>Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε οι ασυνόδευτοι ανήλικοι να ενημερώνονται, πριν από την εξέταση της αίτησής τους, διεθνούς προστασίας, και σε γλώσσα την οποία κατανοούν ή τεκμαίρεται ευλόγως ότι κατανοούν, σχετικά με τη δυνατότητα προσδιορισμού της ηλικίας με ιατρική εξέταση· πρόκειται, μεταξύ άλλων, για πληροφορίες σχετικά με τη μέθοδο εξέτασης και τον ενδεχόμενο αντικτύπο των αποτελεσμάτων της ιατρικής εξέτασης στην εξέταση της αίτησης διεθνούς προστασίας, καθώς και ως προς τον αντίκτυπο της άρνησης του ασυνόδευτου ανηλίκου να υποβληθεί στην ιατρική εξέταση.</p>	<p>Οι ασυνόδευτοι ανήλικοι και/ή οι εκπρόσωποί τους να συναινούν στη διεξαγωγή ιατρικής εξέτασης για τον προσδιορισμό της ηλικίας.</p>
PCT 16.3	<p>Τα κράτη μέλη διορίζουν κηδεμόνα ή εκπρόσωπο για το παιδί που είναι θύμα εμπορίας ανθρώπων μόλις αυτό χαρακτηριστεί από τις αρχές ως θύμα, όταν, βάσει της εθνικής νομοθεσίας, οι δικαιογύχοι της γονικής μέριμνας λόγω σύγκρουσης συμφερόντων μεταξύ αυτών και του παιδιού-θύματος, αποκλείονται από τη διασφάλιση του ύψιστου συμφέροντος του παιδιού ή/και από την εκπροσώπηση του παιδιού.</p>	<p>Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα απαραίτητα μέτρα, ώστε να διασφαλιστούν ότι, κατά περίπτωση, ορίζεται κηδεμόνας σε ασυνόδευτα παιδιά θύματα εμπορίας ανθρώπων.</p>

Διαδικαστικό μέτρο Εγγύηση	Ελάχιστη απαίτηση	Νομική διάταξη
Ενημερωμένη συγκατάθεση	APD 17.5 RAPD 25.5	<p>Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε οι ασυνόδευτοι ανήλικοι να ενημερώνονται, πριν από την εξέταση της αίτησής τους διεθνούς προστασίας, και σε γλώσσα την οποία κατανοούν ή τεκμαίρεται ευλόγως ότι κατανοούν, σχετικά με τη δυνατότητα προσδιορισμού της ηλικίας εξέτασης, μεταξύ άλλων, για πληροφορίες σχετικά με τη μέθοδο άρνησης του ασυνόδευτου ανηλίκου να υποβληθεί στην ιατρική εξέταση.</p> <p>Οι ασυνόδευτοι ανήλικοι και/ή οι εκπρόσωποί τους να συναινούν στη διερεύνηση ιατρικής εξέτασης για τον προσδιορισμό της ηλικίας.</p> <p>Η απόφαση απόρριψης αίτησης ασύλου συνόδευτου ανηλίκου που αρνήθηκε να υποβληθεί σε ιατρική εξέταση να μη βασίζεται μόνο στην άρνηση αυτή.</p> <p>Το γεγονός ότι ένας ασυνόδευτος ανήλικος έχει αρνηθεί να υποβληθεί σε ιατρική εξέταση δεν εμποδίζει την αποφαίνουσα αρχή να λαμβάνει απόφαση επί της αιτήσεως ασύλου.</p>
	RAPD 19	<p>Δωρεάν παροχή νομικών και διαδικαστικών πληροφοριών στο πλαίσιο των πρωτοβάθμιων διαδικασιών</p> <p>Παρέχονται, κατόπιν αιτήματος, δωρεάν νομικές και διαδικαστικές πληροφορίες στους αιτούντες, συμπεριλαμβανομένων, τουλάχιστον, των πληροφοριών σχετικά με τη διαδικασία με γνώμονα τις ιδιαιτερότητες της περίπτωσης του αιτούντος.</p> <p>Σε περίπτωση αρνητικής απόφασης, τα κράτη μέλη παρέχουν στους αιτούντες πληροφορίες με τις οποίες εξηγούνται οι λόγοι της απόφασης και οι δυνατότητες άσκησης προσφυγής κατ' αυτής.</p>
Δυνατότητες αμφισβήτησης / Δικαίωμα προσφυγής	RAPD25.5	<p>Οποιαδήποτε ιατρική εξέταση πραγματοποιείται με πλήρη σεβασμό της αξιοπρέπειας του αιτούντος, διενεργείται με την επιλογή των λιγότερο παρεμβατικών εξετάσεων.</p>
	RAPD 19 RAPD 25.4	<p>Παρέχονται, κατόπιν αιτήματος, δωρεάν νομικές και διαδικαστικές πληροφορίες στους αιτούντες, συμπεριλαμβανομένων, τουλάχιστον, των πληροφοριών σχετικά με τη διαδικασία με γνώμονα τις ιδιαιτερότητες της περίπτωσης του αιτούντος.</p> <p>Σε περίπτωση αρνητικής απόφασης, τα κράτη μέλη παρέχουν στους αιτούντες πληροφορίες με τις οποίες εξηγούνται οι λόγοι της απόφασης και οι δυνατότητες άσκησης προσφυγής κατ' αυτής.</p>
	UNCRC 6	<p>Επιβίωση και ανάπτυξη: Κάθε παιδί έχει εγγενές δικαίωμα στη ζωή. Οι κυβερνήσεις εξασφαλίζουν, στο μέτρο του δυνατού, την επιβίωση και την υγιή ανάπτυξη του παιδιού.</p>
	UNCRC 11	<p>Απαγωγή και εμπιστοσύνη: Οι κυβερνήσεις λαμβάνουν μέτρα εναντίον των αθέμιτων μετακινήσεων παιδιών στο εξωτερικό και εναντίον της μη επανόδου τους.</p>
	UNCRC 32	<p>Παιδική εργασία: Οι κυβερνήσεις πρέπει να προστατεύουν τα παιδιά από την εκτέλεση οποιασδήποτε εργασίας που ενέχει κίνδυνο ή που μπορεί να εκθέσει σε κίνδυνο την εκπαίδευσή του ή να βλάψει την υγεία του.</p>
	UNCRC 33	<p>Χρήση ναρκωτικών: Οι κυβερνήσεις πρέπει να προστατεύουν τα παιδιά από τη χρήση ναρκωτικών</p>
	UNCRC 34	<p>Σεξουαλική εκμετάλλευση: Οι κυβερνήσεις πρέπει να προστατεύουν τα παιδιά από τη σεξουαλική κακοποίηση και εκμετάλλευση.</p>
	UNCRC 35	<p>Απαγωγή: Οι κυβερνήσεις λαμβάνουν μέτρα για να εμποδίζουν την απαγωγή ή την πώληση παιδιών.</p>
	UNCRC 36	<p>Άλλες μορφές εκμετάλλευσης: Οι κυβερνήσεις πρέπει να προστατεύουν το παιδί από κάθε άλλη μορφή εκμετάλλευσης επιβλαβή για οποιαδήποτε πλευρά της ευημερίας του.</p>
	PCT 13	<p>Στα παιδιά θύματα εμπορίας ανθρώπων παρέχεται συνδρομή, στήριξη και προστασία, με γνώμονα το ύψιστο συμφέρον του παιδιού. Τα κράτη μέλη φροντίζουν ώστε σε περίπτωση αβεβαιότητας όσον αφορά την ηλικία του θύματος εμπορίας ανθρώπων και όταν υπάρχουν λόγοι να πιστευτεί ότι πρόκειται για παιδί, το εν λόγω πρόσωπο να θεωρείται κατά τεκμήριο παιδί και να αποσκά άμεσα πρόσβαση σε συνδρομή, στήριξη και προστασία.</p>
CoE CAT 10	<p>Στελέχωση των αρμόδιων αρχών με άτομα τα οποία είναι εκπαιδευμένα και ικανά να αποτρέψουν και να καταστέλλουν τη διακίνηση και εμπορία ανθρωπίνων, να αναγνωρίζουν και να βοηθούν τα θύματα, περιλαμβανομένων παιδιών.</p> <p>Οι διάφορες αρχές συνεργάζονται μεταξύ τους, καθώς και με τους σχετικούς οργανισμούς υποστήριξης, έτσι ώστε τα θύματα να μπορούν να αναγνωριστούν βάσει μιας διαδικασίας η οποία λαμβάνει πλήρως υπόψη την ειδική περίπτωση των θυμάτων γυναικών. Κάθε συμβαλλόμενο μέρος θα υιοθετήσει μέτρα όπως μπορεί να καθίσταται απαραίτητο, προκειμένου να αναγνωριστεί τα θύματα σε συνεργασία με άλλα συμβαλλόμενα μέρη και τους σχετικούς οργανισμούς υποστήριξης.</p> <p>Όταν η ηλικία του παιδιού είναι απροσδιόριστη, και υπάρχουν λόγοι να πιστευτεί κανείς ότι το θύμα είναι παιδί, εκείνη θα θεωρείται ότι είναι παιδί και θα του/της παρέχονται ειδικά μέτρα προστασίας όσο εκκρεμεί η πιστοποίηση της ηλικίας του/της.</p> <p>Αμέσως μόλις κάποιο ασυνόδευτο παιδί αναγνωριστεί ως θύμα, κάθε συμβαλλόμενο μέρος θα προβλέψει την εκπροσώπηση του παιδιού από νόμιμο επίτροπο, οργάνωση ή αρχή, η οποία θα ενεργεί προς όφελος του παιδιού.</p>	
Επαγγελματίες που διαθέτουν τις απαραίτητες γνώσεις	RCD 19.4 RRCD 24.4 QD 30.6	<p>Κατάλληλη κατάρτιση σχετικά με τις ανάγκες των ασυνόδευτων ανηλίκων, άτομα τα οποία δεσμεύονται από τους κανόνες εμπιστευτικότητας.</p>
	RRCD 24.1 RAPD 25.1	<p>Ο εκπρόσωπος σκεύεται καθήκοντά του σύμφωνα με την αρχή του μείζονος συμφέροντος του παιδιού και διαθέτει την κατάλληλη εμπειρογνώμηση για τον σκοπό αυτό. Το πρόσωπο που ενεργεί ως εκπρόσωπος αντικαθίσταται μόνο εφόσον απαιτείται. Οι οργανώσεις και τα πρόσωπα τα συμπερόντα των οποίων συγκρούονται ή θα μπορούσαν ενδεχομένως να συγκρουστούν με τα συμπερόντα του ασυνόδευτου ανηλίκου δεν είναι επιλέξιμα να καταστούν εκπρόσωποι.</p>
	RAPD 25.3	<p>Πρόσωπο που έχει τις απαραίτητες γνώσεις για τις ειδικές ανάγκες των ανηλίκων διεξάγει τη συνέντευξη και προετοιμάζει την απόφαση επί της αιτήσεως του ασυνόδευτου ανηλίκου.</p>
	RAPD 25.5	<p>Οποιαδήποτε ιατρική εξέταση πραγματοποιείται με πλήρη σεβασμό της αξιοπρέπειας του αιτούντος, διενεργείται με την επιλογή των λιγότερο παρεμβατικών εξετάσεων και διενεργείται από κατάλληλα εκπαιδευμένους επαγγελματίες του τομέα της υγείας, ώστε να επιτυγχάνεται όσο το δυνατόν πιο αξιόπιστο αποτέλεσμα.</p>

Παράρτημα 4 — Εθνικά νομικά και πολιτικά πλαίσια: επισκόπηση των σχετικών πράξεων

Αυστρία:	Σύμφωνα με το άρθρο 15/1/6 του αυστριακού νόμου για το άσυλο του 2005 (τροποποίηση του 2009), ο αιτών άσυλο πρέπει να αποδεικνύει τον ισχυρισμό ή να αίρει τις αμφιβολίες όσον αφορά το κατά πόσον είναι ανήλικος, τον οποίο επικαλείται σε διαδικασία στο πλαίσιο του παρόντος ομοσπονδιακού νόμου, παρέχοντας αναμφισβήτητα έγγραφα ή άλλα κατάλληλα και ισοδύναμα μέσα απόδειξης. Εάν ο αλλοδαπός δεν μπορεί να πράξει κάτι τέτοιο, η ομοσπονδιακή υπηρεσία ασύλου ή το αρμόδιο για θέματα ασύλου δικαστήριο μπορούν, στο πλαίσιο εξέτασης πολλαπλών παραγόντων, να διατάξουν επίσης τον προσδιορισμό της ηλικίας μέσω ακτινολογικών εξετάσεων, κυρίως εξετάσεων με ακτίνες X. Οποιαδήποτε μέθοδος εξέτασης πρέπει να εφαρμόζεται όσο το δυνατόν πιο ήπια. Κανείς δεν μπορεί να εξαναγκαστεί τον αλλοδαπό να συγκατατεθεί στην εξέταση με ακτίνες X. Εάν εξακολουθούν να υφίστανται βάσιμες αμφιβολίες μετά τον προσδιορισμό της ηλικίας, θεωρείται, προς όφελος του αλλοδαπού, ότι είναι ανήλικος. Το άρθρο 2/1/25 του αυστριακού νόμου για το άσυλο 2005 ορίζει τη μέθοδο εξέτασης πολλαπλών παραγόντων ως ένα πρότυπο αρχικής για τον προσδιορισμό της ηλικίας, το οποίο βασίζεται σε τρεις επιμέρους ιατρικές εξετάσεις (ιδίως σωματικές, οδοντικές και με ακτίνες X). Στην απόφαση-σταθμό που εξέδωσε (VwGH Etrk 2005/01/0463), το αυστριακό Ανώτατο Διοικητικό Δικαστήριο αποφάνθηκε ότι, εάν δεν υπάρχουν επαρκείς αποδείξεις οι οποίες να επιβεβαιώνουν την εικαζόμενη ηλικία του αιτούντος ως ανήλικου, η πρωτοβάθμια αρχή πρέπει να διατάξει τον προσδιορισμό της ηλικίας. Ένα τεκμήριο ηλικίας βασισμένο αποκλειστικά στην εμφάνιση του αιτούντος, όπως γίνεται αντληγικά από τον αρμόδιο υπάλληλο, δεν επαρκεί. Η μέθοδος της εξέτασης πολλαπλών παραγόντων θεσπίστηκε σε συνέχεια της απόφασης αυτής.
Βέλγιο:	Νόμος περί επιτροπείας της 24ης Δεκεμβρίου 2002 (τίτλος XIII, κεφάλαιο VI «Ασυνόδευτοι ανήλικοι αλλοδαποί» του προγραμματος νόμου της 24ης Δεκεμβρίου 2002 (Επίσημη Εφημερίδα του Βελγίου της 31ης Δεκεμβρίου 2002). Τροποποιήθηκε από τον προγραμματικό νόμο της 22ας Δεκεμβρίου 2003 και τον προγραμματικό νόμο της 27ης Δεκεμβρίου 2004. Βασικό Διάταγμα της 22ας Δεκεμβρίου 2003 για την εφαρμογή του τίτλου XIII, κεφάλαιο VI «Ασυνόδευτοι ανήλικοι αλλοδαποί» του προγραμματος νόμου της 24ης Δεκεμβρίου 2002.
Βουλγαρία:	Νόμος για το άσυλο και τους πρόσφυγες. Νόμος για την προστασία του παιδιού
Κροατία:	Όσον αφορά τη διαδικασία ασύλου, ο νόμος για το άσυλο της Δημοκρατίας της Κροατίας δεν περιέχει ειδικούς κανόνες για τον προσδιορισμό της ηλικίας. Ο νόμος για το άσυλο θεσπίστηκε το 2007 και τροποποιήθηκε το 2010 (Επίσημη Εφημερίδα αριθ. 79/07 και 88/10) και προβλέπει ότι, εκτός εάν ορίζεται κάτι διαφορετικό στον ίδιο τον νόμο, στη διαδικασία ασύλου εφαρμόζεται ο γενικός νόμος περί διοικητικής διαδικασίας. Ο νόμος ορίζει, επίσης, ότι οι διατάξεις του νόμου για τους αλλοδαπούς εφαρμόζονται αναλογικά στους αιτούντες άσυλο, στα πρόσωπα στα οποία χορηγείται άσυλο, σε αλλοδαπούς στους οποίους παρέχεται επικουρική προστασία και σε αλλοδαπούς στους οποίους παρέχεται προσωρινή προστασία, εφόσον δεν προβλέπεται κάτι διαφορετικό στον νόμο για το άσυλο. Ο γενικός νόμος περί διοικητικής διαδικασίας του 2009 (Επίσημη Εφημερίδα αριθ. 47/09) ορίζει ότι η απόδειξη μπορεί να διεξαχθεί με κατάθεση εμπειρογνώμονα, εάν ο καθορισμός ή η αξιολόγηση ορισμένων περιστατικών, τα οποία είναι απαραίτητα για την επίλυση του διοικητικού θέματος, απαιτούν ειδική εμπειρογνώμοσύνη. Ο νόμος για τους αλλοδαπούς του 2011 (Επίσημη Εφημερίδα αριθ. 130/11) τέθηκε σε ισχύ την 1η Ιανουαρίου 2012 και προβλέπει ότι μπορεί να διενεργηθεί προσδιορισμός της ηλικίας, όταν υπάρχουν σοβαρές αμφιβολίες για το κατά πόσον ο αλλοδαπός είναι ανήλικος.
Κύπρος:	Ο περί προσφύγων Νόμος 2000-2009, ο οποίος θεσπίστηκε το 2009. Σύμφωνα με το άρθρο 10 του νόμου για τους πρόσφυγες: Η Υπηρεσία Ασύλου μπορεί να χρησιμοποιεί ιατρικές εξετάσεις για τον προσδιορισμό της ηλικίας ασυνόδευτων ανήλικων στο πλαίσιο της εξέτασης της αίτησής τους. (1H) σε περίπτωση χρήσης ιατρικής εξέτασης ... η υπηρεσία ασύλου διασφαλίζει ότι α) οι ασυνόδευτοι ανήλικοι ενημερώνονται, πριν από την εξέταση της αίτησής τους, και σε γλώσσα την οποία ευλόγως θεωρείται ότι κατανοούν, σχετικά με τη δυνατότητα προσδιορισμού της ηλικίας τους με ιατρική εξέταση. Πρόκειται, μεταξύ άλλων, για πληροφορίες σχετικά με τη μέθοδο εξέτασης και τον ενδεχόμενο αντίκτυπο των αποτελεσμάτων της ιατρικής εξέτασης στην εξέταση της αίτησης, καθώς και ως προς τον αντίκτυπο της άρνησης του ασυνόδευτου ανήλικου να υποβληθεί στην ιατρική εξέταση· β) οι ασυνόδευτοι ανήλικοι ή/και οι εκπρόσωποί τους συναινούν στη διεξαγωγή εξέτασης για τον προσδιορισμό της ηλικίας των συγκεκριμένων ανήλικων· και γ) η απόφαση απόρριψης αίτησης ασύλου ασυνόδευτου ανήλικου που αρνήθηκε να υποβληθεί σε αυτή την ιατρική εξέταση δεν βασίζεται μόνο στην άρνηση αυτή. (1I) Το γεγονός ότι ένας ασυνόδευτος ανήλικος έχει αρνηθεί να υποβληθεί σε ιατρική εξέταση δεν εμποδίζει τον προϊστάμενο να λαμβάνει απόφαση επί της αιτήσεως ασύλου του ασυνόδευτου ανήλικου.

<p>Σύμφωνα με το άρθρο 89 του νόμου 325/1999 για το άσυλο, (3) εάν το πρόσωπο που αιτείται διεθνή προστασία είναι ασυνόδευτος ανήλικος και υπάρχουν δικαιολογημένες αμφιβολίες σχετικά με την ηλικία που δηλώνει, διενεργείται ιατρική εξέταση, προκειμένου να διαπιστωθεί η πραγματική ηλικία του. Το υπουργείο υποβάλλει τα πορίσματα της ιατρικής εξέτασης στο δικαστήριο ως απόδειξη στο πλαίσιο της διαδικασίας για τον ορισμό επιτρόπου, βάσει της υποπαραγράφου (1). Εάν, για οποιονδήποτε λόγο, ο ασυνόδευτος ανήλικος αρνείται να υποβληθεί στην ιατρική εξέταση, το υπουργείο τον θεωρεί ενήλικο, ο οποίος υποβάλλει αίτηση παροχής διεθνούς προστασίας.</p> <p>(4) Το υπουργείο ενημερώνει τον ασυνόδευτο ανήλικο για τη δυνατότητα προσδιορισμού της ηλικίας του με ιατρική εξέταση, βάσει της παραγράφου 3, στη μητρική του γλώσσα ή σε γλώσσα στην οποία είναι σε θέση να επικοινωνεί, με πρόσκληση υποβολής αίτησης παροχής διεθνούς προστασίας ή εντός μέγιστης προθεσμίας 15 ημερών από τη δήλωση περί διεθνούς προστασίας. Στην ενημέρωση, το υπουργείο αναφέρει επίσης τον τρόπο διεξαγωγής της εξέτασης και ενημερώνει τον ασυνόδευτο ανήλικο για τον ενδεχόμενο αντίκτυπο της εξέτασης και τον αντίκτυπο της άρνησής του να υποβληθεί σε ιατρική εξέταση στην αίτηση του για παροχή διεθνούς προστασίας.</p> <p>Νόμος 326/1999 για τη διαμονή αλλοδαπών, άρθρο 124:</p> <p>(5) Η αστυνομία δικαιούται να θέσει υπό κράτηση ασυνόδευτο ανήλικο αλλοδαπό, μόνον εάν υπάρχει τεκμηριωμένος κίνδυνος ότι μπορεί να συνιστά απειλή για την ασφάλεια του κράτους ή να διαταράξει σοβαρά τη δημόσια τάξη. Εάν υπάρχουν εύλογες αμφιβολίες για το κατά πόσον ο αλλοδαπός είναι ασυνόδευτος ανήλικος, η αστυνομία δικαιούται να προβεί σε κράτηση του αλλοδαπού για τον λόγο που αναφέρεται στην υποπαραγραφο (1), έως ότου εξακριβωθεί η πραγματική ηλικία του. Η αστυνομία αρχίζει να λαμβάνει μέτρα για τη διαπίστωση της ηλικίας του αλλοδαπού ασυνόδευτου ανήλικου αμέσως μόλις αυτός τεθεί υπό κράτηση.</p> <p>Νόμος 109/2002 για την υλοποίηση θεσμικής ή προστατευτικής εγκατάστασης σε σχολικές εγκαταστάσεις, άρθρο 23:</p> <p>(2) Ο διευθυντής εγκατάστασης για παιδιά μπορεί, σε εύλογες περιπτώσεις, να ζητήσει από το εξειδικευμένο ιατρικό κέντρο προσδιορισμό της ηλικίας με έξοδα της εγκατάστασης.</p>	<p>Δανία:</p> <p>Σύμφωνα με το άρθρο 40 c (2) του δανικού νόμου για τους αλλοδαπούς, η δανική εθνική αστυνομία και η δανική υπηρεσία μετανάστευσης μπορούν να απαιτήσουν από έναν ασυνόδευτο αλλοδαπό, ο οποίος δηλώνει ανήλικος, να υποβληθεί σε ιατρική εξέταση για τον προσδιορισμό της ηλικίας του.</p>	<p>Εσθονία:</p> <p>Νόμος περί ιατρονομικών εξετάσεων, ο οποίος θεσπίστηκε την 1η Ιανουαρίου 2002, και νόμος για τη χορήγηση διεθνούς προστασίας σε αλλοδαπούς, ο οποίος θεσπίστηκε την 1η Ιουλίου 2006.</p>	<p>Φινλανδία:</p> <p>Νόμος για τη χρήση ακτινοβολίας, ο οποίος θεσπίστηκε το 1991. Έκδοση άδειας από την Αρχή Ακτινοβολίας και Πυρηνικής Ασφάλειας του τμήματος ιατροδικαστικής του πανεπιστημίου του Ελσίνκι για τη χρήση οδοντικών και σκελετικών ακτίνων X για τον προσδιορισμό της ηλικίας από το 1997. Την 1η Ιουλίου 2010 εγκρίθηκε τροποποίηση του νόμου περί αλλοδαπών, η οποία προβλέπει νομοθετικό πλαίσιο για τον προσδιορισμό της ηλικίας.</p>	<p>Γαλλία:</p> <p>Άρθρα L.221-5 («χώρος αναμονής» στα σύνορα) και L.751-1 (σε γαλλικό έδαφος) του κώδικα για την είσοδο και την παραμονή αλλοδαπών και το δικαίωμα ασύλου. Εφόσον αποδεικνύεται η ηλικία, τα έγγραφα θεωρούνται νόμιμα, εκτός εάν άλλοι παράγοντες (ξενώτικοι ή προκύπτοντες από την ίδια την πράξη) αποδεικνύουν ότι είναι παράνομα, πλαστά ή δεν ανταποκρίνονται στην πραγματικότητα. Έτσι, το άρθρο 47 του Αστικού Κώδικα ορίζει ότι: «κάθε πράξη προσωπικής κατάστασης Γάλλων και αλλοδαπών, η οποία καταρτίζεται στην αλλοδαπή και συντάσσεται σύμφωνα με τους τύπους που χρησιμοποιούνται στη συγκεκριμένη χώρα, είναι αυθεντική, εκτός εάν άλλες πράξεις ή έγγραφα, εξωτερικά δεδομένα ή στοιχεία από την ίδια την πράξη αποδεικνύουν, ενδεχομένως κατόπιν κάθε αναγκαίας επαλήθευσης, ότι η πράξη είναι παράνομη, πλαστή ή ότι τα στοιχεία που αναφέρονται σε αυτήν δεν ανταποκρίνονται στην πραγματικότητα».</p> <p>Επομένως, σε περίπτωση αβεβαιότητας σχετικά με την πραγματική ηλικία του αιτούντος, ο εισαγγελέας μπορεί να ζητήσει ιατρονομική εμπειρογνομosύνη, η οποία περιλαμβάνει διάφορα στοιχεία: ψυχολογική συνέντευξη, κλινική εξέταση, οδοντική εξέταση και επισκόπηση με τη μέθοδο Greulich and Pyle για τον προσδιορισμό της οστικής ηλικίας.</p> <p>Βάσει των αποτελεσμάτων των εξετάσεων αυτών, ο εισαγγελέας αποφασίζει κατά πόσον θα διορίσει ad hoc επιτρόπο ή θα αρνηθεί τον διορισμό, επειδή ο αιτών είναι ενήλικος. Επιπλέον, το ευεργέτημα της αμφιβολίας πρέπει να αναγνωρίζεται στους νέους, όπως υπενθυμίζεται επίσης στην εγκύκλιο του υπουργείου Δικαιοσύνης της 14ης Απριλίου 2005, η οποία εκδόθηκε βάσει του διατάγματος της 2ας Σεπτεμβρίου 2003 σχετικά με τον διορισμό και την αμοιβή ad hoc επιτρόπων, όπως προβλέπεται στο άρθρο 17 του νόμου της 4ης Μαρτίου 2002 σχετικά με τη γονική μέριμνα.</p> <p>Αστικό δίκαιο:</p> <p>* Cour de cassation, Civ. 1, 10 Μαΐου 2006, αίτηση αναίρεσης αριθ. 04-50149.</p> <p>Ελμείβε διοικητικού εγγράφου, πρέπει να παρέχεται το ευεργέτημα της αμφιβολίας στο πρόσωπο που ισχυρίζεται ότι είναι ανήλικος, εφόσον δεν υπάρχουν αδιάσειστες αποδείξεις ότι είναι ενήλικος.</p> <p>* Cour de cassation, Civ. 1, 23 Ιανουαρίου 2008, αίτηση αναίρεσης αριθ. 06-13344:</p> <p>Όταν υπάρχει έγγραφο προσωπικής κατάρτησης, το οποίο συντάχθηκε σύμφωνα με τους τύπους που απαιτούνται από το εφαρμοστέο αλλοδαπό δίκαιο, αυτό αποτελεί απόδειξη, εφόσον κανένα στοιχείο εκτός της πράξης δεν επιτρέπει να αμφισβητηθούν τα αναγραφόμενα σε αυτήν. Η δε εξέταση δεν μπορεί να ληφθεί υπόψη λόγω αοριστίας.</p> <p>Διοικητικό Δίκαιο:</p> <p>* Conseil d'État, 23/10/2002, αριθ. 232013:</p> <p>«Προκύπτει, όμως, σαφώς από τις αποδείξεις ότι η ιατρική εμπειρογνομosύνη, η οποία διενεργήθηκε κατόπιν αιτήματος αστυνομικού για την επαλήθευση της ηλικίας του ΜΧ ..., κατέληξε στο συμπέρασμα ότι «βάσει της μορφολογικής ανάπτυξης, της ωριμότητας των οδώντων, της εκτιμής βάσει ακτίνων X οστικής ηλικίας, εκτιμάται ότι η ηλικία είναι άνω των 18 ετών». Επομένως, λαμβάνοντας υπόψη τη συνείδηση των αποτελεσμάτων των εξετάσεων και τη μη υποβολή οποιαδήποτε εγγράφου για την υποστήριξη των ισχυρισμών του αιτούντος, εσφαλμένως ο δικαστής, στον οποίο παρέπεμψε την υπόθεση ο πρόεδρος του διοικητικού δικαστηρίου του Cergy-Pointoise, ακύρωσε την επίδικη απόφαση για τον λόγο ότι η διοίκηση δεν απέδειξε ότι, λαμβάνοντας υπόψη το περιθώριο σφάλματος των εν λόγω αξιολογήσεων, αυτές επέδειξαν εσφαλμένη ημερομηνία γέννησης του αιτούντος».</p>
--	--	--	---	--

<p>Άρθρο 49 παράγραφος 6 του νόμου περί διαμονής ως νόμιμος λόγος για προσδιορισμό της ηλικίας. Διαθέσιμες δικαστικές αποφάσεις σχετικά με τον προσδιορισμό της ηλικίας, κυρίως σε σχέση με ποινική κρίση. Το Ομοσπονδιακό Ανώτερο Δικαστήριο παραπέμπει στο άρθρο 49 παράγραφος 6 του νόμου περί διαμονής (απόφαση της 14ης Οκτωβρίου 2010) http://www.juris.de/jportal/portal/t/1dt3/page/jurisw.psm?pid=Dokumentanzeige&showdoccase=1&js_peid=Trefnerliste&documentnumber=1&numberofresults=1&fromdoctodoc=yes&doc.id=KORE301222010%3Ajuris-r00&doc.part=L&doc.price=0.0&doc.hl=1#focuspoint</p>	<p>Η απόφαση του Υπουργού Υγείας Υ1.Γ.Π.οικ.92490/4.10.2013 (ΦΕΚ – 2745 Β/29.10.2013) Πρόγραμμα ιατρικού ελέγχου (...) υπηκόων τρίτων χωρών σε δομές πρώτης υποδοχής, ορίζει στο άρθρο 6 με τίτλο «Ανήλικοι και προσδιορισμός ηλικίας» ότι μπορεί να διενεργηθεί προσδιορισμός της ηλικίας στο πλαίσιο των διαδικασιών πρώτης υποδοχής, ώστε η υπηρεσία πρώτης υποδοχής να παραπέμπει τον αλλοδαπό σε κατάλληλες εγκαταστάσεις στέγασης. Στο ίδιο άρθρο περιγράφεται η ακολουθητέα διαδικασία για τον προσδιορισμό της ηλικίας.</p>	<p>Ο νόμος για το άσυλο του 2007 περιέχει ειδικές διατάξεις σχετικά με τον προσδιορισμό της ηλικίας: 44, παράγραφος 1: Εάν υπάρχει οποιαδήποτε αμφιβολία σχετικά με την ανηλικότητα προσώπου που αιτείται αναγνώριση και ισχυρίζεται ότι είναι ανήλικος, μπορεί να διενεργηθεί ειδική ιατρική εξέταση για τον προσδιορισμό της ηλικίας του. Η εξέταση μπορεί να διενεργηθεί μόνον με τη συγκατάθεση του προσώπου που αιτείται αναγνώριση ή, εάν το πρόσωπο που αιτείται αναγνώριση είναι σε κατάσταση που δεν επιτρέπει την παροχή δήλωσης, με τη συγκατάθεση του νόμιμου εκπροσώπου ή του επιτρόπου του. 44, παράγραφος 2: Η αίτηση αναγνώρισης δεν απορρίπτεται μόνον για τον λόγο ότι το πρόσωπο που αιτείται αναγνώριση, ο νόμιμος εκπρόσωπος ή επίτροπός του δεν συγκατατίθενται στη διενέργεια της εξέτασης. 44, παράγραφος 3: Εάν το πρόσωπο που αιτείται αναγνώριση, ο νόμιμος εκπρόσωπος ή ο επίτροπός του δεν συγκατατίθενται στην ειδική εξέταση με σκοπό τον προσδιορισμό της ανηλικότητας, οι διατάξεις που αφορούν τους ανηλικούς, με εξαίρεση εκείνες που αφορούν τη συμμετοχή νόμιμου εκπροσώπου ή τον διορισμό επιτρόπου, δεν εφαρμόζονται στο πρόσωπο που αιτείται αναγνώριση.</p>	<p>Νόμος περί προσφύγων του 1996 και νόμος για τη φροντίδα των παιδιών του 1991. Σημαντική απόφαση εκδόθηκε από το High Court στην υπόθεση Moke κατά RAC, στην οποία το δικαστήριο έκρινε ότι ο προσδιορισμός της ηλικίας δεν είναι ακριβής επιστήμη, αλλά περιέγραψε τις ελάχιστες διαδικαστικές απαιτήσεις για τη λήψη απόφασης προσδιορισμού της ηλικίας.</p>	<p>Προεδρικό διάταγμα αριθ. 448/88 — Διατάξεις σχετικά με ποινικές διαδικασίες κατά ανήλικων κατηγορουμένων, άρθρο 8. Κοινή οδηγία 7.12.2006 του υπουργείου Εσωτερικών και του υπουργείου Δικαιοσύνης σχετικά με τις διαδικασίες χειρισμού ασυνόδευτων ανηλικών που αιτούνται άσυλο. Κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με το κριτήριο ανηλικότητας, οι οποίες εκδόθηκαν από τον υπουργό Εσωτερικών στις 9 Ιουλίου 2007. Νομοθετικό διάταγμα 251/2007 σχετικά με την εφαρμογή της οδηγίας 2004/83/ΕΚ για θέσπιση ελάχιστων απαιτήσεων για την αναγνώριση και το καθεστώς των υπηκόων τρίτων χωρών ή των απάτριδων ως προσφύγων ή ως προσώπων που χρήζουν διεθνούς προστασίας για άλλους λόγους, άρθρο 28 σχετικά με τους ανηλικούς. Νομοθετικό διάταγμα 25/2008 σχετικά με την εφαρμογή της οδηγίας 2005/85/ΕΚ σχετικά με τις ελάχιστες προδιαγραφές για τις διαδικασίες με τις οποίες τα κράτη μέλη χορηγούν και ανακαλούν το καθεστώς του πρόσφυγα, άρθρο 19 σχετικά με τις διαδικασίες που αφορούν ανηλικούς. Πρωτόκολλο της 21.05.2009 υπογραφέν από τον υπουργό Εσωτερικών, τον υπουργό Δικαιοσύνης και τον υπουργό Υγείας σχετικά με την εφαρμογή πιλοτικού σχεδίου για τις μεθόδους προσδιορισμού της ηλικίας.</p>	<p>Το άρθρο 6 του νόμου για το άσυλο (2009) ορίζει ότι η συνοριοφυλακή προβαίνει στην εξακρίβωση της ταυτότητας του αιτούντος άσυλο και έχει το δικαίωμα να αναθέσει και να οργανώσει τον έλεγχο και την επιθεώρηση εγγράφων και αντικειμένων, τη διαπίστωση της γλώσσας και τη διενέργεια ιατρικής και άλλης εμπειρογνώμονης για την εξακρίβωση της ταυτότητας του αιτούντος άσυλο. Το άρθρο 13 του εσωτερικού κανονισμού αριθ. 16 της συνοριοφυλακής, με τίτλο «Κανονισμοί σχετικά με τη δράση των υπαλλήλων της συνοριοφυλακής σε περίπτωση υποβολής αίτησης ασύλου από αλλοδαπό» (9 Δεκεμβρίου 2011), ορίζει ότι, σε περίπτωση διενέργειας εμπειρογνώμονης για τον προσδιορισμό της ηλικίας, η συνοριοφυλακή διαβιβάζει τα συμπεράσματα της εμπειρογνώμονης στο δικαστήριο, το οποίο αξιολογεί τη γνωμοδότηση του εμπειρογνώμονα σύμφωνα με το άρθρο 182 «Αξιολόγηση της γνωμοδότησης του εμπειρογνώμονα» του νόμου περί διοικητικής διαδικασίας, το δικαστήριο αξιολογεί τη γνωμοδότηση του εμπειρογνώμονα σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 154 «Αξιολόγηση αποδείξεων», το οποίο ορίζει ότι το δικαστήριο αξιολογεί τις αποδείξεις σύμφωνα με τις πεποιθήσεις του, οι οποίες βασίζονται σε διεξοδικά, πλήρως και αντικειμενικά επαληθευμένα στοιχεία, και σύμφωνα με τη δικαστική συνείδηση, η οποία βασίζεται σε κανόνες της λογικής, επιστημονικά πορίσματα και αρχές της δικαιοσύνης. καμία απόδειξη δεν έχει προκαθορισμένη ισχύ, ώστε να δεσμεύει το δικαστήριο· η απόφαση του δικαστηρίου αναφέρει για ποιον λόγο προτιμήθηκαν ορισμένες αποδείξεις από άλλες και για ποιον λόγο ορισμένα γεγονότα αναγνωρίζονται ως αποδεδειγμένα, ενώ άλλα ως αναπόδεικτα. Εάν η γνωμοδότηση του εμπειρογνώμονα δεν είναι επαρκώς σαφής ή πλήρης, το δικαστήριο μπορεί να διατάξει συμπληρωματική εξέταση από εμπειρογνώμονα και να αναθέσει τη διενέργειά της στον ίδιο εμπειρογνώμονα. Εάν η γνωμοδότηση του εμπειρογνώμονα δεν είναι τεκμηριωμένη ή αιτιολογημένη ή εάν οι γνωμοδοτήσεις περισσότερων εμπειρογνώμονων δεν συμφωνούν μεταξύ τους, το δικαστήριο μπορεί να διατάξει την επανάληψη της εξέτασης από εμπειρογνώμονα αναθέτοντας τη διενέργειά της σε άλλον εμπειρογνώμονα ή σε περισσότερους εμπειρογνώμονες.</p>
<p>Γερμανία:</p>	<p>Ελλάδα:</p>	<p>Ουγγαρία:</p>	<p>Ιρλανδία:</p>	<p>Ιταλία:</p>	<p>Λετονία:</p>

<p>Νόμος για το νομικό καθεστώς των αλλοδαπών, της 29ης Απριλίου 2004: Άρθρο 123 – Εξέταση προσδιορισμού της ηλικίας. 1) Εάν υπάρχουν εύλογοι λόγοι αμφισβήτησης της ηλικίας αλλοδαπού, η υπηρεσία μετανάστευσης μπορεί να υποχρεώσει τον αλλοδαπό ο οποίος υποβάλλει αίτηση άδειας διαμονής ή αίτηση ασύλου να υποβληθεί σε εξέταση προσδιορισμού της ηλικίας. 2) Η εξέταση προσδιορισμού της ηλικίας πρέπει να διενεργείται με τη συγκατάθεση του αλλοδαπού του οποίου η ηλικία πρέπει να προσδιοριστεί. Η εξέταση για τον προσδιορισμό της ηλικίας ανήλικου αλλοδαπού διενεργείται μόνον με τη συγκατάθεση των γονέων, άλλων νόμιμων εκπροσώπων ή του προσωρινού επιτρόπου του αλλοδαπού. 3) Εάν ο αλλοδαπός αρνηθεί να υποβληθεί σε εξέταση προσδιορισμού της ηλικίας, θεωρείται ότι δεν πληροί τις προϋποθέσεις που προβλέπονται στο άρθρο 26 παράγραφος 1 του παρόντος νόμου. 4) Εάν ο αλλοδαπός που υποβάλλει αίτηση ασύλου στη Δημοκρατία της Λιθουανίας αρνείται δικαιολόγητα να υποβληθεί σε εξέταση προσδιορισμού της ηλικίας, άλλες πληροφορίες οι οποίες δεν είναι εφικτό να επιβεβαιωθούν με έγγραφες αποδείξεις αξιολογούνται σύμφωνα με το άρθρο 83 παράγραφος 2 του παρόντος νόμου. 5) Τα έσοδα διενέργειας της εξέτασης προσδιορισμού της ηλικίας βαρύνουν τον αλλοδαπό, με εξαίρεση τους αιτούντες άσυλο των οποίων τα έσοδα της εξέτασης αναλαμβάνει η Δημοκρατία της Λιθουανίας. Σύμφωνα με την απόφαση του υπουργού Εσωτερικών της Δημοκρατίας της Λιθουανίας, της 15ης Οκτωβρίου 2004, σχετικά με την έγκριση της διαδικασίας για την εξέταση των αιτήσεων ασύλου, τη λήψη αποφάσεων ασύλου και την εφαρμογή τους, δημόσιος λειτουργός εξουσιοδοτημένος από τον κρατικό οργανισμό ή την υπηρεσία στην οποία ένας αλλοδαπός υπέβαλε αίτηση ασύλου καθορίζει την ηλικία του αλλοδαπού βάσει των διαθέσιμων εγγράφων. Εάν η ηλικία του αλλοδαπού δεν είναι εφικτό να διαπιστωθεί βάσει των διαθέσιμων εγγράφων (εάν δεν υπάρχουν έγγραφα ή τα έγγραφα είναι πλαστά), το προσωπικό της υπηρεσίας μετανάστευσης βασίζεται στις πληροφορίες που παρέχει ο ίδιος ο αλλοδαπός, εκτός εάν υπάρχουν εύλογες αμφιβολίες σχετικά με την ηλικία του. Στην περίπτωση αυτή, το προσωπικό της υπηρεσίας μετανάστευσης μπορεί να υποβάλει αίτηση ιατρικής εξέτασης σε συγκεκριμένο ιατρικό ίδρυμα. Η διαδικασία καθορισμού της ηλικίας μπορεί να διενεργηθεί μόνον με τη συγκατάθεση του αιτούντος άσυλο. Η εξέταση προσδιορισμού της ηλικίας ανήλικου αλλοδαπού μπορεί να διενεργηθεί μόνον με τη συγκατάθεση των γονέων, άλλων νόμιμων εκπροσώπων ή του προσωρινού επιτρόπου του αλλοδαπού. Εάν ο αλλοδαπός που υποβάλλει αίτηση ασύλου στη Δημοκρατία της Λιθουανίας αρνείται αδικαιολόγητα να υποβληθεί σε εξέταση προσδιορισμού της ηλικίας, άλλες πληροφορίες οι οποίες δεν είναι εφικτό να επιβεβαιωθούν με έγγραφες αποδείξεις αξιολογούνται σύμφωνα με το άρθρο 83 παράγραφος 2 του νόμου για το νομικό καθεστώς των αλλοδαπών της 29ης Απριλίου 2004, δηλαδή λαμβάνονται υπόψη εάν, κατά τη διάρκεια της εξέτασης της αίτησης ασύλου, ο αιτών άσυλο παραπλανά την έρευνα, την καθυστερεί με τις πράξεις ή τις παραλείψεις του, προσπαθεί να εξαπατήσει ή εάν διαπιστωθούν αντιφάσεις στα γεγονότα που ανέφερε ο αιτών άσυλο οι οποίες είναι κρίσιμες για την απόφαση χορήγησης ασύλου. Τα έσοδα διενέργειας της εξέτασης προσδιορισμού της ηλικίας βαρύνουν τον αλλοδαπό, με εξαίρεση τους αιτούντες άσυλο των οποίων τα έσοδα της εξέτασης αναλαμβάνει η Δημοκρατία της Λιθουανίας.</p>	<p>Σύμφωνα με το άρθρο 12 παράγραφος 3 του αναθεωρημένου νόμου για το άσυλο και άλλες μορφές προστασίας, της 5ης Μαΐου 2006, ο υπουργός μπορεί να διατάξει τη διενέργεια ιατρικής εξέτασης για τον προσδιορισμό της ηλικίας αιτούντος άσυλο. Σημειώνεται ότι ο προσδιορισμός της ηλικίας επηρεάζει τη διαδικασία παροχής διεθνούς προστασίας. Το άρθρο 9 παράγραφος 2 ορίζει ότι κάθε αιτών υποχρεούται να γνωστοποιεί όλες τις πληροφορίες οι οποίες απαιτούνται για την εξακρίβωση της αλήθειας της αίτησης, συμπεριλαμβανομένης της ηλικίας του. Η μη συγκατάθεση στην ιατρική εξέταση δεν εμποδίζει τον υπουργό να εκδώσει απόφαση επί της αίτησης παροχής διεθνούς προστασίας. Ωστόσο, η απόφαση αυτή δεν πρέπει να βασίζεται αποκλειστικά στην άρνηση του αιτούντος να υποβληθεί στην εξέταση.</p>
<p>Λιθουανία:</p>	<p>Λουξεμβούργο:</p>
<p>Μάλτα:</p>	<p>Νομική ανακοίνωση 243 του 2008 και Νομική ανακοίνωση 320 του 2005, άρθρο 14.</p>
<p>Κάτω Χώρες:</p>	<p>Νομικές διατάξεις σχετικά με τον προσδιορισμό της ηλικίας περιέχονται στις κατευθυντήριες γραμμές για την εφαρμογή του νόμου για τους αλλοδαπούς. Ο προσδιορισμός της ηλικίας είναι εφικτός από το 1999.</p>
<p>Νορβηγία:</p>	<p>Ο προσδιορισμός της ηλικίας περιλήφθηκε στον νορβηγικό νόμο περί μετανάστευσης του 2007. Το άρθρο 88 σχετικά με τον προσδιορισμό της ηλικίας ορίζει: «εάν, σε περιπτώσεις οι οποίες αφορούν χορήγηση ασύλου ή χορήγηση άδειας παραμονής σε μέλος της οικογένειας, δεν είναι εφικτό να διαπιστωθεί με ευλογη βεβαιότητα κατά πόσον ο αλλοδαπός είναι ηλικίας άνω ή κάτω των 18 ετών, μπορεί να ζητηθεί από τον αλλοδαπό να υποβληθεί σε εξέταση. Ο αλλοδαπός ενημερώνεται ότι η εξέταση θα έχει σημασία για την αξιολόγηση της περίπτωσης του. Ο Βασίλειος μπορεί να εκδώσει κανονισμούς με περισσότερες λεπτομέρειες σχετικά με τη διενέργεια των εξετάσεων προσδιορισμού της ηλικίας». Η Διεύθυνση Μετανάστευσης εξέδωσε κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τη διενέργεια του προσδιορισμού της ηλικίας (RS2010-183). Δυστυχώς, οι κατευθυντήριες γραμμές είναι διαθέσιμες μόνον στα νορβηγικά. Είναι διαθέσιμες στον δικτυακό τόπο της Διεύθυνσης Μετανάστευσης, στη διεύθυνση: http://www.udiregelverk.no/default.aspx?path={4870DB37-72D8-4D29-9D73-5F81E79DC450}.</p>
<p>Πολωνία:</p>	<p>Το άρθρο 30 του νόμου της 23 Ιουνίου 2003 για την παροχή προστασίας σε αλλοδαπούς στο έδαφος της Πολωνίας ορίζει τα εξής: 1) Σε περίπτωση αμφιβολίας ως προς την ηλικία του, αλλοδαπός ο οποίος ισχυρίζεται ότι είναι ανήλικος ενδέχεται να υποβληθεί σε ιατρικές εξετάσεις, με τη συγκατάθεση του νόμιμου εκπροσώπου του, με σκοπό τον προσδιορισμό της πραγματικής ηλικίας του. 2) Τα αποτελέσματα της ιατρικής εξέτασης πρέπει να περιέχουν τις πληροφορίες σχετικά με την ηλικία του αλλοδαπού, καθώς και πληροφορίες σχετικά με το αποδεκτό περιθώριο σφάλματος. 3) Αλλοδαπός ο οποίος ισχυρίζεται ότι είναι ανήλικος αντιμετωπίζεται ως ενήλικος, εάν ο ίδιος ή ο νόμιμος εκπρόσωπός του αρνούνται να συγκατατεθούν στη διενέργεια της ιατρικής εξέτασης, η οποία προβλέπεται στην πρώτη παράγραφο. 4) Η διενέργεια της ιατρικής εξέτασης διασφαλίζεται από τον Προϊστάμενο της Υπηρεσίας Αλλοδαπών και, εάν οι αμφιβολίες όσον αφορά την ηλικία του αλλοδαπού εγέρθηκαν κατά την υποβολή της αίτησης, από την αρχή στην οποία υποβλήθηκε η αίτηση (δηλαδή τη συνοριοφυλακή).</p>

<p>Άρθρο 28 παράγραφος 3 του νόμου 27/2008 για το άσυλο, ο οποίος θεσπίστηκε στις 30.06.2008, νόμος 67/98 για την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, ο οποίος θεσπίστηκε στις 26.10.1998, και νόμος 25/2004 για το νομικό καθεστώς της ιατροδικαστικής, ο οποίος θεσπίστηκε στις 19.08.2004.</p>	<p>Ο νόμος 122/2006 για το άσυλο στη Ρουμανία (δημοσιεύθηκε στην Επίσημη Εφημερίδα αριθ. 428/18.05.2006, τέθηκε σε ισχύ στις 16 Αυγούστου 2006) ορίζει τα ακόλουθα:</p> <p>Άρθρο 16 «Εγνήσεις για ασυνόδευτους ανήλικους αιτούντες άσυλο»</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Η αίτηση παροχής ασύλου ασυνόδευτου ανήλικου εξετάζεται κατά προτεραιότητα. 2) Η ρουμανική υπηρεσία μετανάστευσης λαμβάνει μέτρα για τον διορισμό νόμιμου εκπροσώπου, το συντομότερο δυνατόν, ο οποίος συνδράμει τον ασυνόδευτο ανήλικο που αιτείται άσυλο στο πλαίσιο της διαδικασίας ασύλου. 3) Δεν απαιτείται διορισμός νόμιμου εκπροσώπου για τον ασυνόδευτο ανήλικο που αιτείται άσυλο, εάν αυτός πρόκειται να ενηλικωθεί εντός 15 ημερών από την υποβολή της αίτησής του. 4) Η ρουμανική υπηρεσία μετανάστευσης ενημερώνει τον νόμιμο εκπρόσωπο και τον ασυνόδευτο ανήλικο που αιτείται άσυλο, σε γλώσσα την οποία κατανοεί, σχετικά με τη δυνατότητα προσδιορισμού της ηλικίας με ιατρική εξέταση· πρόκειται, μεταξύ άλλων, για πληροφορίες σχετικά με τη μέθοδο εξέτασης και τον ενδεχόμενο αντίκτυπο των αποτελεσμάτων της ιατρικής εξέτασης στην εξέταση της αίτησης για άσυλο, καθώς και ως προς τον αντίκτυπο της άρνησης του ασυνόδευτου ανήλικου να υποβληθεί στην ιατρική εξέταση. <p>Άρθρο 41 «Προσδιορισμός της ηλικίας ασυνόδευτου ανήλικου αιτούντος άσυλο»</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Εάν ο αιτών άσυλο δηλώνει ανήλικος και δεν υπάρχουν σοβαρές αμφιβολίες όσον αφορά την ηλικία του, θεωρείται ανήλικος. 2) Εάν ο ασυνόδευτος ανήλικος δεν είναι σε θέση να αποδείξει την ηλικία του και υπάρχουν σοβαροί λόγοι, εξακριβωμένοι κατόπιν ψυχολογικής εξέτασης από τη ρουμανική υπηρεσία μετανάστευσης ζητεί τη διενέργεια ιατρονομικής εμπειρογνωμοσύνης για τον προσδιορισμό της ηλικίας του αιτούντος άσυλο, αφού εξασφαλίσει την προηγούμενη έγγραφη συγκατάθεση του ανήλικου και του νόμιμου εκπροσώπου του. 3) Εάν ο αιτών άσυλο ή/και ο νόμιμος εκπρόσωπός του αρνηθούν τη διενέργεια της ιατρονομικής εμπειρογνωμοσύνης για τον προσδιορισμό της ηλικίας και δεν προσκομιστούν πειστικές αποδείξεις σχετικά με την ηλικία του, ο αιτών θεωρείται ενήλικος. 4) Στην περίπτωση που προβλέπεται στην τρίτη παράγραφο, θεωρείται ότι το αντίστοιχο πρόσωπο είναι ηλικίας 18 ετών κατά την ημερομηνία υποβολής της αίτησης ασύλου. 5) Οι διατάξεις της τρίτης παραγράφου δεν εφαρμόζονται εάν υπάρχουν σοβαροί λόγοι, εξακριβωμένοι κατόπιν ψυχολογικής εξέτασης από τη ρουμανική υπηρεσία μετανάστευσης, για την άρνηση της ιατρονομικής εμπειρογνωμοσύνης για τον προσδιορισμό της ηλικίας.
<p>Πορτογαλία:</p>	<p>Ρουμανία:</p>
<p>Ο νόμος 480/2002 για το άσυλο, όπως τροποποιήθηκε, ορίζει στο άρθρο 23:</p> <p>Εάν το υπουργείο έχει αμφιβολίες σχετικά με την ηλικία του αιτούντος, ο αιτών υποχρεούται να υποβληθεί σε ιατρική εξέταση· στην περίπτωση του αλλοδαπού που προβλέπεται στο άρθρο 16 παράγραφος 2 απαιτείται η εξασφάλιση της συγκατάθεσης του νόμιμου εκπροσώπου ή του επιτρόπου του.</p> <p>Εάν η ιατρική εξέταση καθορίσει ότι ο αιτών είναι ενήλικος, το υπουργείο τον αντιμετωπίζει ως ενήλικο και ενημερώνει αμελλητί τον νόμιμο εκπρόσωπο ή τον επίτροπό του, καθώς και το αρμόδιο δικαστήριο για το αποτέλεσμα της ιατρικής εξέτασης.</p> <p>Εάν ο αλλοδαπός αρνείται να υποβληθεί σε ιατρική εξέταση ή εάν ο νόμιμος εκπρόσωπος ή ο επίτροπός του δεν συγκατατίθεται στην εν λόγω εξέταση, σύμφωνα με τον παρόντα νόμο, ο αλλοδαπός θεωρείται ενήλικος για τους σκοπούς της διαδικασίας.</p> <p>Εάν η ιατρική εξέταση δεν μπορεί να διαπιστώσει κατά πόσον ο αλλοδαπός είναι ενήλικος ή ανήλικος, σύμφωνα με τον παρόντα νόμο, ο αλλοδαπός θεωρείται ανήλικος για τους σκοπούς της διαδικασίας και ο νόμιμος εκπρόσωπος ή ο επίτροπός του ενημερώνει αμελλητί τον αιτούντα.</p> <p>Στο πλαίσιο της ενημέρωσης βάσει του άρθρου 4 παράγραφος 2 το υπουργείο ενημερώνει τον αιτούντα για τη δυνατότητα προσδιορισμού της ηλικίας με ιατρική εξέταση· πρόκειται, μεταξύ άλλων, για πληροφορίες σχετικά με τη μέθοδο εξέτασης και τον ενδεχόμενο αντίκτυπο των αποτελεσμάτων της ιατρικής εξέτασης στην εξέταση της αίτησης για άσυλο, καθώς και ως προς τον αντίκτυπο της άρνησης του ασυνόδευτου ανήλικου να υποβληθεί στην ιατρική εξέταση.</p> <p>Άρθρο 4/2: Πριν από τη συμπλήρωση του ερωτηματολογίου αλλά το αργότερο εντός 15 ημερών από την έναρξη της διαδικασίας, ο εξουσιοδοτημένος υπάλληλος του υπουργείου ενημερώνει τον αιτούντα για τα δικαιώματά και τις υποχρεώσεις του στο πλαίσιο της διαδικασίας ασύλου, τις ενδεχόμενες συνέπειες της μη τήρησης ή της παράβασης των υποχρεώσεων του που απορρέουν από τον παρόντα νόμο, τη δυνατότητα εκτροπήσής του στη διαδικασία στο πλαίσιο του παρόντος νόμου και τη δυνατότητα πρόσβασης σε νομική αρωγή. Το υπουργείο παρέχει, επίσης, στον αιτούντα πληροφορίες σχετικά με μη κυβερνητικές οργανώσεις, οι οποίες ασχολούνται με τη φροντίδα αιτούντων άσυλο και προσέχεται άσυλο· εφόσον είναι εφικτό, η ενημέρωση και οι πληροφορίες παρέχονται εγγράφως και σε γλώσσα η οποία θεωρείται κατανοητή από τον αιτούντα.</p> <p>Άρθρο 16/2, παράγραφος 2: Οι δικαιοπραξίες για λογαριασμό ανήλικου αλλοδαπού (κάτω των 18 ετών) διενεργούνται από τον νόμιμο εκπρόσωπό του. Εάν ένας τέτοιος αλλοδαπός, παραμένει στο έδαφος της Σλοβακικής Δημοκρατίας χωρίς νόμιμο εκπρόσωπο, το δικαστήριο διορίζει για αυτόν επίτροπο.</p>	<p>Σλοβακική Δημοκρατία:</p>

<p>Σλοβενία:</p> <p>Νόμος για τη διεθνή προστασία (Επίσημη Εφημερίδα αριθ. 11/11 — Ενοποιημένη έκδοση, 98/11- odl. US 83/12, στο εξής ο νόμος): Το άρθρο 44a θεσπίζει τις διαδικασίες για τον προσδιορισμό της ηλικίας αιτούντων οι οποίοι ισχυρίζονται ότι είναι ασυνόδευτοι ανήλικοι κατά την υποβολή της αίτησής τους. Η διαδικασία προσδιορισμού της ηλικίας διατάσσεται βάσει του νόμου ως ιατρική εξέταση αποκλειστικά και μόνο σε περιπτώσεις στις οποίες υπάρχουν αμφιβολίες όσον αφορά την πραγματική ηλικία του αιτούντος. Ο ασυνόδευτος ανήλικος ενημερώνεται για τη δυνατότητα διαταγής προσδιορισμού της ηλικίας με ιατρική εξέταση πριν ακόμη υποβληθεί στην εξέταση της αίτησής του. Πρόκειται, μεταξύ άλλων, για πληροφορίες σχετικά με τη μέθοδο εξέτασης και τον ενδεχόμενο αντικτυπο των αποτελεσμάτων της ιατρικής εξέτασης, στην εξέταση της αίτησης για άσυλο, καθώς και ως προς τον αντίκτυπο της άρνησης του ασυνόδευτου ανήλικου να υποβληθεί στην ιατρική εξέταση. Η μέθοδος και οι κανόνες διενέργειας της εξέτασης προσδιορισμού της ηλικίας αναφέρονται στον εμπειρογνώμονα και στη δεοντολογία του επαγγέλματός του, ο δε νόμος προβλέπει απλά ότι η εξέταση διενεργείται από ατόμους.</p> <p>Η εξέταση προσδιορισμού της ηλικίας του εκκαζόμενου ασυνόδευτου ανήλικου μπορεί να διενεργηθεί μόνον με τη συγκατάθεση του ασυνόδευτου ανήλικου και του νόμιμου εκπροσώπου του. Σε περιπτώση άρνησης της ιατρικής εξέτασης χωρίς βάσιμους λόγους, ο ασυνόδευτος ανήλικος αντιμετωπίζεται στην επακόλουθη διαδικασία ως ενήλικος. Ως βάσιμοι λόγοι για την άρνηση της εξέτασης θεωρούνται πρωτίτως ιατρικοί λόγοι. Η αίτηση που υποβάλλεται από πρόσωπο που ισχυρίζεται ότι είναι ασυνόδευτος ανήλικος δεν πρέπει να απορρίπτεται απλά και μόνον για τον λόγο ότι αυτός αρνήθηκε να υποβληθεί στην ιατρική εξέταση. Εάν μετά την εξέταση υπάρχουν αμφιβολίες σχετικά με το κατά πόσον ο αιτών είναι ανήλικος ή ενήλικος, αυτός θεωρείται ανήλικος. Μετά την εξέταση, ο εμπειρογνώμονας εκδίδει έγγραφη επαγγελματική γνωμοδότηση και ο αιτών και ο νόμιμος εκπρόσωπός του ενημερώνονται για το περιεχόμενό της. Δεν επιτρέπεται ανεξάρτητη προσφυγή κατά της γνωμοδότησης του εμπειρογνώμονα, αλλά η άσκηση προσφυγής επιτρέπεται στο πλαίσιο της διαδικασίας διεθνούς προστασίας.</p>	<p>Ισπανία:</p> <p>Ισπανικός νόμος 2/2009, της 11ης Δεκεμβρίου 2009, για την τροποποίηση του οργανικού νόμου 4/2000, της 11ης Ιανουαρίου 2000, σχετικά με τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των αλλοδαπών στην Ισπανία και την κοινωνική ένταξη. Βασικό διάταγμα 557/2011, της 20ής Απριλίου 2011, για την έγκριση του κανονισμού για την ανάπτυξη του οργανικού νόμου 4/2000 σχετικά με τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των αλλοδαπών στην Ισπανία και την κοινωνική ένταξη μετά τη μεταρρύθμιση του από τον οργανικό νόμο 2/2009, Ισπανικός νόμος 1/1996, της 15ης Ιανουαρίου 1996, για τη δικαστική προστασία των ανηλίκων, ο οποίος τροποποίησε εν μέρει τους κανόνες της πολιτικής δικονομίας. Απόφαση του Audiencia Provincial της Μαδρίτης (τμήμα 22) της 2.2.2012 σχετικά με τα κριτήρια προσδιορισμού της ηλικίας: το δικαστήριο έκρινε ότι η επιτροπή για την επιτροπεία ανηλίκων της περιφέρειας κυβέρνησης της Μαδρίτης έλαβε υπόψη ως μοναδική απόδειξη τον ιατρικό προσδιορισμό της ηλικίας, ενώ ο προσδιορισμός αυτός δεν παρέχει πάντοτε ακριβή αποτελέσματα. Επομένως, απαιτούνται περισσότερες αποδείξεις για τον προσδιορισμό της ηλικίας του ανήλικου.</p>	<p>Σουηδία:</p> <p>Σύμφωνα με το κεφάλαιο 8, παράγραφος 10 f), του σουηδικού διατάγματος για τους αλλοδαπούς (2006:97), παιδί το οποίο αιτείται άσυλο πρέπει να ενημερώνεται, σε σχέση με την αίτηση ασύλου που υποβάλλει, για τη δυνατότητα υποβολής του σε ιατρική εξέταση για τον προσδιορισμό της ηλικίας του. Η σουηδική νομολογία περιλαμβάνει τις ακόλουθες αποφάσεις: MIG 2007:12: ο αιτών φέρει το βάρος της απόδειξης να καταστήσει την ταυτότητά του πιθανή (περιπτώσεις ασύλου) ή αποδεδειγμένη (άλλοι λόγοι χρήρησης άδειας διαμονής), δηλαδή ισχύει ο κανόνας του «ευεργετήματος της αμφιβολίας» για πρόσωπα τα οποία έχουν ανάγκη διεθνούς προστασίας, εάν οι ισχυρισμοί του αιτούντος είναι αξιόπιστοι, ευλογόφανες και συνεκτικοί και δεν διαμελύνονται από γνωστά γεγονότα.</p> <p>UM 6147-11: ασυνόδευτο παιδί το οποίο ισχυρίζεται ότι είναι ανήλικο φέρει το βάρος της απόδειξης της δηλωθείσας ηλικίας του.</p> <p>MIG 2011:11: η ταυτότητα ενός προσώπου περιλαμβάνει το όνομα, την ημερομηνία γέννησης και την ιθαγένειά του. http://www.rattsinfosok.dom.se/ilagrummet/Detail_Ram.jsp?detailTyp=detail&detailTitel=UM8325-10%20Migrations%20Fvrandomstolen&tmpWebLasare=Microsoft</p>	<p>Ελβετία:</p> <p>Το ομοσπονδιακό Σύνταγμα εξετάζει την περίπτωση του προσδιορισμού της ηλικίας στα άρθρα 11 Cst: προστασία και ανάπτυξη του παιδιού, 13 Cst: σεβασμός της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής, 41 Cst: ευθύνη της Συνομοσπονδίας και των κανονίων για την προστασία του παιδιού και της οικογένειας και 62 Cst: εκπαίδευση και ανάπτυξη του παιδιού. Ομοσπονδιακός νόμος για το άσυλο (LASI-26.06.1998) 17 Lasi: Ανήλικοι και προστασία κατά τη διαδικασία και Οδηγία 1 (OAI) 7 OAI: εκπροσώπηση ανηλίκων, προστασία και ανάπτυξη του παιδιού. Νομολογία του Ομοσπονδιακού Διοικητικού Δικαστηρίου είναι διαθέσιμη στη διεύθυνση: http://www.bvger.ch/recht/0051/index.html?lang=fr</p> <p>ATAF C-3885/2007: πρακτική ενσωμάτωση της Σύμβασης για τα δικαιώματα του παιδιού στο ελβετικό δίκαιο</p> <p>ATAF C-723/2007: πρακτική ενσωμάτωση του άρθρου 8 ΕΖΑΔ στο ελβετικό δίκαιο</p> <p>ATAF E-6814/2006: αναγκαιότητα προστασίας και ανάπτυξης του παιδιού</p> <p>ATAF D-4243/2009: σύμφωνο του παιδιού</p> <p>JICRA 1992/2: εκπροσώπηση του ανήλικου στη διαδικασία ασύλου</p> <p>JICRA 2003/1, 2006/14: ρόλος του αξιόπιστου προσώπου</p> <p>JICRA E-6814/2006: αρχή του σοβαρού συνόλου αποδείξεων</p> <p>JICRA 2004/30, 2005/16: αρχή του σοβαρού συνόλου αποδείξεων</p> <p>JICRA 2007/19: περιορισμοί της διάγνωσης της οστικής ηλικίας μέσω ακτίνων X</p> <p>JICRA 1996/3, 1996/5, 1997/25: ικανότητα κρίσης/συνέντευξη</p>	<p>Ηνωμένο Βασίλειο:</p> <p>Η πολιτική που εφαρμόζει το Ηνωμένο Βασίλειο συνίσταται στην αποδοχή προσδιορισμού της ηλικίας κατά Merton. Στη σημαντική νομολογία του Ηνωμένου Βασιλείου σχετικά με τον προσδιορισμό της ηλικίας περιλαμβάνεται η απόφαση στην υπόθεση B κατά London Borough of Merton [2003] EWHC 1689 (Admin), η οποία παρέχει γενικές κατευθύνσεις στις τοπικές αρχές σχετικά με τον τρόπο διενέργειας των εξετάσεων προσδιορισμού της ηλικίας. http://www.bailii.org/ew/cases/EWHC/Admin/2003/1689.html</p> <p>Στην απόφαση στην υπόθεση FZ κατά London Borough of Croydon [2011] EWHC Civ 59 αναπτύσσονται οι κανόνες αμεροληψίας και λογικής, οι οποίοι πρέπει να εφαρμόζονται κατά τον προσδιορισμό της ηλικίας. http://www.bailii.org/ew/cases/EWCA/Civ/2011/59.html</p> <p>Στην απόφαση στην υπόθεση R (T) κατά Enfield [2004] EWHC 2297 (Admin) τονίζεται η σημασία της συνεκτικότητας του προσδιορισμού της ηλικίας. http://www.bailii.org/ew/cases/EWHC/Admin/2004/2297.html</p> <p>Η απόφαση στην υπόθεση A & WK κατά SSHD και Kent County Council [2009] EWHC 939 (Admin) αφορά τη γνωστοποίηση του προσδιορισμού της ηλικίας στο υπουργείο Εσωτερικών και τη βαρύτητα που πρέπει να αποδίδεται στις παιδιατρικές εκθέσεις. http://www.unhcr.org/refworld/country,,GBR,,HC,,4a251da2,0.html</p> <p>Η απόφαση στην υπόθεση R (A) & R (M) [2009] UKSC 8 έκρινε ότι τα δικαστήρια καθορίζουν οριστικά την ηλικία. http://www.bailii.org/uk/cases/UKSC/2009/8.html</p> <p>Η απόφαση στην υπόθεση R κατά London Borough of Croydon [2011] EWHC 1473 έκρινε τις παιδιατρικές εκθέσεις. http://www.bailii.org/ew/cases/EWHC/Admin/2011/1473.html</p> <p>Η απόφαση στην υπόθεση A & M (R, αιτήσεώς του) κατά London Borough of Croydon [2008] EWHC Civ 1445 παρέσχε καθοδήγηση για τις προσφυγές στις οποίες ο υπολογισμός της ηλικίας δεν γνωστοποιήθηκε από τον προσφεύγοντα. http://www.supremecourt.uk/decided-cases/docs/JKSC_2009_0106_Judgment.pdf</p> <p>Η απόφαση στην υπόθεση AA (Αφγανιστάν) κατά SSHD [2007] EWHC Civ 12 αφορούσε υπόθεση στην οποία δικαστής μετανόησε έκρινε ότι ο αιτών ήταν παιδί κατά την ημερομηνία έκδοσης της απόφασής του, αλλά ο αιτών είναι ενήλικος κατά την ημερομηνία προσφυγής. http://www.bailii.org/ew/cases/EWCA/Civ/2007/12.html</p> <p>Η απόφαση στην υπόθεση R (PM) κατά Hertfordshire County Council [2010] EWHC 2056 (Admin) έκρινε ότι η τοπική αρχή δεν δεσμεύεται από τη διαπίστωση γεγονότος από το πρωτοβάθμιο δικαστήριο όσον αφορά την ηλικία του προσφεύγοντος. http://www.bailii.org/ew/cases/EWHC/Admin/2010/2056.html</p>
--	---	--	---	--

Παράρτημα 5 — Επισκόπηση των διάφορων διαδικαστικών μέτρων και εγγυήσεων που χρησιμοποιούνται επί του παρόντος στο πλαίσιο των διαδικασιών προσδιορισμού της ηλικίας

Χώρα	Εξασφάλιση ενημερωμένης συγκριτικής πριν από τον προσδιορισμό	Ενημέρωση αιτούντος για τις συνέπειες για την υγεία των χρησιμοποιούμενων διαδικασιών	Ενημέρωση του αιτούντος για τις συνέπειες και τα ενδεχόμενα αποτελέσματα του προσδιορισμού	Άλλες προ-σγγίσεις πριν από την προσφυγή σε εξετάσεις προσδιορισμού ηλικίας	Ευεργέτημα της αμφίβολης προς όφελος του αιτούντος	Δυνατότητα αιτούντος να αρνηθεί να υποβληθεί σε προσδιορισμό ηλικίας	Άρνηση υποβολής σε ιατρικό προσδιορισμό της ηλικίας δεν συνεπάγεται αυτομάτως χαρακτηρισμό του αιτούντος ως ενηλίκου	Ο αιτών υποστηρίζεται από ανεξάρτητο πρόσωπο κατά τη διαδικασία	Ο αιτών ενημερώνεται για τα αποτελέσματα σε γλώσσα κατανοητή	Ενημέρωση για δικαίωμα προσφυγής/δυνατότητες αμφισβήτησης	Εν αναμονή του αποτελέσματος, ο αιτών αντιμετωπίζεται ως παιδί
Αυστρία	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Βέλγιο	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Βουλγαρία	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Κροατία	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Κύπρος	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Τσεχική Δημοκρατία	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Δανία	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Εσθονία	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Φινλανδία	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Γαλλία	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Γερμανία	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	*	✓
Ελλάδα	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Ουγγαρία	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Ιρλανδία	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Ιταλία	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Λετονία	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Λιθουανία	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Λουξεμβούργο	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Μάλτα	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Κάτω Χώρες	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓ ⁽⁹⁵⁾	✓	✓	✓	✓

⁽⁹⁵⁾ Η αίτηση δεν απορρίπτεται αυτομάτως, αλλά, σε περίπτωση άρνησης υποβολής σε εξετάσεις προσδιορισμού της ηλικίας, τεκμαίρεται ότι ο αιτών είναι ενήλικος. Η αίτηση παροχής ασύλου αξιολογείται τότε θεωρώντας ότι ο αιτών είναι ενήλικος.

Χώρα	Εξασφάλιση ενημερωμένης ενημερωμένης πριν από τον προσδιορισμό	Ενημέρωση αιτούντος για τις συνέπειες για την υγεία των χρησιμοποιούμενων διαδικασιών	Ενημέρωση του αιτούντος για τις συνέπειες και ενδεχόμενα αποτελέσματα του προσδιορισμού	Άλλες προ-σγγίσεις πριν από την προσφυγή σε εξετάσεις προσδιορισμού ηλικίας	Ευεργέτημα της αμφιβολίας προς όφελος του αιτούντος	Δυνατότητα αιτούντος να αρνηθεί να υποβληθεί σε προ-διορισμό ηλικίας	Άρνηση υποβολής σε ιατρικό προσδιορισμό της ηλικίας δεν συνεπάγεται αυτομάτως χαρακτηρισμό του αιτούντος ως ενηλίκου	Ο αιτών υποστηρίζεται από ανεξάρτητο πρόσωπο κατά τη διαδικασία	Ο αιτών ενημερώνεται για τα αποτελέσματα σε γλώσσα την οποία κατανοεί	Ενημέρωση για δικαίωμα προσφυγής/δυνατότητες αμφισβήτησης	Εν αναμονή του αποτελέσματος, ο αιτών αντιμετωπίζεται ως παιδί
Νορβηγία	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Πολωνία	✓	✓	✓			✓		✓	✓	✓	✓
Πορτογαλία	✓	✓	✓			✓		✓	✓	✓	✓
Ρουμανία	✓		✓		✓	✓					✓
Σλοβακία	✓	✓	✓			✓					
Σλοβενία	-										✓
Ισπανία	✓	✓	✓			✓			✓	✓	✓
Σουηδία	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Ελβετία	-	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Ηνωμένο Βασίλειο	✓		✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓

Παράρτημα 6 — Επισκόπηση των μεθόδων προσδιορισμού της ηλικίας οι οποίες χρησιμοποιούνται από κάθε χώρα

Μη ιατρικές μέθοδοι

Χώρα	Υποβληθέντα έγγραφα	Συνέντευξη για τον προσδιορισμό της ηλικίας	Αξιολόγηση κοινωνικών υπηρεσιών	Εκτιμήσεις βασισμένες στην εξωτερική εμφάνιση	Άλλες
Αυστραλία	✓	✓		✓	
Αυστρία	✓	✓			
Βέλγιο	✓				
Βουλγαρία			✓		
Καναδάς	✓				✓ ⁽⁹⁶⁾
Κροατία	✓	✓			
Κύπρος	✓	✓			
Τσεχική Δημοκρατία	✓				
Δανία	✓				
Εσθονία	✓	✓	✓	✓	
Φινλανδία	✓	✓		✓	
Γαλλία	✓	✓			
Γερμανία	✓	✓		✓	
Ελλάδα	✓	✓	✓		✓ ⁽⁹⁷⁾
Ουγγαρία	✓	✓		✓	
Ιρλανδία	✓	✓	✓	✓	
Ιταλία	✓	✓			
Λετονία					
Λιθουανία	✓	✓			
Λουξεμβούργο					
Μάλτα	✓	✓			
Κάτω Χώρες	✓	✓		✓	
Νέα Ζηλανδία	✓		✓	✓	
Νορβηγία	✓	✓		✓	
Πολωνία	✓	✓			
Πορτογαλία					
Ρουμανία				✓	
Σλοβακία	✓				
Σλοβενία	✓				✓ ⁽⁹⁸⁾
Ισπανία	✓	✓			
Σουηδία	✓	✓	✓	✓	
Ελβετία	✓	✓			
Ηνωμένο Βασίλειο	✓	✓	✓	✓	✓ ⁽⁹⁹⁾
Ηνωμένες Πολιτείες	✓	✓			✓ ⁽¹⁰⁰⁾

⁽⁹⁶⁾ Δεν υπάρχει συγκεκριμένη πολιτική, ακολουθείται η πρακτική της τυποποιημένης εξέτασης.

⁽⁹⁷⁾ Ο αιτών αντιμετωπίζεται ως παιδί μέχρι απόδειξης του αντιθέτου.

⁽⁹⁸⁾ Ο αιτών αντιμετωπίζεται ως παιδί μέχρι απόδειξης του αντιθέτου.

⁽⁹⁹⁾ Το Ηνωμένο Βασίλειο δεν παραπέμπει σε κοινωνικές υπηρεσίες για τον προσδιορισμό της ηλικίας, όταν υπάρχουν αμφιβολίες όσον αφορά τον ισχυρισμό ενός αιτούντος άσولو ότι είναι παιδί, και υπάρχουν ελάχιστες (ή δεν υπάρχουν καθόλου) αποδείξεις που να υποστηρίζουν την ηλικία που δηλώνει, η δε εξωτερική εμφάνιση/συμπεριφορά του υποδηλώνει σαφώς ότι είναι σημαντικά άνω των 18 ετών. Στις περιπτώσεις αυτές, ο αιτών αντιμετωπίζεται από το Υπουργείο Εσωτερικών ως ενήλικος. Δύο υπάλληλοι εξετάζουν προσεκτικά και ανεξάρτητα κατά πόσον ο αιτών εμπίπτει στη συγκεκριμένη κατηγορία, καθώς στην περίπτωση αυτή η αίτησή του θα εξεταστεί στο πλαίσιο της διαδικασίας για τους ενήλικους. Ο αιτών ενημερώνεται σχετικά, καθώς και για το γεγονός ότι μπορεί να απευθυνθεί σε κοινωνικές υπηρεσίες για τον προσδιορισμό της ηλικίας του. Εάν το Υπουργείο Εσωτερικών λάβει συναφείς νέες αποδείξεις, η απόφαση αντιμετώπισης του αιτούντος ως ενήλικου πρέπει να επανεξεταστεί.

⁽¹⁰⁰⁾ Δεν διενεργούν γενικά επιστημονικές εξετάσεις για τον προσδιορισμό της ηλικίας του αιτούντος.

Ιατρικές μέθοδοι

Χώρα	Ακτίνες Χ χείρας/καρπού	Ακτίνες Χ κλείδας	Ακτίνες Χ οδόντων	Παρατήρηση οδοντοστοιχίας	Ψυχολογική συνέντευξη / εξετάσεις	Προσδιορισμός σωματικής ανάπτυξης από παιδίατρο	Παρατήρηση σεξουαλικής ωρίμανσης	Άλλες
Αυστραλία								
Αυστρία	✓	✓	✓	✓			✓	
Βέλγιο			✓	✓	✓			
Βουλγαρία	✓				✓		✓	
Καναδάς								
Κροατία								✓ ⁽¹⁰¹⁾
Κύπρος								
Τσεχική Δημοκρατία	✓							
Δανία	✓	✓	✓	✓		✓	✓	
Εσθονία	✓	✓	✓		✓	✓	✓	
Φινλανδία	✓		✓	✓				
Γαλλία	✓	✓	✓		✓			
Γερμανία	✓	✓	✓	✓			✓	
Ελλάδα	✓		✓		✓	✓	✓	
Ουγγαρία	✓		✓	✓			✓	
Ιρλανδία								
Ιταλία	✓	✓	✓	✓				
Λετονία	✓	✓	✓	✓		✓		
Λιθουανία	✓	✓				✓		✓ ⁽¹⁰²⁾
Λουξεμβούργο	✓	✓						
Μάλτα	✓							
Κάτω Χώρες	✓	✓						
Νέα Ζηλανδία	✓		✓	✓	✓	✓	✓	
Νορβηγία	✓		✓	✓				
Πολωνία	✓	✓	✓	✓				✓ ⁽¹⁰³⁾
Πορτογαλία	✓	✓	✓	✓				
Ρουμανία	✓	✓	✓	✓			✓	
Σλοβακία	✓	✓				✓		
Σλοβενία								
Ισπανία	✓							
Σουηδία	✓		✓					
Ελβετία	✓							
Ηνωμένο Βασίλειο								
Ηνωμένες Πολιτείες								✓ ⁽¹⁰⁴⁾

⁽¹⁰¹⁾ Χρησιμοποίησε ιατρικές μεθόδους σε δύο περιπτώσεις.

⁽¹⁰²⁾ Ακτίνες Χ αυχενικής μοίρας σπονδυλικής στήλης και δεξιού ώμου.

⁽¹⁰³⁾ Εξέταση DNA κατόπιν αιτήματος του αιτούντος.

⁽¹⁰⁴⁾ Δεν διενεργούν γενικά επιστημονικές εξετάσεις για τον προσδιορισμό της ηλικίας του αιτούντος.

ΠΩΣ ΘΑ ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΕΙΤΕ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΕ

Δωρεάν εκδόσεις:

- ένα αντίτυπο:
από το EU Bookshop (<http://bookshop.europa.eu>).
- περισσότερα από ένα αντίτυπα ή αφίσες/χάρτες:
από τις αντιπροσωπείες της Ευρωπαϊκής Ένωσης(http://ec.europa.eu/represent_el.htm),
από τα γραφεία εκπροσώπησης στις εκτός ΕΕ χώρες
(http://eeas.europa.eu/delegations/index_el.htm),
επικοινωνώντας με την υπηρεσία Άμεση Ευρώπη
(http://europa.eu/europedirect/index_el.htm) ή
καλώντας τον αριθμό 00 800 6 7 8 9 10 11 (δωρεάν τηλεφωνικός αριθμός από όλη την
Ένωση) (*).

(*) Οι πληροφορίες παρέχονται δωρεάν, και οι κλήσεις είναι γενικώς δωρεάν (ενδέχεται όμως κάποιες κλήσεις που πραγματοποιούνται μέσω ορισμένων τηλεπικοινωνιακών φορέων ή από τηλεφωνικούς θαλάμους ή ξενοδοχεία να χρεώνονται).

Εκδόσεις επί πληρωμή:

- από το EU Bookshop (<http://bookshop.europa.eu>).

Συνδρομές επί πληρωμή:

- μέσω των εμπορικών αντιπροσώπων της Υπηρεσίας Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης
(http://publications.europa.eu/others/agents/index_el.htm).

BZ-02-13-783-EL-N

Υπηρεσία Εκδόσεων

ISBN 978-92-9243-052-8

9 789292 430528

doi:10.2847/12113